

ZÁKLADNÍ ŠKOLA NOVÁ ROLE, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Školní 232, 362 25 Nová Role

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„NOVÁ ROLE UČITELE, NOVÁ ROLE ŽÁKA“

Ředitel školy: Mgr. Ester Nováková
Koordinátor ŠVP ZV: PaedDr. Miluše Dušková
Platnost dokumentu: od 1. 9. 2022
Verze: 5
V Nové Roli dne 1. 9. 2022

Mgr. Ester Nováková
ředitelka školy

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	4
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	5
2.1 Úplnost a velikost školy.....	5
2.2 Charakteristika pedagogického sboru.....	5
2.3 Podmínky školy.....	5
2.4 Dlouhodobé projekty.....	5
2.5 Mezinárodní spolupráce.....	6
2.6 Spolupráce školy se zákonnými zástupci a dalšími subjekty ve městě.....	6
3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	7
3.1 Zaměření školy.....	7
3.2 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí.....	7
3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	10
3.3.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	10
3.3.2 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných.....	10
3.4 Začlenění průřezových témat.....	11
3.4.1 Začlenění průřezových témat na 1. stupni.....	11
3.4.2 Začlenění průřezových témat na 2. stupni.....	13
4. UČEBNÍ PLÁN.....	15
4.1 Učební plán - 1. stupeň.....	15
4.1.1 Poznámky k učebnímu plánu 1. stupně.....	15
4.2 Učební plán - 2. stupeň.....	16
4.2.1 Poznámky k učebnímu plánu 2. stupně.....	16
5. UČEBNÍ OSNOVY.....	17
5.1 Učební osnovy předmětů 1. stupně.....	18
5.1.1 ČESKÝ JAZYK.....	18
5.1.2 ANGLICKÝ JAZYK.....	31
5.1.3 MATEMATIKA.....	39
5.1.4 INFORMATIKA.....	47
5.1.5 PRVOUKA.....	54
5.1.6 PŘÍRODOVĚDA.....	62
5.1.7 VLASTIVĚDA.....	68
5.1.8 HUDEBNÍ VÝCHOVA.....	74
5.1.9 DOVEDNÉ RUCE.....	80
5.1.10 TĚLESNÁ VÝCHOVA.....	93
5.1.11 ETICKÁ VÝCHOVA.....	100
5.2 Učební osnovy předmětů 2. stupně.....	108
5.2.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA.....	108
5.2.2 ANGLICKÝ JAZYK.....	121
5.2.3 NĚMECKÝ JAZYK.....	132
5.2.4 MATEMATIKA.....	141
5.2.5 INFORMATIKA.....	151
5.2.6 DĚJEPIS.....	159
5.2.7 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ.....	165
5.2.8 FYZIKA.....	173
5.2.9 CHEMIE.....	182
5.2.10 PŘÍRODOPIS.....	187
5.2.11 ZEMĚPIS.....	194
5.2.12 HUDEBNÍ VÝCHOVA.....	203
5.2.13 VÝTVARNÁ VÝCHOVA.....	211
5.2.14 TĚLESNÁ VÝCHOVA.....	217
5.2.15 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ.....	223
5.2.16 PRACOVNÍ ČINNOSTI.....	231

5.2.17	ETICKÁ VÝCHOVA	239
5.3	Školní projekty	246
5.3.1	Školní projekty - 1. stupeň.....	246
5.3.2	Školní projekty - 2. stupeň.....	248
6.	HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ.....	249

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP: **Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání**

Motivační název: **„NOVÁ ROLE UČITELE, NOVÁ ROLE ŽÁKA“**

Název školy: **Základní škola Nová Role, příspěvková organizace**

Adresa školy: **Školní 232, Nová Role 362 25**

Ředitel školy: Mgr. Ester Nováková

Koordinátor ŠVP: PaedDr. Miluše Dušková

Kontakty:

Telefon: 774 362 251

E-mail: reditel@zsnovarole.cz

Web: www.zsnovarole.cz

IZO: 102 088 781

REDIZO: 600 067 475

IČ: 70 939 454

ZŘIZOVATEL: **Město Nová Role**
Chodovská 236
362 25 Nová Role

Kontakty:

Telefon: 353 176 311

E-mail: epodatelna@novarole.cz

Platnost od 1. 9. 2022

Č.j. ZŠ/768/2022

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola Nová Role, příspěvková organizace, je úplná škola s devíti postupnými ročníky. Počet žáků se již několik let udržuje kolem 300. Škola je připravena vzdělávat žáky s různými vzdělávacími potřebami. Podporujeme individuální přístup k žákům tak, aby mohl každý žák maximálně rozvíjet svůj potenciál.

Škola je jedinou základní školou ve městě. Celý školní areál leží v centru města. Okolí školy skýtá velmi dobré možnosti pro činnost školní družiny i pro tělesnou výchovu. Školu tvoří tři propojené budovy (I. stupeň, II. stupeň, tělocvična) a samostatná budova školní jídelny.

Spádovými obcemi jsou Jimlíkov a Mezirolí.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitelka školy, zástupkyně ředitelky, učitelé, asistenti pedagoga, výchovná poradkyně, koordinátorka prevence rizikového chování, koordinátorka ŠVP, koordinátor ICT, koordinátorka EVVO, vedoucí vychovatelka, vychovatelky. Pedagogický sbor je smíšený.

2.3 Podmínky školy

Areál školy je rozdělen do dvou vzájemně propojených budov (I. a II. stupeň). Škola má jednu tělocvičnu vnitřně přístupnou z budovy I. stupně, školní družinu umístěnou v budově I. stupně a školní jídelnu s kuchyní, která stojí vedle školy. K příslušenství areálu patří nově zrekonstruovaná školní zahrada s herními prvky, hřištěm na volejbal, basketbal, ping pong a doskočištěm na skok daleký.

Škola disponuje vybavenou multimediální a jazykovou třídou na II. stupni. Mezi další odborné učebny patří IT učebna a jazyková třída na I. stupni a na II. stupni učebna fyziky a chemie, přírodopisu, výtvarné výchovy, školní kuchyňka a dílny. Třídy I. i II. stupně jsou vybaveny interaktivními tabulemi. Na každém stupni jsou učitelské sborovny.

2.4 Dlouhodobé projekty

Naše škola je zapojena do několika dlouhodobých projektů.

V rámci implementace Krajského akčního plánu 1 v Karlovarském kraji spolupracuje naše škola se SPŠ Ostrov v projektu Junior, který se zaměřuje na témata ICT, CNS strojů, 3D tisků, elektrotechniky a autooborů a se Střední školou logistickou Dalovice v projektu zaměřeném na technickou angličtinu.

Účast v projektu Kolegiální podpory – společná cesta k individuálnímu rozvoji pedagogů ve spolupráci se společností H-mat, o.p.s. obohatila naši školu o poznatky s výukou matematiky podle Hejného metody včetně vybavení pomůcek pro práci touto metodou.

Dlouhodobým projektem je též projekt „STOP“ násilí na školách – prevence kriminality finančně zaštitěným zřizovatelem Město Nová Role, který realizuje Česká asociace Okinawského karate a kobuda v rámci tělesné výchovy, a je zaměřen na aktivní i pasivní sebeobranu žáků.

Několik let již škola spolupracuje s neziskovou organizací POST BELLUM o.p.s. ve vzdělávacím projektu Příběhy našich sousedů, kdy žakovský tým pod vedením pedagoga zaznamenává výpovědi pamětníků, ze kterých zpracovává rozhlasovou reportáž.

Na realizované Šablony I a II navázaly Šablony III, díky kterým pracuje na částečný úvazek ve škole speciální pedagožka, několik školních asistentů a probíhá nákup IT techniky a její zavádění do výuky. Po ukončení těchto Šablon plánujeme uskutečnit Operační program J. A. Komenského.

V jedné třídě na 2. stupni probíhá pilotní projekt Všech pět pohromadě, který se zaměřuje na rozvoj gramotnosti v oblasti duševního zdraví a sociálně-emočního učení dětí a adolescentů.

Zapojením do projektu Domluvíme se, který zaštiťuje Ministerstvo pro místní rozvoj, chceme podpořit efektivní komunikaci a řešení sporů u žáků i učitelů.

MŠMT zaštiťuje Národní plán obnovy – doučování, který umožňuje doučování žáků ohrožených neúspěchem. Národní plán obnovy – digitální technologie pro školy je zaměřen na nákup a implementaci digitálních učebních pomůcek a nákup IT pomůcek jako prevenci digitální propasti.

2.5 Mezinárodní spolupráce

Naše škola udržuje v rámci projektu Dreierpack dlouholeté styky s partnerskou školou v německém Breitenbrunnu, Nattheimu a Toužimi. Rádi bychom se i v budoucnu podíleli na společných projektech, které v uplynulých letech přinesly mnoho aktivit obohacujících výchovně vzdělávací proces. Patřily k nim výměnné pobyty dětí i pedagogů, účast na uměleckých a sportovních soutěžích, organizace Hasenpokalu ve volejbalu a malé kopané atd.

2.6 Spolupráce školy se zákonnými zástupci a dalšími subjekty ve městě

Jednou z priorit školy je spolupráce a komunikace s rodiči budoucích žáků 1. ročníku i samotnými předškoláky. Probíhá v průběhu celého školního roku a je zaměřena na společná setkávání rodičů a jejich dětí s učitelkami I. stupně, na poznávání školního prostředí ještě před počátkem školní docházky. Rodiče i děti mají možnost seznámit se předem se dnem školáků přímo ve výuce i o přestávkách. Děti z MŠ jsou ve škole častými hosty na mnoha akcích pořádaných školou, školní družinou. Cílem spolupráce je odbourání nejistoty nebo strachu dětí před vstupem do první třídy, informovanost a spokojenost rodičů.

Formy spolupráce:

- Den otevřených dveří pro rodiče a děti
- Otevřené vyučování 2x ročně (možnost navštívit výuku)
- Den předškoláků (dopolední pobyt předškoláků ve škole)
- Informativní a motivační schůzka rodičů předškoláků se svými učitelkami
- Zahradní slavnost

Spolupracujeme s Městskou knihovnou Nová Role a DDM Nová Role, ZUŠ Nová Role, TJ Nová Role a s Policií ČR.

S životem školy a s Výroční zprávou o činnosti školy seznamujeme veřejnost prostřednictvím vlastních webových stránek.

2.8 Školní družina

Školní družina je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. ŠD není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí žáky smysluplně využívat volný čas, pomáhá uspokojovat a rozvíjet jejich kulturní potřeby a rozmanité zájmy.

Mimo činnosti výchovně vzdělávací plní školní družina i funkci sociální, to znamená, že vykonává dohled nad žáky po určitou dobu před nebo po skončení vyučování.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1 Zaměření školy

Aby se žák ve škole cítil dobře a proces učení byl kvalitní a motivující, snažíme se ve škole zajistit tyto podmínky:

- bezpečné klima (jasná pravidla chování, vzájemný respekt, partnerské vztahy, přijímání podnětů ze strany žáků a rodičů),
- kvalitní vzdělání (nové metody a formy práce, samostatnost žáků, vzájemná spolupráce, využívání moderních technologií ve výuce).

Motivační název našeho vzdělávacího programu je

NOVÁ ROLE UČITELE, NOVÁ ROLE ŽÁKA.

Naším cílem je dosažení co největší míry znalostí a dovedností využitelných v běžném životě s přihlédnutím k možnostem a schopnostem jednotlivých žáků. Znamená to méně encyklopedických poznatků a více praktických zkušeností, schopnost informace vyhledávat, třídit a kriticky o nich přemýšlet.

Program navazuje na dlouhodobě pozitivní vnímání možností a schopností našich dětí. Zaměřujeme se na činnostní učení využitelné v praxi. Vedeme žáky k týmové práci, ke vzájemné pomoci, sounáležitosti a vzájemnému respektu. Do výuky je začleněn předmět etické výchovy, kde je prostor pro rozvoj sociálních dovedností, které žákům umožňují zdravé vnímání sebe, druhých lidí, ke kritickému přemýšlení při utváření vlastního světového názoru a k pochopení souvislostí současného života. Charakter práce má v žácích mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získávání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení.

Důraz je kladen též na rodinnou a sexuální výchovu, péči o dítě a výchovu ke zdravému životnímu stylu.

Vedeme žáky k využívání dostupných informačních a komunikačních technologií. Pomáháme jim orientovat se v digitálním prostředí, vedeme je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života. Podporujeme využívání výpočetní techniky ve všech předmětech.

Škola je místem, kde žáci nejen získávají kvalitní vzdělávací péči, ale kde cítí přátelské prostředí, nebojí se případných neúspěchů a dostává se jim vědomostí, dovedností a návyků, které plně využijí v praktickém životě.

Na prvním stupni se zaměřujeme na důkladné poznání osobnosti žáka, pomáháme mu při adaptaci, vytváříme kladný vztah ke školnímu prostředí a snažíme se o zachycení a rozvíjení každého drobného pokroku. Upevňujeme u žáků základní hygienické návyky a vytváříme návyky sociální, vedeme žáky ke schopnosti komunikovat s okolím a srozumitelně se vyjadřovat.

Na druhém stupni se zaměřujeme na rozvoj žáků v oblasti poznávací, sociální, emocionální i volní. Rozvíjíme u žáků pracovní dovednosti, motorické a tvořivé schopnosti, vedeme je k pozitivnímu vztahu k práci. Učíme je pracovat samostatně i v týmu. Žáci jsou vedeni k profesní orientaci podle svých schopností a zájmů tak, aby se dobře začlenili do běžného života.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro celoživotní vzdělávání a orientaci v každodenním praktickém životě.

Klíčové kompetence	Učitelé školy využívají pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí tyto strategie:
Kompetence k učení Umožňujeme žákům osvojit si strategii učení a motivujeme je pro celoživotní učení	➤ vytváříme situace, při nichž mají žáci možnost plánovat, organizovat, řídit a hodnotit vlastní učení ➤ předkládáním dostatku informačních zdrojů a učebních impulsů vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací, k jejich třídění, zpracování a efektivnímu využití v praxi ➤ ve výuce se zaměřujeme na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získávání ➤ nabízíme žákům konkrétní postupy (návody, algoritmy) vedoucí k efektivnímu učení ➤ umožňujeme žákům hodnotit svou činnost, výsledky své práce a vlastní pokrok, pomáháme odhalit příčiny případných neúspěchů, navozujeme situace pro hodnocení žáků navzájem ➤ zařazováním projektů vedeme žáky k propojování poznatků z různých vzdělávacích oblastí ➤ využíváme počítačových učeben a výukových programů ➤ podporujeme účast žáků v různých soutěžích ➤ používáme pozitivní motivaci jako jeden ze základních postupů pro vytváření trvalého zájmu o učení
Kompetence k řešení problémů Podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů	➤ žáky motivujeme v co největší míře problémovými úlohami z praktického života ➤ vedeme výuku tak, aby žáci hledali různá řešení problému a svoje řešení si dokázali obhájit ➤ podněcujeme žáky ke kritickému myšlení, porovnávání názorů odborných i mediálních tvrzení a vlastních zkušeností ➤ podporujeme samostatné řešení problémových úloh, v případě potřeby umožňujeme týmovou spolupráci při řešení problémů ➤ zapojujeme žáky do řešení problémů ve škole na úrovni třídy (třídnické hodiny) i školy (žákovský parlament) ➤ předkládáme žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů (internet, knihovna) ➤ využíváme problémové a netradiční úlohy v různých testech, v zadání soutěží a olympiád
Kompetence komunikativní Vedeme žáky k všestranné a účinné komunikaci	➤ vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni, k vytváření a dodržování pravidel komunikace ➤ při výuce a prezentaci své práce umožňujeme žákům argumentovat a obhajovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názory jiných ➤ zadáváme samostatné úkoly s následnou možností projevit se před ostatními (odstraňujeme zábrany, podněcujeme k schopnosti vlastní prezentace) ➤ vedeme žáky ke zkvalitňování komunikace s okolím využíváním různých informačních a komunikačních prostředků a technologií (např. školní webové stránky, školní nástěnka, místní tisk) ➤ vybízíme žáky k prezentaci svých prací, úspěchů, výsledků soutěží, různých aktivit ve škole a na veřejnosti
Kompetence sociální a personální	➤ vedeme žáky ke spolupráci ve skupinách a k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí ➤ nabízíme pomoc a učíme žáky o ni požádat a také ji umět poskytnout

Rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých	➤ zařazováním kooperačních činností do výuky (práce ve dvojicích a ve skupinách) umožňujeme žákům přijímat rozličné role ve skupině a objevovat v sobě dobré stránky a hodnoty, podněcujeme k potřebě být zapojen ve skupině ➤ podněcujeme k vytváření příjemné atmosféry ve skupině, třídě, škole ➤ objektivním pozitivním hodnocením posilujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
Kompetence občanské Připravujeme žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti	➤ vedeme žáky k tomu, aby se aktivně podíleli na stanovení pravidel chování v třídním kolektivu, která navazují na školní řád ➤ vytváříme povědomí o právech a povinnostech žáků ve škole i mimo školu ➤ klademe důraz na environmentální výchovu – vedeme žáky k třídění odpadů a zapojování do ekologických projektů školy ➤ návštěvou výstav a kulturních vystoupení vedeme žáky k respektování, vytváření a oceňování tradic kulturního a historického dědictví ➤ podporujeme aktivní zapojování do kulturního dění a sportovních aktivit v obci a kraji ➤ od 5. třídy zapojujeme žáky do činnosti žákovského parlamentu, kde mohou vyjadřovat své názory, postoje, spolupodílí se na řešení různých situací ve škole ➤ podporujeme účast žáků na kulturních, společenských a sportovních akcích
Kompetence pracovní Pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci	➤ navozujeme dostatek modelových situací, které vedou žáky k ověřování svých znalostí a dovedností v praxi ➤ vedeme žáky k zodpovědnosti za zdraví své a ostatních ➤ kromě nejnovějších oborů spojených s ICT podporujeme i tradiční pracovní činnosti – práce v dílnách, školní kuchyňce a na školním pozemku ➤ seznamujeme žáky s pravidly bezpečnosti práce, sami vytváříme na škole bezpečné prostředí ➤ v rámci vzdělávacího oboru Člověk a svět práce a činností výchovného poradce vedeme žáky k zodpovědnému rozhodnutí o budoucí profesní orientaci s přihlédnutím na reálné možnosti žáků ➤ výuku doplňujeme o praktické exkurze
Kompetence digitální Vedeme žáky k tomu, aby byli schopni účelně použít dostupné ICT při řešení různých situací při učení i v životě v měnícím se světě	➤ vedeme žáky k vhodnému využívání digitálních technologií ve výuce, v domácí přípravě, v zapojení do života školy i do činnosti obce ➤ umožňujeme žákům, aby samostatně volili způsoby získávání dat a práce s nimi podle konkrétního zadání a účelu, v případě potřeby jim nabízíme vhodné zdroje, postupy a prostředky ➤ vedeme žáky k tomu, aby se vyjadřovali pomocí digitálních prostředků, k usnadnění a zefektivnění práce jim umožňujeme pravidelný kontakt s digitálními technologiemi v různých pracovních školy (IT učebny, tablety ve třídě) ➤ aktualizujeme pravidelně elektronické vybavení školy, aktualizujeme software a seznamujeme žáky s novými technologiemi (s přínosy i riziky) ➤ při práci s digitálními technologiemi předcházíme situacím, které ohrožují bezpečnost a zdraví žáků, seznamujeme je s etickým jednáním a s riziky sdílení informací v digitálním prostředí

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

3.3.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Integrační program školy je nastaven tak, aby umožňoval osobnostní rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobnostního maxima.

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů. Podpůrné opatření prvního stupně realizuje škola bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrné opatření 2. až 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ.

Do integračního programu jsou zařazeni především žáci s vývojovými poruchami učení nebo chování, žáci s poruchou autistického spektra, žáci sociálně znevýhodnění a žáci se zdravotním postižením.

Žáci, u kterých se projevují příznaky vyžadující podpůrná opatření, jsou posíláni se souhlasem rodičů na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny. Na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra a na žádost zákonných zástupců dítěte je vypracován individuální vzdělávací plán (IVP), podle kterého se s dítětem v průběhu školního roku pracuje. IVP upravuje obsah, formy a podmínky vzdělávání. Na sestavení IVP se podílí třídní učitel, vyučující příslušných předmětů, pedagogicko-psychologická poradna a zákonní zástupci. Pomoc při tvorbě IVP poskytuje též výchovná poradkyně. IVP schvaluje ředitelka školy.

U žáků s lehkým mentálním postižením, kteří mají přiznaná podpůrná opatření od 3. stupně podpory, umožňuje IVP upravovat minimální očekávané výstupy podle RVP ZV.

Na základě doporučení ŠPZ je možné nahradit vzdělávací obsah druhého cizího jazyka vzdělávacím obsahem prvního cizího jazyka nebo vzdělávacím obsahem jiného předmětu.

Žáci s poruchou chování mají často i jiné poruchy (ADHD, ADD, snížená schopnost koncentrace), které je třeba mít na zřeteli během výuky a je zapotřebí úzká spolupráce učitelů, výchovného poradce, ŠPZ a zákonných zástupců.

U žáků se sociálním znevýhodněním je třeba pracovat především preventivní formou.

Při práci se zdravotním postižením je respektována potřeba PO dané oblastí postižení.

Na základě doporučení ŠPZ je ve škole realizována pedagogická intervence nad rámec povinné časové dotace a předmět speciálně pedagogické péče, který je poskytován z disponibilní časové dotace a je vyučován speciálním pedagogem nebo pedagogem, který absolvoval potřebné speciálně pedagogické vzdělání. Náplň těchto podpůrných opatření vychází z doporučení ŠPZ.

Nejčastěji jsou na naší škole inkludováni žáci s vývojovými poruchami učení. Vzdělávání dětí se speciálními potřebami se uskutečňuje formou inkluze do běžných tříd. V zájmu kvalitního vzdělávání probíhá průběžné odborné proškolení pedagogů pro práci se žáky se SVP.

Práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami koordinuje na obou stupních základní školy výchovná poradkyně, která je pověřena spoluprací se školským poradenským zařízením.

3.3.2 Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání se svými vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Vzdělávání těchto žáků se na naší škole uskutečňuje inkluzivní formou v běžné třídě.

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je cílem umožnit rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobního maxima, rozvíjení jeho talentu, nadání a zájmů. Tito žáci vyžadují od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky učitelé volí

diferencované zadávání úkolů k rozšiřování základního učiva do hloubky, individuální zadávání složitějších úkolů, učení navzájem, vhodně zvolené role ve skupinové práci.

Škola využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření dle IVP nebo PLPP.

Žáci jsou zapojováni do soutěží, ať už v rámci školy nebo mimo ni, kdy reprezentují školu.

3.4 Začlenění průřezových témat

Škola nabízí žákům všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, jsou nedílnou součástí vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů na 1. i 2. stupni základní školy dle rozpisu.

3.4.1 Začlenění průřezových témat na 1. stupni

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	1. stupeň – ročníky 1. – 5.				
		1.	2.	3.	4.	5.
Osobnostní a sociální výchova <u>OSV</u>	1. Rozvoj schopností poznávání	ČJ, AJ, M, PRV, HV, DR	ČJ, AJ, PRV, TV	AJ, TV	ČJ, AJ	AJ, VL
	2. Sebepoznání a sebepojetí	AJ	AJ	AJ	ČJ, AJ, VL	AJ
	3. Seberegulace a sebeorganizace				AJ, TV, INF	AJ, INF, TV
	4. Psychohygienu			HV	PŘ, TV	TV
	5. Kreativita	ČJ, AJ, DR	ČJ, AJ	AJ	AJ, HV, TV, INF	ČJ, AJ, INF, TV
	6. Poznávání lidí	AJ	ČJ, AJ, PRV	ČJ, AJ, M	AJ	AJ
	7. Mezilidské vztahy		ČJ, PRV, HV	ČJ, M		AJ
	8. Komunikace	AJ	ČJ, AJ, PRV	AJ	AJ, INF	AJ, HV
	9. Kooperace a kompetice	AJ	ČJ, AJ, PRV	AJ	AJ	AJ
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti				M, TV	TV
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika				VL	

Všechny tematické okruhy OSV jsou zároveň zařazeny do předmětu Etická výchova.

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	1. stupeň – ročníky 1. – 5.				
		1.	2.	3.	4.	5.
Výchova demokratického občana <u>VDO</u>	1. Občanská společnost a škola				ČJ, VL	
	2. Občan, občanská společnost a stát			ČJ, PRV		ČJ, VL, DR
	3. Formy participace občanů v politickém životě					
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování					

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	1. stupeň – ročníky 1. – 5.				
		1.	2.	3.	4.	5.
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech EGS	1. Evropa a svět nás zajímá	AJ	AJ	AJ	AJ	ČJ, AJ, M, INF, VL, DR
	2. Objevujeme Evropu a svět					ČJ, M, INF, VL, DR
	3. Jsme Evropané					VL

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	1. stupeň – ročníky 1. – 5.				
		1.	2.	3.	4.	5.
Multikulturní výchova MKV	1. Kulturní diference			ČJ	AJ	AJ, VL
	2. Lidské vztahy					
	3. Etnický původ					
	4. Multikulturalita	AJ	AJ	AJ	ČJ, AJ, VL	AJ, HV
	5. Princip sociálního smíru a solidarity					

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	1. stupeň – ročníky 1. – 5.				
		1.	2.	3.	4.	5.
Environmentální výchova ENV	1. Ekosystémy	ČJ, M, PRV	ČJ, PRV, DR	ČJ, PRV	ČJ, PŘ, DR	
	2. Základní podmínky života		TV	ČJ, PRV, DR, TV	PŘ	
	3. Lidské aktivity a problémy živ. prostředí		ČJ, PRV, DR		PŘ, VL	ČJ, PŘ, DR
	4. Vztah člověka k prostředí		ČJ, PRV, DR		PŘ	AJ, DR

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	1. stupeň – ročníky 1. – 5.				
		1.	2.	3.	4.	5.
Mediální výchova MEV	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			ČJ, PRV	AJ, INF	ČJ, AJ, INF, HV, DR
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					ČJ, INF, HV, DR
	3. Stavba mediálních sdělení					
	4. Vnímání autora mediálních sdělení				ČJ	ČJ, INF, DR
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti					ČJ, INF, DR
	6. Tvorba mediálního sdělení				ČJ	ČJ, INF, DR, HV
	7. Práce v realizačním týmu				ČJ	ČJ, INF, DR

3.4.2 Začlenění průřezových témat na 2. stupni

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	2. stupeň – ročníky 6. – 9.			
		6.	7.	8.	9.
Osobnostní a sociální výchova OSV	1. Rozvoj schopností poznávání	ČJL, AJ, M, INF, D, F, PŘ, Z, HV	AJ, NJ, M, INF, F	AJ, NJ, M, INF, CH, HV	AJ, NJ, M, INF, CH
	2. Sebepoznání a sebepečení	AJ, VO	AJ, NJ, VO, HV	AJ, NJ	AJ, NJ, VO, PČ
	3. Seberegulace a sebeorganizace	AJ, INF, VO	AJ, NJ, INF, VO	AJ, INF, NJ, VKZ	AJ, NJ, INF
	4. Psychohygiéna	INF, VO	NJ, INF, PŘ, VO	NJ, INF, HV	NJ, INF
	5. Kreativita	ČJL, AJ, INF, HV, VV	AJ, NJ, INF, HV, VV	AJ, NJ, INF, VV	AJ, NJ, INF, VV
	6. Poznávání lidí	AJ, D, VO	AJ, NJ, VO	AJ, NJ	AJ, NJ
	7. Mezilidské vztahy	AJ, VO, PŘ, TV	AJ, NJ, VO, TV	AJ, NJ, PŘ, TV	AJ, NJ, PŘ, VO, TV
	8. Komunikace	ČJL, AJ, VO, HV, PČ	ČJL, AJ, NJ, VO	ČJL, AJ, NJ	ČJL, AJ, NJ, VO
	9. Kooperace a kompetice	AJ, M	ČJL, AJ, M, HV	ČJL, AJ, M, HV	AJ, M
	10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	M, INF, Z, TV	M, INF, Z, TV	M, INF, TV, HV	ČJL, M, INF, F, TV
	11. Hodnoty, postoje, praktická etika	Z	VO		

Všechny tematické okruhy OSV jsou zároveň zařazeny do předmětu Etická výchova.

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	2. stupeň – ročníky 6. – 9.			
		6.	7.	8.	9.
Výchova demokratického občana VDO	1. Občanská společnost a škola		VO	F, VKZ	
	2. Občan, občanská společnost a stát		VO, Z	D	Z, VKZ
	3. Formy participace občanů v politickém životě	VO	Z, VO	D	D
	4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	D	VO	Z	ČJL

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	2. stupeň – ročníky 6. – 9.			
		6.	7.	8.	9.
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech EGS	1. Evropa a svět nás zajímá	AJ, F, HV	AJ, NJ, VO	AJ, NJ, D, F, Z	AJ, NJ, F
	2. Objevujeme Evropu a svět	HV	HV	Z	Z
	3. Jsme Evropané	VO	D, HV	Z	VO

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	2. stupeň – ročníky 6. – 9.			
		6.	7.	8.	9.
Multikulturní výchova <u>MKV</u>	1. Kulturní diference	ČJL, AJ, VO, HV	ČJL, AJ, NJ, VO, HV	ČJL, AJ, NJ, Z, VKZ, PČ	AJ, NJ
	2. Lidské vztahy	VO, TV	VO, TV, HV	TV	TV
	3. Etnický původ	PŘ	D, VO		VO
	4. Multikulturalita	AJ, HV	AJ, NJ, Z HV	AJ, NJ	ČJL, AJ, NJ, VO
	5. Princip sociálního smíru a solidarity		Z	Z	VO

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	2. stupeň – ročníky 6. – 9.			
		6.	7.	8.	9.
Environmentální výchova <u>ENV</u>	1. Ekosystémy	PŘ, Z, PČ	Z	Z	PŘ
	2. Základní podmínky života	F, PŘ, Z, PČ	Z		
	3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	TV	F, PŘ, Z, TV	F, CH, Z, TV	D, F, CH, Z, TV, VKZ, PČ, INF, PŘ
	4. Vztah člověka k prostředí	AJ, D, VO, PČ	AJ, PŘ	AJ, CH	AJ, CH, Z, INF

Průřezové téma	Tematické okruhy PT	2. stupeň – ročníky 6. - 9.			
		6.	7.	8.	9.
Mediální výchova <u>MEV</u>	1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	AJ, INF	AJ, NJ, INF, Z, HV	AJ, NJ, HV	ČJL, AJ, NJ, F, Z, VKZ
	2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		Z	Z, HV	ČJL
	3. Stavba mediálních sdělení	Z		Z	ČJL
	4. Vnímání autora mediálních sdělení	PČ			Z
	5. Fungování a vliv médií ve společnosti	TV	TV, VO	TV, HV	ČJL, D, TV
	6. Tvorba mediálního Sdělení	ČJL, VV	ČJL, VV	ČJL, VV	ČJL, VO, VV
	7. Práce v realizačním týmu			ČJL	ČJL

4. UČEBNÍ PLÁN

4.1 Učební plán - 1. stupeň

VZDĚLÁVACÍ OBLAST	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	Min. č.dot.	Ročníky					CELKEM	Z toho DČD
			1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	33	8	8	8	7	7	38	5
	Anglický jazyk	9	1	1	3	3	3	11	2
Matematika a její aplikace	Matematika	20	4	4	5	5	5	23	3
Inf. a komunikační technologie	Informatika	1	0	0	0	1	1	2	0
Člověk a jeho svět	Prvouka	12	2	2	2	0	0	6	1
	Přírodověda		0	0	0	1	1	2	
	Vlastivěda		0	0	0	2	2	4	
Umění a kultura	Hudební výchova	17	1	1	1	1	1	5	0
	Dovedné ruce		2	3	3	2	2	12	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	10	2	2	2	2	2	10	0
Člověk a svět práce	(integrace Dovedné ruce)	0	0	0	0	0	0	0	0
Doplňující vzdělávací obory	Etická výchova	0	1	1	1	1	1	5	5
CELKEM		102	21	22	25	25	25	118	16

4.1.1 Poznámky k učebnímu plánu 1. stupně

- Vyučovací předmět **Český jazyk** na 1. stupni je posílen o 5 hodin z disponibilní časové dotace (v každém ročníku jedna hodina), jelikož podporujeme u žáků rozvoj čtenářské gramotnosti a zavádíme čtenářské dílny.
- Vyučovací předmět **Anglický jazyk** je posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace, jelikož je zavedena výuka AJ již od 1. ročníku.
- Vyučovací předmět **Matematika** je posílen o 3 hodiny z disponibilní časové dotace, jelikož klademe velký důraz na rozvoj logického myšlení a zábavné počítání zajímavých úloh (tomu je věnována vždy 1 hodina týdně ve 3. – 5. ročníku).
- Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je posílena o 1 hodinu z disponibilní časové dotace v Prvouce, aby bylo možné realizovat více vycházek a učení v přírodě.
- Vyučovací předmět **Dovedné ruce** vznikl integrací vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy (7 hod.) a Pracovních činností (5 hod.) do jednoho předmětu.
- 5 hodin z disponibilní dotace je věnováno předmětu **Etická výchova**, který obsahuje výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova a z průřezového tématu OSV, je doplněn o prvky třídnické hodiny (práce s třídním kolektivem).

Průřezová témata jsou realizována v jednotlivých předmětech v jednotlivých ročnících.

4.2 Učební plán - 2. stupeň

VZDĚLÁVACÍ OBLAST	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	Min. č. dot.	Ročníky				CELKEM	Z toho DČD
			6.	7.	8.	9.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	15	5	5	4	5	19	4
	První cizí jazyk - AJ	12	3	3	3	3	12	0
	Další cizí jazyk - NJ	6	0	2	2	2	6	0
Matematika a její aplikace	Matematika	15	5	4	5	5	19	4
Inf. a komunikační technologie	Informatika	1	1	1	1	1	4	0
Člověk a společnost	Dějepis	11	2	2	2	2	8	0
	Výchova k občanství		1	1	0	1	3	1
Člověk a příroda	Fyzika	21	2	2	1	2	7	1
	Chemie		0	0	2	2	4	1
	Přírodopis		2	2	2	1	7	2
	Zeměpis		2	2	2	1	7	1
Umění a kultura	Hudební výchova	10	1	1	1	0	3	0
	Výtvarná výchova		2	2	1	1	6	0
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	10	2	2	2	2	8	0
	Výchova ke zdraví		0	0	1	1	2	0
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	3	1	0	1	1	3	0
Doplňující vzdělávací obory	Etická výchova	0	1	1	1	1	4	4
CELKEM		104	30	30	31	31	122	18

4.2.1 Poznámky k učebnímu plánu 2. stupně

- Vyučovací předměty **Český jazyk a literatura** a **Matematika** jsou každý posílen o 4 hodiny z disponibilní časové dotace, jelikož podporujeme u žáků rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti, ve vyšších ročnících jsou hodiny navýšeny z důvodu přípravy na přijímací zkoušky.
- Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** je posílena o 5 hodin z disponibilní dotace z důvodu zpracování nových informací ve všech čtyřech předmětech: **Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis**.
- Vyučovací předmět **Výchova k občanství** je posílen o 1 hodinu z disponibilní dotace vzhledem k potřebě formování životních dovedností a hodnot u žáků.
- hodiny z disponibilní dotace jsou věnovány předmětu **Etická výchova**, který obsahuje výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova a z průřezového tématu OSV, je doplněn o prvky třídnické hodiny (práce s třídním kolektivem).

Průřezová témata jsou realizována v jednotlivých předmětech v jednotlivých ročnících.

5. UČEBNÍ OSNOVY

Učební osnovy všech předmětů ŠVP pro základní vzdělávání ZŠ – použité zkratky:

5.1 Učební osnovy předmětů 1. stupně

5.1.1	Český jazyk	ČJ
5.1.2	Anglický jazyk	AJ
5.1.3	Matematika	M
5.1.4	Informatika	INF
5.1.5	Prvouka	PRV
5.1.6	Přírodověda	PŘ
5.1.7	Vlastivěda	VL
5.1.8	Hudební výchova	HV
5.1.9	Dovedné ruce	DR
5.1.10	Tělesná výchova	TV
5.1.11	Etická výchova	EV

5.2 Učební osnovy předmětů 2. stupně

5.2.1	Český jazyk a literatura	ČJL
5.2.2	Anglický jazyk	AJ
5.2.3	Německý jazyk	NJ
5.2.4	Matematika	M
5.2.5	Informatika	INF
5.2.6	Dějepis	D
5.2.7	Výchova k občanství	VO
5.2.8	Fyzika	F
5.2.9	Chemie	CH
5.2.10	Přírodopis	PŘ
5.2.11	Zeměpis	Z
5.2.12	Hudební výchova	HV
5.2.13	Výtvarná výchova	VV
5.2.14	Tělesná výchova	TV
5.2.15	Výchova ke zdraví	VKZ
5.2.16	Pracovní činnosti	PČ
5.2.17	Etická výchova	EV

5.1 Učební osnovy předmětů 1. stupně

5.1.1 ČESKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Český jazyk** je součástí vzdělávacího oboru **Jazyk a jazyková komunikace**. Je vyučován jako samostatný předmět ve všech ročnících 1. stupně. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
hodiny	8	8	8	7	7

Vzdělávací obsah má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

1. Komunikační a slohová výchova: žáci se učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit, používají jazyk jako prostředek komunikace a poznávání.
2. Jazyková výchova: žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základem jasného a srozumitelného vyjadřování. Vede k ovládní všech prostředků českého jazyka a je předpokladem úspěšného vzdělávání v dalších oblastech (je nástrojem k získávání většiny informací).
3. Literární výchova: prostřednictvím četby se učí žáci formulovat vlastní názory, získávají základní čtenářské návyky. Žáci dospívají k poznatkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich jednání a rozhodování v životě. Učí se využívat různých zdrojů informací.

Organizace

Učitel využívá všech dostupných metod, pomůcek a materiálů. Frontální vyučování nahrazuje dle potřeby skupinovou nebo individuální práci (dle potřeby žáků). Postupně vede žáky k samostatné práci se zvyšujícími se nároky. Žáci pracují převážně ve své třídě. Dle nabídky a možností navštěvují knihovnu a divadelní představení.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k postupnému zdokonalování se ve čtení;
- vytváříme podmínky k získávání nových informací, k jejich vyhledávání, třídění a správnému používání (knihy, encyklopedie, slovníky, tiskoviny, PC);
- vedeme žáky k přesnému používání jazykové terminologie;
- vedeme žáky k používání získaných vědomostí v praxi;
- pomáháme žákům orientovat se v pravopise;
- vedeme žáky k aktivní práci;
- učíme žáky hledat v textu požadované informace.

Kompetence k řešení problému

- vedeme žáky k hledání správných řešení a jejich zdůvodňování;
- učíme žáky, aby si vzájemně pomáhali a radili si;
- vedeme žáky k účelnému využívání veškerých dostupných pomůcek a informací;
- umožňujeme žákům navrhnout svá řešení;

- dáváme možnost žákům vyhledávat, třídit a využívat informace ze všech možných zdrojů (tištěných, mediálních, počítačových včetně internetu).

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke kultivovanému projevu – mluvit přiměřeně hlasitě, formulovat přání, prosbu, otázku, rozvíjet slovní zásobu, správně používat mluvnické kategorie;
- vedeme žáky k tomu, aby četli plynule a výrazně s prožitkem a porozuměním a uměli reprodukovat přečtené;
- učíme žáky prezentovat své myšlenky a názory a umět je obhájit;
- vedeme žáky k tomu, aby se v ústním i písemném projevu vyjadřovali souvisle a výstižně;
- vedeme žáky k tomu, aby vyslechli projevy druhých a nenarušovali jejich vystoupení;
- vedeme žáky k tomu, aby se dokázali zeptat, pokud něčemu nerozumí;
- umožňujeme žákům poznat různé druhy komunikačních prostředků (telefonování, SMS zprávy, komunikace na počítači).

Kompetence sociální a personální

- učíme žáky spolupráci při skupinové práci, vzájemnému respektování při řešení problémů, k aktivnímu naslouchání a k prezentaci vlastních názorů;
- vedeme žáky k respektování pokynů pedagogů.

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke zvládnutí komunikace i ve vyhraněných situacích;
- učíme žáky respektovat potřeby každého jedince v kolektivu;
- motivujeme žáky k využití informací získaných z literatury k formování svých postojů k životu a ke svému okolí.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky ke správnému organizování a plánování učení;
- umožňujeme žákům správně ohodnotit svou práci i práci ostatních (nepřeceňovat ani nepodceňovat);
- vedeme žáky k tomu, aby své znalosti a zkušenosti využívali pro svou přípravu na další život.

Kompetence digitální

- dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů s porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů);
- vedeme žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací;
- klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů;
- podporujeme žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici;
- vedeme žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi;
- vedeme žáky k dodržování typografických pravidel při psaní textu ve Wordu;
- učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce;
- umožňujeme žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov);
- vedeme žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství.

Realizovaná průřezová témata v Českém jazyce:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
Výchova demokratického občana (VDO)
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
Multikulturní výchova (MKV)
Environmentální výchova (ENV)
Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk

1. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák – rozlišuje zrakem tvary stejné a odlišné – určuje pravou a levou stranu, orientuje se vzadu, vpředu, nahore, dole apod. – určí hlásku na začátku a na konci slova – odlišuje krátké a dlouhé samohlásky a slabiky – zvládá analýzu a syntézu slova – skládá slabiky a slova, čte slabiky a slova – tvoří jednoduché věty, čte jednoduché věty se správnou intonací – rozumí přečtené větě	Hlásky, písmena a slabiky Slova a věty
Komunikační a slohová výchova – dokáže naslouchat ostatním, neskáče jim do řeči – porozumí mluveným pokynům a reaguje na ně – správně dýchá a užívá vhodné tempo řeči – správně vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost – vysloví prosbu, poděkování, omluvu, blahopřání, pozdraví – seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchou pohádku, příběh – čte pozorně a plynule kratší text, povídá o něm – tvoří krátké smysluplné věty – dokáže dramatizovat jednoduchý text – zná správné hygienické návyky při sezení a psaní, držení tužky, umístění sešitu a jeho sklon – dodržuje správné hygienické návyky při práci s digitálními technologiemi – píše čitelně, úhledně a orientuje se v liniatuře – dodržuje správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky – opisuje a přepisuje písmena, slabiky, slova a krátké věty – kontroluje svůj vlastní písemný projev – vědomě začíná větu velkým písmenem a končí tečkou	Naslouchání Mluvený projev – technika, komunikační žánry Obrázková osnova Čtení – technika Písemný projev – hygienické návyky, technika psaní, opis a přepis
Literární výchova – přednáší z paměti kratší literární text – čte vhodným tempem přiměřený literární text a vyjádří své pocity (líbil se, smutný, veselý atd.) – odliší pohádku od ostatních vyprávění – zná pojmy: rozpočítadlo, říkanka, hádanka, přísloví, báseň, pohádka – zná pojem spisovatel, ilustrátor, divadlo, rým – poslouchá literární texty a povídá si o nich	Přednes básně Literární pojmy Poslech literárních textů

V průběhu 1. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – Kimovy hry, reakce na pokyny učitele (rozvoj schopnosti poznávání)

- žák používá pro sebe výhodné strategie zapamatování
 - žák udrží pozornost a je schopen reagovat na pokyny učitele
 - žák rozpoznává svůj stav soustředění/nesoustředění
- OSV 5 – Kreativita – žák vytváří originální stavby z přírodnin a dalších materiálů, dokáže svůj výtvar komentovat
- ENV 1 – žák vytvoří myšlenkovou mapu o vybraném zástupci chráněných živočichů, jeho funkci v příslušném ekosystému a nutnosti jeho ochrany, tvoří otázky, dokáže na ně odpovědět, přednese své poznatky před spolužáky (doporučen projekt „Mravenci“ z PT ENV F 2.9 – průřez s PRV a M)

Mezipředmětové vztahy

- PRV – povídání o škole, vztahy mezi dětmi a komunikace mezi nimi
- M – počítání písmen, slabik ve slovech
- HV – seřazení obrázků písničky podle děje a zpívání písně podle obrázkové osnovy, vyjádření pocitů ze zpěvu, pečlivá výslovnost při zpěvu
- DR – obrázky k literárním textům, slohovým úlohám

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk

2. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák – vyjmenuje abecedu a řadí slova v abecedním pořádku podle prvního písmene – vyjmenuje a rozlišuje samohlásky dlouhé a krátké – vyjmenuje a rozlišuje souhlásky tvrdé, měkké, obojetné – pozná dvojhlásky au, ou, eu – označí ve slabice slabikotvorné souhlásky r, l, m – odůvodňuje a správně píše i, í/y, ý, po tvrdých a měkkých souhláskách – zdůvodňuje a správně napíše slova s párovou souhláskou na konci a uvnitř slova – píše správně slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě (mimo morfologický šev) – rozdělí slovo na konci řádku – rozlišuje grafickou a zvukovou podobu slova – zdůvodní a správně napíše ů, ú ve slově – roztřídí slova podle různých hledisek – význam, stavba slova – vyhledá a rozliší některé slovní druhy – rozlišuje slova nadřazená, podřazená, souřadná, protikladná, souznačná – používá velká písmena v typických příkladech vlastních jmen osob a zvířat – rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího, k jejich vytvoření volí vhodné prostředky, používá správnou intonaci – určí pořádek slov ve větě a pořádek vět v textu	Hlásky a písmena Abeceda Samohlásky a souhlásky Měkké a tvrdé souhlásky Slabiky, dělení slov Pravopis u, ú, ů Slovní druhy Význam slov Vlastní jména Druhy vět Pořádek vět v textu
Komunikační a slohová výchova – dokáže vyprávět přečtený text – pečlivě vyslovuje, opravuje nesprávnou výslovnost – je schopen vyjádřit svůj názor a pocity – dodržuje posloupnost děje na základě pozorování – vypráví příběh podle obrázkové osnovy a domýšlí konec – na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev – dokáže popsat oblíbený předmět – zvládá základní formy společenského chování – respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru – čte plynule a s porozuměním jednoduché texty nahlas a potichu – uplatňuje správnou intonaci – orientuje se v textu a vyhledá odpovědi na otázky – seznámí se se čtením rolí – dodržuje základní hygienické návyky při psaní a při práci s digitálními technologiemi – píše úhledně a čitelně – napíše jednoduché přání	Mluvený projev Vypravování, popis – posloupnost děje Pravidla komunikace Čtení s porozuměním Orientace v textu Písemný projev Práce na PC a tabletu Přání
Literární výchova – samostatně se věnuje četbě knih – přednáší z paměti texty přiměřené jeho věku – spojuje text s ilustrací	Přednes textů Ilustrace k textu

– vypravuje pohádky a orientuje se v nich – seznámí se se systémem půjčování knih v knihovnách – chodí na koncerty a do divadla (dle možností) – rozumí textu a reprodukuje jeho obsah – zná pojem básník, báseň, sloka, verš	Pohádky Knihovny, kultura Reprodukce textu Literární pojmy

V průběhu 2. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání – Kimovy hry, pexeso, poznávací hry – žák požívá pro sebe osobně výhodné strategie zapamatování
- OSV 5 – kreativita – žák vytváří originální výtvary ze stavebnic, dokáže je popsat
- OSV 6 – 9 – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace – žák zdokonaluje své sociální dovednosti, řídí se zásadami efektivní žádosti a vedení rozhovoru (doporučen projekt „Co už víme o živočichovi“ z PT OSV B 2.1 – průřez s PRV)
- OSV 7 – mezilidské vztahy – žák si osvojí pravidla slušného chování v rodině i ve škole (prosba, omluva, dialog)
- OSV 8 – komunikace – žák se učí pravidlům komunikace (rozhovory ve skupině, ankety)
- ENV 1, 3, 4 – vztah člověka k prostředí – žák uvede vhodné i nevhodné zacházení s dary přírody, seznámí se s přírodními surovinami, uvědomí si význam lidské práce, své nabyté vědomosti zapíše do pracovního listu, použije je při vyprávění pohádky (doporučen projekt „Jak krtek ke kalhotkám přišel“ z PT ENV F 2.6 - průřez s DR a PRV)

Mezipředmětové vztahy

- PRV – dodržování posloupnosti děje při povídání o částech roku
- M – určování počtu vět, správné psaní číslic
- HV – porozumění textu písně, reprodukování jejího obsahu
- DR – obrázky k tématům, popis ilustrace

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk

3. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák – seřadí slova v abecedním pořádku podle 1., 2. a 3. písmene – prakticky užívá slov nadřazených, podřazených, souřadných, protikladných a umí je použít ve větě – porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost – v textu vyhledá slova příbuzná – vyjmenuje vyjmenovaná slova, rozumí jejich významu – odůvodňuje a píše správně y/ý po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech – rozlišuje slovní druhy v základním tvaru – pozná podstatná jména (rozšiřující: určí rod, číslo, pád) – píše správně velká písmena ve vlastních jménech a místních pojmenováních – pozná slovesa (rozšiřující: určí osobu, číslo, čas) – poznává časování sloves v přítomném čase – spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy – užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	Abeceda Význam slov Slova příbuzná Vyjmenovaná slova Slovní druhy Určování podstatných jmen Určování sloves Věta, souvětí
Komunikační a slohová výchova – volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích – zná a v praxi realizuje společenská pravidla chování – porozumí písemným i mluveným pokynům přiměřené složitosti – pracuje s textem v textovém editoru, využívá digitální technologie při tvorbě vlastního sdělení – vypráví pohádky, krátké příběhy podle osnovy – popisuje jednoduché předměty a činnosti – zdokonaluje se v plynulém a výrazném čtení – čte se správnou intonací (přímá řeč), člení text, frázuje – využívá text jako zdroj poznatků (včetně textu v elektronické podobě) – napíše správně adresu, pozdrav z výletu, jednoduché sdělení, email – dbá na úpravu psaného textu při zvyšování rychlosti psaní	Mluvený projev Pravidla chování Naslouchání, pokyny Textový editor (mazání, označování částí textu) Vyprávění, popis Žážitkové čtení Text jako zdroj poznatků Adresa, pozdrav z výletu, email Písemný projev
Literární výchova – pracuje s básní i prózou – pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností – čte i přednáší z paměti přiměřené literární texty – odlišuje pohádku od ostatního vyprávění – vyjmenuje některé dětské autory a ilustrátory – dokáže vyhledat v textu odpovědi na otázky, hledá klíčová slova, dramatičuje úryvky textu – vyjádří své pocity z přečteného textu	Poezie a próza Práce s literárním textem Literární pojmy Dramatizace textu Pocity z četby

V průběhu 3. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 6, 7 – poznávání lidí a mezilidské vztahy s využitím matematických úloh, otevřená a pozitivní komunikace a spolupráce ve třídě (doporučen projekt „Matematika a OSV“ z PT OSV B 2.7 - průřez s M)

VDO 2 – občan a občanská společnost – žák vyhledá aktuální informace o životě ve „své“ obci, popíše symboly obce, ve které žije, a vysvětlí jejich význam, vypráví o své obci
– rozpozná příklady porušování lidských práv a svobod (včetně dětských práv) na základě seznámení s příběhy k problematice lidských práv a práv dítěte – kritické čtení (projekt Jeden svět nebo projekt z PT VDO C 2.2 – průřez s PRV)

MKV 1 – kulturní diferenciaci – žák se seznámí s pohádkovými příběhy z celého světa (doporučen projekt „Náměty do MKV“ z PT MKV E 2.1)

ENV 1 – ekosystémy – žák pochopí význam lesa a nutnost jeho ochrany, vypráví své zážitky, vyplní pracovní listy (doporučen projekt „Za tajemstvím lesa“ z PT ENV F 2.2 – průřez s PRV)

ENV 2 – základní podmínky života – žák pochopí význam neživé přírody pro život, napíše krátký příběh, přepíše věty, diskutuje o problematice (doporučen projekt „Koloběh vody v přírodě“ z PT ENV F 2.3 – průřez s PRV)

MEV 1 – vnímání mediálního sdělení – žák rozliší typy médií, používá pojem médium, popisuje funkci médií, porovnává, argumentuje, oponuje (doporučen projekt „Poznáváme média“ z PT MEV G 2.12 - průřez s PRV)

Mezipředmětové vztahy

PRV – seznámení s ilustracemi J. Lady k jednotlivým ročním obdobím

M – vyhledávání počtu slovních druhů v textu, správné přečtení slovní úlohy s porozuměním

HV – orientace v textu písně

DR – obrázky k tématům, vyhledávání potřebné informace k pracovnímu postupu v textu

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk

4. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák – vyhledává v abecedním seznamu (slovník, telefonní seznam) – píše správně zeměpisné názvy – porovnává význam slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu, slova vícevýznamová – rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary – určí slova citově zabarvená – určuje kořen slova, část předponovou a příponovou – zná pravopis i/y ve vyjmenovaných slovech i slovech příbuzných – určuje slovní druhy – určí osobu, číslo, čas u sloves – určí tvar určitý a neurčitý u sloves, pozná sloveso zvrtné – časuje slovesa v čase přítomném, budoucím a minulém – určí rod číslo, pád a vzor u podstatných jmen – píše správně koncovky podstatných jmen (podle vzorů) – rozliší větu jednoduchou a souvětí – umí ve větě jednoduché vyhledat základní skladební dvojice, podmět a přísudek – seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem – píše správně čárku v jednoduchých souvětích – pozná v textu přímou řeč	Abeceda Vlastní jména Význam slov Stavba slova Vyjmenovaná slova Slovní druhy – určování mluvnických kategorií u sloves a podstatných jmen Věta, souvětí Přímá řeč
Komunikační a slohová výchova – popíše libovolný předmět, objekt – popíše pracovní postup – vede správně dialog, tel. rozhovor a zanechá hlasovou zprávu – volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru – na příkladu uvede způsob elektronické komunikace a dodržuje pravidla bezpečné komunikace – zdokonaluje se ve věcném naslouchání, reaguje otázkami – zlepšuje dovednosti tichého i hlasitého čtení s porozuměním (včetně elektronického textu), reprodukuje přečtený text – rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává – využívá klíčová slova při vyhledávání informací v elektronické podobě – zformuluje znění dopisu, napíše vhodné oslovení a adresu – vyplní dotazník v papírové i elektronické podobě – sestaví osnovu vyprávění, podle které vypráví	Komunikační dovednosti Elektronická komunikace Naslouchání Čtení tiché i hlasité Čtení jako zdroj informací PC jako zdroj informací Písemný projev Dopis, dotazník Osnova
Literární výchova – vyjadřuje své dojmy z četby a poslechu, zaznamenává si je – při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy – tvoří vlastní literární text na dané téma – všímá si rozdílu mezi zpracováním textu krásné literatury a literatury uměleckonaučné – seznámí se se známými českými spisovateli	Záznam z četby Literární pojmy Tvořivá činnost Čeští spisovatelé

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – získávání informací z encyklopedií, z textu

OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí – žák poznává a charakterizuje rysy své osobnosti, vyjádří, jak sám sebe vnímá, využívá i zpětné vazby od druhých – vytvoří vlastní erb a hovoří o něm (VL)

VDO 1 – občanská společnost a škola – žák se aktivně podílí na návrhu pravidel pro život třídy a práci ve skupině (propojení s VL)

MKV 4 – multikulturalita – žák na konkrétním příběhu, s nímž se setkal (literatura, film, vyprávění), popíše rozličné způsoby života, myšlení a vnímání světa (projekt Jeden svět)
– žák vysvětlí význam symbolů a rituálů pro jedince (podání ruky, mávání) a skupinu (sportovní pokřik)

ENV 1 – ekosystémy – žák chápe význam lesa po stránce ekologické, materiální, estetické i botanické, informace získává z textu – odliší podstatné informace, respektuje komunikační pravidla v rozhovoru (doporučen projekt „Třídní les“ z PT ENV F 2.12 - průřez s PŘ a DR)

MEV 4, 6, 7 – tvorba a vnímání mediálního sdělení – žák nestranně zhodnotí událost, zohlední vlastní zkušenosti a nalézá pro ně uplatnění, respektuje postoje jiných k události (doporučen projekt „Pohádky ovčí babičky“ z PT MEV G 2.9)

Mezipředmětové vztahy

VL – správný zápis zeměpisných názvů, seřazení podle abecedy

PŘ – zápis pozorování

M – práce s číselnými údaji v textu, zápis slovní úlohy

HV – vyjádření dojmů z poslechu skladeb

DR – obrázky k tématům, popis konkrétního pracovního postupu

INF – výukové programy pro ČJ

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk

5. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák – rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku – zná pravopis zdvojených souhlásek na styku kořene a předpony, kořene a přípony – zná rozdíl mezi výslovností a psaním předpon – používá správně předpony s-, z-, vz- a předložky s, z – zdůvodní a v praxi používá správné psaní skupin bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně – určí všechny slovní druhy a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu – zná pravopis koncovek měkkých a tvrdých přídavných jmen – odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí – užívá vhodných spojovacích výrazů a podle potřeby je obměňuje – vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní dvojici označuje základ věty – zvládá pravopis shody přísudku s podmětem holým – pracuje s Pravidly českého pravopisu (online) – píše správně názvy národností, států – určí, zda věta je nebo není napsaná gramaticky správně	Stavba slova Slovní druhy Věta a souvětí Základní skladební dvojice Pravidla ČJ
Komunikační a slohová výchova – reprodukuje obsah přiměřeně složitě sdělení a zapamatuje si z něho podstatná fakta – rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace – posuzuje úplnost a neúplnost jednoduchých sdělení – sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený a písemný projev s dodržением časové posloupnosti – rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě, posoudí pravdivost tvrzení – sleduje vliv médií na každodenní život – zaznamenává informace, utřídí je a pracuje s nimi, posoudí, zda daná informace vyplývá z textu – vyhledává informace ve slovnících, dětských encyklopediích a v doporučených online zdrojích – píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry (dopis, příspěvek do časopisu, pozvánka, oznámení) a využije k tomu digitální technologie – vyplní jednoduché tiskopisy (včetně elektronických formulářů), napíše email – úhledně, čitelně a přehledně zapíše poznámky z naučných předmětů, při zápisu funkčně používá barev ke zvýraznění podstatných informací – čte přiměřeně rychle a plynule s prvky uměleckého přednesu – zapamatuje si z textu podstatná fakta, zaznamenává je a k tomu využívá i digitální technologie	Mluvený projev – reprodukce textu, dialog Osnova Manipulativní komunikace Zaznamenání a vyhledávání informací Komunikační žánry Tiskopisy, email, elektronické formuláře Zápis poznámek Výrazné čtení Zaznamenávání fakt z textu

– pracuje s tiskem (mediální výchova)	Práce s tiskem
Literární výchova – souvisle hovoří o přečteném textu, umí vyjádřit své názory a pocity, seznamuje s nimi ostatní žáky pomocí referátu – při jednoduchém rozboru literárních textů používá základní literární pojmy – rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů – seznámí se s vybranými uměleckými žánry – pohádka, pověst, bajka, dobrodružná četba, comics, povídka, román – vyhledá informace ve slovnících a encyklopediích (online) – rozezná ilustrace některých známých dětských ilustrátorů – využívá pro vlastní četbu knihovnu – pokračuje v záznamu dojmů a informací z četby – dokáže zdramatizovat vhodný text – všímá se různých typů divadelních představení (loutky, maňasci, živí herci) – recituje básně přiměřené věku – rozlišuje ve sdělení bulvární prvky od informativních	Pocity z četby Literární pojmy Slovníky, encyklopedie Ilustrátoři Záznamy z četby Dramatizace Recitace básní

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 5 – komunikace – žák používá různé druhy komunikace, používá prakticky pravidla vedení dialogu
- VDO 2 – občanská společnost – žák se seznamuje s právy a povinnostmi dítěte a pozná jejich porušování (doporučen projekt „Vím, co smím a mám“ z PT VDO C 2.1 s využitím knihy Malý princ – propojení s VL, DR)
- EGS 1, 2 – žák si rozšíří své znalosti o Evropě, pracuje s odbornými texty (doporučen projekt „Poznáváme Evropu“ z PT EGS D 2.1 - průřez s M, INF, VL, DR, HV)
- ENV 3 – problémy ŽP – žák vnímá změny v krajině působením člověka, posoudí, zda jsou tyto změny k lepšímu nebo k horšímu, žák přijímá pravidla hry, dokáže vstoupit do role a přirozeně v nich jednat (doporučen projekt „Jak se mění krajina“ z PT ENV F 2.18 – průřez s PŘ a DR)
- MEV 2 – média a cílená reklama (doporučen projekt „Reklamní agentura“ z PT MEV G 2.11 – průřez s INF, DR, HV) – žák interpretuje vztah mediálních sdělení a reality, rozliší zprávu, reklamu a zábavu na internetu
- MEV 1, 6 – žák objasní vliv reklamy na člověka (doporučen projekt „Jak nás ovlivňuje reklama“ z PT MEV G 2.2 – průřez s INF, DR, HV) – vnímání a tvorba mediálního sdělení
- MEV 4, 5, 6, 7 – žák si osvojí základní dovednosti školního redaktora (doporučen projekt „Školní redakce pro menší děti“ z PT MEV G 2.5 – průřez s INF, DR), pracuje v týmu, vytváří mediální sdělení pro určitou cílovou skupinu

Mezipředmětové vztahy

- VL – vyprávění o tradicích a zvycích v Evropě
- PŘ – telefonování, články v časopisech
- M – vyhledávání podstatných informací v textu pro vypracování úloh
- HV – reprodukování dojmů z poslechu, z koncertu
- DR – obrázky k tématům, popis pracovního postupu vyrábění věci
- INF – výukové programy pro ČJ, články do časopisu

5.1.2 ANGLICKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Anglický jazyk** je součástí vzdělávacího oblasti **Jazyk a jazyková komunikace**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodiny	1	1	3	3	3

Vzdělávací obsah předmětu přispívá k chápání a objevování skutečností, poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa, snižuje jazykové bariéry, umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice a prohlubuje mezinárodní porozumění. Vzdělávací obsah předmětu přispívá k získávání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu, k osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce, k získání schopnosti číst přiměřené texty v tomto jazyce, porozumět přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí, vede k poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání důležitých informací a práce s nimi. Od jazykových her v nižších ročnících se přechází k dialogům a práci s textem.

Na 1. stupni jsou dovednosti v AJ zaměřeny na 4 oblasti: řečové dovednosti, poslech s porozuměním, mluvení a čtení s porozuměním.

Organizace:

Žáci pracují ve třídě nebo v jazykové učebně s využíváním různých forem práce – skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu (písemná, ústní), samostatná práce, vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály, hry, soutěže, recitace, dramaturgie, zpěv atd. Používají slovníky, kartičky, hry (pexeso, domino atp.), obrazový materiál, tabule gramatických přehledů, kopírovaný materiál (křížovky, doplňovačky, osmisměrky, texty písní apod.), názorné pomůcky (hodiny, hrací kostky), audio techniku, online slovníky, PC programy.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- pravidelně do hodin zařazujeme skupinovou i samostatnou práci s různými výstupy;
- zadáváme žákům úkoly, aby samostatně vyhledávali a třídili informace z různých zdrojů (učebnice, mapa, online informace);
- umožňujeme žákům při řešení konkrétních úloh z běžného života realizovat vlastní nápady, a tak podněcujeme jejich tvořivost (modelové rozhovory apod.);
- vedeme k pochopení důležitosti schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život;
- propojujeme probíraná témata a jazykové jevy;
- vedeme k samostatnému vyhledávání nástrojů k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině;
- vedeme žáky k ověřování výsledků své práce, učíme je získané výsledky porovnávat a kriticky posoudit, aby je v budoucnu uměli dále použít (pochopit smysl učení);
- hodnotíme práci žáků a učíme žáka pracovat s chybou.

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme modelové úlohy a situace v cizojazyčném prostředí a učíme žáky problémy řešit pomocí metody hraní rolí;
- odbouráváme zábrany hovořit cizím jazykem s neznámým člověkem;

- zařazujeme takové metody, aby byl žák schopen vyjádřit obsah myšlenky, i pokud chybí slovní zásoba;
- používáme vhodné metody a vytváříme takové podmínky, při kterých žáci dojdou k závěru samostatně nebo při skupinové práci; tak získávají důvěru ve své vlastní schopnosti;
- dáváme možnost žákům vyhledávat, třídit a využívat informace z různých zdrojů – tištěných, mediálních, počítačových – včetně internetu.

Kompetence komunikativní

- zadáváním různých úloh rozvíjíme schopnosti žáka prezentovat své vlastní názory a myšlenky;
- s žáky nacvičujeme veřejné vystupování (např. před kolektivem nebo rodilým mluvčím);
- procvičujeme jazykové funkce v různých receptivních aktivitách, zejména pomocí poslechů audio nahrávek rodilých mluvčích a čtením autentických textů;
- vedeme k porozumění sdělení v anglickém jazyce;
- zařazujeme diskuse na aktuální a žákům blízká témata;
- motivujeme k formulaci myšlenek anglicky;
- zařazujeme metody k porozumění mluvenému slovu i přiměřenému psanému textu v anglickém jazyce;
- zařazujeme cvičení k využívání dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu.

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme do hodin týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí;
- zařazujeme práci ve skupině;
- uplatňujeme individuální přístup k žákům s poruchami učení;
- zajímáme se, jak žákům vyhovuje způsob výuky;
- dáváme žákům dostatečný prostor pro sebehodnocení.

Kompetence občanské

- zadáváme referáty či mluvní a písemné projevy tak, aby žáci byli nuceni formulovat vlastní postoje, hájit svá práva i práva ostatních a sledovat dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti;
- umožňujeme žákům získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi;
- podporujeme u žáků srovnávání ekologických a environmentálních otázek týkajících se anglicky mluvících zemí a České republiky.

Kompetence pracovní

- napomáháme žákům používat při práci vhodné pomůcky a technologie;
- zadáváním domácích úkolů vytváříme u žáka pravidelné studijní a pracovní návyky a pomáháme žákovi s výběrem vhodného způsobu zaznamenávání a učení slovní zásoby;
- při práci na úkolech vyžadujeme, aby žáci uváděli příklady a poznatky z reálného světa;
- dáváme jasné pokyny pro práci v hodině, stanovujeme dílčí cíle, žáci tak vědí, co mají dělat a co se od nich očekává;
- na časově nebo obsahově náročnějších úkolech učíme žáky nepřeceňovat svoje schopnosti a být realističtí při odhadování úrovně svých znalostí a schopností;
- po přečtení článku či poslechu ukázky rozhovoru rodilých mluvčích klademe otázky k textu tak, aby žáci prokázali nejen porozumění obsahu, ale zaujali také stanovisko k problematice se zvážením všech rizik, které by jejich rozhodnutí mohlo přinést.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k vyhledávání a zpracování informací na PC;
- vedeme žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů;
- vedeme žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků.

Realizovaná průřezová témata v Anglickém jazyce:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
 Environmentální výchova (ENV)
 Multikulturní výchova (MKV)
 Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

1. ročník

Výstupy	Učivo
Žák – sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného – zapojí se do jednoduchých rozhovorů – přiřadí mluvenou podobu slova k obrázkům jak v písemné, tak i v elektronické podobě – zopakuje jednoduchá slova a fráze – porozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou pečlivě a pomalu sdělovány, a reaguje na ně verbálně i nonverbálně	Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. pozdravy, barvy, školní pomůcky, hračky, zvířata, čísla 1 – 10 Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves

V průběhu 1. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, poslech jednoduchého textu z magnetofonu, porozumění)
- OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí (různé tematické okruhy např. moje rodina)
- OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)
- OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)
- OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost)
- OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky)

MKV 4 – § multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
 HV – zpěv písní

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

2. ročník

Výstupy	Učivo
Žák – sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – zapojí se do jednoduchých rozhovorů – porozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pečlivě a pomalu, a reaguje na ně verbálně a nonverbálně – zopakuje slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal – používá základní fráze společenského styku – přiřazuje mluvenou podobu slov ke psané podobě slov jak v písemné, tak i v elektronické podobě – rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu – píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. škola a školní pomůcky, zvířata, čísla, části těla, jídlo a pití, dům, oblečení Slovní zásoba základních svátků jako např. Vánoce, Velikonoce apod. Rozšíření slovní zásoby z 1. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves

V průběhu 2. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, poslech jednoduchého textu z magnetofonu, porozumění)

OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí (různé tematické okruhy např. moje rodina)

OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)

OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)

OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost)

OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky)

MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)

Mezipředmětové vztahy

VV – obrázky k tématu

HV – zpěv písní

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

3. ročník

Výstupy	Učivo
Žák – používá základní pozdravy – používá základní fráze společenského styku – vyjádří souhlas a nesouhlas – porozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pečlivě a pomalu, a reaguje na ně verbálně a nonverbálně – rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu – vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům jak v tištěné podobě, tak i v elektronické – rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu – přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení (písemná i elektronická podoba) – napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti zájmů a každodenního života – rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – využívá internetová úložiště pro materiály k osvojení slovní zásoby, gramatiky a výslovnosti	Základní pozdravy Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. rodina, školní pomůcky, barvy, čísla, hračky, jídlo, dům, oblečení Rozšíření slovní zásoby z 2. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves, předložek a spojek Základní orientace v práci se slovníkem (tištěným i elektronickým) Internetová úložiště, elektronické slovníky

V průběhu 3. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, poslech jednoduchého textu z magnetofonu, porozumění)

OSV 2 – sebezpoznání a sebepojetí (různé tematické okruhy např. moje rodina)

OSV 5 – Kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)

OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)

OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost)

OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky)

MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)

Mezipředmětové vztahy

VV – obrázky k tématu

HV – zpěv písní

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

4. ročník

Výstupy	Učivo
Žák – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i nonverbálně – odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá – uvědomuje si rozdíl mezi fonetickou a psanou formou jazyka a přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení – napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti zájmů a každodenního života – vyplní osobní údaje do formuláře – rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu jak v tištěné, tak i v elektronické podobě – rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům – využívá internetová úložiště pro materiály k osvojení slovní zásoby, gramatiky a výslovnosti	Základní pozdravy Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. rodina, školní pomůcky, barvy, čísla, popis osoby, zvířata Rozšíření slovní zásoby z 3. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves, předložek a spojek Práce se slovníkem (tištěným i elektronickým) Stavba věty jednoduché, oznamovací, rozkazovací, tázací Zápor ve větě Přítomný čas prostý Technika čtení a porozumění a orientace v čteném textu (tištěném i elektronickém)

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu, používání pravidel)

OSV 2 – sebezpoznání a sebepojetí (tematické okruhy moje tělo, moje rodina)

OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)

OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)

OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)

OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost)

OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při hrách)

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky)

MKV 1 – kulturní diferenciacce (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v anglicky mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)

MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení textu, vyhledávání informací, slovník)

Mezipředmětové vztahy

VV – obrázky k tématu

HV – zpěv písní

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

5. ročník

Výstupy	Učivo
Žák – odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i nonverbálně – rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu jak v tištěné, tak v elektronické podobě – rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu – píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy – napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života jak v tištěné, tak v elektronické podobě – vyplní osobní údaje do formuláře – odpoví na textovou zprávu nebo email týkající se osvojovaných témat – rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – využívá internetová úložiště pro materiály k osvojení slovní zásoby, gramatiky a výslovnosti	Základní pozdravy Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. rodina, barvy, školní pomůcky, čísla, zájmy, čas, dům, oblečení, popis osoby Rozšíření slovní zásoby ze 4. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves, předložek a spojek Základní orientace v práci se slovníkem (tištěným i elektronickým) Stavba věty jednoduché, oznamovací, rozkazovací, tázací Zápor ve větě Přítomný čas prostý a průběhový Technika čtení a porozumění a orientace v čteném textu (tištěném i elektronickém) Základní fonetické znaky a vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)
- OSV 2 – sebezpoznání a sebezpojetí (tematické okruhy části dne, hodiny, jídlo a pití atd., sebehodnocení svých výsledků, sebeuspokojení z úspěchů)
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)
- OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)
- OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)
- OSV 7 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atp.)
- OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)

OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky, anglicky mluvící země, jejich velká města, turistické zajímavosti)

MKV 1 – kulturní diferenciace (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v anglicky mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)

MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)

ENV 4 – vztah člověka k prostředí (dopravní prostředky, počasí, roční období)

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

VV – obrázky k tématu

HV – zpěv písní

VL – reálie

INF – práce na počítači

5.1.3 MATEMATIKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Matematika** je součástí vzdělávacího oboru **Matematika a její aplikace**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodiny	4	4	5	5	5

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

1. Čísla a početní operace: osvojování si aritmetických operací v jejich třech složkách:
 - dovednost provádět aritmetické operace
 - algoritmické porozumění
 - významové porozumění.
2. Závislost, vztahy a práce s daty: rozpoznání určitých typů změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa. Jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů.
3. Geometrie v rovině a prostoru: určování a znázorňování geometrických útvarů a těles, modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru.
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy: uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života.

Organizace:

Žáci jednotlivých ročníků pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně. V průběhu vyučování využívají k učení různé organizační formy práce a používají všechny dostupné učební pomůcky. Členění hodiny plánujeme tak, aby na konci hodiny byl splněn počáteční cíl.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem, vyhledávat a třídit informace, provádět rozbor a zápis řešení, a tak zdokonalovat svůj grafický projev;
- umožníme žákům při řešení konkrétních úloh z běžného života realizovat vlastní nápady, a tak podněcuje jejich tvořivost;
- vedeme žáky k ověřování si výsledků své práce, učí je získané výsledky porovnávat a kriticky posoudit, aby je v budoucnu uměli dále použít (pochopí smysl učení);
- podporujeme rozvoj schopností kombinatorického a abstraktního logického myšlení zařazováním vhodných problémových úloh, kvízů a hádanek;
- využíváme počítačové učebny a výukové programy;
- rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů.

Kompetence k řešení problému

- vedeme žáky k tomu, aby na základě řešení problémových úloh z praktického života hledali různá řešení a zároveň své řešení dokázali obhájit;
- používáme vhodné metody a vytváříme takové podmínky, při kterých žáci dojdou k závěru samostatně nebo při skupinové práci. Tak získávají důvěru ve své vlastní schopnosti;
- dáváme možnost žákům vyhledávat, třídit a využívat informace ze všech možných zdrojů – tištěných, mediálních, počítačových včetně internetu.

Kompetence komunikativní

- učíme žáky při řešení konkrétních matematických situací užívat správnou terminologii a symboliku, přesně a stručně se vyjadřovat v matematickém jazyce;
- učíme žáky orientovat se v tabulkách a diagramech, graficky znázorňovat číselné údaje;
- vedeme žáky k tomu, aby uměli vhodnou formou obhajovat svůj vlastní způsob řešení a zároveň respektovat a přijmout i řešení jiná.

Kompetence sociální a personální

- učíme žáky prostřednictvím řešení matematických problémů základům kooperace a týmové práce, vedeme žáky k osobní odpovědnosti za výsledky společné práce;
- vytváříme takové situace, které umožňují každému žákovi zažít úspěch a vnímat vlastní pokrok, rozvíjí u něj důvěru ve vlastní schopnosti.

Kompetence občanské

- učíme žáky společně si stanovit jasná kritéria, na jejichž základě hodnotí výsledky své práce;
- vedeme žáky při zpracování informací ke kritickému myšlení, k ohleduplnosti a taktu, učíme je vnímat složitosti světa.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k tomu, aby dokázali využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech;
- učíme žáky správně užívat učební pomůcky a didaktickou techniku.

Kompetence digitální

- učíme žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky);
- vedeme žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích a k ověřování informací z více zdrojů;
- motivujeme žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru);
- klademe důraz na používání kalkulačků, např. při provádění kontroly odhadů.

Realizovaná průřezová témata v Matematice:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Environmentální výchova (ENV)

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

1. ročník

Výstupy	Učivo
Čísla a početní operace Žák: – počítá obrázky, předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků – porovnává množství předmětů v souborech – čte, napíše, doplní a porovná čísla do 20 – rozumí významu méně, více, první, poslední, větší, menší, hned před, hned za – vyhledává a zobrazuje čísla do 20 na číselné ose – orientuje se v číselné řadě do 20 – používá matematické symboly +, -, =, <, > – umí zapsat, přečíst, vyřešit příklady na sčítání a odčítání do dvaceti bez přechodu přes desítku – rozkládá čísla do 20 v desítkové soustavě – řeší jednoduché slovní úlohy a sám je vytváří, zformuluje odpověď – modeluje početní operace – rozezná mince v hodnotě do 20 korun a počítá s nimi	Přírozená čísla 1 – 20, číslo 0 Posloupnost čísel Číselná osa Sčítání a odčítání do 20 bez přechodu desítky Práce s textem slovní úlohy Peněžní model (mince do 20)
Závislosti, vztahy a práce s daty – čte a nastavuje na ciferníku celé hodiny – orientuje se ve struktuře času – roztřídí jednoduchá data do tabulky (obrázky, předměty) – rozlišuje řádek a sloupec	Struktura času: hodina, den, týden, měsíc, rok Tabulka – princip
Geometrie v rovině a prostoru – rozezná, pojmenuje a nakreslí základní rovinné útvary – uvede příklady rovinných útvarů a těles ve svém okolí – třídí geometrické útvary podle tvaru, velikosti, barev – orientuje se v prostoru: nahoře, dole, před, za, vlevo, vpravo, uprostřed apod.	Geometrické útvary (trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh) Prostorová orientace

V průběhu 1. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – Kimovy hry, reakce na pokyny učitele (rozvoj schopnosti poznávání)

- žák používá pro sebe výhodné strategie zapamatování
- žák udrží pozornost a je schopen reagovat na pokyny učitele
- žák rozpoznává svůj stav soustředění/nesoustředění

ENV 1 – žák na základě vyřešení matematických úloh rozšíří své znalosti o vybraném zástupci chráněných živočichů, jeho funkci v příslušném ekosystému a nutnosti jeho ochrany (doporučen projekt „Mravenci“ z PT ENV F 2.9 – průřez s PRV a ČJ)

Mezipředmětové vztahy

DR – kreslení určitého počtu věcí, vystřihování, modelování tvarů

PRV – slovní úlohy a příklady související s právě probíraným učivem, struktura času

ČJ – počítání písmen, slabik ve slově, tvorba odpovědí

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

2. ročník

Výstupy	Učivo
Čísla a početní operace Žák: – zapisuje a čte čísla v zadaném oboru (1 – 100) – počítá po jednotkách a desítkách – rozliší sudá a lichá čísla – porovnává čísla, chápe rovnost a nerovnost v různých kontextech (délka, čas, peníze) – zobrazí a vyhledá číslo na číselné ose – využívá číselnou osu k porovnávání čísel – zaokrouhluje čísla na desítky – orientuje se v zápisu desítkové soustavy, rozkládá čísla na stovky, desítky a jednotky – sčítá a odčítá z paměti dvojciferná čísla bez přechodu desítky – rozumí pojmu záměna sčítanců a používá ho v praxi – násobí z paměti formou opakovaného sčítání i pomocí násobilky, dělí z paměti v oboru osvojených násobílek – využívá záměnu činitelů – používá přirozená čísla k modelování situací běžného života – zná rozdíl mezi mincemi a bankovkami – řeší a tvoří jednoduché slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení a dělení, zformuluje odpověď – řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“	Přirozená čísla 1 – 100 Lichá a sudá čísla Číselná osa Zaokrouhlování Rozklad čísel Součet a rozdíl Násobilka 2, 3, 4, 5, 10 Peněžní model, placení Práce s textem slovní úlohy, strategie
Závislosti, vztahy a práce s daty – čte časové údaje na různých typech hodin, orientuje se v kalendáři – používá vhodné časové jednotky a provádí jednoduché převody mezi nimi – doplní číselnou řadu 0 – 100, orientuje se v ní – zachycuje výsledky měření pomocí tabulek a schémat – provádí odhady délky a množství	Struktura času: hodina, den, týden, měsíc, rok Jednotky času a délky Posloupnost čísel Tabulková evidence zadaných údajů
Geometrie v rovině a prostoru – vysvětlí rozdíl mezi rýsováním a kreslením – rozezná, pojmenuje a načrtne základní rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí – rozezná a pojmenuje základní tělesa, uvede příklady těchto těles ve svém okolí – pomocí stavebnic modeluje rovinné a prostorové útvary podle zadání – pojmenuje bod, přímku, čáru (křivá, lomená, přímá), úsečku – měří a odhaduje délku úsečky na cm – porovnává délky úseček – narýsuje úsečku dané délky v cm	Práce s pravítkem Geometrické útvary (trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh) a tělesa (koule, krychle, kvádr, válec) Bod, čára, úsečka Jednotky délky: mm, cm, m, km

V průběhu 2. ročníku jsou uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Mezipředmětové vztahy

- DR – kreslení určitého počtu věcí, vystřihování, modelování
- PRV – slovní úlohy a příklady související s právě probíraným učivem, struktura času
- ČJ – zdokonalování grafického projevu, porozumění zadání úloh

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

3. ročník

Výstupy	Učivo
Čísla a početní operace Žák: – čte, zapisuje a porovnává čísla v zadaném oboru do 1 000, zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti – počítá po jednotkách, desítkách a stovkách – zobrazí číslo na číselné ose a jejích úsecích – rozloží číslo v desítkové soustavě v oboru do tisíce – sčítá a odčítá z paměti čísla bez přechodu násobků sta – násobí a dělí z paměti v oboru osvojených násobílek – při výpočtech využívá závorčky, dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel – řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace – řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ a „x krát více (méně)“ – ovládá jednoduché řešitelské strategie – zaokrouhluje na desítky a stovky	Přirozená čísla 1 – 1 000 Číselná osa Zápis čísla v desítkové soustavě Pamětné počítání Násobilka 6, 7, 8, 9 Pořadí operací, závorčky Práce s textem slovní úlohy, strategie Řešitelské strategie pokus – omyl, možnosti řešení, zjednodušování Zaokrouhlování
Závislosti, vztahy a práce s daty – využívá časové údaje při řešení situací z běžného života – orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času – eviduje složitější situace pomocí tabulek – popisuje jednoduché závislosti z praktického života – doplní chybějící údaje do tabulky, schématu, posloupnosti čísel podle zadání, využívá digitální technologie	Čas Tabulková evidence zadaných údajů
Geometrie v rovině a prostoru – rozezná, pojmenuje a načrtne základní rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí – rozezná, pojmenuje a modeluje základní tělesa, uvede příklady těchto těles ve svém okolí – narýsuje bod, přímku, čáru (křivá, lomená, přímá), úsečku, správně je označí – provádí jednoduché převody jednotek délky – měří délku úsečky na cm a mm, odhaduje její délku – porovnává délky úseček a velikost útvarů – rozezná a modeluje jednoduché osově souměrné útvary	Geometrické útvary a tělesa (vrcholy, strany) Základy rýsování, práce s pravítkem Jednotky délky Osově souměrné útvary

V průběhu 3. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 6, 7 – poznávání lidí a mezilidské vztahy s využitím matematických úloh (doporučen projekt „Matematika a OSV“ z PT OSV B 2.7 - průřez s ČJ)

Mezipředmětové vztahy

DR – modelování geometrických těles, výroba pomůcek, konstrukční činnosti

PRV – měření a řešení slovních úloh souvisejících s právě probíraným učivem (čas)

ČJ – čtenářská gramotnost (porozumění zadání slovních úloh)

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

4. ročník

Výstupy	Učivo
Čísla a početní operace Žák: – využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení – čte a zapisuje čísla v daném oboru do 1 000 000 – počítá po statisících, desetitisících a tisících, používá rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě – porovnává čísla a znázorní je na číselné ose – písemně sčítá a odčítá v oboru přirozených čísel – ovládá pamětné dělení se zbytkem v oboru malé násobilky – písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem – písemně dělí jednociferným dělitelem – účelně propojuje písemné i pamětné počítání včetně použití kalkulačky – zaokrouhluje přirozená čísla na desítky, sta, tisíce, desetitisíce, statisíce – provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel – kontroluje výpočty pomocí kalkulačky – řeší a tvoří slovní úlohy na dvě až tři početní operace	Přirozená čísla 1 – 1 000 000 Zápis čísla v desítkové soustavě Číselná osa Písemné algoritmy sčítání, odčítání, násobení a dělení Zaokrouhlování čísel Odhad a kontrola výsledku Práce s kalkulačkou Matematizace reálné situace
Závislosti, vztahy a práce s daty – vyhledává, sbírá a třídí data (i v elektronické podobě) – používá tabulky k evidenci, doplňuje chybějící údaje – vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku a sloupkový diagram, využívá digitální technologie	Zásady sběru a třídění dat Strukturovaná tabulka Sloupkový diagram
Geometrie v rovině a prostoru – dodržuje zásady rýsování – narýsuje přímku, vyznačí polopřímku – narýsuje různoběžky a označí jejich průsečík – sestrojí rovnoběžky a kolmice – určí vzájemnou polohu přímek v rovině – narýsuje kružnici s daným středem a poloměrem – narýsuje čtverec, obdélník a trojúhelník ve čtvercové síti – měří vzdálenosti a používá vhodné jednotky délky – převádí jednotky délky – určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran – určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	Zásady rýsování Vzájemná poloha přímek v rovině Rýsování kružnice Čtvercová síť Jednotky délky Obvod útvaru Osa souměrnosti

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti z praktického života (práce s daty), žák aplikuje efektivní strategie při řešení matematických a logických problémů

Mezipředmětové vztahy

- ČJ – čtenářská gramotnost (porozumění zadání slovních úloh)
VL – orientace na časové přímce

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

5. ročník

Výstupy	Učivo
Čísla a početní operace Žák: – zapisuje a čte čísla větší než milion – počítá po milionech, používá rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě – porovnává čísla a znázorňuje je na číselné ose – písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla – písemně násobí až trojčiferným činitelem – písemně dělí jednociferným a dvojciferným dělitelem – účelně propojuje písemné i pamětné počítání – zaokrouhluje na miliony – provádí odhady a kontrolu výpočtu – řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel – modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku – porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel – přečte zápis desetinného čísla a vyznačí ho na číselné ose – porozumí významu „-1“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	Číselný obor 0 - miliarda Zápis čísla v desítkové soustavě Číselná osa Písemné algoritmy početních operací Slovní úlohy Zlomky Desetinná čísla Celá čísla
Závislosti, vztahy a práce s daty – vybírá z textu data podle zadaného kritéria – čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy (i v elektronické podobě) – zjistí údaje z kruhového diagramu – zapíše a utřídí získaná data (např. výsledky pozorování) s využitím digitálních technologií – rozhodne, která data jsou podstatná s ohledem na řešený problém – získá nebo dohledá chybějící data v doporučeném digitálním zdroji – posoudí, kdy mu digitální technologie napomohou při řešení problémů vycházejících z praktického života a využije je	Statistické údaje Tabulky Kruhový diagram Objevování a experimentování s digitálními technologiemi při řešení matematických problémů
Geometrie v rovině a prostoru – sčítá a odčítá graficky úsečky – narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce – sestrojí k dané přímce rovnoběžku a kolmici – určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného obrazce – užívá základní jednotky obsahu (bez převodu) – rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary, vyznačí osu souměrnosti – pozná síť krychle a složí krychli z dané sítě	Grafické sčítání a odčítání Konstrukce čtverce, obdélníku a trojúhelníku Rovnoběžky a kolmice Obsah ve čtvercové síti Jednotky obsahu (m^2, cm^2) Osa souměrnosti Síť krychle
Nestandardní aplikační úlohy a problémy – ovládá některé řešitelské strategie, objevuje zákonitosti a využívá je při řešení praktických úloh a problémů (nezávisle na algoritmech školské matematiky) – seznámí se s římskými číslicemi (letopočty)	Magické čtverce, pyramidy, sudoku atd.

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

EGS 1, 2 – žák na základě vyřešení matematických úloh rozšíří své znalosti o Evropě, odhaduje a měří vzdálenosti na mapě (doporučen projekt „Poznáváme Evropu“ z PT EGS D 2.1 - průřez s VL, ČJ, DR, HV, INF)

Mezipředmětové vztahy

VL – měření a řešení slovních úloh souvisejících s právě probíraným učivem (časová přímka)

ČJ – čtenářská gramotnost (porozumění zadání slovních úloh)

5.1.4 INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vzdělávací obor **Informatika** se zaměřuje především na rozvoj inforatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií.

Týdenní dotace hodin vyučovacího předmětu **Informatika** v jednotlivých ročnících:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
hodiny	0	0	0	1	1

Vzdělávací obsah je rozdělen na tematické celky:

1. Data, informace a modelování
2. Algoritmizace a programování
3. Informační systémy
4. Digitální technologie

Žáci si prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují inforatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení inforatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

Organizace:

Výuka probíhá na počítačích či noteboocích s myší, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s přenosnými notebooky, s připojením k internetu. Některá témata probíhají s použitím mobilní učebny (tablety Android). V některých činnostech se preferuje práce žáků ve dvojicích u jednoho zařízení, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem. Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k využívání počítače k efektivnějšímu vzdělávání včetně samostudia;
- vedeme žáky k vytváření takového učební materiálu, aby jej mohli dále využívat pro své vlastní učení;
- pomáháme žákům, aby při své tvorbě poznávali vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokázali zpětně uvědomit problémy související s realizací;
- zadáváme žákům jednotlivé úkoly tak, aby si každý z nich mohl sám zorganizovat vlastní činnost;
- využíváme kladného hodnocení k motivaci pro další činnost.

Kompetence k řešení problému

- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů;
- vystupujeme v roli konzultanta – žákům umožňujeme nejen nalézt řešení, ale také je vedeme k praktickému provedení a dotažení do konce;
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů;
- při zadávání úkolu vedeme žáky k hledání nevhodnějšího způsobu řešení;
- zadáváním úloh a projektů vedeme žáky k tvořivému přístupu při jejich řešení, učíme je chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k správné formulaci svých požadavků při komunikaci s počítačem;
- při práci ve skupině vedeme žáky k vyjádření svého názoru vhodnou formou;
- klademe dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami (písemně, pomocí technických prostředků, výtvarnými prostředky, ...);
- dohlížíme na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních, nezdařených názorů, ...).

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k respektování dohodnutých pracovních a etických pravidel při práci v počítačových učebnách a s počítačovými daty;
- umožňujeme žákům podílet se na hodnocení práce – vedeme je k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný, učíme je vidět pokroky;
- dodáváme žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáháme;
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch;
- zohledňujeme rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků
- vedeme žáky ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech je učíme pracovat v týmu, rozdělit se, naplánovat práci, hlídat časový harmonogram apod.;
- zveme žáky k hodnocení prací – učíme je hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci je vedeme k ohleduplnosti a taktu, učíme je chápat, že každý člověk má jiné vlastnosti a schopnosti.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k zamyšlení nad možným zneužitím počítačů a informačních technologií;
- vedeme žáky ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami;
- učíme žáky k respektu názoru druhých
- podporujeme žáky v prezentaci výsledků své práce;
- seznamujeme žáky s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo ...).

Kompetence pracovní

- navozujeme situace, ve kterých si žáci mohou prokázat znalosti a praktické dovednosti z oblasti informačních technologií;
- rozvíjíme u žáků správné a bezpečné používání informačních technologií;
- motivujeme žáky k samostatnému ověřování si svých znalostí a dovedností z oblasti informačních technologií;
- vedeme žáky ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržení vymezených pravidel;
- dohlížíme na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel pro práci s výpočetní technikou.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k ovládnutí digitálního zařízení, aplikací a služeb; k jejich využívání při učení i při zapojení do života školy či společnosti; k rozhodování, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít;
- směřujeme žáky k získávání, vyhledávání, kritickému posouzení, spravování a sdílení dat a informací;
- podporujeme žáky k vytváření a upravování digitálního obsahu, ke kombinaci různých formátů a k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků;
- umožňujeme žákům využívání digitální technologie, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce;
- podněcujeme žáky v chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamujeme je s novými technologiemi, hodnotíme jejich přínosy a reflektujeme rizika jejich využívání;
- klademe důraz na to, aby žáci předcházeli situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních.

Realizovaná průřezová témata v Informatice:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Informatika
Vyučovací předmět: Informatika
4. ročník

Výstupy RVP/ŠVP	Učivo
<u>Data, informace a modelování</u> Žák – popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji – vyčte informace z daného modelu – sdělí informaci obrázkem – předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel – zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text – zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky – obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček	Piktogramy, emodži Kód (QR) Přenos na dálku, šifra Pixel, rastr, rozlišení Tvary, skládání obrazce
<u>Algoritmizace a programování</u> – sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů – popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení – v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy – ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu – v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy – v programu najde a opraví chyby – rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát – vytvoří a použije nový blok – upraví program pro obdobný problém	Ovládání pohybu postav Čtení a modifikace programů Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy
<u>Informační systémy</u> – v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi – pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data – pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech – doplní posloupnost prvků – umístí data správně do tabulky – doplní prvky v tabulce – v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný – nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky – určí, jak spolu prvky souvisí	Data, druhy dat Doplňování tabulky a datových řad Kritéria kontroly dat Řazení dat v tabulce Vizualizace dat v grafu Systém, struktura, prvky, vztahy

<u>Digitální technologie/ovládání digitálního zařízení</u> – najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu – dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi – propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisí – pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží – vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem – edituje digitální text, vytvoří obrázek – přehraje zvuk či video – uloží svoji práci do souboru, otevře soubor – používá krok zpět, zoom – řeší úkol použitím schránky – dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením	Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení či aplikace Ovládání myši, dotykem a klávesnicí Kreslení čar, vybarvování Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Spuštění a ovládání Manipulace s okny a záložkami Otevření a uložení souboru Kreslení bitmapových obrázků Editace textu

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace – žák analyzuje svůj způsob organizace a využití času u počítače, plánuje své učení
- OSV 5 – kreativita – žák využívá svých kreativních schopností při malování, úpravě textu
- OSV 8 – komunikace – online komunikace
- MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení při práci s daty z internetu:
 – žák odliší podstatné informace a dezinformace v textu
 – žák na konkrétních příkladech vysvětlí rozdíl mezi reálným a virtuálním světem
 – žák uvede rizika spojená s uveřejňováním informací a fotografií o sobě a svých blízkých na různých komunikačních sítích, chápe význam ochrany osobních dat a chová se podle toho

Mezipředmětové vztahy

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informatika ve 4. ročníku umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku ve všech vzdělávacích oblastech základního vzdělávání. Umožňují využívat výukové programy pro různé předměty, zpracovávat projekty, aktivně se podílet na tvorbě mediálního sdělení. Jsou nezbytným předpokladem pro rozvoj profesní i zájmové činnosti žáků.

Vzdělávací oblast: Informatika
Vyučovací předmět: Informatika
5. ročník

Výstupy RVP/ŠVP	Učivo
<u>Data, informace, modelování</u> Žák – popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji – uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat – vyčte informace z daného modelu – pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty – pomocí obrázku znázorní jev – pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy	Graf, hledání cesty Schémata, obrázkové modely Model
<u>Algoritmizace a programování</u> – sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů – popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení – v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy – ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu – v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy – v programu najde a opraví chyby – rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát – vytvoří a použije nový blok – upraví program pro obdobný problém	Čtení, tvorba a úprava programů Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů Pohyb a razítkování Ladění, hledání chyb Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy Vlastní bloky a jejich vytváření Pevný počet opakování Vlastní bloky a jejich vytváření Změna vlastností postavy pomocí příkazu Náhodné hodnoty Násobné postavy a souběžné reakce Animace střídáním obrázků Spouštění pomocí událostí Vysílání zpráv mezi postavami
<u>Informační systémy</u> – v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi – pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data – pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech – doplní posloupnost prvků	Data, druhy dat Doplnování tabulky a datových řad Kritéria kontroly dat Řazení dat v tabulce

– umístí data správně do tabulky – doplní prvky v tabulce – v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný – nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky – určí, jak spolu prvky souvisí	Vizualizace dat v grafu System, struktura, prvky, vztahy
<u>Digitální technologie/ovládání digitálního zařízení</u> – najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu – dodrží bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi – propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisí – pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží – vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem – uloží svoji práci do souboru, otevře soubor – používá krok zpět, zoom – řeší úkol použitím schránky – dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením	Digitální zařízení, ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši, dotykem a klávesnicí Využití digitálních technologií v různých oborech Propojení technologií, internet, cloud Přihlášení k uživatelskému účtu Uživatelské aplikace Spuštění ovládání Manipulace s okny a záložkami Otevření a uložení souboru

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace – žák analyzuje svůj způsob organizace a využití času u počítače, plánuje své učení
- OSV 5 – kreativita – žák využívá při práci na PC svých kreativních schopností
- EGS 1, 2 – žák si rozšíří své znalosti o Evropě vyhledáním informací na internetu (doporučen projekt „Poznáváme Evropu“ z PT EGS D 2.1 - průřez s M, VL, ČJ, DR, HV)
- MEV 2 – média a cílená reklama (doporučen projekt „Reklamní agentura“ z PT MEV G 2.11 – průřez s ČJ, DR, HV) – žák interpretuje vztah mediálních sdělení a reality, rozliší zprávu, reklamu a zábavu na internetu
- MEV 1, 6 – žák objasní vliv reklamy na člověka (doporučen projekt „Jak nás ovlivňuje reklama“ z PT MEV G 2.2 – průřez s ČJ, DR, HV) – vnímání a tvorba mediálního sdělení
- MEV 4, 5, 6, 7 – žák si osvojí základní dovednosti školního redaktora (doporučen projekt „Školní redakce pro menší děti“ z PT MEV G 2.5 – průřez s ČJ, DR), pracuje v týmu, vytváří mediální sdělení pro určitou cílovou skupinu

Mezipředmětové vztahy

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informatika v 5. ročníku umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku ve všech vzdělávacích oblastech základního vzdělávání. Umožňují využívat výukové programy pro různé předměty, zpracovávat projekty, aktivně se podílet na tvorbě mediálního sdělení. Jsou nezbytným předpokladem pro rozvoj profesní i zájmové činnosti žáků.

5.1.5 PRVOUKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Prvouka** je součástí vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět**.
Týdenní časová dotace v jednotlivých ročnících:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
hodiny	2	2	2	0	0

Vzdělávací obsah je rozdělen na pět tematických okruhů:

1. Místo, kde žijeme – žáci se učí chápat organizaci života v obci a ve společnosti na základě poznávání nejbližšího okolí. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků.
2. Lidé kolem nás – žáci si postupně osvojují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi. Seznamují se se základními právy a povinnostmi. Učí se chápat organizaci života v rodině a ve škole.
3. Lidé a čas – žáci se učí orientovat v dějích a čase, porovnávat minulost a současnost, znát kulturní a historické dědictví karlovarského regionu.
4. Rozmanitost přírody – na základě praktického pozorování krajiny charakterizují žáci přírodu v jednotlivých ročních obdobích, hledají možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody. Poznávají velkou rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti.
5. Člověk a jeho zdraví – žáci uplatňují základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky, seznamují se se zásadami bezpečného chování tak, aby neohrožovali zdraví své a zdraví jiných. Poznávají části těla a jejich základní funkce.

Organizace:

Žáci pracují ve třídě s využíváním různých forem práce. Podmínkou úspěšného vzdělání v této oblasti je vlastní prožitek žáků. Proto se její propojení s reálným životem a s praktickou zkušeností žáka stává velkou pomocí i ve zvládnání nových životních situací i nové role školáka. Výuka ve většině případů vychází z konkrétních nebo modelových situací, je založena na vlastním pozorování, vyhodnocování a prezentaci. Často jsou zařazovány vycházky po Nové Roli a okolí a zadávány samostatné práce. K nácviku chování v různých životních situacích využíváme prvků dramatické výchovy. Zařazujeme i projektové hodiny a dny. Pro nácvik chování žáků v situacích hromadného ohrožení je na konci školního roku zařazen branně-sportovní den.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k učení (odměna, známka, pochvala), vedeme je k radosti z poznání i k přijímání kritiky;
- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží místní krajinu – vycházky, exkurze, besedy, projektová výuka;
- pomáháme žákům orientovat se ve světě informací, učíme je pracovat s encyklopediemi v knižní i internetové podobě (vyhledávají jednoduchá hesla);
- vedeme žáky ke správnému používání termínů vyskytujících se v učivu prvouky;
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování.

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problémy, upozornit na ně a na základě svých zkušeností s řešením problémů, doplněných o znalosti z výuky, z televize, ze čtení, je řešit;
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali klást jednoduché otázky týkající se úkolu, problému apod.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k osvojování a správnému používání slovní zásoby v daných tématech;
- podporujeme u žáků jednoduchou prezentaci svých myšlenek;
- učíme žáky tomu, aby při naslouchání udržovali pozorné ticho, nezasahovali do repliky mluvčího před jejím ukončením, udržovali s mluvčím kontakt očima, zapamatovali si a jednoduše reprodukovali vyslechnuté.

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupracovat ve skupině, podílet se na vytváření společných pravidel a příjemné atmosféry při práci v týmu (používat křestní jména, poděkovat, poprosit, mluvit tiše, neskákat do řeči, hlídat si čas);
- vedeme žáky k tomu, aby aktivně přispívali k diskusi a zároveň respektovali názory druhých, dokázali se podělit o pomůcky a materiál ve skupině;
- umožňujeme žákům ptát se spolužáků či učitele na potřebné údaje, požádat je o ujasnění a pomoc.

Kompetence občanské

- učíme žáky tomu, aby rozpoznali nebezpečí (včetně situací ohrožujících život a zdraví člověka) a dokázali na ně upozornit své okolí;
- utváříme u žáků ohleduplný vztah k přírodě (dodržují základní pravidla chování v přírodě) a ke kulturnímu dědictví (vyhledávají kulturní památky Nové Role a okolí);
- vedeme žáky k dodržování společenských norem chování (zdravení, vztah k dospělým i spolužákům apod.), k porozumění školnímu řádu a dodržování svých povinností;
- motivujeme žáky k nezištné pomoci druhým, k dělení se s ostatními a k tomu, aby si vědomě neublížovali.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti (připraví své pracovní místo, udržuje pořádek a po ukončení práce své místo uklidí).

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s digitálními technologiemi;
- vedeme žáky k dodržování pravidel při práci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč;
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chviliek;
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map;
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií.

Realizovaná průřezová témata v Prvouce

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
Výchova demokratického občana (VDO)
Environmentální výchova (ENV)

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

1. ročník

Výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme Žák – zná cestu do školy a zpět – dbá na bezpečnost při cestě do školy – pojmenuje město a ulici, kde bydlí – orientuje se v budově školy	Domov (cesta do školy, bydliště) Obec, místní krajina Škola (orientace v budově)
Lidé kolem nás – vyjmenuje nejbližší rodinné příslušníky – respektuje spolužáky s jejich přednostmi i nedostatky – hovoří o chování a rozdělení práce v rodině – chová se ukázněně ve škole i mimo ni – dokáže rozlišit nežádoucí formy chování	Rodina Soužití lidí Chování lidí
Lidé a čas – orientuje se v čase – rok, měsíc, týden, den, celé hodiny – vyjmenuje dny v týdnu – vyjmenuje měsíce jednotlivých ročních období – rozlišuje čas k práci a odpočinku – vypráví o zvycích (Vánoce a Velikonoce) – rozpozná současné a minulé v životě lidí	Orientace v čase Současnost a minulost v našem životě Kultura (zvyky)
Rozmanitost přírody – pozná některé rostliny a živočichy – popíše základní části rostliny – vymezí živočichy domácí a volně žijící – dodržuje pravidla správného chování v přírodě – pozoruje změny v přírodě podle ročního období	Rostliny a živočichové Chování v přírodě Roční období
Člověk a jeho zdraví – dodržuje základní hygienické návyky, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví – zná základy správné životosprávy – výživa, vitamíny, odpočinek, spánek, pitný režim apod. – pojmenuje základní části lidského těla – rozliší nemoc a úraz – chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci – v nouzové situaci umí vyhledat dospělého a požádat o pomoc pro sebe i pro jiné lidi – reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	Péče o zdraví, zdravá výživa Lidské tělo (části, onemocnění, úrazy) Osobní bezpečí (neznámí jedinci, mimořádné události)

V průběhu 1. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 1 – Kimovy hry, reakce na pokyny učitele (rozvoj schopnosti poznávání)
- žák používá pro sebe výhodné strategie zapamatování
 - žák udrží pozornost a je schopen reagovat na pokyny učitele
 - žák rozpoznává svůj stav soustředění/nesoustředění

ENV 1 – žák si rozšíří své znalosti o vybraném zástupci chráněných živočichů, jeho funkci v příslušném ekosystému a nutnosti jeho ochrany (doporučen projekt „Mravenci“ z PT ENV F 2.9. - průřez s PRV a ČJ)

Mezipředmětové vztahy

- ČJ – články v čítance k danému učivu, správná výslovnost, vyprávění o škole, městě, přírodě
- M – práce s čísly při určování času
- HV – písničky o přírodě
- DR – obrázky k tématům, činnosti v přírodě
- TV – sportovní zdatnost při vycházkách

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

2. ročník

Výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme Žák – orientuje se v okolí školy a svého bydliště a vyhodnotí nebezpečná místa – respektuje pravidla silničního provozu při cestě do školy, zná vybrané dopravní značky a pravidla pro chodce – dokáže pojmenovat a ukázat orientační body v Nové Roli	Domov Škola Obec, místní krajina
Lidé kolem nás – vyjmenuje další rodinné příslušníky nad rámec vlastní rodiny, uvědomuje si věkové rozdíly a vztahy mezi nimi – vysvětlí povolání rodičů a objasní jemu známá povolání – zná základní pravidla slušného chování v rodině a ve společnosti	Rodina (povolání, příbuzní) Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost
Lidé a čas – orientuje se v čase – kalendářní a školní rok, měsíce, týdny, dny, hodiny, minuty – využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě (režim dne, práce a odpočinek) – porovnává zvyky a práci lidí v minulosti a současnosti – na základě uplatnění elementárních poznatků o sobě a rodině porovnává minulost a současnost – pojmenuje některé kulturní či historické památky místa, kde žije	Orientace v čase (kalendář, využití časových údajů) Současnost a minulost v našem životě (zvyky, předměty) Regionální památky
Rozmanitost přírody – pozoruje, popíše a porovná proměny přírody v průběhu ročních období – vyjmenuje základní části těla u určených savců a ptáků – pojmenuje běžně se vyskytující stromy, keře, byliny a zemědělské plodiny (vycházky) – určí a roztrídí některé přírodniny podle určujících znaků – uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě – pojmenuje domácí zvířata a zná jejich užitek – zná některé živočichy chované pro radost a chápe potřebu pravidelné péče o ně (krmení, čistota apod.) – dbá na dodržování pravidel správného chování v přírodě	Roční období Rostliny, živočichové, houby Chování v přírodě
Člověk a jeho zdraví – pojmenuje a označí jednotlivé části lidského těla – uplatňuje základní hygienické, režimové a zdravotně preventivní návyky – vysvětlí rozdíl mezi nemocí a úrazem – dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných – uplatňuje pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu (jako chodce) – rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času – dokáže přivolat pomoc pro sebe i pro jiné lidi v případě nebezpečí, učí se zachovat rozvahu a klid, nezmatkuje – ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	Lidské tělo Péče o zdraví Osobní bezpečí Pravidla silničního provozu Hromadné ohrožení

– uposlechně pokynů dospělých při mimořádných situacích a řídí se jimi	

V průběhu 2. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání – Kimovy hry, pexeso, poznávací hry – žák požívá pro sebe osobně výhodné strategie zapamatování
- OSV 6 – 9 – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace – žák zdokonaluje své sociální dovednosti, řídí se zásadami efektivní žádosti a vedení rozhovoru (doporučen projekt „Co už víme o živočichovi“ z PT OSV B 2.1 – průřez s ČJ)
- OSV 7 – mezilidské vztahy – žák si osvojí pravidla slušného chování v rodině i ve škole (prosba, omluva, dialog)
- ENV 1 – ekosystémy – žák rozliší základní ekosystémy a přiřadí k nim organismy, které se v nich vyskytují
- ENV 3, 4 – vztah člověka k prostředí – žák uvede vhodné i nevhodné zacházení s dary přírody, seznámí se s přírodními surovinami, uvědomí si význam lidské práce (doporučen projekt „Jak krtek ke kalhotkám přišel“ z PT ENV F 2.6 – průřez s ČJ a DR)

Mezipředmětové vztahy

- ČJ – články v čítance k danému učivu, vedení dialogu v modelových situacích, dodržování posloupnosti při vyprávění
- M – práce s časovými údaji, slovní úlohy související s probíraným učivem
- HV – písničky o přírodě
- DR – obrázky k tématům, práce s přírodními materiály
- TV – sportovní zdatnost při vycházkách

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

3. ročník

Výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme Žák – vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště, školy a cestu na určené místo – začlení svou obec do příslušného kraje a oblužného centra České republiky – zná základní údaje z historie a současnosti Nové Role a umí popsat změny v obci a nejbližším okolí – určí hlavní a vedlejší světové strany – rozliší možná nebezpečí ve městě a nejbližším okolí	Plány a mapy včetně online map Domov Obec a místní krajina Světové strany
Lidé kolem nás – vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi – projevuje toleranci k odlišnostem mezi nimi, jejich přednostem a nedostatkům – zná základní práva dítěte, práva a povinnosti školáka – odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost Povolání
Lidé a čas – určí přesně jakýkoli čas (rozliší děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti) – orientuje se bezpečně v kalendářním a školním roce – objasňuje odlišnosti způsobu života, bydlení a používání předmětů denní potřeby dříve a nyní – na základě uplatnění elementárních poznatků o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí porovnává minulost a současnost (s využitím digitálních technologií) – pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky a významné události regionu	Orientace v čase Současnost a minulost Regionální památky Rodáci regionu
Rozmanitost přírody – rozlišuje prvky živé a neživé přírody – rozlišuje přírodniny, lidské výtvořiny, suroviny – zná základní rozdělení živočichů (savci, ptáci, obojživelníci, ryby, plazi, hmyz), rostlin (dřeviny a byliny) a hub (jedlé a jedovaté), uvede příklady – popíše stavbu těla u vybraných živočichů – pojmenuje části rostlin a hub – zkoumá vlastnosti vody, vzduchu a půdy a určí jejich význam pro život na Zemi – provádí jednoduché pokusy u skupin známých látek (určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti, zhodnotí výsledky) – změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů – rozliší aktivity člověka prospívající životnímu prostředí, jeho zdraví a naopak – rozliší kontejnery na třídění odpadů	Látky a jejich vlastnosti Rostliny, houby, živočichové (online atlasy) Neživá příroda Voda a vzduch Ohleduplné chování k přírodě
Člověk a jeho zdraví – rozlišuje jednotlivé etapy lidského života – využívá znalostí lidského těla k vysvětlení funkcí základních orgánů	Lidské tělo (online atlas)

– uplatňuje základní dovednosti na modelových situacích ohrožujících zdraví (odmítání nepříjemné komunikace – včetně online komunikace, návykových látek, požádání o pomoc při týrání, šikaně, sexuálním obtěžování) – linka důvěry – uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu – řídí se důsledně pokyny dospělých při mimořádných situacích, využívá poznatků z médií a nacvičuje chování při modelových situacích	Osobní bezpečí v reálném životě i v online prostředí Pravidla silničního provozu Situace hromadného ohrožení

V průběhu 3. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

VDO 2 – občan a občanská společnost – žák vyhledá aktuální informace o životě ve „své“ obci, popíše symboly obce, ve které žije, a vysvětlí jejich význam

- rozpozná příklady porušování lidských práv a svobod (včetně dětských práv) na základě seznámení s příběhy k problematice lidských práv a práv dítěte (projekt Jeden svět nebo projekt z PT VDO C 2.2 – průřez s ČJ)

ENV 1 – ekosystémy – žák pochopí význam lesa a nutnost jeho ochrany (doporučen projekt „Za tajemstvím lesa“ z PT ENV F 2.2 – průřez s ČJ)

ENV 2 – základní podmínky života – žák pochopí význam neživé přírody pro život (doporučen projekt „Koloběh vody v přírodě“ z PT ENV F 2.3 – průřez s ČJ)

MEV 1 – vnímání mediálního sdělení – žák rozliší typy médií, používá pojem médium, popisuje funkci médií (doporučen projekt „Poznáváme média“ z PT MEV G 2.12 – průřez s ČJ)

Mezipředmětové vztahy

- ČJ – spisovné vyjadřování, články v čítance a časopisech
- M – tematické slovní úlohy, měření
- HV – písně o zvířatech, o přírodě, lidové zvyky
- TV – pozorování přírody při turistických pochodech
- DR – obrázky k tématům, jednoduché pokusy, herbář

5.1.6 PŘÍRODOVĚDA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Přírodověda** je součástí vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět**. Je vyučován ve 4. a 5. ročníku 1 hodinu týdně.

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
hodiny	0	0	0	1	1

Vzdělávací obsah je rozdělen do tří tematických okruhů:

1. Lidé kolem nás – žáci si prohlubují poznatky z prvouky o mezilidských vztazích a vzájemné komunikaci, znají svá práva a povinnosti, snaží se poznat protiprávní jednání. Uvědomují si globální problémy životního prostředí.
2. Rozmanitost přírody – žáci už poznávají Zemi jako součást sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. V návaznosti na učivo prvouky si prohlubují znalosti o živé a neživé přírodě a o jejich vzájemném propojení. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili nutnost ochrany přírody a životního prostředí, nutnost třídění a likvidace odpadů. Seznamují se s živelnými pohromami a ekologickými katastrofami (včetně chování při nich).
3. Člověk a jeho zdraví – žáci poznávají lidské tělo a jeho části, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce. Jsou vedeni k tomu, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka, proto je nutno o ně pečovat. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování 1. pomoci.

Organizace

Žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že používají dostupné názorné pomůcky, sledují konkrétní situace v reálu nebo na videoukázkách, hrají určené role a řeší modelové situace. Při pozorování přírody praktikujeme množství vycházek do okolí a zakládáme jednoduché pokusy. Součástí výuky v 5. ročníku je i návštěva planetária nebo hvězdárny a dalších výstav dle aktuální nabídky. Formou samostatných prací a projektů umožňujeme žákům aktivní přístup k řešení různých problémů. Pro nácvik chování žáků v situacích hromadného ohrožení je na konci roku zařazen branně-sportovní den.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- umožňujeme žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie, odbornou literaturu i vyhledávání informací na PC;
- vedeme žáky k tomu, aby sami získávali informace o přírodě, učili se ji pozorovat, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování;
- zařazujeme činnosti, při nichž musí žáci propojovat své znalosti z dalších vzdělávacích oblastí (vlastivěda, články v čítance), čímž si vytváří komplexnější pohled na přírodní jevy;
- vedeme žáky k užívání správné terminologie.

Kompetence k řešení problémů

- zařazujeme metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům, řešením a závěrům;
- umožňujeme žákům samostatně si vyhledávat informace z různých zdrojů při řešení problémů, prezentaci výsledků a zhodnocení své práce;

Kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům rozšiřování jejich slovní zásoby v osvojovaných tématech, vedeme je k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich použití ve vlastních projevech;
- podněcujeme žáky k plynulému a srozumitelnému vyjadřování myšlenek a poznatků, k vhodnému reagování na myšlenky a názory ostatních (především při prezentaci referátů);
- učíme žáky vyřizovat jednoduché vzkazy po telefonu, pamatovat si důležitá telefonní čísla a přivolat pomocí telefonu pomoc.

Kompetence sociální a personální

- zadáváme žákům projektové úkoly, při kterých se učí pracovat ve skupině, spolupracovat, dokáží přijímat různé úlohy ve skupině (řídící funkci i podřízení se většině);
- vedeme žáky k aktivnímu zapojení se do práce skupiny, k práci na daném úkolu bez odbíhání od tématu, k vytrvalosti a případnému překonávání překážek.

Kompetence občanské

- učíme žáky poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, učíme je tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování;
- seznamujeme žáky s tím, jak se chovat v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně krizových situací;
- vedeme žáky k pochopení základních environmentálních problémů, k respektování požadavků na kvalitní životní prostředí, k dodržování pravidel pro pobyt v přírodě.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky ke správnému užití pomůcek, vybavení a techniky při hodinách, kdy se provádí jednoduché pokusy;
- vedeme je k dodržování obecných pravidel bezpečnosti při práci;
- učíme žáky správným pracovním návykům (příprava pomůcek, udržování pořádku, úklid pracovního místa).

Kompetence digitální

- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií;
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací;
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií.

Realizovaná průřezová témata v Přírodovědě:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Environmentální výchova (ENV)

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Přírodověda

4. ročník

Výstupy	Učivo
Rozmanitost přírody Žák: – objevuje a zjišťuje propojenost prvků neživé a živé přírody – dokáže charakterizovat prvky neživé přírody (voda, vzduch, nerosty a horniny, půda) a jejich význam pro život na Zemi – seznamuje se s principem rovnováhy v přírodě – zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu – les, louka, pole, voda, u lidských obydlí, umí pojmenovat běžně se vyskytující živočichy, rostliny a houby v jednotlivých společenstvech, dokáže je zařadit – zdůvodní vzájemné vztahy mezi organismy – zná běžné druhy ovoce a zeleniny, běžné zemědělské plodiny (jejich význam a použití) – pozoruje, porovnává a zaznamenává vliv ročních období a rozmanitých životních podmínek na organismy – umí popsat stavbu těla hub, rostlin a živočichů – porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech – prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy (i v online podobě) – založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí, vysvětlí a zaznamená výsledky pozorování (fyzikální veličiny, pozorování přírody), využije k tomu dle potřeby digitální technologie – zhodnotí kladné i záporné působení člověka na přírodu v našem regionu, zajímá se o způsob likvidace odpadů, navrhne možnosti zlepšení životního prostředí v Nové Roli a okolí – rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat – objasní pojem chráněné území a pravidla chování v něm	Životní podmínky (rozmanitost, význam) Rovnováha v přírodě Přírodní společenstva Rostliny, houby a živočichové (průběh a způsob života, výživa, stavba těla, třídění) Látky a jejich vlastnosti (měření veličin, jednotky) Ochrana přírody (živelné pohromy, ekologické katastrofy)
Člověk a jeho zdraví – účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob, bezpečně používá digitální technologie – nacvičuje bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování – na modelových situacích nacvičuje a následně zvládne situace hromadného ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén, integrovaný záchranný systém)	Práce a volný čas, používání digitálních technologií Osobní bezpečí (chodec, cyklista) Situace hromadného ohrožení

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 4 – psychohygienu – žák v rámci zdravého způsobu života předchází vlastním stresům, usiluje o pozitivní vyladění mysli
- ENV 1 – ekosystémy – žák chápe význam lesa po stránce ekologické, materiální, estetické i botanické (doporučen projekt „Třídní les“ z PT ENV F 2.12 - průřez s ČJ a DR)
- ENV 2 – základní podmínky života – žák na základě pokusů objasní podmínky života na Zemi, osvojuje si základní badatelské dovednosti, porovnává výsledky s informacemi z literatury
- ENV 3 – lidské aktivity a problémy ŽP – žák vybere z běžných činností ty, při kterých může svým chováním snížit dopad na ŽP (šetření vodou, potravinami, energií, třídění odpadu)
- ENV 4 – vztah člověka k ŽP – žák uvede výhody a nevýhody různých opatření, která snižují dopady vlastního jednání na ŽP, vysvětlí důvody, proč opatření provádí

Mezipředmětové vztahy

- ČJ – vyprávění, popis, články v čítance a v časopisech
- TV – ochrana přírody při sportovních akcích
- M – úlohy s přírodovědnou tematikou – v lese
- VL – chráněná území a památky na území ČR
- DR – plakáty k ochraně ŽP, pěstitelské práce, výtvarné pojetí přírody

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Přírodověda

5. ročník

Výstupy	Učivo
Lidé kolem nás Žák – vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci – při skupinové práci se dokáže domluvit na společném postupu, obhájí a odůvodní svůj názor, dokáže přiznat chybu	Pravidla soužití (pomoc, spolupráce)
Rozmanitost přírody – pozná některé nerosty, horniny a zná jejich využití – zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přír. zdroji – vysvětlí důležitost základních podmínek pro život na Zemi – třídí nejznámější druhy organismů do skupin a porovnává jejich přizpůsobení se prostředí – zkoumá rozšíření živočichů a rostlin na Zemi v závislosti na přírodních podmínkách dané oblasti – vyhodnotí naši planetu jako součást sluneční soustavy a vesmíru – zdůvodní střídání dne a noci a ročních období – na základě jednoduchých pokusů se seznámí s působením gravitační a magnetické síly – nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka – hodnotí ekologické problémy v celosvětovém měřítku a využije příkladů	Nerosty, horniny Životní podmínky Třídění rostlin, hub a živočichů Vesmír a Země (sluneční soustava, pohyby Země) Ochrana přírody (globální problémy)
Člověk a jeho zdraví – využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života – rozlišuje jednotlivé etapy lidského života, orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození – dovede jednat podle zásad první pomoci (rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění, přivolá lékařskou pomoc) – uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou – uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, gamblerství (modelové situace), počítače – předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek – řídí se zásadami zdravého způsobu života (denní režim, pitný režim, pohybový režim, pyramida zdravého stravování, duševní hygiena, reklamní vlivy, nadužívání dig. tech.) – uplatňuje zásady bezpečného chování v rizikovém prostředí (silniční provoz, práce s elektrickými spotřebiči, styk s cizími osobami, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií) – je si vědom nutnosti kázně a dodržování pokynů v situacích simulujících mimořádné události a v situacích ohrožujících zdraví – zná čísla tísňového volání a pravidla telefonování na tyto instituce (včetně linky důvěry)	Lidské tělo Péče o zdraví, 1. pomoc Návykové látky a zdraví Zdravý způsob života Osobní bezpečí (silniční provoz, krizové situace, elektrické spotřebiče) Situace hromadného ohrožení

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

ENV 3 – problémy ŽP – žák vnímá změny v krajině působením člověka, posoudí, zda jsou tyto změny k lepšímu nebo k horšímu (doporučen projekt „Jak se mění krajina“ z PT ENV F 2.18 – průřez s ČJ a DR)

Mezipředmětové vztahy

ČJ – telefonování, dialog, články v čítance a časopisech

M – úlohy s vesmírnou tematikou

VL – podnebí, rostlinstvo a živočišstvo v ČR a v Evropě

DR – obrázky z vesmíru, obrázky rostlin a zvířat – tematické práce, projekty, práce s různými materiály, příprava pokusů

TV – ochrana životního prostředí při sportovních akcích

5.1.7 VLASTIVĚDA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Vlastivěda** je součástí vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět**.
Týdenní dotace v jednotlivých ročnících:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodiny	0	0	0	2	2

Vzdělávací obsah je rozdělen na tři tematické okruhy:

1. Místo, kde žijeme – žáci prakticky poznávají místní a regionální skutečnosti, dokáží pracovat s mapami naší republiky i Evropy, zprostředkovávají zážitky z vlastních cest a porovnávají způsob života a přírodu u nás i v jiných zemích. Postupně se u nich snažíme rozvíjet vztah k České republice i pochopení jejího postavení v rámci EU.
2. Lidé kolem nás – žáci se seznamují se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy přírodního prostředí, nesnášenlivost mezi lidmi, sociální problémy atd.). Celý okruh směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu, který se orientuje v základních formách vlastnictví, rozpozná ve svém okolí jednání, která porušují základní lidská práva a demokratické principy a dodržuje pravidla slušného chování. Žáci se seznamují se základy finanční gramotnosti.
3. Lidé a čas – žáci se učí orientovat se v čase a v dějích. Poznávají, jak se život a věci vyvíjejí. Vychází se od událostí v obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země.

Organizace:

Žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně. Podstatou vlastivědy je vyvolat u žáků vztah k místu bydliště a k naší zemi, vzbudit zájem o minulost a kulturní bohatství České republiky. Proto vedeme žáky k samostatnému vyhledávání, získávání a zkoumání informací z dostupných zdrojů, společně navštěvujeme přírodní zajímavosti i památky regionu, muzea, knihovny atd. Žáci pracují samostatně nebo ve skupinách (dvojice i vícečlenné týmy), často zařazujeme vlastivědné projekty. Využíváme dostupných vyučovacích pomůcek, internetu a videoprojekcí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky užívané při práci s mapami;
- zadáváme úkoly, při kterých musí žáci řešit jednoduché problémy (práce s plány a s mapami, s tiskovinami, s historickými materiály), rozvíjí logické myšlení;
- učíme žáky vyhledávat a zpracovávat informace na PC, v encyklopediích;
- motivujeme žáky k pochopení smyslu učení, umožňujeme jim ověřování si svých znalostí a dovedností v praxi (projekty);
- podněcujeme žáky, aby si sami vytvářeli vhodné podmínky k učení.

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby se dokázali rozhodnout, kde hledat informace pro řešení daného úkolu, aby si vybrali vhodný zdroj informací, vhodný způsob řešení, využívali i práci s chybou;
- umožňujeme žákům poznat jejich možnosti a schopnosti, aby se nepřeceňovali ani nepodceňovali, čímž umožňujeme každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a srozumitelnému kladení otázek i k přesné formulaci odpovědí;
- při prezentaci výstupů a referátů umožňujeme žákům komentovat vyslechnuté, projevovat souhlas a nesouhlas, reagovat na názor druhého, argumentovat;
- učíme žáky orientovat se v mapách a plánech a používat časovou přímku („nejazyková“ komunikace);
- umožňujeme žákům používat technické prostředky komunikace (internet, telefon);
- vytváříme příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů i videozáznamů, vytvořených žáky.

Kompetence sociální a personální

- zaváděním skupinové práce a projektové výuky vedeme žáky k aktivní tvorbě pravidel ve skupině a ke komunikaci bez agrese;
- učíme žáky bez problémů přecházet od práce individuální ke skupinové (rozmístění nábytku, přijímání partnerů);
- vedeme žáky k tomu, aby se dokázali přizpůsobit ve skupině většině a přijali názory druhých, ale také aby dokázali řídit a organizovat činnost ostatních dětí (viz projekty).

Kompetence občanské

- motivujeme žáky k respektování, ochraně a ocenění našich tradic a kulturního a historického dědictví při návštěvách muzeí a historických památek;
- vedeme žáky k účasti na přípravách a oslavách tradičních svátků, učíme je znát jejich historický původ a význam, znát slavné rodáky, chránit přírodu.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k utváření pracovních návyků v samostatné i týmové činnosti (připraví své pracovní místo, udržuje pořádek, uklidí, je trpělivý, důsledný a přesný).

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi;
- vedeme žáky k bezpečnému používání sociálních sítí;
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací;
- motivujeme žáky ke vhodnému využívání digitálních map a navigací.

Realizovaná průřezová témata ve Vlastivědě:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova demokratického občana (VDO)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Environmentální výchova (ENV)

Multikulturní výchova (MKV)

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda

4. ročník

Výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme Žák – určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu, zná základní údaje o svém bydlišti – vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlech České republiky na mapách (atlas i online mapy) – orientuje se v krajích a krajských městech – pomocí mapy popíše jejich polohu – vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem vysvětlí jejich význam – pojmenuje a ukáže na mapě historické země ČR a sousední státy ČR – rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce – vyjmenuje státní symboly ČR a vysvětlí jejich význam – určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pobytu v přírodě – rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, ke své práci využívá i online atlasy	Domov Obec, místní krajina Okolní krajina Regiony ČR Naše vlast Mapy, plány (i v online podobě)
Lidé kolem nás – rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat – vyjádří základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi dívkami a chlapci, v rodině, ve městě – používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze (hotovostní a bezhotovostní forma peněz)	Soužití lidí Chování lidí (demokracie) Finanční gramotnost
Lidé a čas – pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a jevy – umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku a středověku – srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik – objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů (1. 1., 5. 7., 6. 7., 28. 9.) – zná některé postavy ze Starých pověstí českých – k pochopení minulosti využívá knihoven a muzeí jako informačních zdrojů o minulosti, využívá i online zdroje	Orientace v čase (časová osa, letopočet) Pravěk a středověk Současnost a minulost v našem životě (proměny způsobu života, státní svátky) Pověsti Regionální památky

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 2 – sebezpoznání a sebezpojetí – žák poznává a charakterizuje rysy své osobnosti, vyjádří, jak sám sebe vnímá, využívá i zpětné vazby od druhých – vytvoří vlastní erb a hovoří o něm

- OSV 11– hodnoty, postoje, praktická etika hodnoty – žák analyzuje postoje a hodnoty v chování historických osobností v souvislosti s dobou, ve které žili
- VDO 1 – občanská společnost a škola – žák se aktivně podílí na návrhu pravidel pro život třídy a práci ve skupině (propojení s ČJ)
- MKV 4– multikulturalita – žák na konkrétním příběhu, s nímž se setkal (literatura, film, vyprávění), popíše rozličné způsoby života, myšlení a vnímání světa (projekt Jeden svět)
– žák vysvětlí význam symbolů a rituálů pro jedince (podání ruky, mávání) a skupinu (sportovní pokřik)
- ENV 3 – lidské aktivity a problémy ŽP – žák identifikuje aktuální environmentální problém ve svém okolí, popíše, jak se jej může dotýkat a vyhodnotí, zda se na něm osobně podílí, vyhledá další informace k problému

Mezipředmětové vztahy

- ČJ – vypravování o cestování po ČR, reprodukce textu, vlastní jména, články tištěné i online
- M – práce s letopočty, s geografickými údaji o ČR
- PŘ – ekosystémy, ochrana přírody
- HV – čeští hudební skladatelé – místa působení
- TV – práce s mapou při turistických vycházkách, dle výběru jsou realizovány exkurze a výlety na přírodní i kulturní památky v okolí Nové Role, do Prahy apod.
- DR – mapa ČR, památky, ilustrace k pověstem, projekty, příprava pomůcek a materiálu, výroba pomůcek

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda

5. ročník

Výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme Žák – rozšiřuje si své znalosti o Karlovarském kraji – zařadí ČR z hlediska zeměpisného (svět, Evropa), členství ČR v mezinárodních organizacích, význam ČR – vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlech na mapě Evropy – vyhledá na mapě státy EU, využije online atlas – z odborného textu vybere základní údaje o sousedních státech, využívá online zdroje – shromažďuje poznatky o EU, využívá médií a digitálních technologií – porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	Karlovarský kraj Naše vlast v EU Evropa (EU, evropské státy, cestování) Zpracování informací pomocí online zdrojů a atlasu
Lidé kolem nás – orientuje se v základních formách vlastnictví (soukromé, veřejné, hmotný a nehmotný majetek) – prohlubuje si poznatky o mezilidských vztazích a vzájemné toleranci, pochopí význam solidarity mezi lidmi (pomoc nemocným, sociálně slabým) – zná základní lidská práva a demokratické principy a uplatňuje je v praxi – na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů (rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti) vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy (banka jako správce peněz)	Vlastnictví (ochrana soukromého majetku, obchod, firmy) Soužití lidí Chování lidí Právo a spravedlnost Kultura (podoby a projevy) Finanční gramotnost
Lidé a čas – orientuje se v časové přímce – upevňuje a rozšiřuje si znalosti o způsobu života předků na našem území v hlavních dějinných obdobích (pravěk, středověk, novověk) – zná významné osobnosti a události našich dějin z období novověku – objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů (1. 5., 8. 5., 28. 10., 17. 11.) – jako zdroj informací využívá archivů, knihoven, muzeí, encyklopedií, internetu	Orientace v čase (časová osa, letopočet) Současnost a minulost v našem životě (změna způsobu života, státní svátky) Významné události a osobnosti našich dějin (novověk)

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – žák rozvíjí svou schopnost vyhledávat a zpracovávat informace z encyklopedií, propagačních materiálů, internetu, propojuje své poznatky s poznatky z ostatních předmětů

VDO 2 – občanská společnost – žák se seznamuje s právy a povinnostmi dítěte a pozná jejich porušování (doporučen projekt „Vím, co smím a mám“ z PT VDO C 2.1 s využitím knihy Malý princ – propojení s ČJ, DR)

MKV 1 – kulturní diference – žák na základě poznávání historických konfliktů vyplývajících z odlišností sociálních, kulturních, náboženských apod. respektuje zvláštnosti etnik v ČR a v Evropě)

EGS 1, 2, 3 – žák si rozšíří své znalosti o Evropě (doporučen projekt „Poznáváme Evropu“ z PT EGS D 2.1 - průřez s M, INF, ČJ, DR, HV)
– žák hodnotí vliv současného dění v Evropě a ve světě na svou osobu, na místo, kde žije, a na dění v České republice
– žák reflektuje své vlastní zkušenosti z cestování a setkávání se s lidmi z odlišných prostředí, odvodí příklady nerovnosti ve světě (chudoba – JSNS)
– žák objevuje a respektuje kulturní rozmanitost a jinakost ve svém nejbližším okolí i ve světě

Mezipředmětové vztahy

ČJ – velká písmena v zeměpisných názvech, články v čítance a v tisku, vypravování zážitků
M – slovní úlohy zaměřené na historii, letopočty a realie ČR a Evropy
PŘ – podnebné a vegetační pásy, ochrana přírody
HV – hymna ČR a EU, evropští skladatelé
TV – práce s mapou při turistických akcích
DR – mapa Evropy, vlastivědné projekty, výroba pomůcek

5.1.8 HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Hudební výchova** je součástí vzdělávacího oblasti **Umění a kultura**. Je vyučován v 1. – 5. ročníku 1 hodinu týdně.

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
hodiny	1	1	1	1	1

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř oblastí:

Vokální činnosti – zpěv, práce s hlasem, kultivace pěveckého a mluveného projevu.

Instrumentální činnosti – hra na rytmické nástroje a rozvoj smyslu pro rytmus.

Hudebně pohybové činnosti – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty.

Poslechové činnosti – aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů a stylů.

Organizace

Žáci pracují ve třídě s využíváním audiovizuální i videotechniky, za pomoci různých forem a metod práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek. Dle nabídky budou žáci navštěvovat výchovné programy s hudebním zaměřením.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k užívání správné hudební terminologie a symboliky;
- motivujeme žáky k pozitivnímu vztahu ke zpívání na základě vlastních dispozic;
- vedeme žáky k porozumění notovým záznamům písní (takt, směr melodie, tempo, dynamika).

Kompetence k řešení problémů

- podněcujeme žáky k samostatnému přístupu k řešení úkolů spojených s poslechem hudby (rozpoznání tempové a dynamické změny, kvality tónů, odlišení vokální a instrumentální hudby, rozpoznání hudebních nástrojů v proudu hudby).

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání při pěveckém i mluveném projevu;
- umožňujeme žákům vyjádřit své myšlenky a názory na skladby, písně, tanec;
- učíme žáky tomu, aby porozuměli používaným gestům při dirigování.

Kompetence sociální a personální

- motivujeme žáky k utváření příjemné atmosféry při zpěvu, k vzájemné toleranci;
- posilujeme sebedůvěru žáků v hudebním projevu.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k pozitivnímu postoji k našemu hudebnímu kulturnímu dědictví;
- motivujeme žáky k jejich aktivnímu zapojení do kulturního dění v obci a ve škole (příprava různých vystoupení).

Kompetence pracovní

- upevňujeme u žáků obecné zásady hlasové hygieny;

- motivujeme žáky k využití získaných zkušeností a znalostí z hudební výchovy v zájmu vlastního rozvoje (koníček nebo další vzdělávání).

Kompetence digitální

- motivujeme žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií;
- vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Realizovaná průřezová témata v Hudební výchově:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Multikulturní výchova (MKV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

1. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák: - dbá na správné dýchání a držení těla při zpěvu - provádí hlasová a dechová cvičení - zřetelně vyslovuje a uvolněně zpívá - naučí se několik dětských písní a vánočních koled	Pěvecký a mluvený projev Hlasový výcvik
Instrumentální činnosti - doprovodí zpěv hrou na jednoduché rytmické nástroje - rytmizuje jednoduchá slovní spojení, říkadla - pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, housle, flétnu, dřívka, triangl a bubínek	Hra na Orffovy nástroje Rytmizace, hudební hry (ozvěna) Hudební nástroje
Hudebně pohybové činnosti - na základě svých dispozic vyjadřuje hudbu pohybem (chůze, jednoduché taneční hry, pochod, improvizace) - reaguje pohybem na znějící hudbu	Pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace, taneční hry, chůze, pochod)
Poslechové činnosti - rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpívaný - pozná vybrané hudební nástroje podle zvuku - při poslechu pozná hymnu ČR	Hudba vokální, instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj

V průběhu 1. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – žák rozpoznává a ovlivňuje svůj stav soustředění, cvičí pozornost při opakování rytmu, melodie

Mezipředmětové vztahy

ČJ – správná výslovnost při zpěvu

TV – prvky jógy

DR – obrázky k písním

PRV – písně o přírodě

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
2. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák: – automatizuje dechová, hlasová a rytmická cvičení – pozvolna rozšiřuje hlasový rozsah podle svých dispozic – rozpozná vzestupnou a sestupnou melodii – umí zazpívat vybrané vánoční koledy a dětské písně – rozliší lidové a umělé písně – zná pojmy notová osnova, noty, houslový klíč	Pěvecký a mluvní projev Hudební rytmus (písně ve 2/4 taktu) Kvalita tónů Hudební nauka
Instrumentální činnosti – umí doprovodit zpěv hrou na Orffovy nástroje – umí vytleskat rytmus říkadel a písní – využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	Hra na Orffovy nástroje Rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď) Hudební improvizace
Hudebně pohybové činnosti – umí se pohybovat podle daného rytmu – umí pohybově vyjádřit hudbu (poskok) – doprovodí zpěv tancem – taktuje ve 2/4 taktu (dle svých schopností) – opakuje pohyby prováděné při tanci a pohybových hrách	Taktování Pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) Pohybová improvizace
Poslechové činnosti – rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby – pozná a rozlišuje vybrané hudební nástroje podle zvuku – seznámí se s vybranými skladbami dle výběru učitele – pozná ukolébavku, pochodovou a taneční píseň	Kvality tónů Hudební nástroje Hudba vokální, instrumentální Hudební styly

V průběhu 2. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 7 – mezilidské vztahy – žák pečuje o vztahy ve třídě, je empatický při vystupování spolužáků, vysvětlí chování podporující dobré vztahy

Mezipředmětové vztahy

- ČJ – říkadla, vypravování
- TV – prvky jógy, pochod, taneční krok
- DR – obrázky k písním, vánoční výzdoba
- PRV – lidové zvyky a tradice

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
3. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák: – zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase – naučí se zpívat vybrané písně, dbá na správné dýchání – seznámí se s hymnou ČR (slova, melodie) – rozlišuje a umí napsat notu celou, půlovou, čtvrt'ovou – podle zápisu not pozná stoupavou a klesavou melodii	Pěvecký a mluvní projev Hudební rytmus (písně ve 2/4 a 3/4 taktu) Hudební nauka
Instrumentální činnosti – rozlišuje nástroje dechové, strunné, bicí a umí uvést příklady – zdokonaluje se v doprovodu na rytmické nástroje – rytmizuje a melodizuje jednoduché texty – využívá při doprovodu hru na tělo – reprodukuje jednoduché skladbičky pomocí Orffových nástrojů	Hra na Orffovy nástroje Rytmizace, hudební hry Hudební improvizace
Hudebně pohybové činnosti – umí vytleskat a taktovat dvoučtvrteční a tříčtvrteční takt – umí pohybově vyjádřit hudbu, hudební náladu – pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie – provádí jednoduché taneční hry	Taktování (2/4 a 3/4 takt) Pohybový doprovod znějící hudby Hudební nálady
Poslechové činnosti – rozlišuje kvalitu tónů (dlouhý – krátký, hluboký – vysoký, silný – slabý, veselý – smutný) – rozpozná v proudu hudby některé hudební nástroje – odliší hudbu vážnou, zábavnou, slavnostní – odliší hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální – pozná B. Smetanu a A. Dvořáka (poslech Vltava, Rusalka)	Kvalita tónů Hudební styly Poslechové skladby dle výběru

V průběhu 3. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 4 – psychohygienu – žák předchází stresům, usiluje o pozitivní naladění (vliv hudby, relaxace)

Mezipředmětové vztahy

- TV – pochod, taneční krok
- DR – obrázky k písním
- PRV – písně o přírodě, lidové zvyky a tradice

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
4. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák: – učí se další písně dle výběru učitele (lidové i umělé) – dbá na správné dýchání při zpěvu i mluvení – při zpěvu využívá a upevňuje získané pěvecké dovednosti – zpívá v jednohlase či ve dvojhlas – umí napsat houslový klíč – rozlišuje délky not a umí je napsat – zná stupnici C dur (názvy not), pozná noty v notovém záznamu	Hudební rytmus (písně ve 2/4, 3/4 a 4/4taktu) Dvojhlas a vícehlas (kánon a lidový dvojhlas) Intonace a vokální improvizace Grafický záznam vokální hudby
Instrumentální činnosti – rozlišuje nástroje dechové, strunné, klávesové, drnkací, bicí – doprovodí písně rytmickými nástroji – rytmizuje říkadla	Hra na hudební nástroje Rytmizace, melodizace a hudební improvizace
Hudebně pohybové činnosti – umí pohybově vyjádřit hudbu – taktuje na dvě a tři doby – improvizuje na hudbu, provádí pantomimu	Taktování (2/4 a 3/4takt) Pohybové vyjádření hudby (pantomima, pohybová improvizace)
Poslechové činnosti – pamatuje si nejdůležitější údaje o B. Smetanovi – zná názvy některých oper B. Smetany – pozná symfonickou báseň Vltava a její části – seznámí se s životem a dílem A. Dvořáka a L. Janáčka – poslouchá vybrané skladby a vyjádří své pocity z poslechu – pozná opakující se téma v poslouchané skladbě – slovně vyjádří svůj názor na hudbu různých žánrů	B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček Hudebně výrazové prostředky a prvky Hudební styly a žánry Slovní interpretace hudby

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 5 – Kreativita – žák se nebojí projevit svou kreativitu při vyjadřování hudby pohybem, pantomimou, podporuje kreativní nápady druhých, posiluje mezilidské vztahy

Mezipředmětové vztahy

- TV – taneční kroky
- DR – ilustrace, Vánoce
- VL – místa narození a působení hudebních skladatelů, místní názvy v písních

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
5. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák: – zpívá v jednohlase v durových i mollových tóninách – ve skupině zazpívá kánon a lidový dvojhlas – zná některé koledy a trampské písně – naučí se vybrané písně J. Uhlíře a Z. Svěráka – zná původ státní hymny, zazpívá ji – zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení – čte noty v rozsahu c1 až c2 v houslovém klíči – umí provést rozbor zapsané písně	Hudební rytmus (písně ve 2/4, 3/4 a 4/4taktu) Dvojhlas Intonace a vokální improvizace Hymna Hudební nauka Grafický záznam vokální hudby
Instrumentální činnosti – seznámí se s hudebními nástroji v symfonickém orchestru – doprovodí písně na jednoduché rytmické a melodické hudební nástroje – reprodukuje jednotlivé motivy skladeb a písní – realizuje dle svých schopností jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not (zpěvem, hrou, tancem, doprovodem) – vytváří jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	Hra na hudební nástroje Rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace Grafický záznam melodie
Hudebně pohybové činnosti – ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, vytváří pohybové improvizace – umí taktovat ve 2/4, 3/4 i 4/4 taktu – provádí jednoduché taneční hry se zpěvem	Pohybové vyjádření hudby (3/4 a 4/4 takt)
Poslechové činnosti – seznámí se s životem a vybranými skladbami evropských skladatelů (W. A. Mozart, J. S. Bach, L. van Beethoven) – rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby – orientuje se v základních hudebních žánrech – umí vyprávět o svých oblíbených interpretech – poslouchá hudbu jiných národů (vyhledá ukázky na youtube) – rozpozná v proudu hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků	W. A. Mozart, J. S. Bach a L. V. Beethoven Hudební výrazové prostředky a prvky Hudební formy a žánry Slovní interpretace hudby

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 8 – komunikace – žák objasní typy komunikace v hudbě (řeč těla, taktování, zvuky), sdělně vypráví své zážitky z návštěvy koncertu, z poslechu hudby

MKV 4 – multikulturalita – žák se seznamuje s hudebními styly a žánry různých zemí

MEV 2 – média a cílená reklama včetně vlivu hudby (doporučen projekt „Reklamní agentura“ z PT
 MEV G 2.11 – průřez s INF, ČJ, DR) – žák interpretuje vztah mediálních sdělení a reality

MEV 1, 6 – žák objasní vliv reklamy na člověka (doporučen projekt „Jak nás ovlivňuje reklama“ z PT
 MEV G 2.2 – průřez s INF, ČJ, DR) – vnímání a tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy

VL – Evropa a svět – hudební produkce

TV – cvičení s hudbou

DR – ilustrace, výroba jednoduchých hudebních nástrojů

5.1.9 DOVEDNÉ RUCE

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Dovedné ruce** vznikl propojením Výtvarné výchovy (7 hod.) a Pracovních činností (5 hod.) do jednoho předmětu.

Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
hodiny	2	3	3	2	2

Vzdělávací obsah je rozdělen do sedmi tematických okruhů:

1. Rozvíjení smyslové citlivosti – umožňuje žákovi vnímat svět kolem sebe pomocí jednotlivých smyslů, vybírat si vhodné prostředky k výtvarnému vyjádření skutečnosti.
2. Uplatňování subjektivity – žák se učí uplatňovat vlastní zkušenosti při své tvorbě, učí se vnímat a interpretovat vizuálně obrazná vyjádření.
3. Ověřování komunikačních účinků – žáci se učí vysvětlovat výsledky a záměry své tvorby podle svých schopností, prezentují výstupy projektů, vystavují své práce, besedují o výtvarném umění.
4. Práce s drobným materiálem – žáci poznávají vlastnosti materiálů, vytvářejí předměty z tradičních i netradičních materiálů, poznávají základní pomůcky a nástroje, zvládají jednoduché pracovní postupy a organizaci práce, poznávají lidové zvyky, tradice, řemesla.
5. Konstrukční činnosti – žáci se učí pracovat se stavebnicemi (práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem) sestavují prostorové modely.
6. Pěstitecké práce – žáci se učí pečovat o nenáročnou rostlinu a provádět jednoduchá pozorování přírody.
7. Příprava pokrmů – žáci se seznamují s pravidly správného stolování, učí se prostírat stůl a připravit jednoduchý pokrm.

Organizace:

Žáci pracují ve svých třídách, podle potřeby mohou využívat speciální učebnu výtvarné výchovy a školní kuchyňku. V jarních měsících vytvářejí žáci své práce i v pleněru. Učitel využívá zpočátku hlavně hravé činnosti a experimentování, později vede žáky k uvědomělejší výtvarné práci. Využívá samostatné práce žáků, skupinové práce i práce celého třídního kolektivu. Předmět Dovedné ruce je úzce spjat především s výukou Prvouky, Přírodovědy a Vlastivědy (práce na projektech). V průběhu vyučování jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce, k udržování pořádku.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému pozorování a vnímání okolí;
- umožňujeme žákům používat různé výtvarné techniky, materiály a poznávat jejich vlastnosti, vedeme je k samostatnému výběru vhodných nástrojů a pomůcek;
- vedeme žáky k porozumění základním pojmům ve výtvarném umění;
- podněcujeme a rozvíjíme představy žáků hudbou, četbou, dramatickým dílem.

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k tomu, aby přistupovali k řešení výtvarných úkolů tvořivě;
- zadáváme žákům úkoly způsobem, který jim umožňuje volit různé pracovní postupy;
- vytváříme podmínky k rozvíjení tvořivosti žáků, vede je k uplatňování vlastních nápadů;

- vedeme žáky k různé interpretaci obrazného vyjádření a k tomu, aby zaujmuli vlastní postoj.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k užívání správné terminologie;
- učíme žáky popsat zvolený postup práce, obhájit ho a vhodně argumentovat;
- vedeme žáky k zapojování se do diskuse, k vzájemnému respektování;
- vedeme žáky k prezentaci vlastních projevů i naslouchání názorů druhých.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k tvořivé samostatné i skupinové práci;
- vedeme žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci;
- učíme žáky plánovat a organizovat svou výtvarnou a pracovní činnost samostatně i v týmu, učíme je respektovat nápady jiných, prosadit své nápady;
- podporujeme samostatný rozvoj žáka, podporuje jeho sebedůvěru.

Kompetence občanské

- vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci, vedeme je k osobní odpovědnosti za výsledky své i společné práce;
- vedeme žáky k tomu, aby na základě společně stanovených kritérií hodnotili svou práci a její výsledky, umožňujeme každému žákovi zažít úspěch;
- pomáháme žákům vytvořit si pozitivní vztah k tradicím, kulturnímu a historickému dědictví;
- motivujeme žáky k navštěvování výtvarných akcí dle nabídky regionu, k vystavování svých prací ve škole, v knihovně, k účasti ve výtvarných soutěžích.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce, včetně používání ochranných pracovních pomůcek;
- učíme žáky správným způsobem používat materiál, pracovní nástroje a pomůcky;
- vedeme žáky k využívání výtvarných dovedností v praxi, v dalších oborech;
- zohledňujeme rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby jim v činnostech pomáháme.

Kompetence digitální

- motivujeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení;
- poskytujeme žákům prostor ke sdílení a prezentaci různých témat a výsledků práce;
- vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům;
- seznamujeme žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků;
- podporujeme žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu;
- vedeme žáky k vyhledávání pracovních postupů a návodů (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích;
- motivujeme žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií.

Realizovaná průřezová témata v Dovedných rukou:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova demokratického občana (VDO)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Multikulturní výchova (MKV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Umění a kultura, Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Dovedné ruce

1. ročník

Výstupy	Učivo
Rozvíjení smyslové citlivosti Žák: - učí se výtvarně vnímat věci kolem sebe všemi smysly - rozvíjí své pozorovací schopnosti - seznamuje se s kresbou a malbou - objevuje tvary předmětů a objektů - zkouší pracovat s barvou různé konzistence - objevuje možnosti hry s linií a s barvou - objevuje smysl pro výtvarný rytmus - pokouší se efektivně využívat plochu - pracuje s různými materiály a netradičními nástroji (např. houbička, dřívko, hadřík, štětka, křída) - učí se vytvářet jednoduché prostorové práce seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů	Prvky vizuálně obrazných vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty) Kresba tužkou, voskovými pastely, pastelkami, špejlí Malba vodovými barvami Malba a kresba netradičními materiály Koláž
Uplatňování subjektivity - vnímá a pozoruje události kolem sebe - pomocí barev, vjemů a postojů vyjadřuje vlastní prožitky a porovnává je s ostatními - rozvíjí svou fantazii na základě individuálních představ, pocitů a nálad - vytváří práci na základě svých osobních prožitků - učí se vnímat uměleckou výtvarnou tvorbu – ilustrace, obrazy, animované filmy apod. - seznamuje se s ilustrátory dětských knih a jejich kresbami - vytváří kresby podnětené vyprávěním, četbou, motivací (fantazie)	Výtvarné vyjádření prožitku, děje Fantazie a realita Smyslové účinky obrazných vyjádření – ilustrace, obraz, animovaný film Návštěva knihovny Ilustrace k četbě
Ověřování komunikačních účinků - raduje se z úspěšně vykonané práce - zapojí se do kolektivní práce - zkouší hodnotit svou práci a záměr	Základní pravidla spolupráce Základy prosociálního chování Hodnocení své práce
Práce s drobným materiálem - žák poznává vlastnosti různých materiálů - seznamuje se s funkcí a užitím pracovních pomůcek a nástrojů - poznává jednoduché pracovní postupy - osvojuje si základní návyky při práci s drobným materiálem a přírodninami - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - dodržuje bezpečnost práce a hygienu - zkouší organizovat si práci - při tvořivé činnosti využívá prvky lidových tradic - zkouší obkreslovat podle předlohy jednoduché tvary - učí se mačkat, trhat, lepit, stříhat, překládat a skládat papír - zjišťuje vlastnosti plastických materiálů při modelování - zkouší hmotu zpracovávat hnětením, válením, stlačováním	Pracovní pomůcky a nástroje Bezpečnost a hygiena práce Přírodniny, drobný materiál (plody, semena, látka, vlna, dřívko, drátky) Práce s papírem a modelínou

Konstrukční činnosti - pracuje s jednoduchými stavebnicemi - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při montáži a demontáži	Stavebnice
Pěstitelské práce - pečuje o nenáročné rostliny (zalévání, otírání listů) - provádí pozorování přírody	Pěstování pokojových rostlin Pozorování přírody
Příprava pokrmů - zvládá sebeobsluhu (svačina) - poznává základy správného stolování	Stolování, sebeobsluha

V průběhu 1. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopností poznání – žák vnímá okolní svět všemi smysly – barvy, tvary, vůně

OSV 5 – kreativita – žák uplatňuje fantazii při své tvorbě, dokáže o svém výtvoru hovořit

Mezipředmětové vztahy

PRV – výrobky související s ročním obdobím, právě probíraným učivem apod., rozmanitost barev a tvarů v přírodě, příroda kolem nás (les, louka, zahrada), vztah člověka k přírodě

M – geometrické tvary, překládání papíru

ČJ – komunikace, ilustrace k textu

Vzdělávací oblast: Umění a kultura, Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Dovedné ruce

2. ročník

Výstupy	Učivo
Rozvíjení smyslové citlivosti Žák: - žák se zdokonaluje ve vnímání okolního světa všemi smysly - rozvíjí svůj cit pro barvu (soulad barev) - pracuje s kontrastem a podobností - učí se efektivně využívat plochu (uspořádání, výraznost, vzájemné postavení objektů) - pomocí hry si osvojuje dovednosti práce s linií - rytmicky řeší plochu s využitím různých prvků a střídání barev - pozoruje a výtvarně zachycuje svět kolem sebe - rozpoznává linie, tvary, barvy, objekty, porovnává je a třídí na základě zkušeností, zážitků a představ	Užití základních barev Barevný kontrast, pozadí, prvky kompozice Prvky vizuálně obrazných vyjádření (linie, tvary, barvy, kontrast, rytmus) – Kresba tužkou, špejlí, voskovkami, pastelkami, malba vodovými a temperovými barvami
Uplatňování subjektivity - výtvarně vyjadřuje své zážitky, události, pohyb - zkouší zachytit postavu v klidu a v pohybu - rozvíjí své pozorovací schopnosti při ztvárňování reality - výtvarně se vyjadřuje na základě zkušeností, individuálních představ, pocitů a nálad - rozlišuje základní druhy vizuálně obrazných vyjádření – malba, kresba, socha - seznamuje se s ilustrátory dětských knih - vnímá uměleckou výtvarnou tvorbu – ilustrace, obrazy, animované filmy apod. - vytváří vlastní ilustraci k četbě - poznává estetickou funkci hračky v životě dětí - rozumí pojmům hračka, loutka, maňásek - zvládá založit si a vést vlastní portfolio	Výtvarné vyjádření děje Postava v prostoru Fantazie a realita Základní druhy vizuálně obrazných vyjádření Námětová malba a kresba Návštěva knihovny (ilustrátoři Sekora, Čapek, Lada a další) Práce s ilustrací Hračka, loutka, maňásek – výtvarně dramatické hry
Ověřování komunikačních účinků - umí se radovat z úspěšně vykonané práce - vytváří tvůrčí a pozitivní pracovní atmosféru - zapojí se do kolektivní práce, pomůže a poradí ostatním žákům - osvojuje si schopnost vyjadřovat se o své práci a prezentovat své pocity - učí se hodnotit práci druhých a porovnává ji s výsledky své práce	Základní pravidla a schopnost spolupráce, respektování a plnění úkolů v týmu Základy prosociálního chování Tvorba pozitivních mezilidských vztahů
Práce s drobným materiálem - žák zkoumá vlastnosti různých materiálů a vytváří z nich jednoduché výrobky - upevňuje si a dodržuje správné návyky hygieny a bezpečnosti práce - poznává funkci a užití základních pracovních nástrojů a pomůcek - při práci využívá prvky lidových tradic - zkouší pracovat podle slovního návodu a předlohy - pozoruje přírodniny (tvary, barvy) a výtvarně je dotváří	Vlastnosti materiálů Bezpečnost a hygiena Přírodniny – pozorování, dotváření

- pracuje výtvarně s drobným materiálem - procvičuje základní činnosti práce s papírem, tj. skládání, ohýbání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování	Drobný materiál (vlna, dřívka, drátky, látka) Práce s papírem
Konstrukční činnosti - pracuje samostatně s jednoduchými stavebnicemi, provádí montáž a demontáž - upevňuje si své pracovní dovednosti a hygienické návyky	Stavebnice
Pěstitelské práce - prohlubuje si znalosti péče o pokojové rostliny - seznamuje se s pojmem klíčení a v praxi si jej vyzkouší - provádí jednoduchá pozorování přírody a svá pozorování zaznamenává (zápis nebo obrázky)	Základní podmínky pro pěstování rostlin, výživa rostlin Pozorování přírody
Příprava pokrmů - chová se vhodně při stolování - dodržuje zásady hygieny při stolování	Stolování, svačina

V průběhu 2. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

ENV 1, 3, 4 – vztah člověka k prostředí – žák uvede vhodné i nevhodné zacházení s dary přírody, seznámí se s přírodními surovinami, uvědomí si význam lidské práce, své nabyté vědomosti zapíše do pracovního listu, použije je při vyprávění pohádky, tvořivými aktivitami napodobuje výrobu vlákna a látky (doporučen projekt „Jak krtek ke kalhotkám přišel“ z PT ENV F 2.6 - průřez s ČJ a PRV)

Mezipředmětové vztahy

PRV – výrobky související s ročním obdobím, právě probíraným učivem, vztah člověka k přírodě
M – konstrukce z kostek, překládání papíru, navlékání přírodnin – počet, mozaiky z přírodnin
ČJ – ilustrace k četbě, komunikace
HV – ilustrace k písním

Vzdělávací oblast: Umění a kultura, Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Dovedné ruce

3. ročník

Výstupy	Učivo
Rozvíjení smyslové citlivosti Žák: - vnímá svět kolem sebe různými smysly a pro jeho výtvarné vyjádření volí vhodné prostředky - při tvorbě uplatňuje své vlastní zkušenosti - využívá barev základních i barev vzniklých mícháním - pozná vlastnosti barev (světlé, tmavé, teplé, studené) a jejich výrazové možnosti - pomocí různých materiálů a nástrojů vytváří kresbami linii - využívá různé druhy linie: tenké, silné, rovné, zaoblené, rovnoběžné, křížené, husté, řídké - experimentuje s běžnými i netradičními nástroji a materiály (štětec, tužka, fix, ruka, prsty, rudka, provázek, papír, textil, dřívko) - v přírodě vyhledává výrazné a zajímavé linie, tvary, barvy, objekty a jejich kombinace a zaznamenává je - rozvíjí prostorovou představivost, všímá si barevných vztahů objektů a prostředí - seznamuje se s využitím digitálních technologií při vlastní tvorbě (nástroje pro malování, úpravu digitálních fotografií apod.)	Smyslové a estetické vnímání okolního světa Barvy, barevný kontrast, pozadí, prvky kompozice Funkce a vlastnosti barev Kresba linie rozmanitými nástroji a materiály Experimentální činnosti (např. dekorační tvorba) Studie přírodnin (kresba, malba, linie, otisk, frotáž) Prostorová kresba a malba Práce s digitálními technologiemi
Uplatňování subjektivity - rozvíjí schopnost výtvarně vnímat předměty z hlediska funkce, tvaru, dekoru, pohybu apod. - seznamuje se s proporcemi lidské postavy - dokáže dle svých možností výtvarně zpracovat své představy a prožitky, emoce, smyslové vjemy, události, pohyb; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností - umí kombinovat techniky a materiály - uplatňuje a rozvíjí svou fantazii - aktivně pracuje s ilustrací, vytváří ilustrace k přečtenému textu - rozpozná a přiřadí podle výrazových prostředků ilustrace k ilustrátorům: Mikoláš Aleš, Ondřej Sekora, Josef Lada, Adolf Born, Helena Zmatlíková atd. - seznamuje se s pojmy animovaný film, komiks - seznamuje se s různorodostí vizuální produkce i v online prostředí, vybere si díla a odůvodní svůj výběr	Tvar, funkce předmětu, umístění v prostoru Proporce lidské postavy, postava v klidu a pohybu Výtvarné vyjádření skutečnosti (např. sport, zábava, zážitek z výletu) Ilustrace a její výrazové prostředky Animovaný film, comics Výtvarné ztvárnění pohádkové postavy Jednoduchý záznam tvůrčí aktivity (krátký text, koláž, fotografie atd.)
Ověřování komunikačních účinků - na základě vlastní zkušenosti zapojuje do komunikace obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil - diskutuje nad výtvarným dílem svým či jiných, je tolerantní	Estetická úprava práce individuální i skupinové Prezentace své práce Hodnocení práce

Práce s drobným materiálem - žák vytváří jednoduchými pracovními postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - inspiroje se lidovými zvyky a tradicemi - volí vhodné pomůcky, nástroje a náčiní - udržuje pořádek na pracovním místě - pracuje podle slovního návodu a předlohy - dodržuje bezpečnost a hygienu práce - poznává vlastnosti různých druhů papíru - zvládá základní pracovní postupy práce s papírem - zdokonaluje se ve vystříhování, skládání a lepení papíru - dovede třídit, lisovat, dotvářet, navlékat, aranžovat přírodniny - poznává vlastnosti různých modelovacích hmot (tvrdost, soudržnost, tvárnost) - modelovací hmotu dále zpracovává sušením, vařením	Vlastnosti materiálů Lidové zvyky a tradice Bezpečnost a hygiena Práce s papírem Přírodniny Modelovací hmoty
Konstruktivní činnosti - zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - provádí jednoduchou montáž i demontáž stavebnice	Stavebnice
Pěstitelské práce - provádí jednoduchá pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování (základní podmínky pro pěstování rostlin, klíčení atd.) - pěstuje a ošetřuje nenáročnou pokojovou rostlinu	Pěstování rostlin ze semen Pěstování pokojových rostlin
Příprava pokrmů - připraví tabuli pro jednoduché stolování - chová se vhodně při stolování	Slavnostní tabule

V průběhu 3. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

ENV 2 – ekosystémy – žák zachytí některé ekosystémy v proměnách ročních období, vnímá je barevně, využívá k tvorbě přírodní materiály

Mezipředmětové vztahy

PRV – výrobky související s ročním obdobím, právě probíraným učivem, části těla, rostliny, změny v přírodě během roku, pozorování

M – mozaiky, stavby, překládání a stříhání papíru

ČJ – orientace v popisu pracovního postupu, beseda o dětských knihách, ilustrace k četbě

HV – ilustrace k písním

Vzdělávací oblast: Umění a kultura, Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Dovedné ruce

4. ročník

Výstupy	Učivo
Rozvíjení smyslové citlivosti Žák: – prohlubuje sebepoznání a smyslové cítění – prohlubuje poznatky o barvách a barevné kompozici – pracuje s různými druhy linií a užívá jejich výrazových možností – dokáže rytmicky řadit různé prvky a uspořádat objekty do celků – užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření a vytváří různé kompozice – vnímá a uplatňuje mimovizuální podněty při vlastní tvorbě (reflexe ostatních uměleckých druhů např. hudebních, dramatických)	Smyslové vnímání okolního světa, teorie barev Výrazovost linie, dynamika, struktura Experimentální činnosti (lidové umění, dekorační tvorba) Základy kompozice (např. zátiší) Výtvarné ztvárnění hudby
Uplatňování subjektivity – výtvarně vyjadřuje své pocity a nálady, pojmenovává a porovnává světelné poměry, barevné kontrasty, proměny a proporční vztahy – výtvarně zobrazuje věci kolem sebe i přírodní objekty (respektuje jejich tvar, barvu, umístění v prostoru, porovnává skutečnost a svou představu) – rozvíjí svou fantazii a představivost – vytváří tematické a ozdobné prvky k různým svátkům (Velikonoce, Vánoce) – výtvarně ztvárňuje své zážitky z filmu, z knih apod., uplatňuje vlastní zkušenost – porovnává různé druhy výtvarného umění a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace (např. fotografie, komiks, reklama) – srovnává a diskutuje o funkci hračky – zobrazuje postavu v pohybu – prohlíží si a vybírá díla v online sbírce, dílo představuje spolužákům	Barevné a proporční vztahy objektů a prostředí (prostorové práce) Studie předmětů denní potřeby a přírodnin (kresba) a jejich výtvarné vyjádření Fantazijní postavy Lidové tradice Osobitost v tvorbě Výtvarné umění – zdroj inspirace Hračka Pohyb těla a jeho umístění v prostoru Online galerie
Ověřování komunikačních účinků – pracuje ve skupině a aktivně zasahuje do projektů – vyjadřuje se a hodnotí svou práci, prezentuje své pocity – hodnotí práci druhých a porovnává s výsledky své práce – prezentuje své práce ve třídě a na chodbě	Obhajoba výsledků tvorby Hodnocení práce, pocity Prezentace ve třídě i ve veřejném prostoru
Práce s drobným materiálem – vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů – pracuje na základě návodu, předlohy nebo vlastní fantazie – využívá při práci prvky lidových tradic – seznamuje se s vhodnými pomůckami, nástroji a náčiním vzhledem k použitému materiálu – prohlubuje a upevňuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, udržuje pořádek na svém pracovním místě – seznámí se se zásadami první pomoci – rozlišuje a pojmenovává druhy zpracovávaného materiálu	Vlastnosti materiálů (přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, fólie, aj.) Pracovní pomůcky a nástroje Bezpečnost práce

(přírodniny, papír, karton, modelovací hmota, textil, drát, fólie, aj.) - zdokonaluje se v činnostech při práci s papírem (vyřezávání, děrování, polepování) - sbírá, suší, lisuje, dotváří, opracovává různé druhy přírodnin - vyrábí z přírodnin jednoduché ozdobné předměty - porovnává vlastnosti různých modelovacích hmot a určuje rozdíly mezi nimi	Lidové zvyky, tradice, řemesla Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
Konstrukční činnosti - provádí jednoduchou montáž a demontáž stavebnic - zdokonaluje práci podle návodu, předlohy i podle své fantazie - upevňuje dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce - seznámí se se zásadami první pomoci	Stavebnice Práce s návodem, předlohou, náčrtem
Pěstitelské práce - poznává základní podmínky pro pěstování rostlin, pěstitelské pokusy a pozorování rostlin (co se stane při jejich nedodržení) - vyzkouší si pěstování rostlin ze semen v místnosti - zvolí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, umí poskytnout první pomoc při úrazu - upevňuje základní zásady péče o pokojové rostliny	Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo Pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě Pokojové rostliny
Příprava pokrmů - poznává základní vybavení kuchyně - připraví jednoduchý pokrm, recept najde i v online podobě - seznamuje se se zásadami správné výživy - prohlubuje a upevňuje dodržování pravidel správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	Práce v kuchyňce Příprava jednoduchého pokrmu

V průběhu 4. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

ENV 1 – ekosystémy – žák chápe význam lesa, informace získává z textu, vytváří jednoduchými postupy předměty z netradičního materiálu (doporučen projekt „Třídní les“ z PT ENV F 2.12 – průřez s PŘ a ČJ)

Mezipředmětové vztahy

PŘ, VL – výrobky související s právě probíraným učivem

HV – ilustrace k písním, fantazie na hudební téma

ČJ – ilustrace k četbě – čtenářský deník, komunikace

Vzdělávací oblast: Umění a kultura, Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Dovedné ruce

5. ročník

Výstupy	Učivo
Rozvíjení smyslové citlivosti Žák: - při své tvorbě užívá prvky obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barevnost, světlost, kontrast, podobnost, proporčnost, rytmus), porovnává je na základě vztahů - při své tvorbě využívá všech smyslových podnětů - prohlubuje své poznatky o barvách a barevné kompozici - dokáže uplatnit výtvarný výraz linie vytvářené různými nástroji v různých materiálech (kresba, obtisk, frotáž) - barevně vyjádří stavbu a vnitřní členění některých přírodnin a objektů - řeší úkoly dekorativního charakteru v ploše – symetrická i asymetrická řešení; pravidelný rytmus; barevný souzvuk a kontrast	Prvky vizuálně obrazného vyjádření (zážitek – malba, kombinace technik) Funkce a výrazovost barev a linie Dekorace
Uplatňování subjektivity - pozoruje svět kolem sebe a vyjadřuje se svobodným výtvarným projevem - porovnává výrazové prostředky různých ilustrátorů, poznává ilustraci jako umělecký prostředek - seznamuje se se známými výtvarníky a loutkáři: např. Skupa, Trnka, a loutkami: maňásci, marionety - rozvíjí a výtvarně vyjádří proporce lidské postavy a hlavy - srovnává své představy a fantazii se skutečností - všímá si objektů v jejich prostředí a dokáže je zobrazit v pohybu i staticky - při své tvorbě využívá vlastní zkušenosti, chápe odlišnosti uměleckého vyjádření od skutečnosti - rozvíjí své prostorové vidění, citění a vyjadřování - pracuje se svou fantazií a představivostí, svobodně volí a kombinuje výtvarné prvky - pracuje s písmem jako dekorativním prvkem - poznává a porovnává estetickou úroveň předmětů denní potřeby - chápe výtvarné umění jako součást životního prostředí - porovnává různé interpretace (bydlení, předměty denní potřeby, lidové umění, oděvní kultura, písmo, knihy, krásy přírody, výstavy, filmy, reklamy, hračky) a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - pracuje s vybranými zdroji v digitálním prostředí	Vizuálně obrazná vyjádření a přístupy k nim Ilustrace – zdroj inspirace Loutka – zdroj inspirace Proporce lidské postavy a hlavy Umění a skutečnost Výběr a úprava vizuálně obrazných vyjádření (např. dokončení reprodukce výtvarného díla) Osobitost vnímání reality Písmeno jako dekorační prvek (např. plakát), iniciála. Výrazové možnosti písma (přání, pozvánka) Užité umění v ploše i prostoru Porovnávání interpretací vizuálně obrazného vyjádření
Ověřování komunikačních účinků - interpretuje výsledky své tvorby dle svých schopností - aktivně se zapojuje do práce na projektech a prezentuje jejich výstupy (i v online podobě) - podílí se na výzdobě třídy a školy - dle nabídky navštěvuje výstavy v místě a okolí - vyjadřuje se k působení reklamy, médií na život člověka - sleduje kulturní události a výstavy, vyhledává si k nim potřebné informace	Vlastní interpretace Důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření Prezentace ve veřejném prostoru

Práce s drobným materiálem - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - rozlišuje vlastnosti a způsoby zpracování některých materiálů (papíru, textilu, sádry, plastů), kombinuje je a vytváří z nich dekorativně užité předměty v ploše i v prostoru - pracuje samostatně podle předlohy - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky z lidových tradic - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - dovede vytvářet prostorové i plošné práce z různých druhů papíru - seznámí se s výrobou ručního papíru - vytváří výrobky z přírodnin, aranžuje přírodniny - samostatně podle předlohy zhotoví jednoduchou textilní hračku nebo dekoraci - pracuje samostatně s různými druhy modelovacích hmot	Vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, folie, drát, aj.) Pracovní postupy a nástroje – funkce a využití Lidové zvyky, tradice, řemesla Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
Konstrukční činnosti - provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu i videonávodu - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	Stavebnice Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem
Pěstitelské práce - provádí jednoduché pěstitelské činnosti - samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování, které zaznamená i s využitím digitálních technologií - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny - při pěstování používá správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne 1. pomoc při úrazu	Pěstování rostlin Pěstitelské pokusy Pěstitelská náčiní Bezpečnost a hygiena
Příprava pokrmů - připraví samostatně jednoduchý pokrm, hledá recepty pomocí digitálních technologií - provede jednoduchou úpravu stolu - zná zásady správné výživy a řídí se jimi při přípravě jídla - orientuje se v základním vybavení kuchyně - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne pomoc při úrazu	Práce v kuchyňce Jednoduchý pokrm, recepty Bezpečnost práce, hygiena, první pomoc

V průběhu 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- VDO 2 – občanská společnost – žák se seznamuje s právy a povinnostmi dítěte a pozná jejich porušování, vyrobí ve skupině portfolio (doporučen projekt „Vím, co smím a mám“ z PT VDO C 2.1 s využitím knihy Malý princ – propojení s ČJ, DR)
- EGS 1, 2 – žák si rozšíří své znalosti o Evropě, nakreslí slavné evropské stavby, maluje zážitky z cest (doporučen projekt „Poznáváme Evropu“ z PT EGS D 2.1 – průřez s M, INF, ČJ, VL, HV)
- ENV 3 – problémy ŽP – žák vnímá změny v krajině působením člověka, posoudí, zda jsou tyto změny k lepšímu nebo k horšímu, svou práci doplní obrázky krajin (doporučen projekt „Jak se mění krajina“ z PT ENV F 2.18 – průřez s ČJ a PŘ)
- ENV 4 – vztah člověka k prostředí – žák vyrobí předměty z odpadového materiálu
- MEV 2 – média a cílená reklama (doporučen projekt „Reklamní agentura“ z PT MEV G 2.11 – průřez s ČJ, INF, HV) – žák interpretuje vztah mediálních sdělení a reality, rozliší zprávu, reklamu a zábavu na internetu, zhodnotí význam výtvarného ztvárnění reklamy
- MEV 1, 6 – žák objasní vliv reklamy na člověka (doporučen projekt „Jak nás ovlivňuje reklama“ z PT MEV G 2.2 – průřez s ČJ, INF, HV) – výtvarné a hudební vnímání a tvorba mediálního sdělení
- MEV 4, 5, 6, 7 – žák si osvojí základní dovednosti školního redaktora (doporučen projekt „Školní redakce pro menší děti“ z PT MEV G 2.5 – průřez s ČJ, INF), pracuje v týmu, vytváří mediální sdělení pro určitou cílovou skupinu, rozvíjí estetické cítění

Mezipředmětové vztahy

- PŘ – výrobky související s právě probíraným učivem, rostliny a živočichové
- VL – historické události, mapy
- M – výroba modelů geometrických těles
- INF – tvorba obrázků v grafickém editoru
- ČJ – ilustrace k četbě – čtenářský deník, svátky – lidové zvyky a tradice, uplatnění písma

5.1.10 TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Tělesná výchova** je součástí vzdělávacího oboru **Člověk a zdraví**.
Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodiny	2	2	2	2	2

Vzdělávací obsah je rozdělen a 3 tematické okruhy:

Činnosti ovlivňující zdraví – význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech.

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika, pobyt v přírodě, plavání a další pohybové činnosti.

Činnosti podporující pohybové učení – komunikace při TV, povely a signály, organizace při TV, zásady správného chování a jednání (fair play), pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, organizace soutěží, zdroje informací o pohybových činnostech.

Organizace

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu. Dle možnosti zařazujeme zimní sportování. V úvodu hodiny všichni absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování. Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění – relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí. Dle možností absolvují žáci 3. a 4. ročníku plavecký výcvik v bazénu v Karlových Varech (v závislosti na volných kapacitách bazénu).

Nesoustředíme se jen na hodiny TV, ale začleňujeme pohybové aktivity i do dalšího vyučování (vycházky, výlety, pohybové chvílky, uvolňovací cviky ve třídě, cviky na správné držení těla apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k osvojení si základního tělocvičného názvosloví a k orientaci v informačních zdrojích o sportovních akcích a aktivitách;
- motivujeme žáky k pravidelnému cvičení a k péči o své zdraví;
- umožňujeme žákům, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti a výsledky, porovnali je s předchozími (vedení záznamů o výkonech žáků);
- předkládáme žákům dostatek zpětných informací o jejich předvedených výkonech;
- vedeme žáky k přesnému cvičení podle ukázky, popisu nebo návodu.

Kompetence k řešení problémů

- podporujeme u žáků přemýšlení o problému při zvládnutí cviku, sportovního prvku a hledání tréninkové cesty k jeho odstranění;
- zapojujeme žáky do diskuse o spolupráci a hledání vhodné taktiky v individuálních i kolektivních sportech;
- učíme žáky, jak mají řešit problémy spojené s nesportovním chováním;

- dodáváme žákům sebedůvěru, aby měli radost ze sportování a pohybu, pomáháme jim.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích;
- učíme žáky reagovat na základní povely a pokyny, žáci je sami vydávají, zorganizují jednoduché pohybové soutěže a činnosti;
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých, vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k jednání v duchu fair play, k dodržování pravidel, k respektování opačného pohlaví, k označení přestupků, k zvládnutí pohybové činnosti ve skupině (podřízení se většině);
- zadáváme úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat (týmová spolupráce);
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch.

Kompetence občanská

- motivujeme žáky k pravidelnému sportování jako důležité činnosti pro zdraví (pravidelný pohybový režim);
- vedeme žáky ke kritickému myšlení, k hodnocení svých činností, motivujeme je pro další zlepšení jejich zdatnosti;
- vedeme žáky k tomu, aby k sobě byli ohleduplní a taktní.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě;
- učíme žáky bezpečně používat tělocvičné nářadí a náčiní, umět ho připravit i uklidit.

Kompetence digitální

- motivujeme žáky k využívání digitálních technologií při měření, zaznamenávání a zpracování sportovních výkonů;
- seznamujeme žáky s výhodami využívání digitálních technologií při sportu.

Realizovaná průřezová témata v Tělesné výchově:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Environmentální výchova (ENV)

Výstupy v Tělesné výchově jsme rozložili do tří časových úseků: 1. ročník, 2. – 3. a 4. – 5. ročník. U Tělesné výchovy není vhodné určovat jednoznačné výstupy (výkony) pro jednotlivé ročníky, protože ty jsou předurčeny genetickými předpoklady a konkrétní etapou vývoje žáka i jeho aktuálním zdravotním stavem. Učivo, které se cyklicky opakuje, je skutečně prostředkem k postupnému osvojování dovedností v tom smyslu, že někteří žáci se k ucelené podobě dovednosti dopracují za různě dlouhou dobu a na odlišné úrovni. Proto nemůžeme striktním vymezením výstupu či učiva takové žáky limitovat. Konkrétní úkoly a prostředky k jejich zvládnutí tedy zůstávají na učiteli, který dokonale zná každého žáka a může jej průběžně sledovat a hodnotit. Výstupem je vždy osobní výkon (jeho zlepšování), individuální technika, případně taktika.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
1. ročník

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví Žák – naučí se používat vhodné oblečení a obuv pro sport – snaží se dodržovat zásady fair play a pokyny pro bezpečné sportování – respektuje význam rozcvičení před cvičením	Hygiena při TV Bezpečnost Příprava na sportování
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – snaží se o správné provádění cviků pod vedením učitele – nacvičuje správné držení těla při rytmických cvičeních – rytmitizuje jednoduché pohyby podle hudby a říkadel – předvede podle pokynů a v souladu s individuálními předpoklady vybrané gymnastické cviky s náčiním i bez (převaly stranou, kolébky, kotoul vpřed, cviky na lavičce, kladince, netradiční náčiní apod.) – zvládá dle svých možností běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních a umělých překážek – nacvičuje skok daleký z místa odrazem snožmo – umí házet různými přírodninami (šišky, kaštiny) na cíl i na dálku – umí odhodit míček horním obloukem na dálku – ovládá několik her spojených s během (honičky), s házením míče, pro uklidnění, soutěživé, na hřišti, na sněhu, pro uklidnění – umí k pohybové hře využít i hračky – v zimním období dle podmínek zvládá rozjezd a sjezd na saních na přiměřeném svahu – postupně zvládá přihrávku obouruč i vrchní přihrávku jednoruč a chytání míče odpovídající velikosti – snaží se spolupracovat s ostatními spoluhráči – zvládne chůzi v terénu na přiměřenou vzdálenost – dokáže překonat přírodní překážky – zná zásady chování v přírodě, pozoruje přírodu (smyslové hry, hledání předmětů)	Rytmická a kondiční cvičení <u>Gymnastika</u> akrobacie cvičení s náčiním a na náradí <u>Atletika</u> běh, chůze skok daleký hod míčkem <u>Pohybové hry</u> <u>Míčové hry</u> manipulace s míčem <u>Turistika</u> chůze v terénu chování v přírodě
Činnosti podporující pohybové učení – reaguje na jednoduché povely a signály – pozor, pohov, v řad nastoupit, rozchod – umí nastoupit na značky, do řady, do družstev – seznamuje se se zjednodušenými pravidly pohybových a míčových her, snaží se je dodržovat	Smluvené povely Pravidla pohybových činností

Mezipředmětové vztahy

HV – vyjádření melodie a rytmu pohybem, prvky jógy

PRV – ochrana přírody při sportovních aktivitách, pozorování přírody při turistických vycházkách

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
2. - 3. ročník

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví Žák – používá vhodné oblečení a obuv na sport – chápe význam přípravy organismu na cvičení a uklidnění po zatížení – dodržuje pokyny pro bezpečnost při pohybových činnostech, uplatňuje hlavní zásady hygieny – ví, že pohyb je vhodný pro zdraví a využívá nabízené příležitosti ve škole a v obci	Hygiena při TV Příprava na sportování Bezpečnost Význam pohybu
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – snaží se o správné provedení cviků pod vedením učitele – zná zásady správného sezení, držení těla ve stoji, dýchání – umí vyjádřit melodii a rytmus pohybem (chůze do rytmu, rytmizace jednoduchých pohybů) – předvede podle pokynů a v souladu se svými individuálními schopnostmi základní gymnastické cviky bez náčiní i s náčiním, na nářadí odpovídající velikosti (rovnováha, kotouly, odraz z trampolínky a můstku, výskoky na švédskou bednu, míče, obruče atd.), usiluje o zlepšení jejich provedení – opakuje po učiteli běžeckou abecedu – postupně zvládá základní techniku rychlého i vytrvalostního běhu (nekrížit dráhu, nebrzdit před cílem, šetřit silami), skoku do dálky (odraz z 1 nohy z pásma širokého 50 cm) a hodů míčkem a přírodninami na cíl i na dálku, výskoky na překážku s rozběhem, přeskoky lavičky – předvede v souladu s individuálními předpoklady tyto základní pohybové výkony a usiluje o jejich zlepšení – zná některé tradiční i netradiční pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV (dodržování bezpečnosti) – spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích – umí k pohybové hře využít i hračky a netradiční náčiní – postupně zvládá základní přihrávky, házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti – snaží se při hře spolupracovat s ostatními hráči – zvládá základní techniku chůze v terénu, dokáže překonat přírodní překážky – dbá na bezpečnost, respektuje ochranu přírody – adaptuje se na vodní prostředí, splývá a dýchá do vody – uplatňuje zásady hygieny a bezpečnosti při plavání – zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti	Rytmická a relaxační cvičení <u>Gymnastika</u> akrobacie cvičení s náčiním a na nářadí <u>Atletika</u> běžecká abeceda rychlý běh vytrvalostní běh běh v terénu s překážkami skok do dálky s rozběhem výskoky hod míčkem <u>Pohybové hry</u> <u>Míčové hry</u> manipulace s míčem vybíjená <u>Turistika</u> <u>Plavání</u> (3. ročník)

– zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku	
Činnosti podporující pohybové učení – správně reaguje na jednoduché povely a signály – dokáže nastoupit s ostatními do řadu, dvojřadu, zástupu, do družstev – ovládá a dodržuje základní zjednodušená pravidla průpravných a míčových her – dodržuje pravidla fair play a reaguje na základní pokyny a povely vyučujícího k osvojované činnosti a její organizaci	Komunikace při TV Pravidla pohybových činností Zásady jednání a chování

V průběhu 2. – 3. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání – žák rozvíjí pohybových reakce na sluchové a zrakové podněty, rozvíjí pozornost a soustředění, správně reaguje na jednoduché povely a signály

ENV 2 – základní podmínky života – žák zdůvodní dodržování pitného režimu při sportovních aktivitách

Mezipředmětové vztahy

HV – vyjádření melodie a rytmu pohybem, relaxační hudba při cvičení jógy

PRV – ochrana přírody při sportovních aktivitách, pozorování přírody při turistických vycházkách

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
4. – 5. ročník

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví Žák – uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí – adekvátně reaguje v situaci úrazu žáka – chápe důležitost rozcvičení, protahovacích a relaxačních cviků	Hygiena při TV Bezpečnost, 1. pomoc Příprava na sportování
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – umí se samostatně rozcvičit, zvládne připravit rozvíčku – podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu – předvede několik základních cviků na posílení různých částí těla – zařazuje korektivní cvičení kompenzující jednostranné zatěžování nebo vlastní svalové oslabení – uplatňuje kondičně zaměřené činnosti – umí předvést relaxační cviky – umí cvičit podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení – zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché gymnastické cviky (kotouly) – zvládá v souladu s individuálními předpoklady cvičení s náčiním a na nářadí různého druhu – při všech těchto pohybových činnostech projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti – předvede běžeckou abecedu, druhy startů – zvládá běh střídaný s chůzí, štafetový běh, rychlý běh do 60 m a vytrvalostní běh – skočí do dálky po rozběhu a odrazu z jedné nohy (postupně odraz od prkna) – skočí do výšky libovolnou technikou – odhodí míček z rozběhu se správným odhodem – zná několik pohybových her pro rozvoj rychlosti, obratnosti, síly, vytrvalosti, představivosti, hry bojové, soutěživé, relaxační apod. – zvládá základní práci s míčem (přehoz, přihrávka, střelba, dribling, vedení míče) – spolupracuje se svými spoluhráči při hře – zvládá pohyb a chůzi v náročnějším terénu do 15 km – umí se převážně samostatně připravit na turistickou akci (vhodné oblečení, svačina) – umí se chovat ohleduplně k přírodě – dodržuje pravidla chování při přesunu do terénu (i v dopravních prostředcích)	Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti <u>Gymnastika</u> akrobacie cvičení s náčiním a na nářadí <u>Atletika</u> běh skok daleký a vysoký hod míčkem <u>Pohybové hry</u> <u>Míčové hry</u> vybíjená, minifotbal, minibasketbal, přehazovaná <u>Turistika</u>

– dodržuje hygienu plavání – adaptuje se na vodní prostředí – uvědomuje si nebezpečí pohybu v neznámé vodě a přeceňování vlastních sil – zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti a vybranou plaveckou techniku – zvládá prvky sebezáchrany a bezpečnosti ve vodě	<u>Plavání</u> (4. ročník)
Činnosti podporující pohybové učení – rychle a přesně reaguje na povely a gesta učitele – užívá základní osvojované tělocvičné názvosloví – změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky, projevuje vůli po zlepšení – jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti – zvládá a dodržuje základní pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje – vytváří nenáročné varianty známých pohybových her, sám je zorganizuje na úrovni třídy – respektuje při hrách opačné pohlaví – umí upravit doskočiště, připravit start běhu a vydat povely pro start – orientuje se v informačních zdrojích o sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace – změří a zaznamená výsledky sportovních výkonů s využitím digitálních technologií	Tělocvičné názvosloví Měření a posuzování pohybových dovedností Pravidla pohybových činností Zásady jednání a chování Organizace při TV Zdroje informací o pohybových činnostech Záznam výsledků v digitální podobě

V průběhu 4. – 5. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 3 – sebepoznání a sebepojetí – žák postupně poznává své pohybové možnosti, přijímá výzvy ke zlepšení výkonu
- OSV 4 – psychohygienu – žák chápe pohyb jako způsob pozitivního naladění mysli, vyrovnání se s problémy
- OSV 5 – kreativita – žák rozvíjí svou kreativitu při tvorbě variant pohybových her, samostatně připraví a vede pestrou rozcvičku
- OSV10 – hodnoty, postoje, praktická etika – žák respektuje soupeře a rozhodnutí rozhodčích, jedná spravedlivě a v duchu fair play

Mezipředmětové vztahy

- PŘ – vztah k životnímu prostředí při sportovních akcích
- VL – práce s mapou při hledání míst konání sportovních akcí
- HV – cvičení s hudbou, jednoduché taneční kroky
- INF – články o sportovních akcích

5.1.11 ETICKÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Etická** výchova je doplňující vzdělávací obor. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Hodiny	1	1	1	1	1

Etická výchova je založena na systematicky a metodicky propracovaném osvojování sociálních dovedností u žáků na základě zážitkové metody. Etická výchova žáka vede především k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světového názoru, k pochopení environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Etická výchova u žáka rozvíjí sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Organizace:

Žáci jednotlivých ročníků pracují během vyučovací hodiny ve třídě, v počítačové učebně, na školní zahradě, v tělocvičně nebo na veřejném prostranství mimo školu.

V průběhu vyučování využívají k učení různé organizační formy práce a používají všechny dostupné učební pomůcky. Doplňující vzdělávací obor Etická výchova používá především metody běžné v zážitkové pedagogice. Jedná se o rozhovor, diskuzi, inscenační techniky, didaktické hry, řešení problémové situace, besedy, projekty apod.

Důležitý je metodický přístup vedoucí k osvojení sociálních dovedností. Ten se skládá ze čtyř fází:

- Senzibilace – žák je vhodnou metodou motivován („zcitlivěn“) pro dané téma.
- Hodnotová reflexe – na základě otázek pedagoga se žák dostane k podstatě tématu. Výsledek reflexe pedagog shrne.
- Návlek sociálních dovedností ve třídě (následuje reflexe).
- Přenos do reálného života – na základě praktických úkolů (následuje reflexe).

Bez reflexe po každé aktivitě by se Etická výchova stala pouhým „hraním si“. Díky přemýšlení o zkušenosti a následným zevšeobecnění pedagogem nebo žákem samotným může EV jako celek měnit názory postoje a chování žáků.

Vyučovací předmět Etická výchova je spjat s dalšími vyučovacími předměty

- **Jazyk a jazyková komunikace:** navazuje na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích.
- **Člověk a jeho svět:** navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy.
- **Člověk a kultura** ve vzdělávacím oboru Dovedné ruce navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků.
- **Člověk a zdraví** ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj.
- Chování, tolerance a chápání druhých je začleňováno do všech vyučovacích předmětů, přestávek i chování mimo školu jako základ lidskosti a slušnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- nabízíme žákům metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a správným závěrům;
- vybíráme a využíváme vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, vedeme žáky k propojování získaných poznatků do širších celků, k nalézání souvislosti;
- vedeme žáky k porozumění a vhodnému používání obecně užívaných termínů;
- učíme žáky, kde hledat informace k danému úkolu;
- pomocí vhodných modelů posilujících správné jednání docilujeme upevnění postojů a zvnitřnění předpokládaných norem.

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tvořivému přístupu k řešení problému, k vyhledávání vhodných informací, k práci s nimi a nalézání řešení;
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých způsobů;
- nabízíme žákům situace, ve kterých musí ukázat schopnost jejího zhodnocení a nalezení způsobu řešení;
- kladením otevřených otázek vedeme žáky k aktivnímu zamyšlení nad problémem.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu, podněcujeme je k argumentaci;
- učíme žáky vžít se do situace druhých, naslouchat jim a aplikovat empatické postoje v každodenním životě, orientovat se na přítomný okamžik;
- na základě dramatizace pomáháme žákům zvládat komunikaci verbální a neverbální, dokázat souvisle hovořit před ostatními;
- vytváříme příležitosti pro komunikaci mezi žáky;
- učíme žáky pracovat s empatií;
- vedeme žáky k obhajobě svých rozhodnutí, k zhodnocení svých řešení, k uvědomění si chyb;
- vedeme žáky k využívání asertivního chování při řešení konfliktů.

Kompetence sociální a personální

- hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok;
- vedeme žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti i činnosti ostatních;
- na praktických ukázkách ukazujeme žákům vzor prosociálního chování a vedeme je k jeho aplikování v životních situacích;

- v diskusích se zaměřujeme na řešení celospolečenských problémů, na boj proti sociálním nespravedlnostem, na vzájemnou solidaritu se sociálně slabšími a také národnostními menšinami;
- učíme žáky spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchat a pomáhat, přijmout jednoduchou roli v týmu.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k dodržování základních společenských pravidel ve škole i mimo školu, k rozeznání správného chování od nesprávného, k odsuzování násilí.

Kompetence pracovní

- dodáváme žákům sebedůvěru při jejich práci;
- napomáháme žákům podle potřeby při cestě ke správnému řešení;
- vedeme žáky ke správnému způsobu používání techniky a vybavení.

Kompetence digitální

- učíme žáky pochopit význam digitálních technologií pro lidskou společnost, kriticky hodnotit jejich přínosy i rizika jejich využívání;
- vedeme žáky k etickému jednání při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí.

Realizovaná průřezová témata v Etické výchově:

Hlavním důvodem pro zařazení Etické výchovy do našeho ŠVP (dle doporučení RVP) je skutečnost, že v naší školské soustavě chybí předmět, který by systematicky rozvíjel mravní stránku osobnosti žáků. Zároveň jde o předmět, který integruje průřezová témata, především Osobnostní a sociální výchovu. Mnohá z témat se dotýkají i dalších průřezových témat, což bude zohledňováno při tvorbě tematických plánů.

Vzdělávací oblast: Doplnující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

1. ročník

Výstupy:	Učivo
Základy mezilidských vztahů Žák - umí se představit celým jménem - osvojí si oslovování křestními jmény (důvody, významy křestních jmen) - zná pravidla pro oslovování dospělých osob - používá vhodné formy pozdravu - osvojí si vhodné formy vyjádření prosby, vděku a omluvy - dodržuje jednoduchá komunikační pravidla ve třídě - vnímá důležitost pravidel v životě člověka - dodržuje pravidla komunikace v kruhu – neskákání si do řeči, vyslechnutí spolužáka, aktivní přístup k problému - při komunikaci přiměřeně gestikuluje - zamyslí se nad důvody a důsledky lži	Představení se Oslovování dětí a dospělých Pozdrav a jeho formy Prosba, poděkování, omluva Komunikačních pravidla kolektivu Pravda a lež
Vztahy v naší rodině - uvědomuje si hodnotu rodiny a význam rodičovské lásky	Hodnota rodiny
Základy sebeúcty a úcty k druhým - osvojí si základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým - uvědomí si vlastní hodnotu - uvědomí si hodnotu kamarádství - osvojí si způsoby připisování pozitivních vlastností druhým - zachovává vzájemnou úctu při mezilidské interakci, umí slušně pozdravit, pěkně oslovit, poprosit, poděkovat - pokouší se rozlišit pocity u sebe i u druhých - dostatečně zvládá starost o svoje věci – uvědomuje si jejich hodnotu - uvědomuje si důležitost oslav v životě člověka	Sebeúcta a úcta k druhým Vlastní hodnota Kamarádství Pozitivní vlastnosti Vzájemná úcta při mezilidské interakci Rozlišování pocitů Svátky a oslavy
Spolupráce a tvořivost - hledá, co ho spojuje se spolužáky a lidmi okolo něho - osvojí si základní formy spolupráce - využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů - dokáže eliminovat strach z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování - tvořivě hledá způsoby, jak pomoci spolužákům	Tvořivá spolupráce se spolužáky a lidmi kolem sebe
Základy prosociálnosti - vnímá prosociálnost jako běžnou součást každodenního života - zvládá základní formy prosociálního chování v rodině - zvládá základní formy prosociálního chování ve škole - dokáže pomoci v běžných rodinných i školních situacích	Prosociálnost v rodině, ve škole, v běžném životě

Vzdělávací oblast: Doplnující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

2. ročník

Výstupy:	Učivo
Třída jako společenství Žák - se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel - podílí se na vytváření třídních pravidel - dodržuje pravidla nejen ve třídě, ale i v jiných skupinách - orientuje se ve stylu působení sankcí (odměny a tresty) - seznámí se se základními dětskými právy a povinnostmi	Význam třídy a skupin v životě žáka Význam pravidel Základní práva a povinnosti
Základní komunikační dovednosti - osvojí si vhodné způsoby kladení otázek - rozlišuje vhodné a nevhodné či hrubé výrazy ve své verbální komunikaci - rozvíjí svoji trpělivost a neskáče druhým do řeči	Komunikace - vhodné kladení otázek - naslouchání druhým
Formování zdravého sebepečetí a sebeúcty - vnímá vlastní jedinečnost a originalitu - vytváří si základy svého sebepečetí (silné a slabé stránky) - vnímá odlišnosti a podobnosti lidí, učí se odlišnosti tolerovat - objevuje své vlastní hodnoty a učí se vážit si sám sebe - učí se pojmenovat základní pocity – radost, strach, smutek, hněv	Základy sebepečetí Lidé v mém okolí Základní pocity
Pozitivní hodnocení druhých - osvojí si základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých - pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách - uvědomuje si pozitivní vlastnosti své i lidí ve svém okolí - zvládá projevat pozornost, laskavost, úctu a uznání vůči druhým	Pozitivnímu hodnocení sebe i druhých Projevy pozornosti, laskavosti, uznání a úcty
Tvořivost - rozvíjí tvořivé myšlení - rozvíjí spolupráci a tvořivost - učí se respektovat nápady ostatních - učí se spolupracovat - zbavuje se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování - nacvičuje samostatné pozorování	Rozvoj tvořivého myšlení a spolupráce Samostatné pozorování a experimentování
Prosociální dovednosti - zvládá prosociální dovednosti dělení se a darování - využívá tvořivost při darování	Darování a dělení se

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

3. ročník

Výstupy:	Učivo
Zúčastněné naslouchání Žák - rozvíjí schopnost naslouchat druhým - uvědomuje si důležitost naslouchání pro lidskou komunikaci a důsledky nepozornosti	Naslouchání v životě člověka
Tvořivost - rozvíjí své speciální schopnosti související s tvořivostí (empatie, sociální citění, pomoc) - rozvíjí své divergentní myšlení a fantazii - rozvíjí tvořivost v oblasti mezilidských vztahů v rodině a třídním kolektivu - vytváří prožitky radosti pro druhé	Rozvoj tvořivosti Divergentní myšlení a fantazie Radost pro druhé
Komunikace citů - umí pojmenovat základní city a pocity (radost, strach, hněv, smutek, překvapení, znechucení) - vyjadřuje city v jednoduchých situacích - vyjadřuje pozitivní city a uvědomuje si, jak lidé city projevují - uvědomuje si impulzy, které city vyvolávají - eliminuje urážky, které vyjadřuje vůči druhým	Uvědomění si vlastních citů a pocitů Vyjadřování citů k druhým
Empatie - reflektuje situaci druhých - poskytuje adekvátní pomoc - dokáže chápat situace a chování druhých především v rodině a ve škole na základě vlastních zkušeností a zážitků - dokáže vyjádřit soucit a zájem o spolužáky - identifikuje důvody radosti a smutku u sebe a druhých - dokáže zmírnit prožívání smutku druhých	Vnímavost k situaci druhých
Prosociální chování - navazuje a rozvíjí kamarádské vztahy - uvědomuje si vlastnosti dobrého kamaráda - vyjadřuje vhodnými formami zájem o prožívání a chování druhých - uvědomuje si význam třídního kolektivu při plnění společného úkolu	Význam blízkého člověka pro život jednotlivce (kamarádství) Práce na společném úkolu

Vzdělávací oblast: Doplnující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

4. ročník

Výstupy:	Učivo
Neverbální komunikace Žák - seznámí se s pojmem neverbální komunikace - uvědomí si důležitost a sílu neverbální komunikace (postoj těla, mimika, úsměv, zrakový kontakt, gesta, podání ruky) - vnímá základní prvky neverbální komunikace u sebe a u druhých	Seznámení se s pojmem neverbální komunikace Neverbální komunikace a její zásady
Pozitivní hodnocení druhých - dokáže vyjádřit druhému pochvalu - správně reaguje na pochvalu, kterou obdržel - uvědomí si druhy, význam a váhu pochval - seznámí se s pojmy svědomí, pocit viny, odpuštění - vhodně vyjadřuje odpuštění druhým - dokáže se usmířit s druhými - projevuje úctu k handicapovaným	Pozitivní hodnocení druhých Přijímání pochvaly Odpuštění a usmíření Úcta k handicapovaným
Komunikace citů - vnímá důležitost usměrňování základních citů - zažívá prostřednictvím společného tvoření pocit spokojenosti - vnímá problematiku sympatie - umí pojmenovat podněty pro pocity smutku a obav - sociálně přijatelným způsobem usměrňuje svůj hněv	Základní city
Empatie - chápe důležitost empatie - osvojí si principy přátelského chování - zvládá přátelské přijetí lidí okolo sebe - vnímá reakce druhých a snaží se je vyhodnotit - dokáže vyjádřit soucit	Empatie a přátelství
Reálné a zobrazované vzory - pochopí podstatu vzoru - dokáže rozlišit vzory fiktivní a reálné - prezentuje své vzory - identifikuje, co ho na jeho vzorech přitahuje	Vzory v rodině i mimo ni

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

5. ročník

Výstupy:	Učivo
Dialog jako prostředek komunikace Žák - zná zásady dialogu - zvládá vést dialog s druhými v rovnocenné i podřízené pozici	Dialog a jeho zásady
Sebehodnocení a sebeúcta - uvědomuje si své schopnosti a silné stránky - vnímá a reflektuje svoje úspěchy - utváří své pozitivní sebehodnocení - vnímá vliv pozitivního naladění na svůj život - uvědomuje si své klady a zápory - prohlubuje sebekřijetí - rozlišuje způsoby vhodné a nevhodné sebezprezentace - rozvíjí své sebeovládání - utváří si, vnímá a reflektuje své cíle	Sebehodnocení a sebekřijetí Sebeovládání Vytýčení cílů
Iniciativa a tvořivost - vnímá a reflektuje význam iniciativy pro společnost - zná výhody a nevýhody vlastní iniciativy - iniciativně vstupuje do vztahů s i vrstevníky - umí reagovat na odmítnutí iniciativy - reflektuje své neúspěchy a vyvozuje z nich poučení pro další jednání - rozvíjí tvořivý přístup ke spolupráci a k řešení problému - rozvíjí smysluplné využití volného času	Vlastní iniciativa Tvořivý přístup Využití volného času
Asertivita - chápe zásady asertivity - zvládá vyjádřit svůj názor a přijmout zpětnou vazbu - umí se bránit manipulativnímu chování - dokáže rozlišit vhodnost nabídky k aktivitě především od svých vrstevníků - dokáže odmítnout nabídku k užívání návykových látek a sexuálního zneužívání - zvládá techniku odmítání	Základy asertivity
Prosociální chování - naučí se naslouchat druhým - projevuje zájem o spolužáky a vrstevníky - dokáže druhé povzbuzovat - dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných a vyjadřovat svou účast - dokáže být druhým prospěšný, pochopí význam slova nezištný, solidarita - respektuje druhé - uvědomuje si schopnost pomáhat - je zodpovědný za vlastní rozhodnutí	Zájem o druhé Respektování druhých Zodpovědnost za vlastní rozhodnutí

5.2 Učební osnovy předmětů 2. stupně

5.2.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Český jazyk a literatura** vychází ze vzdělávací oblasti RVP **Jazyk a jazyková komunikace**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	5	5	4	5

Vzdělávací obsah je rozčleněn do tří vzájemně propojených tematických oblastí: Jazyková výchova, Komunikační a slohová výchova, Literární výchova.

Český jazyk je nástrojem získávání většiny informací, předmětem poznávání a vzdělávání. Zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Na 2. stupni přímo svým obsahem navazuje na předmět Český jazyk na 1. stupni. Předmět je dotován pěti hodinami týdně v 6. a 7. ročníku (tj. 3 hodiny mluvnice, 1 hodina literatury a 1 hodina slohu), 4 hodinami týdně v 8. ročníku (tj. 2 hodiny mluvnice, 1 hodina literatury a 1 hodina slohu) a v 9. ročníku pěti hodinami (tj. 2 hodiny mluvnice, 2 hodiny literatury a 1 hodina slohu).

V českém jazyce jsou rozvíjeny znalosti, schopnosti a dovednosti v oblasti jazykové a komunikační (pravopis, psaní, zvuková stránka jazyka, tvarosloví, slovtvorba, skladba, nauka o jazyce, nauka o slovní zásobě, sloh a kultura vyjadřování) a literární (čtení s porozuměním, reprodukce a interpretace vybraných literárních textů, základy teorie literárních žánrů, struktury literárního díla, literární historie).

Organizace:

Výuka českého jazyka probíhá v kmenových třídách, je možno využívat učebny českého jazyka a literatury s knihovnou či veřejné knihovny, využíváme obrazové materiály, rovněž lze využívat multimediální učebny. Dle možností navštěvujeme také divadlo, filmová představení a jiné kulturní akce, jež napomáhají k realizaci některých očekávaných výstupů. Škola disponuje výukovými programy k procvičování učiva z pravopisu, tvarosloví a skladby. Při práci bereme zvláštní zřetel na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a ve výuce postupujeme dle pokynů Pedagogicko-psychologické poradny a Speciálně pedagogického centra. Pro tyto žáky poskytujeme dle doporučení PPP či SPC vypracování individuálního plánu vzdělávání.

Ve výuce se snažíme o to, aby žáci nejenom získali základní znalosti z učiva základních škol, ale učivu porozuměli, uměli s ním pracovat – aplikovat je vzhledem k novému učivu i vzhledem k životním potřebám každého jedince. Výuka by měla směřovat od získávání informací směrem k jazykovým a komunikačním schopnostem a dovednostem. Vzhledem k této tendenci ve výuce zadáváme žákům kromě individuální samostatné práce také úkoly k řešení ve skupině, příležitostně také didaktické hry a soutěže, krátkodobé projekty a motivační mimovýukové úkoly (např. celoškolské literární, slohové soutěže).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- při volbě ukázek k četbě i témat slohových cvičení zařazujeme takové, které poukazují na problémovou či vyhrocenou situaci, případně též takové, které je možno hodnotit z více úhlů pohledu;
- vedeme žáky ke srovnávání různých postupů i možností řešení s cílem zaznamenat shodné a odlišné znaky různě vypracovaných úkolů (zejména srovnáváním slohových cvičení);

- poskytujeme možnost ověřovat si správnost řešení v odborných publikacích (Pravidla spisovné češtiny, Stručná mluvnice česká apod.), včetně online zdrojů;
- odkazujeme na možnost či vhodnost využití dříve probraného učiva při řešení nových zadání.

Kompetence k řešení problému

- zadáváme témata a úkoly, při kterých žáci volí sami vhodné postupy práce a sami docházejí k závěrům a řešením (např. při hodnocení literárního díla, slohových cvičení);
- vedeme žáky k rozvržení práce a plánování zadáváním dlouhodobých úkolů či složitějších kolektivních prací (např. čtenářské deníky, literární prezentace);
- vzhledem k probíranému učivu odkazujeme na využitelnost a potřebnost tohoto učiva v praktickém životě;
- s chybami žáků pracujeme jako s příležitostmi, jak ukázat správnou cestu k řešení, přičemž žáky vedeme k porovnávání a hodnocení chybných a správných řešení.

Kompetence komunikativní

- v literatuře, slohu i mluvnici klademe otevřené otázky, zadáváme problémové úlohy, podporujeme samostatné a tvořivé myšlení a výstižné vyjadřování žáků;
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých způsobů řešení či více interpretací (např. interpretace literárních ukázek, zadávání slohových úkolů);
- zadáváme úkoly nejen k samostatnému zpracování, ale také úkoly, předpokládající spolupráci a vzájemnou dohodu žáků;
- v průběhu celé hodiny a zejména při prezentaci výsledků práce vybízíme ke kladení otázek, připomínek a k vyjadřování vlastních hodnocení;
- umožňujeme, aby žáci přirozeně reagovali na obsah zadaných úkolů a vyjadřovali své pocity, názory, zkušenosti či dojmy během řešení úkolů.

Kompetence sociální a personální

- zajímáme se o názory a zkušenosti žáků, kterých je možno využít jako námětů pro práci (zejména ve slohových hodinách), navozujeme situace, které pozitivně rozvíjí sebedůvěru a vědomí vlastních možností;
- při skupinové a párové práci utváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků nad danými úkoly, snažíme se o vytváření příjemné pracovní atmosféry ve skupině;
- hodnotíme a necháváme žáky samostatně hodnotit úspěšnost dosažení cíle;
- umožňujeme, aby žáci reagovali na ostatní vyjadřování vlastních názorů i pocitů a vedeme žáky k prozkoumávání odlišných stanovisek a názorů;
- apelujeme na zásady slušného chování a mezilidské komunikace;
- oceňujeme samostatnost stejně jako schopnost spolupráce;
- projevujeme očekávání úspěchu a pokroku vůči všem, s ohledem k jejich individuálním schopnostem či zvláštním vzdělávacím potřebám (zejména dyslexie, dysgrafie).

Kompetence občanské

- zadáváme úkoly ke skupinovému zpracování (např. prezentace literárních témat);
- při spolupráci žáků na určitém úkolu se snažíme podporovat vnímání potřeb i možností ostatních členů skupiny;
- vyžadujeme vzájemné hodnocení prací druhých, sebehodnocení, vybízíme žáky ke kladení otázek či připomínek k postupům řešení úkolů svých i jiných, podněcujeme k diskusi nad spornými či nejednoznačnými závěry;
- vedeme k respektování kulturního dědictví a pozitivnímu postoji k uměleckým dílům;
- zadáváme témata, ve kterých mohou žáci projevit svůj vztah k životnímu prostředí.

Kompetence pracovní

- upozorňujeme na možné postupy přípravy na budoucnost a studium na SŠ;

- vedeme k prozkoumání informací z různých tištěných i elektronických zdrojů a jejich správnému využití (odborné publikace, beletrie, internet, tisk, filmové dokumenty, filmové adaptace, divadelní hry apod.);
- vyžadujeme dokončení zadané práce v dohodnuté kvalitě a v domluveném termínu a vyžadujeme dodržování pravidel;
- objasňujeme, které postupy vedou ve společenské praxi k úspěchu a které korespondují s dosaženou úrovní poznání;
- vedeme žáky k plánování úkolů a povinností.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací, k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, zejména při tvorbě a naplňování portfolií a přípravě vlastních komunikátů v digitálním prostředí včetně tvorby nových digitálních obsahů;
- navozujeme různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužáky, učitelem, ostatními dospělými) a tímto způsobem vytváříme příležitosti, aby žáci rozvíjeli komunikační strategie a techniky s ohledem na komunikační situaci a záměr a volili vhodné jazykové a technologické prostředky; vedeme je také k praktickému využívání nových technologií a aplikací podle jejich aktuální vzdělávací a komunikační potřeby;
- vedeme žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním; při práci s informačními zdroji vedeme žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, dodržování licencí duševního vlastnictví atd.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Český jazyk a literatura:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova demokratického občana (VDO)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Multikulturní výchova (MKV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

6. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák Nauka o jazyce - vymezí pojem jazyk, rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk - definuje, co je nářečí a obecná čeština - vysvětlí pojmy: jazykověda, nauka o slovní zásobě, mluvnice, hláskosloví, tvarosloví, skladba a nauka o tvoření slov - seznámí se s jazykovými příručkami, samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny Zvuková stránka jazyka - rozpozná zvukovou a písemnou podobu slov - spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova - rozpozná znělé a neznělé souhlásky, dovede vysvětlit podobu znělosti - u slov označí hlavní přízvuk Tvarosloví - rozpozná základní gramatické jevy a aplikuje je ve větách - třídí slovní druhy - určí mluvnické kategorie podstatných jmen, ovládá jejich skloňování - vysvětlí, co jsou podstatná jména konkrétní a abstraktní - vyhledá v textu podstatná jména hromadná, pomnožná, látková - rozliší a správně píše podstatná jména obecná a vlastní - vyhledá v textu přídavná jména, určí u nich pád, číslo, rod, druh, vzor - rozpozná přídavná jména tvrdá, měkká, přivlastňovací - stupňuje přídavná jména - vyhledá jmenné tvary přídavných jmen, píše je pravopisně správně, skloňuje je - vyjmenuje druhy zájmen, vyhledá v textu zájmena a zařadí je ke správnému druhu - správně skloňuje a píše tvary zájmen já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj - rozliší druhy číslovek, rozpozná číslovky určité a neurčité, vyhledá je v textu, skloňuje je - uvede příklady, kdy se nepíše tečka za číslovkou řadovou - ovládá skloňování číslovek dva, oba, tři, čtyři - vyjmenuje mluvnické kategorie sloves (osoba, číslo, čas, způsob), v textu vyhledá slovesa a tyto kategorie určí - tvoří infinitivy a naopak určité tvary podle zadaných kategorií - rozlišuje slovesa v podmiňovacím způsobu přítomném a minulém, tvoří jejich tvary Skladba - uvede charakteristické znaky větných členů - ve větě vyhledá podmět a přísudek - rozliší přísudek slovesný, jmenný se sponou a bez spony	Rozvrstvení národního jazyka – spisovný jazyk, nářečí, slang, argot, obecná čeština Jazykověda a její složky Jazykové příručky a slovníky Zvuková stránka jazyka – přízvuk, melodie, důraz, tempo, pauzy Spisovná výslovnost Tvarosloví Ohebné slovní druhy Podstatná jména – konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná, látková, obecná, vlastní Přídavná jména Druhy přídavných jmen, pravopis koncovek, stupňování, jmenné tvary Zájmena Druhy zájmen, skloňování Číslovky Druhy číslovek, skloňování Slovesa Mluvnické kategorie osoby, čísla, času, způsobu Tvary určité a neurčité, jednoduché a složené Podmiňovací způsob Základní skladební dvojice Druhy podmětu a přísudku Shoda podmětu s přísudkem

- vyjmenuje sponová slovesa - rozpozná větu s nevyjádřeným a několikanásobným podmětem - vysvětlí pravidla shody podmětu s přísudkem a dokáže je použít - pojmenuje rozvíjející větné členy ve větě - znázorní větu jednoduchou - rozlišuje hlavní a vedlejší věty, užívá obvyklé spojovací výrazy v souvětí, uplatňuje zásady interpunkce	Rozvíjející větné členy – předmět, přívlastek, příslůvečné určení Věta jednoduchá a souvětí Věta hlavní a vedlejší Obvyklé spojovací výrazy a interpunkce
Komunikační a slohová výchova - v komunikaci užívá vhodné stylistické prostředky projevu mluveného a psaného - uvede rozdíly mezi osobním a úředním dopisem, vyjmenuje části, které dopis obsahuje, napíše osobní dopis - napíše a odešle dopis v elektronické podobě - z ukázek vyvodí charakteristické rysy popisu, vyjmenuje různé postupy při popisu - samostatně napíše popis, práci rozčlení do odstavců, sestaví osnovu popisu - rozlišuje nespisovné a hovorové výrazy a dokáže je nahradit spisovnými - vymezí pojem vypravování, v ukázkách vyhledá charakteristické rysy a prostředky k oživení děje - používá přirovnání, rčení - používá přímou řeč - reprodukuje svými slovy přečtený příběh - orientuje se v daném textu, nahrazuje slova výstižnějšími - podle fantazie dokončí vypravování - zpracuje osnovu textu - samostatně napíše vypravování, text člení do odstavců - zpracuje výpisky z uceleného výkladu z učebnice - zpracuje výtah kratšího výkladu nebo textu z naučné knihy, uvede pramen, z něhož je výtah pořízen	Stylistika Projev mluvený a psaný, komunikace Vyplňování jednoduchých tiskopisů (poštovní poukázka, podací lístek, telegram) Jednoduché komunikační žánry – vzkaz, inzerát, zpráva, oznámení, sms, email Dopis osobní, úřední Popis a jeho funkce – popis budovy, místnosti, postavy, krajiny, pracovního postupu Výtah a výpisky Vypravování
Literární výchova - popíše znaky ústní lidové slovesnosti, uvede příklady - rozlišuje příklady poezie a prózy - vyjmenuje charakteristické znaky pohádky, pověsti, bajky - uvede jména spisovatelů a sběratelů pohádek - čte s porozuměním, dokáže reprodukovat text, vyhledat odpovědi na otázky - porovná pověst s pohádkou - přečte s porozuměním ukázky z oblasti dobrodružné literatury - přečte s porozuměním ukázky z oblasti humoristické literatury - popíše znaky komiksu - charakterizuje stručně hlavní postavy, zhodnotí jejich jednání a popíše vztahy mezi nimi - rozlišuje mezi uměleckou a věcnou literaturou - v uměleckém textu rozpozná a hodnotí některé umělecké jazykové prostředky - uvědomuje si význam kulturních a uměleckých hodnot a tradic - podle svých schopností tvoří literární text na dané téma	Základní literární pojmy Lidová slovesnost Poezie, próza, recitace Pohádky Pověsti a báje Bajky Dobrodružná literatura Humoristická literatura Komiks Základní básnické prostředky – přirovnání, básnický přívlastek, sloka, verš, rým Jazykové prostředky literárního díla Četba s porozuměním Volná reprodukce prózy B. Němcová K. J. Erben A. Jirásek J. Fontaine

- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního či filmového představení a názory na umělecké dílo	I. A. Krylov

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění)

OSV 5 – kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity)

OSV 8 – komunikace (literární umění jako prostředek komunikace)

MKV 1 – kulturní diferenciaci (poznávání vlastního kulturního zakotvení)

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy

HV – texty písní

D – pověsti

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

7. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák Pravopis - orientuje se v textu a správně používá pravidla a zásady českého pravopisu Nauka o významu slov - definuje, co je slovo, pozná význam věcný a mluvnický - vysvětlí pojem sousloví, synonymum, antonymum, homonymum, vyhledá je v textu - dokáže vysvětlit význam některých rčení - objasní metaforu a metonymii - v textu vyhledá slova se slohovým zabarvením (hovorová, knižní, básnická) - vyhledá odborné názvy v textu - vysvětlí pojem terminologie, uvede příklady terminologických sousloví z jiných předmětů Nauka o tvoření slov - vyjmenuje způsoby obohacování slovní zásoby, objasní způsoby tvoření slov – odvozování, skládání, zkracování - vysvětlí některé zkratky v textu Tvarosloví - správně píše velká písmena u vlastních jmen - rozlišuje slovesný rod činný a trpný - tvoří tvary přičestí trpného - převede věty se slovesy v činném rodě do trpného rodu - vyjmenuje vztažná zájmena, tvoří správné tvary zájmena jenž - rozliší příslovce místa, času, způsobu, míry a příčiny - vyvodí vznik příslovečných spřežek, píše je pravopisně správně - vysvětlí rozdíl mezi spřežkou a spojením podstatného jména s předložkou - stupňuje příslovce - v textu najde a určuje další neohebné slovní druhy Skladba - graficky znázorní větu jednoduchou a stavbu souvětí - vyhledá ve větách větné členy a určí, zda jsou holé, rozvité, několikanásobné - vysvětlí pojem přístavek, vyhledá jej v textu - určuje druhy vedlejších vět - nahradí větný člen vedlejší větou a naopak	Mateřský jazyk Věcný význam slova Slova jednoznačná a mnohoznačná Slovo a sousloví Rčení Synonyma, antonyma, homonyma Slova citově zabarvená Odborné názvy, termíny Slovní zásoba a její obohacování Slovo základové a odvozené Slovotvorný základ a prostředek Způsoby tvoření slov Vlastní jména Slovesný rod Stupňování zájmena jenž Príslovce Príslovečné spřežky Neohebné slovní druhy Druhy vět dle postoje mluvčího Grafický záznam věty jednoduché a souvětí s vedlejší větou Věty jednočlenné a dvojčlenné Větné členy základní a rozvíjející (kromě doplňku)
Komunikační a slohová výchova - v textu vyhledá ústřední motiv, pracuje s textem, nahradí opakované nebo nevhodné výrazy, využívá synonyma - vysvětlí pojem líčení, vyhledá výrazy líčící krásu místa a vztah k němu - využívá prostředky k oživení děje a stupňování napětí - správně píše interpunkci v přímé řeči	Popis statický a dynamický Popis výrobku, uměleckého díla, pracovního postupu Charakteristika Líčení Výtah

- používá personifikaci a přirovnání - rozliší, co patří do charakteristiky vnější a vnitřní, vyhledá pojmenování různých vlastností, nahradí je synonymy - vysvětlí různá přísloví a pořekadla - shromáždí patřičné údaje a napíše vlastní životopis - formuluje žádost a objednávku - připraví výtah z textu, který si vybere	Žádost, objednávka Životopis Vypravování
Literární výchova - čte plynule s porozuměním, při hlasitém čtení dodržuje přiměřené tempo - reprodukuje přečtený text a pracuje s textem, objeví hlavní myšlenku, vyhledá metafory, přirovnání, personifikaci - pozná lyrickou, epickou a lyricko-epickou báseň - v poezii rozpozná oxymóron, nonsens - seznámí se se základními díly a autory starší české a světové literatury - rozumí pojmu chronologický, jmenuje významné české kroniky - seznámí se s literaturou faktu a popíše základní rysy - pozná znaky sci-fi literatury a vyjmenuje nejznámější představitele - výstižně formuluje vlastní názory na četbu - interpretuje dramatické dílo, účastní se jednoduché dramaturgie, orientuje se v základních divadelních pojmech - formuluje své dojmy z četby poezie, prózy, divadelního či filmového představení - pokouší se o vlastní literární tvorbu - uvědomuje si sepětí některých autorů s určitým žánrem	Literární pojmy Starověká a středověká literatura Literární zpracování biblických příběhů Literatura renesance, baroka, klasicismu Kronika Drama Homér G. Boccaccio W. Shakespeare J. A. Komenský J. R. R. Tolkien J. K. Rowlingová J. Verne

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 8 – komunikace (různé situace, dovednosti pro verbální i neverbální sdělování)

OSV 9 – kooperace a kompetice (jasná komunikace, řešení konfliktů)

MKV 1 – kulturní diferenciaci (poznávání vlastního kulturního zakotvení)

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy

D – slohové období, řecké báje a pověsti

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

8. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák Pravopis - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický a syntaktický ve větě jednoduché a souvětí Nauka o jazyce - rozpozná jazyk spisovný a nespisovný, vyjmenuje útvary českého jazyka a doloží příkladem - rozliší slovanské jazyky na západní, východní a jižní, uvede příklady Nauka o tvoření slov - vysvětlí pojem sousloví, synonymum, antonymum a homonymum, přenesené pojmenování, vyhledá je v textu - tvoří nová slova pomocí předpon a přípon - rozpozná a správně zapíše obvyklé zkratky - vysvětlí, jak se do češtiny dostávají nová slova - ve slovníku vyhledá významy různých slov, k domácím slovům vyhledá slova přejatá a naopak, využívá k tomu internetové zdroje - vyhledá v textu cizí slova, vysvětlí jejich význam a určí, jak se liší v pravopisu a výslovnosti od slov domácích Tvarosloví - v textu vyhledá obecná jména přejatá a vyvodí, jak se budou skloňovat - vyskloňuje podstatné jméno idea, dokáže podle něj tvořit tvary podobných slov - uvede příklady slov, která se neskloňují - vysvětlí pojem slovesný vid, rozliší slovesa dokonavá a nedokonavá, vytvoří vidové dvojice Skladba - vymezí pojem několikanásobné větné členy, vyhledá je v textu, určí mezi nimi významový poměr - vyjmenuje významové poměry mezi větami a větnými členy stejného druhu, uvede nejčastější spojovací výrazy, správně doplní interpunkci - graficky znázorní stavbu věty jednoduché a souvětí - vysvětlí pojem souvětí podřadné a určí je v textu - vysvětlí a správně zaznamená interpunkci ve složitém souvětí - vyhledá ve větě doplněk, tvoří a v textu vyhledává vedlejší větu doplňkovou - vyjmenuje příklady psaní čárky ve větě jednoduché, zaznamená správně interpunkci	Slovanské jazyky a jejich původ Útvary českého jazyka a jazyková kultura Synonyma, antonyma, homonyma, sousloví Odvozování, skládání, zkracování Přenášení slovního významu Přejímání slov z cizích jazyků Výslovnost cizích slov Skloňování jmen přejatých a cizích vlastních jmen Slovesný vid, vidové dvojice Souvětí souřadné a podřadné Významové poměry mezi souřadně spojenými hlavními větami, větnými členy a vedlejšími větami stejného druhu Spojovací výrazy v souvětí Interpunkce v souvětí Jazykové rozbory Složitější souvětí Čárka ve větě jednoduché Grafický záznam souvětí
Komunikační a slohová výchova - vyjmenuje a vyhledává jazykové prostředky charakteristiky vnější a vnitřní, líčení, úvahy, výtahu, výkladu - rozliší charakteristiku přímou a nepřímou, sepíše charakteristiku oblíbené literární či filmové postavy - doplní vhodné přirovnání a rčení do určitého textu	Stylistika – jazykové styly, slohové postupy a útvary Výtah Charakteristika literární či filmové postavy – vnější,

– odstraňuje kompoziční nedostatky – najde příklady subjektivně zabarveného popisu, vypracuje líčení, použije personifikaci, přirovnání, metafory, vyhledá básnické obrazy – vysvětlí, co je výklad, a uvede, kde se používá – v textu vyhledá odborné názvy domácího a cizího původu – vypracuje výklad – zpracuje výtah z určeného textu – tvoří věcné otázky k danému problému, uvede příklady, jak začít úvahu, ústně diskutuje na vybrané téma, napíše úvahu na libovolné téma – vyjmenuje základní styly podle funkce a uvede příklady – rozpozná základní styly podle formy (projevy mluvené a psané) – na základě vlastní četby interpretuje literární díla, hodnotí je	vnitřní, přímá a nepřímá Výklad mluvený, psaný Líčení Úvaha – druhy (odborná, publicistická, umělecká, prosté uvažování, esej) Citáty
Literární výchova – na ukázkách z poezie rozlišuje lyriku, epiku, verš a strofu – určí druh rýmu, naznačí rytmus – na základě vlastní četby interpretuje literární díla, hodnotí je – seznámí se s literaturou 19. století a počátku 20. století – v literárním textu rozpozná a hodnotí některé umělecké jazykové prostředky – porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování – charakterizuje meziválečné světové a české literární období, vyjmenuje nejznámější představitele, jejich myšlenky a díla – pozná satiru v literárních dílech – uvědomuje si význam kulturních a uměleckých hodnot a tradic – vyhledává informace o různých typech katalogů, v knihovně i dalších informačních zdrojích, včetně elektronických – orientuje se v systému knihovny	Literární pojmy Romantismus a realismus v literatuře, národní obrození Národní divadlo Meziválečná literatura J. K. Tyl K. H. Mácha J. Neruda J. Hašek J. W. Goethe V. Hugo A. S. Puškin D. Defoe R. Rolland E. Hemingway E. M. Remarque A. de Saint-Exupéry K. Čapek K. Poláček J. Werich, J. Voskovec

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 8 – komunikace (otevřená a pozitivní komunikace)

OSV 9 – kooperace a kompetice (respektující komunikace, řešení konfliktů)

MKV 1 – kulturní diferenciacce (poznávání vlastního kulturního zakotvení)

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení

MEV 7 – práce v realizačním týmu (stanovení cíle, faktory ovlivňující práci v týmu)

Mezipředmětové vztahy

D, VV – slohová období

HV – hudba 19. století, Národní divadlo, Osvobozené divadlo

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

9. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova Žák Pravopis - orientuje se v textu a správně používá pravidla a zásady českého pravopisu Nauka o jazyce - vyjmenuje slovanské jazyky východní, západní, jižní a uvede, které používají azbuku a které latinku, vyhledává shodné a odlišné prvky - vyjmenuje některé jazyky neslovanské a zařadí dle jazykové příslušnosti - popíše, kdy a jak vznikl český jazyk a jak se vyvíjel, na ukázkách z historických textů vyhledá důkazy, že se vyvíjel - vysvětlí pojmy: archaismy, historismy a neologismy a uvede příklady - rozliší jazyk spisovný a nespisovný, pozná podle znaků obecnou češtinu a některá nářečí Nauka o tvoření slov - bezpečně rozpozná kořen slova, předponu, příponu a koncovku - vysvětlí pojmy slovtvorný základ a základové slovo Tvarosloví - vyjmenuje vzory každé slovesné třídy a opíše postup, podle kterého zařadí sloveso ke správnému vzoru - správně skloňuje obecná jména přejatá - tvoří správné tvary slov a ověřuje je v Pravidlech českého pravopisu, v online pravidlech - správně skloňuje cizí vlastní jména - rozliší jména slovanského původu od neslovanských - rozpozná v textu přechodníky, vyhledává koncovky, kterými je tvořen Skladba - vysvětlí pojem souřadnosti a podřadnosti členů - vyjmenuje slovesa sponová, fázová, modální - zopakuje si a upevní učivo o rozvíjejících větných členech, každý charakterizuje, vyhledá v textu a blíže určí - vyjmenuje výrazy, které nejsou větnými členy, a uvede příklady - graficky zobrazí stavbu věty - objasní pravidlo shody přísudku s několikanásobným podmětem - upevní si učivo o větách jednočlenných a dvojčlenných a větných ekvivalentech, navzájem je nahrazuje - pozná ve větě elipsu - určí počet vět v souvětí a doplní čárky - spojuje věty v souvětí podle zadaných podmínek - graficky znázorní složité souvětí - u souřadného souvětí určí významový poměr, doplní interpunkci	Slovanské jazyky a jejich původ Vývoj českého jazyka Útvary českého jazyka a jazyková kultura Kořen, předpona, přípona, koncovka, slovtvorný základ, základové slovo, přechylování Jména a jejich druhy Skloňování obecných jmen přejatých a cizích vlastních jmen Slovesa a jejich tvary Přechodníky Psaní velkých písmen ve vlastních jménech a názvech Významové poměry mezi souřadně spojenými větami, větnými členy Spojovací výrazy v souvětí Interpunkce v souvětí Jazykové rozbory Čárka ve větě jednoduché Grafický záznam souvětí a věty jednoduché Vsuvka

- charakterizuje vsuvku, uvede příklad, vyhledá vsuvku v textu, rozliší vsuvku od vedlejší věty - vysvětlí pojmy řízenost, přimykání a shoda, uvede příklady Zvuková stránka jazyka - rozpozná samohlásky a souhlásky znělé a neznělé, vysvětlí spodobu znělosti - ve slovech nalézá hlavní a vedlejší přízvuk - znázorní větnou melodii u vět oznamovacích, rozkazovacích tázacích - vysvětlí důležitost vhodného tempa v mluveném projevu - v textu vyhledá slova cizího původu a uvede znaky, kterými se liší ve výslovnosti i pravopise od slov domácích Nauka o významu slov - vysvětlí pojmy: slovo nadřazené, podřazené, souřadné, uvede příklady - rozpozná slova jednoznačná a mnohoznačná - v textu vyhledá synonyma, antonyma, homonyma a vysvětlí rozdíl mezi nimi - uvede příklad sousloví, rozliší metaforu a metonymii - vyhledá v textu odborné názvy - rozliší, zda jsou výrazy původem české nebo cizí, zda jsou jednoslovné či víceslovné - správně vyslovuje frekventovaná slova cizího původu	Hláska a písmeno Spisovná a nespisovná výslovnost Zvuková stránka slova a věty Přízvuk, melodie, důraz, tempo, pauzy Výslovnost slov domácích a přejatých Synonyma, antonyma, homonyma, sousloví Odvozování, skládání, zkracování Přenášení slovního významu Přejímání slov z cizích jazyků Výslovnost cizích slov
Komunikační a slohová výchova - charakterizuje vlastnosti, jazykové prostředky a znaky vypravování, popisu, charakteristiky, výkladu, výtahu, úvahy, proslovu a diskuze, vyhledá je v zadaném textu - ovládá správný zápis přímé řeči a nepřímou řeč změně v přímou - ústně reprodukuje různé texty, připraví si krátký proslov, dbá na zřetelnou výslovnost, přízvuky, tempo a melodii - vybere si téma ke společné diskuzi a účastní se jí - vyjmenuje obvyklé publicistické útvary, charakterizuje zprávu, oznámení, inzerát a interview, reportáž a fejeton, pokusí se o vlastní tvorbu některých útvarů - vyhledává jednotlivé žurnalistické útvary v tisku - chápe podstatu mediálního sdělení - sestaví přehled nejrozšířenějších deníků, všimne si jejich zaměření a obsahu - uvede, na čem závisí volba jazykových prostředků - rozliší prostředky slohově zabarvené a neutrální - vyjmenuje různé stylové vrstvy (prostě sdělovací, odbornou, publicistickou a uměleckou) a uvede jejich znaky - v ústním i psaném projevu rozpozná vhodnost použití spisovného nebo nespisovného jazyka s ohledem na komunikační záměr - žák analyzuje text a vyvodí závěr vyplývající z textu, vypíše klíčová slova a určí, zda daná informace vyplývá z textu	Vypravování Popis Charakteristika Výklad, výtah Úvaha Proslov Diskuze Publicistické útvary Kritické čtení Prožitkové čtení
Literární výchova - charakterizuje literární období po roce 1945 a druhé poloviny 20. století, vyjmenuje nejznámější představitele, jejich myšlenky a díla, pojmenuje a vysvětlí znaky žánrů a útvarů, kterými se jednotlivá díla vyznačují - na ukázkách poezie provede formální a obsahový rozbor	Česká a světová literatura po roce 1945 Jazykové prostředky literárního díla Četba s porozuměním

- uvede příklady zhudebnění české poezie 20. století - doloží obecné znaky literárních směrů 20. století ukázkami z literárních textů - porovná různá ztvárnění téhož námětu v díle několika autorů, najde obecné a individuální rysy literárního díla - zná významné české filmové režiséry, porovná literární předlohu s filmovým ztvárněním - ovládá základní pojmy z divadelní teorie - interpretuje dramatické dílo - na základě dosažených znalostí z oblasti teorie literatury sepíše krátký literární text (povídka, básně) - popíše základní rysy literatury klasické a konzumní	Interpretace literárních děl Současná literatura Divadla malých forem Písňový text Samizdatová literatura Filmoví režiséři a filmové ceny J. Seifert B. Hrabal J. Suchý, J. Šlitř Ch. Morgenstern M. Kundera J. Škvorecký V. Havel

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 8 – komunikace (v různé situace, vedení dialogu, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování)
 OSV 10 – řešení problémů (zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětu)

VDO 4 – principy demokracie (jako protiváha diktatury a anarchie)

MKV 4 – multikulturalita (specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost)

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (rozlišování zábavních prvků ve sdělení, kritický přístup ke zpravodajství a reklamě)

MEV 2 – vztah mediálního sdělení a reality (rozdíl mezi reklamou a zprávou)

MEV 3 – stavba mediálních sdělení (principy sestavování zpravodajství)

MEV 5 – vliv médií ve společnosti (faktory ovlivňující média, role médií v každodenním životě, v politickém životě, vliv médií na kulturu, role filmu a televize v životě, role médií v politických změnách)

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení

MEV 7 – práce v realizačním týmu (utváření týmu, komunikace a spolupráce v týmu)

Mezipředmětové vztahy

HV – Divadla malých forem, písňové texty

D – slohová období, ocenění Nobelovou cenou, samizdat

5.2.2 ANGLICKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Anglický jazyk** je součástí vzdělávacího oblasti **Jazyk a jazyková komunikace**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

Ročník	6.	7.	8.	9.
Hodiny	3	3	3	3

Vzdělávací obsah předmětu přispívá k chápání a objevování skutečností, poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa, snižuje jazykové bariéry, umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice a prohlubuje mezinárodní porozumění. Vzdělávací obsah předmětu přispívá k získávání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu, k osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce, k získání schopnosti číst přiměřené texty v tomto jazyce, porozumět přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí, vede k poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání důležitých informací a práce s nimi. Od jazykových her v nižších ročnících se přechází k dialogům a práci s textem.

Na 2. stupni jsou dovednosti žáků v anglickém jazyce zaměřeny na poslech a čtení s porozuměním a na mluvení a psaní.

Organizace:

Žáci pracují ve třídě nebo v jazykové učebně s využíváním různých forem práce – skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu (písemná, ústní), samostatná práce, vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály, hry, soutěže, recitace, dramaturgie, zpěv atd. Používají slovníky, kartičky, hry (pexeso, domino atp.), obrazový materiál, tabule gramatických přehledů, kopírovaný materiál (křížovky, doplňovačky, osmisměrky, texty písní apod.), názorné pomůcky (hodiny, hrací kostky), audio a IT techniku.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- pravidelně do hodin zařazujeme skupinovou i samostatnou práci s různými výstupy;
- zadáváme žákům úkoly, aby samostatně vyhledávali a třídili informace z různých zdrojů (učebnice, mapa, internet);
- umožňujeme žákům při řešení konkrétních úloh z běžného života realizovat vlastní nápady, a tak podněcujeme jejich tvořivost (modelové rozhovory apod.);
- vedeme k pochopení důležitosti schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život;
- propojujeme probraná témata a jazykové jevy;
- vedeme k samostatnému vyhledávání nástrojů k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině;
- vedeme žáky k ověřování výsledků své práce, učíme je získané výsledky porovnávat a kriticky posoudit, aby je v budoucnu uměli dále použít (pochopit smysl učení);
- hodnotíme práci žáků a učíme je pracovat s chybou.

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme modelové úlohy a situace v cizojazyčném prostředí a učíme žáky problémy řešit pomocí metody hraní rolí;
- odbouráváme zábrany hovořit cizím jazykem s neznámým člověkem;
- zařazujeme takové metody, aby byl žák schopen vyjádřit obsah myšlenky, i pokud chybí

- slovní zásoba;
- používáme vhodné metody a vytváříme takové podmínky, při kterých žáci dojdou k závěru samostatně nebo při skupinové práci; tak získávají důvěru ve své vlastní schopnosti;
- dáváme možnost žákům vyhledávat, třídit a využívat informace z různých zdrojů – tištěných, mediálních, počítačových – včetně internetu.

Kompetence komunikativní

- zadáváním různých úloh rozvíjíme schopnosti žáka prezentovat své vlastní názory a myšlenky;
- s žáky nacvičujeme veřejné vystupování (např. před kolektivem nebo rodilým mluvčím);
- procvičujeme jazykové funkce v různých receptivních aktivitách, zejména pomocí poslechů audio nahrávek rodilých mluvčích a čtením autentických textů;
- vedeme k porozumění sdělení v anglickém jazyce;
- zařazujeme diskuse na aktuální a žákům blízká témata;
- motivujeme k formulaci myšlenek anglicky;
- zařazujeme metody k porozumění mluvenému slovu i přiměřenému psanému textu v anglickém jazyce;
- zařazujeme cvičení k využívání dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu.

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme do hodin týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí;
- zařazujeme práci ve skupině;
- uplatňujeme individuální přístup k žákům s poruchami učení;
- zajímáme se, jak žákům vyhovuje způsob výuky;
- dáváme žákům dostatečný prostor pro sebehodnocení.

Kompetence občanské

- zadáváme referáty či mluvní a písemné projevy tak, aby žáci byli nuceni formulovat vlastní postoje, hájit svá práva i práva ostatních a sledovat dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti;
- umožňujeme žákům získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi;
- podporujeme u žáků srovnávání ekologických a environmentálních otázek týkajících se anglicky mluvících zemí a České republiky.

Kompetence pracovní

- napomáháme žákům používat při práci vhodné pomůcky a technologie;
- zadáváním domácích úkolů vytváříme u žáka pravidelné studijní a pracovní návyky a pomáháme žákovi s výběrem vhodného způsobu zaznamenávání a učení slovní zásoby;
- při práci na úkolech vyžadujeme, aby žáci uváděli příklady a poznatky z reálného světa;
- dáváme jasné pokyny pro práci v hodině, stanovujeme dílčí cíle, žáci tak vědí, co mají dělat a co se od nich očekává;
- na časově nebo obsahově náročnějších úkolech učíme žáky nepřeceňovat svoje schopnosti a být realističtí při odhadování úrovně svých znalostí a schopností;
- po přečtení článku či poslechu ukázky rozhovoru rodilých mluvčích klademe otázky k textu tak, aby žáci prokázali nejen porozumění obsahu, ale zaujali také stanovisko k problematice se zvážení všech rizik, které by jejich rozhodnutí mohlo přinést.

Kompetence digitální

- vedeme žáky ke snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje;
- vedeme žáky k dalšímu digitálnímu zpracování, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu;
- vedeme žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů;
- vedeme žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků;
- vedeme žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k další práci s textem a informacemi;
- učíme žáky práci s klávesnicí pro další cizí jazyky.

Realizovaná průřezová témata v Anglickém jazyce:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Environmentální výchova (ENV)

Multikulturní výchova (MKV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

6. ročník

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním Žák – rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně – dokáže postihnout hlavní smysl jednoduchého sdělení – rozumí pokynům učitele při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat	Porozumění pokynům a textu
Mluvení – zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích – formuluje otázky a odpovídá na ně – rozumí jednoduché konverzaci dvou osob a chápe její obsah a smysl – mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. rodina, místo, kde žijí, režim dne, rok v mém životě, cestování, jídlo Rozšíření slovní zásoby z 5. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves, předložek a spojek Stavba věty jednoduché, oznamovací, rozkazovací, tázací Zápor ve větě Použití přítomného času prostého a průběhového Seznámení s minulým časem prostým
Čtení s porozuměním – vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech – rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace – využívá internetová úložiště pro materiály k osvojení slovní zásoby, gramatiky a výslovnosti	Použití techniky čtení, porozumění a orientace v čteném textu Základní orientace v práci se slovníkem (tištěným i online)
Psaní – napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – vyplní základní údaje o sobě ve formuláři jak v písemné, tak elektronické podobě – odpoví na textovou zprávu nebo email v rámci probíraných témat – reaguje na jednoduché písemné sdělení jak v tištěné, tak v elektronické podobě	Práce s krátkými texty – tištěnými i elektronickými SMS, email

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu z magnetofonu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)
- OSV 2 – sebezpoznání a sebepojetí (tematické okruhy části dne, hodiny, jídlo a pití) – sebehodnocení svých výsledků, sebeuspokojení z úspěchů
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)
- OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)
- OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)
- OSV 7 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atd.)
- OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)
- OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)
- EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky, anglicky mluvící země, jejich velká města, turistické zajímavosti)
- MKV 1 – kulturní diferenciacce (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v anglicky mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)
- MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)
- ENV 4 – vztah člověka k prostředí (dopravní prostředky, počasí, roční období)
- MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
- HV – zpěv písní
- INF – práce na počítači
- Z – anglicky mluvící země, orientace na mapě
- ČJL – popis, charakteristika, dopis
- VO – rozdíly mezi českou a anglickou kulturou (svátky, systém školství atd.)
- D – seznámení se s historickým dědictvím Evropy, významné události, osoby

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

7. ročník

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním Žák – rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně – rozumí pokynům učitele při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat – dokáže se orientovat v monologu či dialogu s malým počtem neznámých výrazů, jejich význam dokáže odhadnout	Poslech krátkých dialogů Poslech krátkých vyprávění
Mluvení – zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích – formuluje otázky a odpovídá na ně – rozumí jednoduché konverzaci dvou osob a chápe její obsah a smysl – mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech – vhodně reaguje v nejběžnějších řečových situacích	Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. rodina, zeměpisné reálie, televize a média, budoucnost, vesmír Rozšíření slovní zásoby z 6. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves, předložek a spojek Stavba věty jednoduché, oznamovací, rozkazovací, tázací Zápor ve větě Použití přítomného času prostého a průběhového Použití minulého času prostého Seznámení s budoucími časy
Čtení s porozuměním – vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech – rozumí krátkým a jednoduchým textům (v tištěné i elektronické podobě), vyhledá v nich požadované informace – využívá slovníky pro práci s textem (tištěné i online) – využívá internet k osvojení slovní zásoby, gramatiky a výslovnosti	Použití techniky čtení, porozumění a orientaci v čteném textu Základní orientace v práci se slovníkem (tištěným i online) Využití internetových úložišť
Psaní – napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (písemně i elektronicky) – reaguje na jednoduché písemné sdělení v tištěné i elektronické podobě	Práce s krátkými texty – tištěnými i elektronickými Email, elektronický formulář, výhody a nevýhody osobní komunikace

– napíše krátký dopis či zprávu, odpoví na textovou zprávu nebo email	

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu z magnetofonu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)
- OSV 2 – sebezpoznání a sebepojetí (tematické okruhy části dne, hodiny, jídlo a pití atd.), sebehodnocení svých výsledků, sebeuspokojení z úspěchů
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)
- OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)
- OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)
- OSV 7 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atd.)
- OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)
- OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)
- EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky, anglicky mluvící země, jejich velká města, turistické zajímavosti)
- MKV 1 – kulturní diferenciace (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v anglicky mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)
- MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)
- ENV 4 – vztah člověka k prostředí (dopravní prostředky, počasí, roční období)
- MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
- HV – zpěv písní
- INF – práce na počítači
- Z – anglicky mluvící země, orientace na mapě
- ČJL – popis, charakteristika, dopis
- VO – rozdíly mezi českou a anglickou kulturou (svátky, systém školství atd.)
- D – seznámení se s historickým dědictvím Evropy, významné události, osoby

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

8. ročník

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním Žák – rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat – rozumí pokynům učitele při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat – dokáže se orientovat v monologu či dialogu s malým počtem neznámých výrazů, jejich význam dokáže odhadnout	Poslech dialogů Poslech krátkých vyprávění
Mluvení – zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích – formuluje otázky a odpovídá na ně – rozumí jednoduché konverzaci dvou osob a chápe její obsah a smysl – mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech – vhodně reaguje v nejběžnějších řečových situacích – vypráví jednoduchý příběh či událost – popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. místo kde žiji, zeměpisné reálie, cestování, zkušenosti, nemoci Rozšíření slovní zásoby ze 7. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves, předložek a spojek Stavba věty jednoduché, oznamovací, rozkazovací, tázací Zápor ve větě Použití základních časů (přítomný, minulý, budoucí)
Čtení s porozuměním – vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních materiálech tištěných i elektronických – rozumí krátkým a jednoduchým textům (tištěným i elektronickým), vyhledá v nich požadované informace – využívá slovníky (tištěné i elektronické) – rozvíjí své jazykové dovednosti pomocí online výukových aplikací nebo instalovaného softwaru	Použití techniky čtení, porozumění a orientaci v čteném textu Základní orientace v práci se slovníkem Výukové aplikace
Psaní – napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – vyplní základní údaje o sobě ve formuláři – reaguje na jednoduché písemné sdělení jak v tištěné, tak v elektronické podobě – napíše dopis či zprávu, odpoví na SMS nebo email – komunikuje o osvojovaných tématech jak v tištěné, tak i v elektronické podobě	Práce se středně dlouhými texty tištěnými i elektronickými Email, elektronické formuláře

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu z magnetofonu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)
- OSV 2 – sebezpoznání a sebepojetí (tematické okruhy části dne, hodiny, jídlo a pití atd.), sebehodnocení svých výsledků, sebeuspokojení z úspěchů
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)
- OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)
- OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)
- OSV 7 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atd.)
- OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)
- OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)
- EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky, anglicky mluvící země, jejich velká města, turistické zajímavosti)
- MKV 1 – kulturní diferenciacce (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v anglicky mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)
- MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)
- ENV 4 – vztah člověka k prostředí (dopravní prostředky, počasí, roční období)
- MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
- HV – zpěv písní
- INF – práce na počítači
- Z – anglicky mluvící země, orientace na mapě
- ČJL – popis, charakteristika, dopis
- VO – rozdíly mezi českou a anglickou kulturou (svátky, systém školství atd.)
- D – seznámení se s historickým dědictvím Evropy, významné události, osoby

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

9. ročník

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním Žák – rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovené promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat – rozumí pokynům učitele při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat – dokáže se orientovat v monologu či dialogu s malým počtem neznámých výrazů, jejich význam dokáže odhadnout	Poslech dialogů Poslech vyprávění
Mluvení – zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích – formuluje otázky a odpovídá na ně – rozumí jednoduché konverzaci dvou osob a chápe její obsah a smysl – mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech – vhodně reaguje v nejběžnějších řečových situacích – vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	Slovní zásoba základních tematických okruhů jako např. rodina, místo, kde žijí, mé plány, příroda Rozšíření slovní zásoby z 8. ročníku Základní gramatické jevy – členy, zájmena, použití základních sloves, předložek a spojek Stavba věty jednoduché, oznamovací, rozkazovací, tázací Zápor ve větě Použití základních časů (přítomný, minulý, budoucí) Seznámení s podmínkovými větami
Čtení s porozuměním – vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních materiálech tištěných i elektronických – rozumí krátkým a jednoduchým textům (tištěným i elektronickým), vyhledá v nich požadované informace – využívá slovníky tištěné i online – používá digitální nástroje (PC, tablet, IT) k výuce cizího jazyka – vyhledává doplňující informace k osvojovaným tématům na internetu	Použití techniky čtení, porozumění a orientaci v čteném textu Základní orientace v práci se slovníkem Využívání IT při výuce cizího jazyka
Psaní – písemně formuluje otázky a odpovídi na ně – napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – vyplní základní údaje o sobě ve formuláři jak v písemné, tak v elektronické podobě – reaguje na jednoduché písemné sdělení písemně i elektronicky	Práce se středně dlouhými texty Email, elektronické formuláře (přihlášky, dotazníky apod.)

– napíše dopis či zprávu, odpoví na textovou zprávu– komunikuje o osvojovaných tématech jak v tištěné, tak i v elektronické podobě	

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu z magnetofonu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)
- OSV 2 – sebezpoznání a sebepojetí (tematické okruhy části dne, hodiny, jídlo a pití atd.), sebehodnocení svých výsledků, sebeuspokojení z úspěchů
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)
- OSV 5 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)
- OSV 6 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v anglicky mluvících zemích)
- OSV 7 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atd.)
- OSV 8 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)
- OSV 9 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (anglické říkanky a básničky, anglicky mluvící země, jejich velká města, turistické zajímavosti)

MKV 1 – kulturní diferenciace (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v anglicky mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)

MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)

ENV 4 – vztah člověka k prostředí (dopravní prostředky, počasí, roční období)

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
- HV – zpěv písní
- INF – práce na počítači
- Z – anglicky mluvící země, orientace na mapě
- ČJL – popis, charakteristika, dopis
- VO – rozdíl mezi českou a anglickou kulturou (svátky, systém školství atd.)
- D – seznámení se s historickým dědictvím Evropy, významné události, osoby

5.2.3 NĚMECKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Německý jazyk** je součástí vzdělávacího oblasti **Jazyk a jazyková komunikace**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

Ročník	6.	7.	8.	9.
Hodiny	0	2	2	2

Vzdělávací obsah předmětu přispívá k chápání a objevování skutečností, poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa, snižuje jazykové bariéry, umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice a prohlubuje mezinárodní porozumění. Vzdělávací obsah předmětu přispívá k získávání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu, k osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce, k získání schopnosti číst přiměřené texty v tomto jazyce, porozumět přiměřeně ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí, vede k poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání důležitých informací a práce s nimi. Od jednodušších zadání postupují žáci k náročnějším. Žák pracuje se slovní zásobou, od základních slovíček se postupně propracovává ke slovní zásobě náročnější. Na konci 9. ročníku by měl být dobrý a průměrný žák schopen jednoduché konverzace v tomto jazyce.

Organizace:

Žáci pracují ve třídě nebo v jazykové učebně s využíváním různých forem práce – skupinové vyučování, dialogy, výklad, poslech, četba, reprodukce textu (písemná, ústní), samostatná práce – vyhledávání informací, práce se slovníkem a s autentickými materiály), hry, soutěže, recitace, dramaturgie, zpěv. Používají slovníky, kartičky, hry (pexeso, domino atp.), obrazový materiál, tabule gramatických přehledů, kopírovaný materiál (křížovky, doplňovačky, osmisměrky, texty písní), názorné pomůcky (hodiny, hrací kostky), audio a video techniku.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- pravidelně do hodin zařazujeme skupinovou i samostatnou práci s různými výstupy;
- zadáváme žákům úkoly, aby samostatně vyhledávali a třídili informace z různých zdrojů (učebnice, mapa, internet);
- umožňujeme žákům při řešení konkrétních úloh z běžného života realizovat vlastní nápady, a tak podněcujeme jejich tvořivost (modelové rozhovory apod.);
- vedeme k pochopení důležitosti schopnosti komunikovat německy pro další studium i praktický život;
- propojujeme probraná témata a jazykové jevy;
- vedeme k samostatnému vyhledávání nástrojů k odstraňování problémů při komunikaci;
- vedeme žáky k ověřování výsledků své práce, učíme je získané výsledky porovnávat a kriticky posoudit, aby je v budoucnu uměli dále použít (pochopit smysl učení);
- hodnotíme práci žáků a učíme žáka pracovat s chybou.

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme modelové úlohy a situace v cizojazyčném prostředí a učíme žáky problémy řešit pomocí metody hraní rolí;
- odbouráváme zábrany hovořit cizím jazykem s neznámým člověkem;
- zařazujeme takové metody, aby byl žák schopen vyjádřit obsah myšlenky, i pokud chybí slovní zásoba;

- používáme vhodné metody a vytváříme takové podmínky, při kterých žáci dojdou k závěru samostatně nebo při skupinové práci; tak získávají důvěru ve své vlastní schopnosti;
- dáváme možnost žákům vyhledávat, třídit a využívat informace z různých zdrojů – tištěných, mediálních, počítačových – včetně internetu.

Kompetence komunikativní

- zadáváním různých úloh rozvíjíme schopnosti žáka prezentovat své vlastní názory a myšlenky;
- s žáky nacvičujeme veřejné vystupování (např. před kolektivem nebo rodilým mluvčím);
- procvičujeme jazykové funkce v různých receptivních aktivitách, zejména pomocí poslechů audio nahrávek rodilých mluvčích a čtením autentických textů;
- vedeme k porozumění sdělení v německém jazyce;
- zařazujeme diskuze na aktuální a žákům blízká témata;
- motivujeme k formulaci myšlenek německy;
- zařazujeme metody k porozumění mluvenému slovu i přiměřenému psanému textu;
- zařazujeme cvičení k využívání dovedností osvojených v německém jazyce k navázání kontaktu či vztahu.

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme do hodin týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí;
- uplatňujeme individuální přístup k žákům s poruchami učení;
- zajímáme se, jak žákům vyhovuje způsob výuky;
- dáváme žákům dostatečný prostor pro sebehodnocení.

Kompetence občanské

- zadáváme referáty či mluvené a písemné projevy tak, aby žáci byli nuceni formulovat vlastní postoje, hájit svá práva i práva ostatních a sledovat dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti;
- umožňujeme žákům získat představu o zvycích v německy mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi;
- podporujeme u žáků srovnávání ekologických a environmentálních otázek týkajících se německy mluvících zemí a České republiky.

Kompetence pracovní

- napomáháme žákům používat při práci vhodné pomůcky a technologie;
- zadáváním domácích úkolů vytváříme u žáka pravidelné studijní a pracovní návyky a pomáháme žákovi s výběrem vhodného způsobu zaznamenávání a učení slovní zásoby;
- při práci na úkolech vyžadujeme, aby žáci uváděli příklady a poznatky z reálného světa;
- dáváme jasné pokyny pro práci v hodině, stanovujeme dílčí cíle, žáci tak vědí, co mají dělat a co se od nich očekává;
- na časově nebo obsahově náročnějších úkolech učíme žáky nepřeceňovat svoje schopnosti a být realističtí při odhadování úrovně svých znalostí a schopností;
- po přečtení článku či poslechu ukázky rozhovoru rodilých mluvčích klademe otázky k textu tak, aby žáci prokázali porozumění obsahu.

Kompetence digitální

- vedeme žáky ke snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje;
- vedeme žáky k dalšímu digitálnímu zpracování, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu
- vedeme žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů;
- vedeme žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium

- cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků;
- vedeme žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k další práci s textem a informacemi;
- učíme žáky práci s klávesnicí pro další cizí jazyky.

Realizovaná průřezová témata v Německém jazyce:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Environmentální výchova (ENV)

Multikulturní výchova (MKV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Německý jazyk

7. ročník

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním Žák – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně – rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat Mluvení – zapojí se do jednoduchých rozhovorů – sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá Čtení s porozuměním – rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům – rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům – rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci Psaní – vyplní základní údaje o sobě ve formuláři – napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	Tematické okruhy: – já a rodina – škola – můj den a volný čas – jídlo Slovní zásoba – komunikační situace probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět, slovosled, zápor ve větě – podstatné jméno: člen určitý a neurčitý, skloňování – slovesa: časování haben a sein, slabých a vybraných silných v přítomném čase, rozkazovací způsob, odlučitelná předpona – přídavné jméno v přísudku – zájmena osobní, přivlastňovací – číslovky základní Zvuková a grafická podoba jazyka - fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)
- OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)
- OSV 4 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)
- OSV 5 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v německy mluvících zemích)
- OSV 6 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atd.)
- OSV 7 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)

- OSV 8 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)
- EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (německé říkanky a básničky, německy mluvicí země, jejich velká města, turistické zajímavosti)
- MKV 1 – kulturní diferenciacce (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v německy mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)
- MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)
- MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
- HV – zpěv písní
- INF – práce na počítači
- Z – německy mluvící země, orientace na mapě
- ČJL – popis, charakteristika, dopis
- VO – rozdíly mezi českou a německou kulturou (svátky, systém školství atd.)
- D – seznámení se s historickým dědictvím Evropy, významné události, osoby

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Německý jazyk

8. ročník

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním Žák – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně – rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat Mluvení – zapojí se do jednoduchých rozhovorů – sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá Čtení s porozuměním – rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům – rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům – rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci Psaní – vyplní základní údaje o sobě ve formuláři – napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	Tematické okruhy: – domov – volný čas a týdenní rozvrh – oblékání – orientace ve městě – lidské tělo – prázdniny Slovní zásoba – komunikační situace probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět, slovosled – podstatné jméno: množné číslo, skloňování – slovesa: časování dalších silných, způsobových v přítomném čase, préteritum a perfektum slabých sloves, sein a haben – přídavné jméno v přívlastku – zájmena ukazovací, skloňování – číslovky řadové – předložky se 3., 4., 3. a 4. pádem Zvuková a grafická podoba jazyka - fonetické znaky, výslovnost

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)

OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí

OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)

OSV 4 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)

OSV 5 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v německy mluvících zemích)

OSV 6 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atd.)

- OSV 7 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)
- OSV 8 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)
- EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (německé říkanky a básničky, německy mluvící země, jejich velká města, turistické zajímavosti)
- MKV 1 – kulturní diferenciace (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v německy mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)
- MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)
- MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
- HV – zpěv písní
- INF – práce na počítači
- Z – německy mluvící země, orientace na mapě
- ČJL – popis, charakteristika, dopis
- VO – rozdíly mezi českou a německou kulturou (svátky, systém školství atd.)
- D – seznámení se s historickým dědictvím Evropy, významné události, osoby

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Německý jazyk

9. ročník

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním Žák – rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně – rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu – rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat Mluvení – zapojí se do jednoduchých rozhovorů – sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá Čtení s porozuměním – rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům – rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům – rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci Psaní – vyplní základní údaje o sobě ve formuláři – napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat – stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	<u>Tematické okruhy:</u> – nákupy – jídlo a restaurace – povolání – zvířata – počasí – realie <u>Slovní zásoba</u> <u>Mluvnice</u> – základní gramatické struktury a typy vět, slovosled, souvětí souřadné a podřadné, spojky – slovesa: préteritum a perfektum silných sloves, podmiňovací způsob, budoucí čas <u>Zvuková a grafická podoba jazyka</u> – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, pamětné osvojování slovíček, hledání ve slovníku, poslech jednoduchého textu, porozumění, pochopení a používání gramatických pravidel)

OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí

OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (organizace a plánování učiva)

OSV 4 – kreativita (tvoření a obměňování rozhovorů a vět)

OSV 5 – poznávání lidí (vyprávění o zvycích v německy mluvících zemích)

OSV 6 – mezilidské vztahy (tematické okruhy Ve škole, Moje rodina atd.)

OSV 7 – komunikace (jednoduché rozhovory, odpovědi na jednoduché otázky, správná výslovnost, omluva, požádání o něco, získání informace)

OSV 8 – kooperace a kompetice (spolupráce žáků ve skupinách, pexesa, hry, dodržování pravidel při soutěžích)

- EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (německé říkanky a básničky, německy mluvící země, jejich velká města, turistické zajímavosti)
- MKV 1 – kulturní diferenciacce (seznámení s vánočními a velikonočními zvyky v německy mluvících zemích, porovnání s našimi zvyky)
- MKV 4 – multikulturalita (cizí jazyk jako nástroj porozumění)
- MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (čtení a pochopení obsahu přiměřeného textu, vyhledávání informací, práce se slovníkem)

Mezipředmětové vztahy

- VV – obrázky k tématu
- HV – zpěv písní
- INF – práce na počítači
- Z – německy mluvící země, orientace na mapě
- ČJL – popis, charakteristika, dopis
- VO – rozdíly mezi českou a německou kulturou (svátky, systém školství atd.)
- D – seznámení se s historickým dědictvím Evropy, významné události, osoby

5.2.4 MATEMATIKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Matematika** je součástí vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Je vyučován v 6. – 9. ročníku podle následující tabulky:

Ročník	6.	7.	8.	9.
Hodiny	5	4	5	5

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř oblastí:

1. Číslo a proměnná – žáci si osvojují dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění a významové porozumění. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.
2. Závislosti, vztahy a práce s daty – žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, analyzují je z tabulek, diagramů a grafů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.
3. Geometrie v rovině a prostoru – žáci určují a znázorňují geometrické útvary a tělesa, hledají podobnosti a odlišnosti, uvědomují si vzájemné polohy objektů, porovnávají, odhadují, měří délku, velikost úhlu, obvod a obsah, povrch a objem, zdokonalují svůj grafický projev.
4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy – na základě logického myšlení se žáci učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy.

Organizace

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, je využívána i multimediální učebna.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- žáky vedeme k vyhledávání a třídění informací, které využívá v procesu učení, k používání matematické symboliky.

Kompetence k řešení problémů

- podněcujeme žáky k samostatnému přístupu k řešení úkolů, k samostatnému využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení;
- vedeme je k tomu, aby ověřovali správnost řešení a aby vyzkoušené postupy aplikovali na řešení obdobných problémů.

Kompetence komunikativní

- motivujeme žáky k výstižnému vyjadřování v písemném i slovním projevu, aby využívali informační a komunikační prostředky širokého záběru.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k vytváření příjemné atmosféry ve třídě, k chápání spolupráce s jinými při řešení daného úkolu, aby oceňovali zkušenosti a znalosti druhých lidí.

Kompetence občanské

- podněcujeme žáky k respektování názorů jiných lidí, aby byli schopni se vcítit do situace jiných lidí.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality ale i ochrany životního prostředí, zdraví a společenských hodnot.

Kompetence digitální

- vytváříme situace, kdy žákům využití digitálních technologií napomůže k efektivnímu řešení matematického problému;
- vedeme žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Matematika:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

6. ročník

Výstupy	Učivo
Číslo a proměnná Žák: - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla - provádí početní operace v oboru přirozených čísel z paměti a písemně - zaokrouhluje - umí zobrazit číslo na číselné ose - čte a zapisuje desetinná čísla - umí zobrazit desetinné číslo na čís. ose - provádí početní operace v oboru desetinných čísel - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností - umí vypočítat aritmetický průměr - převádí jednotky - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru desetinných čísel - zná pojem násobek, dělitel - umí použít znaky dělitelnosti - rozumí pojmu prvočíslo, číslo složené - rozloží číslo na součin prvočísel - určuje a užívá násobky a dělitele - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti - modeluje a zapisuje zlomkem část celku - převádí zlomky na desetinná čísla a naopak - porovnává zlomky - provádí početní operace s racionálními čísly - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část přirozeným číslem, zlomkem, desetinným číslem	Přirozená čísla Čtení a zápis čísla v desítkové soustavě Zobrazení na číselné ose Početní operace Desetinná čísla Čtení a zápis v desítkové soustavě Zobrazení na číselné ose Porovnávání Zaokrouhlování Početní operace Aritmetický průměr Převody jednotek Dělitelnost přirozených čísel Násobek, dělitel, znaky dělitelnosti Prvočíslo, číslo složené Společný násobek, společný dělitel Zlomky Čtení a zápis zlomku Vztah mezi zlomky a desetinnými čísly Zobrazení na číselné ose Převrácený zlomek Smíšené číslo Početní operace Složený zlomek
Závislosti, vztahy a práce s daty - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	Závislosti a data
Geometrie v rovině a prostoru - rozlišuje druhy čar - používá technické písmo k popisu geometrických útvarů - užívá a rozlišuje pojmy přímka, polopřímka, úsečka - převádí jednotky délky a obsahu - umí vypočítat obvod čtverce, obdélníku, trojúhelníku - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení jednoduchých problémů - načrtne a sestojí základní rovinné útvary - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary - narýsuje a změří daný úhel	Pravidla rýsování Druhy čar, technické písmo Geometrické útvary v rovině Rovina, bod, úsečka, přímka, polopřímka, kružnice, kruh Převody jednotek Obvody čtverce, obdélníku, trojúhelníku Úhel a jeho velikost Pojem, rýsování a

- umí graficky přenést úhel a sestrojít jeho osu - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem - provádí početní operace s velikostmi úhlů - pozná dvojice vedlejších úhlů a vrcholových úhlů - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti - pozná útvary osově souměrné a shodné útvary - zná jednotky obsahu, umí je převádět - umí vypočítat obsah čtverce a obdélníku - využívá znalostí (obsah čtverce a obdélníku) při výpočtech obsahů složitějších obrazců - charakterizuje jednotlivá tělesa (kvádr, krychle) - umí načrtnout a narýsovat síť a z ní těleso vymodelovat - načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádru v rovině - vypočítá povrch krychle, kvádru - užívá jednotky objemu a vzájemně je převádí - odhaduje a vypočítá objem krychle a kvádru - určí a znázorní různé druhy trojúhelníku a zná jejich vlastnosti - pojmenuje, znázorní a správně užívá základní pojmy (strana, výška, vnitřní a vnější úhly) - umí sestrojít trojúhelník z daných prvků - umí sestrojít těžnice, výšky trojúhelníku - umí sestrojít trojúhelníku opsanou a vepsanou kružnici	přenášení úhlu, osa Ostrý, pravý, tupý, přímý, vrcholové a vedlejší úhly Mnohoúhelníky (konstrukce, obvod) Osová souměrnost Shodné útvary Osově souměrné útvary Obsah Obsah čtverce a obdélníku Jednotky obsahu Obsah složitějších obrazců Povrch a objem Kvádr, krychle, síť těles Zobrazování těles Povrch krychle, kvádru Jednotky objemu Objem krychle a kvádru Trojúhelník Pojem, druhy Vnitřní a vnější úhly Trojúhelníková nerovnost Konstrukce trojúhelníků Těžnice, střední příčky, výšky Kružnice opsaná, vepsaná
Nestandardní aplikační úlohy a problémy - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh	Číselné a logické řady

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – žák rozpoznává a ovlivňuje své schopnosti soustředěnosti, pozornosti při řešení matematických situací

OSV 9 – kooperace a kompetence – žák se v průběhu vzdělávacího procesu učí vzájemné kooperaci a využívá k tomu svých kompetencí

OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mezipředmětové vztah

PČ – základní pravidla rýsování – popis technických výkresů

F – geometrické útvary – měření délky – převody jednotek

Z – úhel a jeho velikost – určování zeměpisné polohy

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

7. ročník

Výstupy	Učivo
Číslo a proměnná Žák: - zobrazuje kladná a záporná čísla na vodorovné a svislé číselné ose - určí absolutní hodnotu daného čísla a chápe její geometrický význam - provádí početní operace v oboru celých čísel, analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých čísel - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru racionálních čísel - chápe pojem 1 % - užívá základní pojmy procentového počtu - užívá kvantitativní vyjádření vztahu celek – část procentem - řeší slovní úlohy - chápe pojem promile - řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) - u složitějších příkladů využívá kalkulátor	Celá čísla Čtení a zápis čísla Zobrazení čísla na číselné ose Opačné číslo Absolutní hodnota Početní operace Racionální čísla Procenta Pojem procenta Základ, procentová část, počet procent Promile Slovní úlohy
Závislosti, vztahy a práce s daty - užívá kvantitativní vyjádření vztahu celek – část poměrem - umí vyjádřit poměr mezi danými hodnotami - zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru - dělí celek na části v daném poměru - pracuje s měřítky map a plánů - řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem - rozumí a využívá pojmu úměra - využívá trojčlenku při řešení slovních úloh - určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti - vyjádří funkční vztah tabulkou, grafem	Poměr, přímá a nepřímá úměrnost Pojem úměrnost Zvětšení a zmenšení v daném poměru Rozdělení dané hodnoty v daném poměru Měřítko Trojčlenka Tabulky, grafy
Geometrie v rovině a prostoru - užívá k argumentaci při konstrukci věty o shodnosti trojúhelníků - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti - určí středově souměrný útvar - umí charakterizovat rovnoběžník - rozlišuje různé typy rovnoběžníků - umí sestrojit rovnoběžník - odhaduje a vypočítává obvod a obsah rovnoběžníku - odhaduje a vypočítá obsah trojúhelníku - rozpozná a pojmenuje lichoběžník - umí sestrojit lichoběžník - vypočítá obvod a obsah lichoběžníku - rozezná a pojmenuje hranol	Shodnost Věty o shodnosti trojúhelníků Středová souměrnost Sestrojení obrazu libovolného obrazce ve středové souměrnosti Rovnoběžníky Pojem rovnoběžníku Vlastnosti a rozdělení Konstrukce Obvod a obsah Obsah trojúhelníku Lichoběžník Pojem Konstrukce

- načrtne a narýsuje obraz tělesa v rovině - načrtne a narýsuje síť hranolu - odhaduje a vypočítá povrch a objem hranolu	Povrch a objem hranolů Pojem hranol Povrch a objem hranolu
Nestandardní aplikační úlohy a problémy - řeší úlohy na prostorovou představivost - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů	Logické a netradiční úlohy

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – žák rozpoznává a ovlivňuje své schopnosti soustředěnosti, pozornosti při řešení matematických situací

OSV 9 – kooperace a kompetence – žák se v průběhu vzdělávacího procesu učí vzájemné kooperaci a využívá k tomu svých kompetencí

OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mezipředmětové vztahy

F – vztahy mezi fyzikálními veličinami, racionální čísla – numerické výpočty

Z – měřítko map a plánů

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

8. ročník

Výstupy	Učivo
Algebra	
Číslo a proměnná Žák: - určí druhou mocninu a odmocninu výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky - užívá druhou mocninu a odmocninu ve výpočtech - užívá pojem reálné číslo - užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu - rozumí pojmu výraz - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných - určí hodnotu výrazu - sčítá a násobí mnohočleny - provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkání - provádí početní operace s výrazy - užívá a zapisuje vztah rovnosti - řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav - provádí zkoušku řešení	Druhá mocnina a odmocnina Čtení a zápis druhých mocnin a odmocnin Určení druhých mocnin a odmocnin Pojem reálného čísla Čtení a zápis mocnin s přirozeným mocnitelem Zápis čísla pomocí mocnin deseti Početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem Výrazy Číselné výrazy Proměnná Výrazy s proměnnou Úpravy výrazů Lineární rovnice
Závislosti, vztahy a práce s daty - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic - ověří výsledek řešení - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data - porovnává soubory dat - vyjádří funkční vztah tabulkou, grafem - čte a sestavuje jednoduché tabulky - zaznamená výsledky jednoduchých statistických šetření do tabulek (včetně elektronických)	Slovní úlohy Shromažďování, třídění a vyhodnocování statistických údajů Základní statistické pojmy Základní charakteristiky statistického souboru
Geometrie v rovině a prostoru - rozliší odvěsny a přeponu - využívá poznatků při výpočtu délek stran pravoúhlého trojúhelníku - užívá poznatky ve slovních úlohách - rozliší pojem kružnice, kruh, poloměr, průměr - vypočítá obvod a obsah kruhu - charakterizuje válec - odhaduje a vypočítá povrch a objem válce - načrtne a sestrojí síť válce - určí vzájemnou polohu přímky a kružnice	Pythagorova věta Pojem Výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku Kruh, kružnice Pojem, délka kružnice Obsah kruhu Válec Pojem Povrch válce Objem válce Konstrukční úlohy Vzájemná poloha přímky a

- určí vzájemnou polohu dvou kružnic - provádí jednoduché konstrukce - rozumí pojmu množiny všech bodů k dané vlastnosti, k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh - využívá poznatků (výška, těžnice, Thaletova kružnice) v konstrukčních úlohách - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	kružnice Vzájemná poloha dvou kružnic Jednoduché konstrukce množiny všech bodů dané vlastnosti Thaletova kružnice Konstrukční úlohy
Nestandardní aplikační úlohy a problémy - užívá logickou úvahu při hledání různých řešení předkládaných nebo zkoumaných situací - aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých vzdělávacích oblastí	Logické a netradiční úlohy

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – žák rozpoznává a ovlivňuje své schopnosti soustředěnosti, pozornosti při řešení matematických situací

OSV 9 – kooperace a kompetence – žák se v průběhu vzdělávacího procesu učí vzájemné kooperaci a využívá k tomu svých kompetencí

OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mezipředmětové vztahy

F – zápis jednotek fyzikálních veličin, řešení fyzikálních úloh, vztahy mezi veličinami

CH – mocniny – vztahy mezi veličinami, vyrovnávání chemických rovnic

Z – třídění statistických údajů

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

9. ročník

Výstupy	Učivo
Číslo a proměnná Žák: - provádí rozklad výrazů na součin vytýkáním a pomocí vzorců - provádí početní operace s lomenými výrazy - seznámí se s řešením rovnic s neznámou ve jmenovateli s využitím znalostí o lomených s výrazech - řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (metoda sčítací a dosazovací) - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací - zakreslí bod v PSS - chápe pojem funkce - rozlišuje lineární a kvadratickou funkci - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů - řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování	Výrazy Úpravy výrazů pomocí vzorců Rozklad výrazů na součin Pojem lomený výraz Početní operace s lomenými výrazy Rovnice s neznámou ve jmenovateli Soustavy rovnic Soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými, slovní úlohy Funkce Pravoúhlá soustava souřadnic Lineární funkce (přímá úměrnost) Finanční matematika Základní pojmy finanční matematiky
Závislosti, vztahy a práce s daty - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data - porovnává soubory dat	Závislosti Funkce
Geometrie v rovině a prostoru - rozliší shodné a podobné útvary - užívá při argumentaci a výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků - umí hledat v tabulkách a přiřadit úhlu funkci a naopak - umí vypočítat ostré úhly pravoúhlého trojúhelníku - umí vypočítat strany pravoúhlého trojúhelníku - určuje a charakterizuje jednotlivá tělesa, analyzuje jejich vlastnosti - odhaduje a vypočítá objem kuželu a jehlanu - načrtne a sestrojí síť kuželu a jehlanu - vypočítá povrch a objem těles	Podobnost Podobnost obrazců Věty o podobnosti trojúhelníků Definice funkce tg, cotg, sin, cos v pravoúhlém trojúhelníku Výpočet úhlů Výpočet stran Tělesa Kužel, jehlan, koule Povrch a objem těles
Nestandardní aplikační úlohy a problémy - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů - nalézá různá řešení zkoumaných situací - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky z různých oblastí	Logické a netradiční úlohy

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – žák rozpoznává a ovlivňuje své schopnosti soustředění, pozornosti při řešení matematických situací

OSV 9 – kooperace a kompetence – žák se v průběhu vzdělávacího procesu učí vzájemné kooperaci a využívá k tomu svých kompetencí

OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mezipředmětové vztahy

F – zápis jednotek fyzikálních veličin, řešení fyzikálních úloh, vztahy mezi veličinami, práce se vztahy mezi fyzikálními veličinami

CH – vztahy mezi veličinami v chemii

Z – třídění statistických údajů

5.2.5 INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vzdělávací obor **Informatika** se zaměřuje především na rozvoj inforatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií.

Týdenní dotace hodin vyučovacího předmětu **Informatika** v jednotlivých ročnících:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	1	1	1	1

Vzdělávací obsah je rozdělen na tematické celky:

1. Data, informace a modelování
2. Algoritmizace a programování
3. Informační systémy
4. Digitální technologie

Informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova inforatického myšlení. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Organizace:

Výuka probíhá na počítačích či noteboocích s myší, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s přenosnými notebooky, s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem.

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k využívání počítače k efektivnějšímu vzdělávání včetně samostudia;
- podněcujeme žáky samostatně sledovat a zkoumat funkčnost počítače;
- vedeme žáky k vyhledávání a ověřování informací, k práci s těmito informacemi;
- umožňujeme žákům hodnotit v informatice svoji činnost a výsledky své práce;
- pomáháme žákům vyhledat dostatek informačních a učebních zdrojů.

Kompetence k řešení problému

- vedeme žáky ke správnému používání počítače a internetu pro řešení problémů nejen z různých výukových oblastí, ale i každodenního života;
- vedeme žáky zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, k pochopení možnosti více způsobů řešení;

- motivujeme žáky nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k používání počítačové sítě pro různé formy elektronické komunikace;
- vedeme žáky k přesnému a logickému vyjadřování, obhajování a přijímání názorů;
- vedeme žáky k etickému sdělování při elektronické komunikaci;
- vedeme žáky ke správné formulaci svých požadavků při komunikaci s počítačem.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke vzájemné úctě a respektu k jiným názorům při elektronické komunikaci;
- vedeme žáky k respektování dohodnutých pracovních a etických pravidel při práci v počítačových učebnách a s počítačovými daty;
- směřujeme žáky k respektování nejen vlastní práce, ale i práce druhých;
- vedeme žáky k vzájemné radě či pomoci (zkušenější žáci pomáhají nováčkům).

Kompetence občanské

- vedeme žáky k zamyšlení nad možným zneužitím počítačů a informačních technologií;
- respektujeme věkové, intelektové, sociální a etnické odlišnosti žáka;
- vedeme žáky ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami;
- seznamujeme žáky s nutností dodržovat obecné morální zákony (citace použitého pramene, chránění svého hesla, ochrana osobních údajů, pirátství).

Kompetence pracovní

- navozujeme situace, ve kterých si žáci mohou prokázat znalosti a praktické dovednosti z oblasti informačních technologií;
- podněcujeme žáky k plnění pracovních povinností v informatice;
- rozvíjíme u žáků správné a bezpečné používání informačních technologií;
- motivujeme žáky k samostatnému ověřování si svých znalostí a dovedností z oblasti informačních technologií;
- vedeme žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s výpočetní technikou.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k ovládnutí běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb, které využijí při učení i při zapojení do života školy a do společnosti;
- motivujeme žáky k účelnému získávání, vyhledávání, posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu, k volbě postupů, způsobů a prostředků, které odpovídají konkrétní situaci a účelu;
- učíme žáky vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků;
- rozvíjíme u žáků využívání digitálních technologií, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce;
- vedeme žáky k pochopení významu digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamujeme je s novými technologiemi, vedeme je ke kritickému hodnocení jejich přínosů a k reflektování rizika jejich využívání;
- motivujeme žáky k předcházení situací ohrožujících bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních, k etickému jednání při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Informatika:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Environmentální výchova (ENV)

Vzdělávací oblast: Informatika
Vyučovací předmět: Informatika
Ročník: 6.

Výstupy	Učivo
Data, informace a modelování (kódování, šifrování) Žák - rozpozná zakódované informace kolem sebe - zakóduje a dekáduje znaky pomocí znakové sady - zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer - zakóduje v obrázku barvy více způsoby - zakóduje obrázek pomocí základních geometrických tvarů - zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu - ke kódování využívá i binární čísla	Přenos informací, standardizované kódy Znakové sady Přenos dat, symetrická šifra Identifikace barev, barevný model Vektorová grafika Zjednodušení zápisu, kontrolní součet Binární kód, A a NEBO
Informační systémy (práce s daty) - najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) - odpoví na otázky na základě dat v tabulce - popíše pravidla uspořádání v existující tabulce - doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy - navrhne tabulku pro záznam dat - propojí data z více tabulek či grafů - popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují - pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	Data v grafu a tabulce Evidenze dat, názvy a hodnoty v tabulce Kontrola hodnot v tabulce Filtrování, řazení a třídění dat Porovnání dat v tabulce a grafu Řešení problémů s daty Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva,
Algoritmizace a programování (opakování a vlastní bloky, podmínky, postavy a události) - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být opakování uvnitř nebo vně opakování - používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav - vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Vytvoření programu Opakování Podprogramy Opakování s podmínkou Události, vstupy Objekty a komunikace mezi nimi
Digitální technologie - popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos – Digitální gramotnost 6. ročník - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky - poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače	Hardware – součásti počítače a principy fungování Nové technologie Typy, služby a význam počítačových sítí Fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa; Struktura, principy a služby internetu web – fungování webu, webová stránka, webový

dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	server, prohlížeč, odkaz, URL Princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva Postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení Útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy Zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1, 3, 4, 5, 10 – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mezipředmětové vztahy:

Dovednosti získané v rámci informatiky lze aplikovat ve všech oblastech základního vzdělávání. Tím překračuje rámec jediného předmětu a stává se součástí všech odborných vzdělávacích disciplín.

Vzdělávací oblast: Informatika
Vyučovací předmět: Informatika
Ročník: 7.

Výstupy	Učivo
Algoritmizace a programování (větvení, parametry, proměnné) Žák - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - gpo přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav - používá souřadnice pro programování postav - používá parametry v blocích, ve vlastních blocích - vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu - diskutuje různé programy pro řešení problému - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Větvení programu, rozhodování Grafický výstup, souřadnice Podprogramy s parametry Proměnné
Data, informace a modelování (grafy a schémata) - vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	Standardizovaná schémata a modely Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu Orientované grafy, automaty Modely, paralelní činnost
Digitální technologie (počítače) - nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje - uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory - vybere vhodný formát pro uložení dat - vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě - porovná různé metody zabezpečení účtů - spravuje sdílení souborů - pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy - zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému Správa souborů, složky Instalace aplikací, aktualizace Domácí a školní počít. síť Fungování a služby internetu Princip emailu Přístup k datům: zabezpečení přístupu, role a přístupová práva, digitální stopa Postup při řešení problému s digitálním zařízením
Algoritmizace a programování robotické stavebnice - podle návodu nebo vlastní tvořivosti sestaví robota - upraví konstrukci robota tak, aby plnil modifikovaný úkol - vytvoří program pro robota a otestuje jeho funkčnost - přečte program pro robota a najde v něm chyby - ovládá výstupní zařízení a senzory robota - vyřeší problém tím, že sestaví a naprogramuje robota	Sestavení a oživení robota Sestavení programu s opakováním, rozhodováním Používání výstupních zařízení robota (motory, displej, zvuk) Používání senzorů (tlačítka, vzdálenost, světlo, barva) Čtení programu

Mezipředmětové vztahy:

Dovednosti získané v rámci informatiky lze aplikovat ve všech oblastech základního vzdělávání. Tím překračuje rámec jediného předmětu a stává se součástí všech odborných vzdělávacích disciplín.

Vzdělávací oblast: Informatika
Vyučovací předmět: Informatika
Ročník: 8.

Výstupy	Učivo
Informační systémy - při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky - používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) - řeší problémy výpočtem s daty - připsíže do tabulky dat nový záznam - seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) - používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy - ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	Relativní a absolutní adresy buněk Použití vzorců u různých typů dat Funkce s číselnými vstupy Funkce s textovými vstupy Vkládání záznamu do databázové tabulky Řazení dat v tabulce Filtrování dat v tabulce Zpracování výstupů z velkých souborů dat
Algoritmizace a programování hardwarové desky - sestaví program pro desku Micro:bit a otestuje jej - přečte program, najde v něm chybu a odstraní ji - používá opakování, rozhodování, proměnné - ovládá výstupní zařízení desky - používá vstupy ke spuštění a řízení běhu programu - připojí k desce další zařízení, které z desky ovládá - vyřeší problém naprogramováním desky Micro:bit	Sestavení programu a oživení Micro:bitu Ovládání LED displeje Tlačítka a senzory náklonu Připojení sluchátek, tvorba hudby Orientace a pohyb Micro:bitu v prostoru Propojení dvou Micro:bitů pomocí kabelu a bezdrátově Připojení a ovládání externích zařízení z Micro:bitu

V průběhu 7. a 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1, 3, 4, 5, 10 – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Mezipředmětové vztahy:

Dovednosti získané v rámci informatiky lze aplikovat ve všech oblastech základního vzdělávání. Tím překračuje rámec jediného předmětu a stává se součástí všech odborných vzdělávacích disciplín.

Vzdělávací oblast: Informatika
Vyučovací předmět: Informatika
Ročník: 9.

Výstupy	Učivo
Algoritmizace a programování (programovací projekty) - řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	Programovací projekt a plán jeho realizace Popsání problému Testování, odladění, odstranění chyb Pohyb v souřadnicích Ovládání myši, posílání zpráv Vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu Nástroje zvuku, úpravy seznamu Podmínky Návrh postupu, klonování. Události Analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné Výrazy s proměnnou Tvorb hry s ovládáním, více seznamů Tvorb hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy
Digitální technologie - pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí - vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením - diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich - na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat - popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní - na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti - vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu - diskutuje o cílech a metodách hackerů - vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat - diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	Hardware a software Složení současného počítače a principy fungování jeho součástí Operační systémy: funkce, typy, typické využití Komprese a formáty souborů Fungování nových technologií kolem nás (smart technologie, virtuální realita, internet, umělá inteligence) Sítě Typy, služby a význam počítačových sítí Fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa Struktura a principy internetu, datacentra, cloud Web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL Princip cloudové aplikace (např. e-mail, e-shop, streamování) Bezpečnost

	Bezpečnostní rizika: útoky, nebezpečné aplikace Zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat Digitální identita Digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat Fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies

Vyučující může alokované hodiny využít na dokončování programovacích projektů, ale může také zvolit projekt pro interdisciplinární a mimoškolní aplikaci informatiky, např. vytváření digitálních modelů jevů, webové stránky, aplikace v chytré domácnosti a další. Alternativou může být také příprava na soutěž v robotice, programování. Projekt má sloužit k prokázání tvůrčího přístupu žáků k řešení problémů.

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1, 3, 4, 5, 10 – rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

ENV3 – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení)

ENV4 – Vztah člověka k prostředí, životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)

Mezipředmětové vztahy:

Dovednosti získané v rámci informatiky lze aplikovat ve všech oblastech základního vzdělávání. Tím překračuje rámec jediného předmětu a stává se součástí všech odborných vzdělávacích disciplín.

5.2.6 DĚJEPIS

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Dějepis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Je vyučován po dvou hodinách týdně v 6. – 9. ročníku.

Ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	2	2	2	2

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k rozvíjení vlastního historického vědomí, vnímání obrazu hlavních vývojových linií, získávání orientace v historickém čase, pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů, chápání kulturní rozmanitosti světa, a utváření pozitivního hodnotového systému. Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Učivo je rozděleno do pěti základních částí: 1. Pravek, 2. Starověk, 3. Středověk, 4. Novověk, 5. Moderní dějiny (20. století). Důraz je kladen především na dějiny českých zemí a Evropy a dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace.

Organizace

Hlavní část výuky dějepisu tvoří výklad učitele. Výklad je doplňován prací s texty, ukázkami z dokumentárních filmů, prací s internetem, žákovskými referáty a exkurzemi. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Žáci pracují v učebně s využíváním různých forem práce – výklad, skupinové vyučování, dialogy, hry, soutěže, samostatná práce, vyhledávání informací. Žáci používají učebnice, mapy, dějepisné atlasy, historické časopisy, nástěnné tabule, obrazové encyklopedie, pracovní sešity, videozáznamy, soubory modelů archeologických nálezů, obrázový materiál. Používají výukové programy na PC.

Žáci se zúčastňují olympiád.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- na základě srozumitelného výkladu ukládáme žákům různé úkoly, jako např. práci s historickou mapou, vyhledávání v knihovně apod. tak, aby se sami naučili vyhledávat informace, samostatně je zpracovávat a předávat.

Kompetence k řešení problémů

- zadáváním krátkých referátů o dílčí historické problematice učíme žáky tvořivě využívat získané poznatky, argumentovat, srovnávat a hodnotit.

Kompetence komunikativní

- dbáme na přesné a kultivované vyjadřování, na přesný výklad historických pojmů a logický sled žákovského výkladu, a to jak při připraveném projevu, tak i v případné spontánní diskuzi.

Kompetence sociální a interpersonální

- zadáváme žákům společné úkoly týkající se historických témat tak, aby se žáci naučili pracovat v kolektivu, zorganizovat si činnost a vzájemně se domluvit.

Kompetence občanské

- vybíráme z jednotlivých úseků historie skutečnosti, které přispívají u žáků k vytváření občanského povědomí a na základě toho dokážou samostatně posuzovat některé otázky současnosti.

Kompetence pracovní

- důsledným přístupem, jasnými a čitelnými požadavky, kontrolou odevzdané práce, hodnocením příspěvků do hodin dějepisu učíme žáky zodpovědnosti, vytváříme v nich žádoucí studijní návyky.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy;
- učíme žáky aktivně a účelně používat k orientaci v historické realitě dostupné digitální technologie, portály s dějepisnými materiály a dostupné online dějepisné kanály a pořady;
- seznamujeme žáky s digitalizovanými historickými zdroji a prameny, s archiváliemi, s historickými ilustracemi a animacemi, s digitálními historickými mapami.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Dějepis:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova demokratického občana (VDO)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Multikulturní výchova (MKV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

6. ročník

Výstupy	Učivo
Člověk v dějinách Žák - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	Význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách, historické prameny Historický čas a prostor
Počátky lidské společnosti - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	Člověk a lidská společnost v pravěku
Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz Antické Řecko a Řím Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání

OSV 6 – poznávání lidí

VDO 4 – principy demokracie

ENV 4 – vztah člověka k prostředí

Mezipředmětové vztahy:

Z – světové strany, světadíly, zemědělské oblasti, orientace v mapě

HV, VV – pravěké malby, pojmy, řecké umění (stavitelství, sochařství, malířství), římské umění (stavitelství, sochařství, malířství)

ČJL – eposy, řecké báje a pověsti, římské báje

ČJL – mluvní cvičení, řečnictví

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

7. ročník

Výstupy	Učivo
Křesťanství a středověká Evropa Žák - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	Nový etnický obraz Evropy Utváření a vývoj států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu Islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) Velká Morava a český stát Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy Struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev Románské a gotické umění
Objevy a dobývání, počátky nové doby - vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život - popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	Renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou Zámořské objevy a počátky dobývání světa Český stát a velmoci v 15. – 17. století

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

- EGS 3 – jsme Evropané
MKV 3 – etnický původ

Mezipředmětové vztahy:

- VV – byzantské, arabské umění, románský sloh, gotické umění, pozdní gotika (stavby, sochařství, malířství)
ČJL – první písemné památky, české pověsti, kroniky, rozvoj češtiny, Hus, doba Karla IV.
HV – gotická hudba, husitské písně
VO – náš region (historie), národ, vlast, čeští církevní patroni

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

8. ročník

Výstupy	Učivo
Počátky nové doby Žák rozpozná základní znaky baroka a uvede příklady významných kulturních památek	Barokní kultura a osvícenství Český stát a velmoci v 17. a 18. století
Modernizace společnosti vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií na příkladech demonstruje zneužití techniky v 1. světové válce a jeho politické, sociální a kulturní důsledky	Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA Industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka Národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa Revoluce 19. století Občanská práva Kulturní rozrůzněnost doby Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus 1. světová válka

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

VDO 2 – občan, občanská společnost a stát

VDO 3 – formy participace, principy demokracie

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá

Mezipředmětové vztahy:

VV, HV – baroko, klasicismus, romantismus (stavitelství, sochařství, malířství, hudba)

ČJL, VO – humanismus

VO – typy států, složky státní moci

ČJL – baroko, osvícenství, klasicismus

ČJL, VV, HV – umění 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol

ČJL – počátky národního obrození, romantismus

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

9. ročník

Výstupy	Učivo
Moderní doba Žák - na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět - rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	Nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářský a politický vývoj, sociální a národnostní problémy Mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět 2. světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války
Rozdělený a integrující se svět - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce - posoudí postavení rozvojových zemí - prokáže základní orientaci v problémech současného světa	Vnitřní situace v zemích východního bloku (srovnání s charakteristikou západních zemí) Vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět Problémy současnosti Věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

VDO 3 – formy participace občanů v politickém životě – demokratické a totalitní zřízení

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí

MEV 5 – fungování a vliv médií ve společnosti – propaganda, sdělovací prostředky a politika

Mezipředmětové vztahy:

ČJL – literatura 1. pol. 20. stol., literatura 2. pol. 20. stol.

VV, HV – umění 1. pol. 20. stol., umění 2. pol. 20. stol.

VO – problémy lidské nesnášenlivosti

– životní názor (náboženství)

– mezinárodní organizace, mezinárodní vztahy

5.2.7 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Výchova k občanství** je součástí vzdělávacího oboru **Člověk a společnost**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	1	1	0	1

Vzdělávací obsah je rozdělen na pět tematických okruhů:

5. Člověk ve společnosti
6. Člověk jako jedinec
7. Člověk, stát a hospodářství
8. Člověk, stát a právo
9. Mezinárodní vztahy, globální svět

Organizace:

Žáci pracují v učebně s využíváním různých forem práce. Protože je žák považován za aktivní součást procesu výchovy, uplatňuje učitel ve výuce hojně prvky skupinové spolupráce, dramatické výchovy a komunikačních aktivit (skupinové vyučování, diskuze, výklad, reprodukce textu, samostatná práce, soutěže, testy, dramatizace, PC, video, besedy). Moderní postupy umožňují žákům samostatně, nezávisle a kriticky myslet, jednat a rozvíjet tak dále svoji osobnost.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- navazujeme na ostatní předměty, uvádíme příklady a vedeme žáky k samostatnému a kritickému uvažování o společnosti;
- používáním různých informačních zdrojů rozvíjíme schopnosti vyhledávat a získávat a ve studiu používat informace.

Kompetence k řešení problému

- zadáváme úkoly tak, aby žáci museli identifikovat problémy ve svém okolí, ve škole i v rodině a systematicky používali vhodné metody k jejich řešení.

Kompetence komunikativní

- pracujeme s žáky ve skupinách, klademe důraz na jejich komunikační dovednosti, vedeme je k toleranci a občanské zodpovědnosti.

Kompetence sociální a personální

- hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok;
- vedeme žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií sami hodnotili své činnosti.

Kompetence občanské

- zadáváním vybraných úkolů posilujeme v žácích vědomí občanské odpovědnosti, učíme je pravidlům kontaktu s občanskými institucemi.

Kompetence pracovní

- důslednou kontrolou vedeme žáky k zodpovědnosti při školní práci a k získávání pracovních návyků.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií a k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě;
- podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí.

Realizovaná průřezová témata ve Výchově k občanství:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova demokratického občana (VDO)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Multikulturní výchova (MKV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Výchova k občanství
6. ročník

Výstupy	Učivo
Člověk jako jedinec Žák - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích - zmapuje, jak chrání své osobní údaje, a identifikuje riziková místa ve své digitální identitě a digitální stopě	Období lidského života Tělesné a duševní změny v dospívání Společenské skupiny Pravidla ve škole a společnosti Společensky vhodné a nevhodné chování Agresivní a asertivní komunikace Osobní a citlivé údaje, jejich ochrana
Člověk ve společnosti - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	Podobnost a odlišnost lidí Osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter Vrozené předpoklady Osobní potenciál Vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých Systém osobních hodnot, sebehodnocení Stereotypy v posuzování druhých lidí Osobní rozvoj – životní cíle a plány, adaptace na změny Význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji
Člověk, stát a právo - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - zjistí, kde najde kontakty na obecní úřad - zmapuje místa a aktivity veřejného dění a to, jakými osobními nebo digitálními cestami informuje obec své občany a o čem je takto informuje	Domov, obec, kraj Obecní a krajská samospráva Státní symboly Vlast a vlastenectví Národnost, státní občanství Stát, prezident, parlament, vláda Rozdělení moci ve státě Složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu Orgány a instituce státní správy a samosprávy, úkoly Veřejné dění a instituce Internetové stránky obce

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí (moje psychika – temperament, postoje, hodnoty; moje učení)

OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení)

OSV 4 – psychohygiena (dovednosti zvládnání stresových situací)

OSV 6 – poznávání lidí (vzájemné poznávání ve skupině, ve třídě)

OSV 7 – mezilidské vztahy (péče o lidské vztahy, lidská práva jako regulativ vztahů, empatie)

OSV 8 – komunikace (řeč těla, signály, znaková řeč, Morseova abeceda)

VDO 3 – formy participace občanů v politickém životě (obec jako základní jednotka samosprávy státu, úcta ke státním symbolům, způsob jejich používání)

EGS 3 – jsme Evropané (prohloubení zájmu o minulost, povzbuzení národní hrdosti)

MKV 1 – kulturní diference (nechápat odlišnost lidí z hlediska jejich vnějšího vzhledu a způsobů chování jako důvodu k nepřátelství)

MKV 2 – lidské vztahy (důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích)

ENV 4 – vztah člověka k prostředí (třídění odpadu – celoroční úkol)

Mezipředmětové vztahy

ČJ, HV, VV – lidová slovesnost, umělecká literatura

Z – planeta Země

D – historické hledisko – domov

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Výchova k občanství

7. ročník

Výstupy	Učivo
Člověk ve státě – rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky – vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů – objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství – uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci – dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování – rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů – rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady – diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání – zhodnotí, které osobní údaje mohou být zneužity a proč	Státní občanství ČR Ústava ČR Principy demokracie Politický pluralismus, sociální dialog Význam a formy voleb do zastupitelstev Význam a funkce právního řádu Orgány právní ochrany občanů Soustava soudů Právní norma, předpis Druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce Trestní postižitelnost Porušování předpisů v silničním provozu Důležité právní vztahy Osobní údaje a jejich ochrana
Společenský systém – objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů – rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu – objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám – rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti – dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování – uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování – přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod – analyzuje a doloží, jak a v jakých situacích digitální technologie zlepšují nebo zhoršují život různým sociálním skupinám	Menšiny žijící v ČR Lidská nesnášenlivost (národnostní, rasová, náboženská) Tolerance ve společnosti Lidská práva Základní dokumenty upravující lidská práva Vliv digitálních technologií na různé oblasti života nebo na různé sociální skupiny
Okolní svět – kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí – uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	Historické osobnosti naší země (prezidenti) Hmotná a duchovní kultura Krása, kýč Druhy umění Významné kulturní instituce

- rozpozná projevy šíření nenávisti, omezování svobody projevu, vydírání, podvodu a neoprávněného nakládání s osobními údaji v digitálním prostředí	Chování při kulturních událostech Ochrana kulturních památek a přírodního bohatství Masmédia, reklama Globální problémy Práce s informacemi
Hospodaření - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	Základní formy vlastnictví a majetku Způsoby a zdroje získávání majetku Funkce a forma peněz Rodinný rozpočet Způsoby využívání osobního a rodinného rozpočtu

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

- OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí (moje psychika – temperament, postoje, hodnoty; moje učení)
- OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace (stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení)
- OSV 4 – psychohygiena (dovednosti zvládání stresových situací)
- OSV 6 – poznávání lidí (vzájemné poznávání ve skupině, ve třídě)
- OSV 7 – mezilidské vztahy (sociální skupina, nežádoucí vliv okolí a jak se mu lze bránit, empatie)
- OSV 8 – komunikace (slovní, mimoslovní, řeč těla, postoj k působení reklamy a propagandy)
- OSV 11 – hodnoty, postoje, praktická etika (odpovědnost, pomáhající a prosociální chování)

- VDO 1 – občanská společnost a škola (aktivní zapojení i žáků do žákovské samosprávy)
- VDO 2 – občan a občanská společnost – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, způsoby podílení se na veřejném životě, obhajoba základních demokratických principů, jednání v souladu demokratickými zásadami, aktivní účast na životě ve své obci, v budoucnosti prostřednictvím voleb, aktivní podíl na politickém životě, Ústava ČR, Listina základních práv a svobod
- VDO 3 – formy participace občanů v politickém životě (volební systémy, demokratické volby, politika)
- VDO 4 – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (základní kategorie fungování demokracie, ústava)

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá (obrana státu)

- MKV 1 – kulturní diference (objektivní pohled na odlišné kultury, poznávání jiných kultur, respektování náboženského přesvědčení jiných lidí)
- MKV 2 – lidské vztahy (odlišnost jiných lidí není důvodem k nepřátelství)
- MKV 3 – princip sociálního smíru solidarity (diskriminace, předsudky)

MEV 5 – fungování a vliv médií ve společnosti (role médií v každodenním životě jedince)

Mezipředmětové vztahy

- VKZ, PŘ, CH, TV – drogová závislost, zdravý způsob života a péče o zdraví, hygiena, prevence
- Z – planeta Země
- D, ČJ, CJ – historické hledisko – domov, významné osobnosti, události

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět: Výchova k občanství
9. ročník

Výstupy	Učivo
Člověk ve společnosti Žák - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - zjistí, jak si osobně nebo elektronicky sjednat schůzku k vybraným službám obecního úřadu	Monoteistická a polyteistická náboženství Hlavní světová náboženství Náboženská tolerance Nová náboženská hnutí, extremismus, fanatismus Postup při sjednání schůzky a rezervaci termínu pro vybranou službu OÚ
Člověk jako jedinec - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – pracovní poměr - zmapuje a zhodnotí, jak digitální technologie ovlivňují různé oblasti života	Typy středních škol Úřad práce Přijímací pohovor Strukturovaný životopis Pracovní smlouva Obecný přístup, společenské stereotypy a předsudky v digitálním prostředí
Člověk, stát a hospodářství - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu - popíše postup, jak reklamovat zboží nebo službu, které byly zakoupeny online, a jak odstoupit od smlouvy při online nákupu - popíše situace z fyzického i digitálního prostředí, kde se projevuje právo na ochranu osobnosti, a uvede příklady toho, co je chráněno právy k duševnímu vlastnictví	Funkce peněz Rozpočet Trh, nabídka, poptávka, cena, konkurence Úvěr, úrok Peněžní ústavy Peněžní produkty Národní hospodářství HDP, nezaměstnanost, inflace, obchodní bilance Hospodářská politika státu Státní rozpočet Daň Online nakupování – elektronicky uzavřená kupní smlouva, reklamace, odstoupení od smlouvy, Ochrana osobnosti – neoprávněné nakládání s osobními údaji, sledování soukromého života, krádež digitální identity

Mezinárodní vztahy, globální svět - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	Mezinárodní spolupráce ČR v mezinárodních organizacích Evropská unie Globalizace – příčiny a důsledky

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 2 – seberegulace a sebeorganizace (hledání zaměstnání, zaměstnání, volba povolání)

OSV 7 – mezilidské vztahy (tolerance, respektování jedinců s odlišnou kulturou)

OSV 8 – komunikace (hledání zaměstnání, sebe prezentace)

EGS 3 – jsme Evropané (instituce EU a jejich fungování, čtyři svobody a jejich dopad na život jedince)

MKV 3 – etnický původ (náboženská snášenlivost)

MKV 4 – multikulturalita (náboženství, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin)

MKV 5 – princip sociálního smíru a solidarity (tolerance a pomoc ve společnosti)

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení (inzerát, životopis)

Mezipředmětové vztahy

ČJ – strukturovaný životopis, mluvený a psaný projev

Z – členské státy mezinárodních organizací, rozšíření náboženství

D – historie vzniku náboženství

M – výpočet procent

5.2.8 FYZIKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Obsahové, organizační a časové vymezení

Vyučovací předmět Fyzika je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

Ročník	6.	7.	8.	9.
Hodiny	2	2	1	2

Vzdělávání v předmětu fyzika směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí, vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy, vede k vytváření a ověřování hypotéz, učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi, směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie, podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování. Vede žáky ke zkoumání příčin přírodních procesů, ke zkoumání souvislostí, či vztahů mezi těmito procesy, kladení si otázek a hledání odpovědí na ně.

Organizace

Žáci pracují v multimediální a fyzikálně chemické učebně s využíváním různých forem práce.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury) – laboratorní cvičení
- samostatné pozorování
- prezentace individuálně či skupinově zpracovaných témat.

Řády speciálních učeben jsou součástí vybavení učeben, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací;
- vedeme žáky k používání odborné terminologie;
- vybízíme k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací;
- vedeme žáky ke zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím dostupných empirických metod poznávání i metod racionálního uvažování (pozorování, měření, experiment).

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat;
- vedeme žáky k formulaci otázek k průběhu a příčinám různých přírodních procesů a jevů.

Kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě;
- při diskusích o problému vedeme žáky ke způsobu myšlení, který vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke spolupráci při řešení problémů při využívání skupinového a inkluzivního vyučování v učitelem navozených situacích, k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti, k ochotě pomoci.

Kompetence občanské

- nabádáme žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů;
- vedeme žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě, k efektivnímu využívání energetických zdrojů, čímž motivujeme žáky k úspornému zacházení se zdroji.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními;
- cíleným působením na žáky je motivujeme k dodržování základních pravidel BOZP a PO během praktické výuky.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k využívání digitálních technologií při pozorování fyzikálních jevů;
- podporujeme využívání digitálních technologií při měření a zpracování naměřených dat;
- vedeme žáky k využívání digitálních záznamů experimentů a vizuálních simulací k popisu a vysvětlení fyzikálních jevů;
- učíme žáky řešit problémy sběrem a tříděním dat z otevřených zdrojů;
- vedeme žáky k tomu, aby při týmové práci, při řešení problémů a při diskuzi o výsledcích úloh používali efektivně digitální komunikační prostředky, volili k tomu vhodné nástroje (zejména při distančním vzdělávání);
- vedeme žáky k tomu, aby své vytvořené nebo získané výukové materiály a záznamy o použitých zdrojích ukládali do svého elektronického portfolia k dalšímu využití při vzdělávání.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Fyzika:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)
Výchova demokratického občana (VDO)
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
Multikulturní výchova (MKV)
Environmentální výchova (ENV)
Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 6.

Výstupy	Učivo
Žák - charakterizuje látky a tělesa - popíše vzájemné působení těles - definuje pojem síla, rozlišuje a popíše účinky gravitační síly a jejího pole - uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí - vysvětlí pojem elektrická síla i elektrické pole, na jednoduchých pokusech ji dokáže demonstrovat - vysvětlí elektrizování těles při vzájemném dotyku a na jednoduchých pokusech ukáže vzájemné působení elektrizovaných těles přitažlivými a odpudivými silami - rozliší magnety na přírodní a umělé, vysvětlí pojem feromagnetická látka - vyjmenuje části magnetu – oba póly – severní a jižní, i netečné pásmo, popíše jejich vlastnosti - na jednoduchých pokusech vysvětlí pojem magnetické pole i vzájemné působení dvou shodných pólů magnetů i dvou neshodných pólů - na jednoduchých pokusech s pilinami demonstruje magnetické pole, vysvětlí rozdíly mezi elektrickým, magnetickým a gravitačním polem - popíše magnetické vlastnosti Země, vysvětlí pojmy severní a jižní zeměpisný pól - popíše kompas a buzolu, vysvětlí jejich použití	Skupenství látek Souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difuze
- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny - vysvětlí pojem délky jako fyzikální veličiny, porovnává velikosti fyzikálních veličin stejného druhu - vyjmenuje značky i jednotky používaných fyzikálních veličin - definuje jednotku délky, popíše její historii, její násobky a díly - vyjmenuje délková měřidla a používá je k měření délky vzdálenosti, plochy a těles - vypočítá průměrnou hodnotu naměřených délek	Měření veličin délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas, hustota
- počítá se základní jednotkou objemu, jejími díly i násobky - měří objem kapalných i pevných těles	Měření objemu tělesa
- rozlišuje hmotnost od gravitační síly, vysvětlí pojem hmotnost - popíše rovnoramenné váhy, používá je pro měření hmotnosti pevných i kapalných těles - vyjmenuje jednotky hmotnosti a převádí je mezi sebou	Měření hmotnosti tělesa
- definuje vztah pro výpočet hustoty, vysvětlí hustotu látek na příkladech - vyjmenuje jednotky hustoty a převádí je mezi sebou - počítá jednoduché příklady na výpočet hustoty tělesa a jeho hmotnosti	Hustota

- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	
- měří časový úsek pomocí stopek - určuje čas na ciferníku hodin - pojmenuje jednotku času a její značku	Měření času
- vyjmenuje části teploměru, definuje jednotlivé druhy teploměrů i jejich použití, vysvětlí zásady měření teploty - popíše jednotku i značku teploty - popíše termograf	Měření teploty
- určuje u základních materiálů změnu délky či objemu tělesa - na jednoduchých pokusech vysvětlí změnu objemu kapalného, pevného i plynného tělesa při změně teploty - vysvětlí co to je bimetalový pásek - předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	Teplotní roztažnost

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (práce s buzolou, orientace na mapě)

EGS 1 – Evropa i svět nás zajímá (evropská a globální dimenze v efektivním využívání zdrojů energie v praxi, výroba a potřeba energie v globálním měřítku, udržitelný rozvoj, možnost vzniku eroze)

ENV 2 – základní podmínky života (lidské aktivity, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí změny skupenství, počasí, srážky posuzování obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, princip výroby elektrické energie, klady a zápory jaderné energetiky)

Mezipředmětové vztahy:

M – převody jednotek, převodní vztahy

Z – postavení Země ve vesmíru, magnetické a zeměpisné póly Země

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 7.

Výstupy	Učivo
Žák - vyjmenuje příklady pohybu - pracuje s pojmy trajektorie, dráha, na příkladech rozlišuje různé druhy pohybu - definuje pojmy dráha, rychlost, čas - experimentálně i výpočtem určí průměrnou rychlost pohybu tělesa - rozhodne jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	Pohyby těles Pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný Pohyb přímočarý a křivočarý
- znázorní sílu pomocí orientované úsečky, pojmenuje značku i jednotku síly, používá ve výpočtu její násobky i díly - určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	Výslednice dvou sil stejných a opačných směrů
- na příkladu vysvětlí vzájemné působení těles a polí - na příkladech rozlišuje účinky sil - samostatně řeší úlohy upevňující poznatky o prvním i druhém Newtonově pohybovém zákonu, používá je k objasnění jevů z běžného života - vysvětlí pojem páka, rameno síly, moment síly, používá jeho jednotku - vysvětlí užití a účelnost páky v běžném životě, včetně popisu jednotlivých zařízení - popíše kladku pevnou, volnou i kladkostroj, definuje účelnost jejich použití	Gravitační pole a gravitační síla Přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- rozlišuje pojem tlaková a tahová síla, vyjmenuje příklady účinků těchto sil - objasní význam třecí síly v praxi, účelnost jejího zmenšování či zvětšování	Tlaková síla a tlak, třecí síla
- objasní účinky vnější tlakové síly na hladinu kapaliny, k vysvětlení jevů užívá Pascalova zákona - kreslí jednoduché schéma hydraulického zařízení, vysvětlí je a popíše jeho užití v praxi - na základě pokusů objasní účinek gravitační síly na kapalinu, popíše tlakovou sílu kolmo na dno i hydrostatický tlak - vysvětlí existenci a příčiny vztlakové síly, její využití v praxi - definuje Archimédův zákon a vysvětlí jeho podstatu - definuje podmínky pro plování těles v kapalině a vysvětlí souvislost velikosti ponořeného objemu tělesa a hustotou kapaliny - vysvětlí pojmy a příčiny atmosférického tlaku a tlakové síly s ním související a teorii ověří pokusem - aplikuje platnost Archimédova zákona v atmosférickém tlaku	Mechanické vlastnosti tekutin Pascalův zákon Hydraulická zařízení, hydrostatický a atmosférický tlak, souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny Souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře Archimédův zákon Vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách

- vysvětlí význam těchto poznatků v praxi- popisem vysvětlí pojmy přetlak, podtlak- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání, záchrana tonoucího (Archimédův zákon, bezpečnost silničního provozu, bezpečnostní pásy)

ENV 3 – problémy životního prostředí (silniční doprava, rozložení nákladu – škody na komunikacích, těžiště, tlaková síla)

Mezipředmětové vztahy:

M – desetinná čísla (převody jednotek – délkové, plošné, objemové, hmotnostní, časové, teplotní)

CH – fyzikálně-chemické vlastnosti látek

M – grafické sčítání a odčítání úseček, přímá a nepřímá úměrnost (závislost dráhy rovnoměrného pohybu na čase)

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 8.

Výstupy	Učivo
Žák - definuje pojmy mechanická práce, výkon, pohybová a polohová energie - popíše vzájemnou přeměnu polohové a pohybové energie v gravitačním poli Země - vysvětlí změnu pohybové energie a polohové energie v gravitačním poli Země a energie pružnosti ve spojitosti s konáním práce - pojem vnitřní energie používá k vysvětlení fyzikálních jevů, spojuje její změny s ději konání práce a tepelné výměny - využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem - definuje teplo jako fyzikální veličinu ekvivalentní mechanické práci - porovnává vlastnosti materiálů ve spojitosti s tepelnou výměnou	Formy energie Pohybová a polohová energie Vnitřní energie
- definuje změny skupenství tělesa ve vztahu se změnami jeho vnitřní energie - rozlišuje změny skupenství látek - popíše veličiny teplota tání - popíše rozdíl mezi vypařováním a varem - vyjmenuje změny skupenství látek - demonstruje praktický příklad tání, tuhnutí, vypařování, varu, kondenzace, sublimace a desublimace	Přeměny skupenství Tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění Hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí - definuje kmitočet - popíše stavbu ucha - stanoví hranice slyšitelnosti podle kmitočtu, popíše nucené chvění a rezonanci	Zvukové děje Vlastnosti zvuku Látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích, odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

VDO 1 – občanská společnost a škola (rozvíjení kritického myšlení, navrhování způsobů řešení problémů, ochota pomoci a spolupracovat)

EGS 1 – Evropa i svět nás zajímá (globální oteplování Země, skleníkový efekt)

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí (předpověď počasí, znečištění ovzduší, exhalace, počasí kolem nás, změny skupenství, nadměrný hluk)

Mezipředmětové vztahy:

Z – atmosféra Země

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

Ročník: 9.

Výstupy	Učivo
Žák – zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Formy energie Elektrická energie a výkon, výroba a přenos elektrické energie, jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radiací Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
– sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu – rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	Elektrický obvod Zdroj napětí, spotřebič, spínač
– rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností – využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	Elektrické a magnetické pole Elektrická a magnetická síla, elektrický náboj, tepelné účinky elektrického proudu, elektrický odpor, stejnosměrný elektromotor, transformátor, bezpečnost při práci s elektrickými přístroji
– využívá zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh – rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Vlastnosti světla Zdroje světla, rychlost světla v různých prostředích, zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně), zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně), rozklad bílého světla hranolem
– na základě pokusu popíše elektrolyzu, definuje pojmy elektroda, elektrolyt, popíše pokovování – popíše princip jiskrového elektrického výboje, elektrického oblouku a výboje ve zředěných plynech – popíše podmínky vzniku blesku a nebezpečné důsledky působení blesku	Vedení elektrického proudu v kapalinách a plynech
– popíše stavbu atomu, používá pojmy nukleony, nukleonová čísla, vysvětlí pojem nuklidy – definuje podstatu 3 druhů záření – alfa, beta i gama, jejich nebezpečnost i způsob ochrany před nimi – na některých známých přirozených radionuklidech popíše proces přeměny i užití radioaktivity v různých oborech činnosti – popíše řetězovou reakci i uvolňování jaderné energie	Jaderná energie

- za pomoci obrázku popíše jaderný reaktor - vyjmenuje možná nebezpečí jaderných reakcí i způsob ochrany před škodlivými účinky jaderných reakcí	
- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	Sluneční soustava Složky, měsíční fáze

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 10 – řešení problémů (bezpečné zacházení s elektrospotřebiči, první pomoc při úrazu elektrickým proudem, navrhování způsobů řešení problémů, ochota pomoci a spolupracovat)

EGS 1 – Evropa i svět nás zajímá (využití zrcadel v alternativních zdrojích energie, sluneční energie), planeta Země jako součást vesmíru, jaderná energie, výhody a nevýhody, vliv na životní prostředí, freony, ozonová díra, škodlivý vliv UV záření, alternativní zdroje elektrické energie, výroba, rozvod a vliv na životní prostředí, šetření elektrickou energií (žárovka – zářivka)

MEV 1 – kritické čtení

Mezipředmětové vztahy:

CH – atom, molekula, iont

Z – postavení Země ve vesmíru

PČ – výroba střídavého proudu, rozvodná soustava

5.2.9 CHEMIE

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Chemie je součástí vzdělávacího oblasti Člověk a příroda. Je vyučován v 8. – 9. ročníku 2 hodiny týdně.

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	0	0	2	2

Vzdělávací obsah je rozdělen do sedmi oblastí:

1. Pozorování, pokus a bezpečnost práce
2. Směsi
3. Částicové složení látek a chemické prvky
4. Chemické reakce
5. Anorganické sloučeniny
6. Organické sloučeniny
7. Chemie a společnost

Organizace – žáci pracují ve třídě nebo v odborné učebně s využíváním audiovizuální techniky, za pomoci různých forem a metod práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k užívání správné chemické symboliky, k propojování a systematizaci širších celků z různých vzdělávacích oblastí a k vytváření komplexnějšího pohledu na přírodní vědy;
- podněcujeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování, aby získané výsledky porovnávali, kriticky posuzovali a vyvozovali z nich závěry pro využití v budoucnosti.

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k vyhledávání informací běžně dostupných a k jejich kritickému hodnocení, k využívání získaných dovedností, k praktickému ověřování správnosti řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k formulování myšlenek a názorů v logickém sledu, k vyjadřování se výstižně a souvisle;
- vedeme žáky k pochopení jednoduchých chemických schémat a jejich souvislosti s přírodními jevy.

Kompetence sociální a personální

- motivujeme žáky k pochopení základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů, k respektování požadavků na kvalitní životní prostředí, k rozhodování se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí.

Kompetence digitální

- vedeme žáky ke kritické práci s informacemi, efektivní komunikaci a vzájemné spolupráci v digitálním prostředí;

- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání, ohleduplnost a respekt k ostatním;
- učíme žáky aktivně využívat digitální technologie za účelem získávání, uchovávání, vyhodnocování a sdílení informací a dat při zkoumání vlastností látek, chemických procesů a jevů;
- vedeme žáky k tomu, aby na základě osvojených poznatků z chemie kriticky hodnotili informace šířené v přímé (běžné mezilidské) nebo mediální komunikaci.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Chemie:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Environmentální výchova (ENV)

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Chemie

Ročník: 8.

Výstupy	Učivo
Pozorování, pokus a bezpečnost práce Žák: - charakterizuje chemii jako přírodní vědu o přeměnách látek - určí společné a rozdílné vlastnosti látek - poznává pomůcky, nářadí, laboratorní sklo a porcelán - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost - posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí - je obeznámen s bezpečnostními předpisy ve školní učebně chemie	Úvod do chemie Pozorování, pokus, bezpečnost práce
Směsi - rozlišuje směsi a chemické látky - roztřídí různorodé směsi - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení, - uvede příklady oddělování složek v praxi - získává první zkušenosti s laboratorní technikou - rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	Složení látek Různorodé směsi Stejnorodé směsi Laboratorní práce Vzduch, voda
Částicové ložení látek a chemické prvky - používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků - pozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich vlastnosti	Částicové složení látek Složení, struktura atomu Chemické prvky
Chemické reakce - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí - uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečného průběhu	Chemické reakce
Anorganické sloučeniny - porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin a hydroxidů a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	Anorganické sloučeniny Dvouprvkové sloučeniny Tříprvkové sloučeniny

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí

ENV 4 – vztah člověka k prostředí

Mezipředmětové vztahy

- F – skupenství vody (elektrické náboje mikročástic a vzájemné působení mezi sebou, silové působení mezi atomy za vzniku molekul, skupenství prvků, třídění prvků, vodivost kovů)
- PŘ – koloběh vody v přírodě, škodlivost plynů oxidů síry a dusíku pro dýchací cesty, kyselá dešť, využití znalostí o pH prostředí
- PČ – využití teoretických znalostí v praktické činnosti (oddělení směsí)
- ČJL – názvosloví, správné tvoření koncovek přídavných jmen
- M – matematické vyrovnávání, chemické rovnice, kvantitativní pojetí látkového množství, hmotnost

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Chemie

Ročník: 9.

Učivo	Výstupy
Anorganické sloučeniny Žák: - porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin a hydroxidů a posoudí vliv zástupců těchto látek na životní prostředí - orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi - uvede příklady prakticky důležitých redoxních reakcí	Tříprvkové sloučeniny Redoxní reakce Oxidace Redukce
Organické sloučeniny - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy - rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	Organické sloučeniny
Chemie a společnost - zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	Chemie kolem nás

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí

ENV 4 – vztah člověka k prostředí

Mezipředmětové vztahy

F – třídění prvků, vodivost kovů

PŘ – historie objevů prvků – mineralogie, biochemie – dýchání, fotosyntéza

– škodlivost plynů oxidů síry a dusíku, kyselá dešť, využití znalostí o pH prostředí

ČJL – názvosloví, správné tvoření koncovek příd. jmen

M – matematické vyrovnávání, chemické rovnice, molární hmotnost

5.2.10 PŘÍRODOPIS

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Předmět **Přírodopis** je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** a je zařazen do všech ročníků na II. stupni školy.

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	2	2	2	1

Navazuje na některá témata předmětu Člověk a jeho svět na I. stupni. Obsahem předmětu je pozorování a zkoumání přírody, porozumění přírodním zákonitostem a posouzení vlivů lidské činnosti na stav životního prostředí, uvědomění si významu vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů, charakteristika mimořádných událostí způsobených výkyvy počasí, možné dopady a ochrana před nimi. Žáci jsou vedeni k aktivitám směřujícím k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí.

Vzdělávací obsahy:

Obecná biologie a genetika

Biologie hub

Biologie rostlin

Biologie živočichů

Biologie člověka

Neživá příroda

Základy ekologie

Praktické poznávání přírody

Organizace:

Žáci jednotlivých ročníků pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo učebně biologie, chodí na vycházky, exkurze, filmy, zpracovávají referáty.

V průběhu vyučování využívají k učení různé organizační formy práce a používají všechny dostupné učební pomůcky.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- zadáváme úkoly, které vyžadují i využití poznatků z různých předmětů;
- zařazujeme metody, při kterých docházejí k závěrům a řešením sami žáci;
- sledujeme při hodině pokrok všech žáků;
- vedeme žáky k plánování, organizování a řízení vlastního učení, k třídění informací a jejich využití.

Kompetence k řešení problémů

- klademe otevřené otázky;
- ukazujeme žákovi cestu k řešení prostřednictvím jeho chyb;
- podněcujeme žáka k argumentaci a kritickému myšlení;
- zadáváme takové úkoly, při jejichž plnění žák řeší různé problémové situace.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k souvislému, výstižnému a kultivovanému projevu;
- vytváříme příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů;

- vytváříme příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky;
- zapojujeme do diskuse i méně aktivní žáky;
- učíme žáky kulturnímu projevu.

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat ve dvojicích či skupinách;
- vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé;
- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování;
- poskytujeme žákům pomoc, pokud o ni požádají;
- pomáháme utvářet příjemnou atmosféru při práci.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování požadavků na kvalitní životní prostředí;
- vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé;
- umožňujeme, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky;
- zajímáme se, jak vyhovuje žákům způsob výuky;
- umožňujeme žákům aktivně se zapojit do soutěží;
- vedeme žáky k poznávání základů ekologických souvislostí environmentálních problémů.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k efektivitě při organizování jejich práce;
- umožňujeme žákům, aby při hodinách pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi, PC;
- vedeme žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny, zvláště při práci s mikroskopickými preparáty a živými přírodninami;
- vytváříme pro žáky příležitosti k aplikacím v modelových situacích;
- vedeme žáky k reálnému posouzení svých možností a připravujeme je k orientaci na další vzdělávání a budoucí povolání.

Kompetence digitální

- vedeme žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích;
- rozvíjíme dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry;
- vedeme žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi;
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Přírodopis:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Multikulturní výchova (MKV)

Environmentální výchova (ENV)

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

6. ročník

Výstupy	Učivo
Obecná biologie a genetika Žák – rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů – vysvětlí podstatu dědičnosti a přenos dědičných informací – vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti – uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismu – uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	Vznik, vývoj, rozmanitost Projevy života a jeho význam Dědičnost a proměnlivost organismů Viry a bakterie
Biologie hub – rozpozná naše nejnámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků – zná zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami	Houby Bez plodnic a s plodnicemi Zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
Biologie rostlin – odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům – vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin – rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich vyznačené zástupce pomocí klíčů a atlasů, včetně online zdrojů	Anatomie a morfologie rostlin Stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin Fyziologie rostlin fotosyntéza, dýchání, růst, rozmnožování Systém rostlin poznávání a zařazování zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů, nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj, využití, ochrana
Praktické poznávání přírody – aplikuje praktické metody poznávání přírody	Pozorování lupou, mikroskopem, herbář

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání (mikroskopování, práce s lupou, pokusy),

OSV 7 – mezilidské vztahy

MKV 3 – etnický původ

ENV 1 – ekosystémy

ENV 2 – základní podmínky života

Mezipředmětové vztahy

- F – skupenství vody, fyzikální vlastnosti pevných látek, světlo, teplo, zvukové vlny
- CH – škodlivost plynů oxidů síry a dusíku, kyselá dešť, využití znalostí o pH prostředí
- PČ – využití teoretických znalostí v praktické činnosti
- INF – Internet – zdroj informací, tvorba projektu
- VO – šetření vodou, čistota ovzduší, ochrana přírody
- ČJL – názvosloví, četba, synonyma – podnebí, klima, úřední jazyky, jazykové kultury
- VV – tvorba projektu
- Z – stavba Země, sopečná činnost, zastoupení ras
- M – prvky souměrnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

7. ročník

Výstupy	Učivo
Biologie živočichů Žák – porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů – rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů – určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin – odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí – zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s živočichy – ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se zvířaty	Stavba těla, stavba a funkce částí těla Živočišná buňka, tkáň, orgánové soustavy, jednobuněčné, mnohobuněčné organismy, rozmnožování Vývoj, vývin a systém živočichů významní zástupci skupin živočichů – bezobratlí a obratlovci – paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci Rozšíření, význam a ochrana živočichů Hospodářsky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, živočišná společenstva Projevy chování živočichů
Praktické poznávání přírody – aplikuje praktické metody poznávání přírody	Praktická pozorování Lupa, mikroskop, dalekohled

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 4 – psychohygiena

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí

ENV 4 – vztah člověka k prostředí

Mezipředmětové vztahy

CH – škodlivost plynů oxidů síry a dusíku, kyselá dešť, využití znalostí o pH prostředí

PČ – využití teoretických znalostí v praktické činnosti

INF – Internet – zdroj informací, tvorba projektu

VO – šetření vodou, čistota ovzduší, ochrana přírody

ČJL – názvosloví, četba, synonyma – podnebí, klima, úřední jazyky, jazykové kultury

VV – tvorba projektu

M – prvky souměrnosti

Z – rozšíření živočichů v závislosti na podnebných pásích

D – předci člověka

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

8. ročník

Výstupy	Učivo
Biologie živočichů (savci) Žák - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka - uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s živočichy	Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí Vývoj, vývin a systém živočichů Významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – savci Rozšíření, význam a ochrana živočichů
Biologie člověka - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka - objasní vznik a vývin nového jedince od početí do stáří - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	Anatomie a fyziologie Stavba a funkce částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy, vyšší nervová činnost Fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování Nemoci a úrazy Duševní hygiena, prevence, první pomoc při poraněních, epidemie

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 7 – mezilidské vztahy

Mezipředmětové vztahy

PČ – využití teoretických znalostí v praktické činnosti

INF – Internet – zdroj informací, tvorba projektu

VO – ochrana přírody

ČJL – názvosloví, četba, synonyma – podnebí, klima, úřední jazyky, jazykové kultury

VV – tvorba projektu

Z – rozšíření živočichů, zastoupení ras, ochrana prostředí

D – předci člověka

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

9. ročník

Učivo	Výstupy
Neživá příroda Žák – rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek – rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin a oběhu vody – uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	Země – vznik a stavba Nerosty a horniny Vnější a vnitřní geologické procesy Půdy Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi Podnebí a počasí ve vztahu k životu Mimořádné události způsobené přírodními vlivy
Základy ekologie – uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi – vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam – chápe význam rovnováhy v ekosystému – na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek systému – uvede globální problémy a možnosti jejich řešení – uvědomuje si význam chráněných území – uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	Organismy a prostředí Ekosystémy, potravní řetězce Ochrana přírody a životního prostředí Globální problémy, chráněná území
Praktické poznávání přírody – aplikuje praktické metody poznávání přírody	Praktická pozorování Lupa, mikroskop, určovací klíče a atlasy

Průřezová témata

OSV 7 – mezilidské vztahy

ENV 1 – ekosystémy

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mezipředmětové vztahy

F – skupenství vody, fyzikální vlastnosti pevných látek, světlo, teplo, zvukové vlny

CH – chemické vlastnosti pevných látek, názvosloví prvků, výroba piva, vína, paliva

– škodlivost plynů oxidů síry a dusíku, kyselá dešť, využití znalostí o pH prostředí

ČJL – názvosloví

INF – Internet – zdroj informací, tvorba projektu

Z – stavba Země, sopečná činnost, ekologické problémy

5.2.11 ZEMĚPIS

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Obsahové, organizační a časové vymezení vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět **Zeměpis** je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**. Zeměpis je vyučován jako samostatný předmět s touto časovou dotací:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	2	2	2	1

Vzdělávání v předmětu Zeměpis směřuje k získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod, získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací, respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí, rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka, aplikování geografických poznatků v praktickém životě.

Vzdělávací obsah je rozdělen do sedmi oblastí:

1. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie.
2. Přírodní obraz Země.
3. Regiony světa.
4. Společenské a hospodářské prostředí.
5. Životní prostředí.
6. Česká republika.
7. Terénní geografická výuka, praxe a aplikace.

Organizace:

Žáci pracují v učebnách, kde je možné využít počítačovou a multimediální techniku. Část výuky, která je zaměřená na kartografii a místní region, se organizuje venku. Zařadit lze i zeměpisné exkurze. Formy a metody práce se liší podle charakteru učiva a cílů vzdělávání: frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem – mapy, atlasy, encyklopedie, globusy atd., skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu, pracovních sešitů), zeměpisné vycházky s pozorováním, návštěvy zeměpisných výstav, besedy, planetárium, hvězdárna atd.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- předkládáme žákům dostatek informačních zdrojů a následně je vedeme k samostatnému vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací a efektivnímu využití v praxi;
- podněcujeme žáky k porozumění a používání odborné geografické terminologie;
- vytváříme situace, při nichž žáci mají možnost plánovat, organizovat, řídit a hodnotit vlastní učení, navozujeme situace pro hodnocení žáků navzájem;
- vedeme žáky k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů.

Kompetence k řešení problémů

- nabízíme žákům různé informační zdroje, které vedou k řešení problému;
- využíváme metod, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami, oceňujeme kvalitní postupy.

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme u žáků všestrannou a účinnou komunikaci na úrovni dialogu, týmu i celku;
- vedeme žáky ke komunikaci mezi sebou i učiteli podle předem stanovených pravidel vzájemné komunikace;
- vedeme žáky k naslouchání a respektování názorů druhých;
- vedeme žáky k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě.

Kompetence sociální a personální

- používáme metody kooperace a týmové spolupráce při řešení úkolů, vytváříme konkrétní úkoly pro skupiny žáků;
- směřujeme žáky ke schopnosti střídat role ve skupině, požádat o pomoc a radu;
- vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí;
- motivujeme žáky k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů odevzdání práce.

Kompetence občanské

- vedeme žáky na základě zeměpisných poznatků k respektu, toleranci a úctě k různým národnostem, k dodržování pravidel slušného chování mezi lidmi;
- v rámci vzdělávacího obsahu rozvíjíme u žáků pozitivní postoj k našemu i světovému kulturnímu a historickému dědictví;
- vytváříme u žáků představy o geografickém a životním prostředí, vedeme je k pochopení globálních problémů.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu;
- upevňujeme u nich obecné zásady týkající se ochrany životního prostředí i kulturních a společenských hodnot.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy;
- seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi;
- učíme žáky využívat výhody tištěných i digitálních map pro znázornění, analýzu a hodnocení geografických objektů, jevů a procesů v krajině;
- vedeme žáky k využívání map, mapových aplikací a globálních družicových navigačních systémů k orientaci v terénu, k pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny a sběru geografických dat a informací.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Zeměpis:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova demokratického občana (VDO)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Multikulturní výchova (MKV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

6. ročník

Výstup	Učivo
Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie Žák – porovnává, analyzuje a hledá rozdíly v geografických informacích a zdrojích dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů – používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii – s porozuměním pracuje s různými obecně zeměpisnými, politickými a tematickými mapami	Vybrané geografické, topografické a kartografické pojmy a dovednosti Plán, mapa, symboly, značky, vysvětlivky, měřítko Statistická data a tabulky Glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, určování zeměpisné polohy Praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě
Přírodní obraz Země – prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země – zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů – rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost – rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu – porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře – definuje vliv vnitřních a vnějších procesů na přírodu a na lidskou společnost	Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, datová hranice, Krajinná sféra – složky a prvky přírodní sféry, geografická (šířková) pásma, výškové stupně, přírodní oblasti
Terénní geografická výuka, praxe a aplikace – ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu – aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny – uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny – orientační body, stanoviště, určování světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, vyhledání trasy na mapách.cz Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 1 – rozvoj schopností poznávání

OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

OSV 11 – hodnoty, postoje

ENV 1 – ekosystémy

ENV 2 – základní podmínky života (klimatické změny, význam vody, kvalita ovzduší, podmínky pro život, podmínky života na Zemi, ekologická problematika oceánů, klimatické změny, využívání přírodních zdrojů – vyčerpatelnost, životní podmínky pro osídlení, možnost ohrožení podmínek pro život)

MEV 3 – stavba mediálního sdělení (aktuality, zdroj informací – mapy)

Mezipředmětové vztahy:

- F – sluneční soustava, gravitační síla Země, život na Měsíci, teplota, tlak, hustota, změny skupenství
- PŘ – život ve vesmíru, roční období – změny v přírodě, tematické mapy, vznik krajinných sfér, rozmístění fauny a flóry na Zemi, rozmanitost organismů, živá složka půdy, člověk v různých životních podmínkách, ekosystémy, fotosyntéza, vliv geografické polohy na život ve světadílech a v oceánech, ekologické katastrofy, využití oceánů, podmínky života na Zemi, nerostné suroviny, podmínky pro zemědělství, fauna, flóra
- D – stáří kosmu, existence lidstva, tematické mapy, časová představa o pohybu kontinentů
- M – práce s měřítkem, převody jednotek, poměr, nadmořská výška, diagramy, rozbor grafů, kartogramů, porovnávání čísel
- VO – šetření vodou, čistota ovzduší
- ČJL – názvosloví, četba, synonyma – podnebí, klima, úřední jazyky, jazykové kultury
- VV – tvorba projektu, náčrtky, plány
- INF – Internet – zdroj informací, tvorba projektu

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

7. ročník

Učivo	Výstup
Regiony světa Žák - lokalizuje na mapách světadíly a oceány podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry Afriky, Austrálie, Ameriky, Asie, Antarktidy, Arktidy a oceánů - lokalizuje na mapách makroregiony světa, zejména pak regiony Afriky, Austrálie, Ameriky, Asie, porovnává je podle zvolených kritérií, určuje rozvojová jádra a periferní oblasti jmenovaných světadílů - charakterizuje a lokalizuje nejvýznamnější státy Afriky, Austrálie, Ameriky, Asie - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Afrika Austrálie Antarktida, Arktida Amerika Asie oceány Světadíly a oceány na mapě – přiměřená charakteristika makroregionů z hlediska přírodních a ekonomických poměrů Modelové regiony – přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy

Průřezová témata:

OSV 10 – řešení problémů (diskuze nad problémy)

VDO 2 – občanská společnost a stát

VDO 3 – formy participace občanů v politickém životě (prvky demokracie, forma vlády)

MKV 4 – multikulturalita (tolerance mezi lidmi)

MKV 5 – princip sociálního smíru a solidarity

ENV 1 – ekosystémy

ENV 2 – základní podmínky života

ENV 3 – problémy životního prostředí (stav, další vývoj, ochrana, možnost změny)

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálního sdělení, stavba mediálního sdělení (zdroje informací, aktuality, sběr, třídění, zpracování informací, kritické vyhodnocení informací)

MEV 2 – interpretace vztahu mediálního sdělení a reality (zdroj informací, obrazových materiálů, aktuality, sběr, třídění, hodnocení hospodářských údajů, srovnání regionů)

Mezipředmětové vztahy:

PŘ – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, hlad

D – významné technické objevy, průmyslový pokrok, význam zemědělství v historii

VO – lidská práva, pokrok lidstva, šetření surovinami, bezpečnost dopravy, význam vzdělání pro člověka, zdravý životní styl, rozdílné podmínky života ve světě

M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání čísel, určování hustoty zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy

CH – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie

F – typy elektráren, rychlost dopravních prostředků

PČ – suroviny pro přípravu pokrmů

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

8. ročník

Výstup	Učivo
Evropa Žák - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti Evropy - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů Evropy - lokalizuje na mapách regiony Evropy, porovnává je podle zvolených kritérií - charakterizuje a lokalizuje nejvýznamnější státy Evropy - zvažuje, jaké změny v Evropě nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Evropa Charakteristika z hlediska přírodních a ekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti Modelové regiony – přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy
Česká republika - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu - hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	Česká republika Zeměpisná poloha, rozloha, členitost Přírodní poměry Základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství Postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodních organizací Regiony České republiky – krajské členění, kraj místního regionu

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

VDO 4 – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá

EGS 2 – objevování Evropy (poloha státu na mapě světa, orientace, postavení hospodářství v rámci EU a světa, rozvoj služeb)

EGS 3 – jsme Evropané (EU, spolupráce zemí)

MKV 1 – kulturní diference (kultura národů a tradice)

MKV 4 – princip sociálního smíru a solidarity (pomoc států v zátěžových situacích)

ENV 1 – ekosystémy

ENV 3 – problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí (stav přírody, ochrana, předpoklad vývoje, vliv hospodářství na životní prostředí – těžba, průmyslové závody, doprava, cestování, stav životního prostředí)

MEV 2– interpretace vztahu mediálního sdělení a reality (zdroj informací, obrazových materiálů, aktuality, sběr, třídění, hodnocení hospodářských údajů, srovnání regionů)

MEV 3 – stavba mediálního sdělení (aktuality, zdroj informací – mapy)

Mezipředmětové vztahy:

PŘ – geologická stavba, ochrana přírody, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, krajina, stav přírody

M – porovnávání rozlohy, hustota obyvatelstva, práce s daty

F – atmosférické prvky, typy elektráren

CH – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie, průmysl regionů

ČJL – významné osobnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Zeměpis

9. ročník

Výstup	Učivo
Společenské a hospodářské prostředí Žák - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace - posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	Obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické charakteristiky, sídla Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa Světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úrovně Politická geografie – státy světa, politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; hlavní světová konfliktní ohniska
Životní prostředí - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	Vztah přírody a společnosti – trvale udržitelný život a rozvoj, ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

VDO 2 – občanská společnost a stát (prvky vlády, demokracie, totalita, vztahy mezi státy světa, orientace v terénu, práce s mapou)

EGS 2 – objevování Evropy, světa (život v mezinárodním prostoru, globalizace, závislost sv. hospodářství na těžbě ner. surovin, vyčerpatelnost nerostných surovin, mezinárodní spolupráce, orientace v evropském a mezinárodním prostoru, globalizace, globální úroveň uvažování, důsledky gl. problémů pro každého z nás, globální úroveň životního prostředí – možnosti zlepšení, živelné pohromy, nebezpečí terorismu)

ENV 3, 4 – problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí (vztah k přírodě, vliv hospodářství na krajinu a životní prostředí, ochrana přírody, – vývoj přírodního obrazu světa, aktivní řešení problémů životního prostředí, trvale udržitelný rozvoj, ochrana přírody, trvale udržitelný rozvoj, pohyb v přírodě)

- MEV 1, 4 – kritické čtení a vnímání mediálního sdělení, stavba mediálního sdělení (zdroje informací, aktuality, sběr, třídění, zpracování informací, kritické vyhodnocení informací)

Mezipředmětové vztahy:

- PŘ – životní prostředí, ekologie, vliv prostředí na zdraví lidí, život v přírodní a kulturní krajině, příroda v místní krajině – stav, ochrana, ohrožení zdraví a života člověka, lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, fosilní paliva, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, podvýživa, hlad, HIV, kyselá dešť, oteplování, ekologické katastrofy, rozšiřování pouští, vyčerpateľné nerostné suroviny, kácení tropických deštných lesů, změna rozmanitosti půdy, zemětřesení a sopečná aktivita, vliv přírodních podmínek na osídlení
- M – měřítko, poměr, rozbor grafů, kartogramů, porovnávání čísel, určování hustoty zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy, zpracování statistických údajů
- D – zvyšování tempa růstu obyvatelstva od 19. st. – demografická revoluce, vývoj počtu států, rozvoj společnosti, změny krajiny, života lidí v průběhu času, občanské války
- VO – lidská práva, pokrok lidstva, šetření surovinami, zdravý životní styl, mezinárodní spolupráce, pokrok lidstva, šetření surovinami, mezinárodní organizace, státní zřízení, forma vlády, principy demokracie, náboženství, národnostní menšiny, příčiny válek, možnosti řešení konfliktů, mezinárodní spolupráce, rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa
- INF – zdroj informací
- CH – skleníkový efekt, kyselá dešť, složení atmosféry, ozón, oteplování, výfukové plyny, ropné havárie, nerostné suroviny, jiné zdroje energie, pitná voda – znečištění, živelné pohromy, chemické složení bojových plynů
- F – alternativní zdroje energie, rozvoj techniky

5.2.12 HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Hudební výchova** vychází ze vzdělávací oblasti RVP **Umění a kultura**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	1	1	1	0

Vzdělávání směřuje k vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a celé společnosti. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou, aby získali orientaci v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti a minulosti. Vyučovací předmět Hudební výchova se snaží rozvíjet hudební představy žáků, hledat souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění, chápat hudební jazyk jako specifickou formu komunikace.

Hudebně výchovné činnosti jsou v ŠVP rozděleny na: Vokální činnosti, Instrumentální činnosti, Hudebně pohybové činnosti, Poslechové činnosti.

Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem instrumentálních činností je hra na jednoduché hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem Hudebně pohybových činností je reakce pohybem na znějící hudbu, vlastní pohybové ztvárnění pomocí mimiky, gest i tanečních kroků.

Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a slovně charakterizovat.

Organizace:

Předmět se vyučuje v 6. – 8. ročníku druhého stupně s časovou dotací 1 hodiny týdně. Výuka se obvykle koná ve specializované učebně vybavené hudebními nástroji a audiovizuální technikou. Souběžně s výukou v učebně jsou do výuky zařazovány hudební pořady, výchovné koncerty, případně návštěvy hudebních představení. Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vytváříme situace, metody, způsoby a strategie k aktivnímu, tvořivému a efektivnímu učení;
- vedeme žáky ke správnému užívání terminologie;
- podněcujeme pozitivní vztah k hudebnímu umění;
- podporujeme u žáků vlastní tvorbu, samostatnost a tvořivost, citlivost.

Kompetence k řešení problému

- vedeme žáky k propojení teoretických poznatků s praxí;
- předkládáme žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytujeme dostatek prostor k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě;
- podněcujeme ke sledování vlastního pokroku a vedeme k sebehodnocení výsledků;
- vedeme žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali;
- ukazujeme žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem;
- poskytujeme žákům dostatečný prostor k jejich vlastnímu uměleckému projevu, podněcujeme k prezentaci získaných poznatků;
- vedeme k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti.

Kompetence sociální a personální

- vysvětlujeme zásady chování na kulturních akcích;
- podněcujeme k potřebě být zapojen ve skupině a svým podílem a rolí pozitivně ovlivňovat kvalitu práce;
- vedeme žáky k respektování názorů jiných lidí, skupin, národů;
- podněcujeme vytváření příjemné atmosféry ve třídě.

Kompetence občanské

- vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví;
- vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností;
- vnímáme hudbu jako prostředek k vyjádření prožitků a potřeb všech lidí;
- budujeme v žácích pozitivní postoj k uměleckým dílům a umělcům;
- podporujeme aktivní zapojování do kulturního dění.

Kompetence pracovní

- vysvětlujeme žákům, jak správně používat svůj hlas;
- vedeme žáky k užívání různých hudebních nástrojů a manipulaci s nimi;
- objasňujeme žákům pravidla pro grafický záznam hudby.

Kompetence digitální

- seznamujeme žáky s návody a postupy a možnostmi užívání digitálních technologií v hudbě i dílčích hudebních činnostech;
- nabízíme žákům možnost užívat a samostatně volit vhodné digitální hudební nástroje, aplikace či programy z dostupné nabídky pro řešení konkrétních úkolů při reprodukci, produkci i vlastním experimentováním a hudební tvorbě individuální i skupinové;
- využíváme digitální technologie jako nástroje zprostředkování hudby mezi žákem (recipientem) a autorem (hudebním dílem), umožňujeme žákovi vstupovat do této komunikace prostřednictvím zaznamenávání, sdílení i reprodukce hudby dostupnými digitálními technologiemi a vnímat sebe sama v roli poučeného posluchače i interpreta;
- vedeme žáky k respektování autorství a autorských práv u vytvořených digitálních hudebních i zvukových projektů a k etickému jednání při interakci s těmito projekty v digitálním prostředí uváděním příkladů z hudební produkce a showbiznyusu i běžného života hudebního konzumenta.

Realizovaná průřezová témata v předmětu hudební výchova:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Multikulturní výchova (MKV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
6. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák - odliší lidovou a umělou píseň, ukolébavky, písně pracovní, milostné - seznamuje se s pojmem lidový dvojhlas, písněmi jiných národů - správně nasadí tón, intonuje, upevňuje hlasovou techniku - správně dýchá a frázuje, zpívá vázaně - dokáže podle svých individuálních dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně zpívat v jednohlase, dvojhlasu (tercie) - orientuje se v jednoduchém notovém zápise, čte a píše noty v rámci houslového klíče - popíše stupnici, prohlubuje znalosti o dur a moll tóninách - rozezná hudebně výrazové prostředky	Lidové, umělé písně, vánoční písně, výběr písní Rozšiřování a upevňování hlasového rozsahu, diatonické postupy v durových tóninách Dechová průprava Hlasová hygiena, náprava hlasové nedostatečnosti Vícehlasy a jednohlasy zpěv Základní a odvozené tóny (posuvky, předznamenání, odrážky) Práce s notovým materiálem Stupnice durové a mollové (půltón, celý tón) Dynamika v písni Orientace v notovém záznamu vokální skladby Čtení a psaní not v G klíči
Instrumentální činnosti - opakuje poznatky o smyčcových nástrojích, seznamuje se s dalšími hudebními nástroji v lidové hudbě, dovede je pojmenovat a rozlišit zvukem - seznámí se s členěním melodie - správně rytmicky doprovází na jednotlivé hudební nástroje - dokáže vytvořit vlastní rytmické motivy, upevňuje znalosti o dynamice - ztvární rytmus a píseň hrou na tělo - seznámí se s pojmem předvětí, závětí - správně rytmicky doprovází jednoduchou píseň na Orffovy nástroje - zná a používá notový záznam v jednočárkové oktávě	Nástroje v lidové hudbě Lidové kapely (dudy, cimbál, housle) Dělení hudebních nástrojů Hra a tvorba doprovodů na Orffovy hudební nástroje Nástrojová reprodukce melodií Hudebně výrazové prostředky (melodie, rytmus, harmonie, dynamika, barva) Hudební forma písně
Poslechové činnosti - rozliší skladbu instrumentální a vokální, duchovní a světskou - seznámí se s různými kombinacemi nástrojového seskupení - seznámí se s typy zpěvních hlasů - analyzuje hudebně výrazové prostředky užitě v hudebním díle - rozliší dur a moll melodií, dur a moll akord - poslouchá a poznává jednotlivé hudební nástroje, zařazuje je do jednotlivých nástrojových skupin, opakuje znalosti o symfonickém orchestru, orientuje se v jednoduché partituře - popíše pojem variace - zná pojem opera, opereta, muzikál, rozpozná základní rozdíly mezi nimi - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění - hodnotí poslechové skladby, vnímá roli posluchače - orientačně se seznámí s jednoduchými podobami vícehlasu	Instrumentální a vokální seskupení Kantáta, oratorium Symfonický orchestr Partitura Variace, fuga, kanon, koncert, suita Hudební ukázky opery, operety, muzikálu Hudba polyfonní a homofonní Slovní charakteristika hudebního díla Gregoriánský chorál, G. Palestrina, O. Lasso,

- seznamuje se s hudebně časovou přímkou, orientačně zařazuje hudební skladatele a skladby do období - pozná rozdíl mezi symfonií a symfonickou básní - v digitálním prostředí vyhledá multimediální umělecký projekt, popíše jeho hudební složku	J. S. Bach, A. Vivaldi, W. Mozart, L. v. Beethoven Symfonie, symfonická báseň Interpretace hudby v hudební složce multimediálního projektu – film, videoklip
Hudebně pohybové činnosti - chápe pojem takt - rozezná dvoudobý a třídobý takt - taktuje složitější rytmické útvary - rozezná některé z tanců různých stylových období - pohybem reaguje na znějící hudbu s využitím gest a tanečních kroků	Polkový krok, valčík, mazurka Pantomima, balet Taktování ve 2/4 a 3/4 taktu, tempo, dirigent Základní kroky vybraných tanců

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – smyslové vnímání, cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

OSV 5 – kreativita při ztvárnění hudby

OSV 8 – komunikace – umění jako prostředek komunikace, řeč těla, zvuků a slov, cvičení aktivního naslouchání, dovednosti pro verbální a neverbální sdělování

EGS 1 – Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky, tradice národů Evropy

EGS 2 – objevujeme Evropu a svět – poznávání světové hudby

MKV 1 – kulturní diferenciacce – poznávání vlastního hudebního zakotvení

MKV 4 – multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování

Mezipředmětové vztahy

ČJL – čtení textů písní s porozuměním

D – slohové období

VV – ilustrace k písním

TV – hudebně pohybová výchova, rozvíjení motoriky, polkový, valčíkový a pochodový krok

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
7. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák - dodržuje správné pěvecké návyky a hlasovou hygienu, rozšiřuje si hlasový rozsah - zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně, dle svých možností zazpívá lidový dvojhlas - respektuje dynamiku písně, tempo písně - odliší pojmy tónina a stupnice - prohlubuje znalosti akordu, seznámí se se základními kytarovými značkami - rozpozná základní druhy intervalů a poznatky využívá ve vokálních činnostech	Hlasová cvičení, intonace a vokální improvizace Reprodukce tónů Zpěv lidových a umělých písní Orientace v notovém záznamu Stupnice, tónina Akord Interval
Instrumentální činnosti - obeznámí se s moderními hudebními nástroji - vytleská podle individuálních dispozic obtížnější rytmus - vyjádří své hudební představy pomocí hudebních nástrojů	Hudební nástroje Tvorba doprovodů
Poslechové činnosti - seznámí se s pojmem umělé a nonumělé hudby - orientuje se v hudební časové přímce světových dějin - seznámí se s vybranými skladbami jednotlivých období a jejich hlavními představiteli - seznámí se s kořeny moderní populární doby, počátky jazzu a s jejich představiteli - srovnává a postihuje charakteristické rozdíly hudebních žánrů, vnímá roli posluchače - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění, dokáže využít možnosti, které mu dávají multimédia a digitální prostředí	Hudební ukázky – počátky hudby, gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, 20. století (impresionismus, dodekafonie, expresionismus, Pařížská šestka, novoklasicismus) Velikáni světové hudby Jazz v USA, rock, swing, rock and roll, country, western, disco, punk, nový romantismus, neorock, rap, hip hop, elektronická hudba, aleatorní hudba Slovní charakteristika hudebního díla, rozdíl mezi módností a moderností Vytváření vlastních soudů a preferencí Hudební klip, film a muzikál
Hudebně pohybové činnosti - vyjádří hudbu pomocí gest, mimiky, „řečí“ těla - vyjadřuje pohybem různé taneční rytmy	Pohybový doprovod hudby Taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění Moderní tanec

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí – můj vztah k sobě samému, moje učení, moje vztahy k druhým lidem, sebepojetí

OSV 5 – kreativita při zpěvu a pohybových činnostech

OSV 9 – kooperace a kompetice – rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (respektující komunikace, řešení konfliktů)

EGS 2 – objevujeme Evropu a svět – poznávání světové hudby

EGS 3 – jsme Evropané – co Evropu spojuje

MKV 1 – kulturní diferenciacce – poznávání vlastního kulturního zakotvení

MKV 2 – lidské vztahy – vztahy mezi kulturami

MKV 4 – multikulturalita současného světa

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – vliv médií na šíření hudby

Mezipředmětové vztahy

ČJL – literatura

D, VV – slohová období

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: Hudební výchova
8. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti Žák - dodržuje správné pěvecké návyky a hlasovou hygienu - volně interpretuje písně a jednoduché skladby - zpívá kultivovaně a pěvecky správně písně různých žánrů dle svých individuálních dispozic - pokusí se dle svých dispozic o vícehlasý zpěv - pracuje aktivně s grafickým záznamem písně i jednoduché skladby - shrnuje a dává do souvislostí základní hudební teoretické znalosti	Upevňování již osvojených pěveckých dovedností hlasových, intonačních rytmických Techniky vokálního projevu, scat, falzet Opakování učiva o lidových a umělých písních s důrazem na dynamiku, rytmus, tempo Realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 taktu Písně J. Ježka, J. Suchého, J. Šlitra České country, tramské, folkové, popové a rockové písně Dur a moll stupnice
Instrumentální činnosti - prohlubuje znalosti o rytmu, metru, tempu - rozpozná moderní hudební nástroje, jejich výrazové možnosti - zvládá jednoduché hudební doprovody, improvizace - hraje na rytmické nástroje Orffova instrumentáře	Rytmus, tempo, tempová označení Moderní hudební nástroje Hra na rytmické i melodické nástroje Záznam instrumentální hudby
Poslechové činnosti - seznámí se s našimi nejstaršími hudebními památkami - dává do souvislostí světové a české hudební dějiny - orientuje se v hudební časové přímce českých dějin - vysvětlí vznik a přínos Národního divadla pro české hudební dějiny - seznámí se s vybranými skladbami jednotlivých období a jejich hlavními představiteli - orientuje se v české populární hudbě 20. století - zná charakteristické znaky a umí nalézt souvislosti z jiných oborů umělecké činnosti - vyhledává v digitálním prostředí digitální díla, která se citují (např. div. hra, lit. dílo), zachovává bezpečnost a ochranu osobních údajů a soukromí včetně respektování autorských práv	Hudební ukázky – Hospodine, pomiluj ny, Svatý Václave, Ktož sú boží bojovníci, gregoriánský chorál Česká hudba od nejstarších památek po dnešní dobu Charakteristické znaky slohových období gotiky, renesance, baroka, klasicismu, romantismu a hudby 20. století Jazz, swing, tramské písně, bigbeat, populární hudba OD, Semafor Vztahy v hudbě, člověk a hudební dílo Autor, interpret, posluchač Hudba a technika Slovní charakteristika hudebního díla Hudební skladby v kontextu jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku

	Legální a nelegální stahování hudby, ochrana autorských práv Vhodné a nevhodné využití hudby – hudba v reklamě, v počítačových hrách (hudba původní a převzatá)
Hudebně pohybové činnosti – vyjadřuje pohybem charakter hudby, navrhne na vybranou hudbu jednoduchý pohybový projev – správně vnímá a vyjadřuje rytmus taktováním	Základní prvky moderních tanců Pohybové vyjádření hudby Pohybové hry Taktování

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání – dovednosti pro učení a studium, kultura obce

OSV 4 – psychohygienu – dovednosti zvládnutí stresových situací

OSV 9 – kooperace a kompetice – vedení a organizování práce skupiny

OSV 10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětu

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

MEV 2 – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – rozdíl mezi reklamou a zprávou

MEV 5 – fungování a vliv médií ve společnosti – vliv médií na kulturu

Mezipředmětové vztahy

ČJL – Národní divadlo, Osvobozené divadlo

5.2.13 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** je součástí vzdělávací oblasti **Umění a kultura**. V jednotlivých ročnících je vyučován takto:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	2	2	1	1

Vzdělávací obsah předmětu přispívá k rozvíjení tvůrčí činnosti, smyslové citlivosti a uplatňování subjektivity. Žáci jsou seznamováni s výtvarnými osobnostmi i uměleckými díly z průběhu vývoje uměleckých slohů, směrů a stylů.

Ve výuce jsou žáci vedeni k uplatňování tvořivého přístupu k práci. Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Výuka výtvarné výchovy vede žáky ke kladnému vztahu k umění a napomáhá vytvářet obecný kulturní přehled, směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění, vede také k toleranci odlišnosti ve výtvarném umění a ukazuje žákům možnosti a způsoby používání různých výtvarných technik, včetně digitálních technologií. Výtvarná výchova se podílí na rozvoji kreativity, abstraktního myšlení, fantazie a představivosti. Žáci rozvíjejí individuální dovednosti pro kooperaci a komunikaci.

Vzdělávací obsah výtvarné výchovy je rozdělen do tří tematických okruhů:

- Rozvíjení smyslové citlivosti
- Uplatnění subjektivity
- Ověřování komunikačních účinků.

Organizace:

Hodiny probíhají vždy dvě za sebou v 6. a 7. ročníku a po 1 hodině v 8. a 9. ročníku, a to ve specializované učebně výtvarné výchovy. Součástí výuky jsou přednášky, besedy, referáty, výstavy, exkurze, soutěže. Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání – skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnému pozorování a vnímání reality;
- vedeme žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření;
- učíme žáky využívat poznatky v dalších výtvarných činnostech;
- klademe důraz k užívání informačních zdrojů (literatura, média, internet, výstavy, přednášky, workshopy apod.).

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů a výtvarných problémů;
- učíme žáky využívat získaná poznání při vlastní tvorbě;
- vedeme žáky k využívání různých technik (brainstorming);
- učíme žáky přemýšlet o různorodostech interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujímat k nim svůj postoj;
- učíme žáky samostatně kombinovat vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření.

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme schopnost vyjádřit svůj názor, obhájit ho a argumentovat vhodnou formou;

- učíme žáky respektovat názory jiných;
- vedeme žáky k zapojování se do diskusí;
- rozvíjíme schopnost pojmenovat vizuálně obrazné elementy, porovnávat je, umět ocenit vizuálně obrazné vyjádření;
- vedeme žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti;
- vedeme žáky k rozvoji individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navázat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlení, pozitivní myšlení);
- vedeme žáky k zaujímání a vyjádření svého postoje k vizuálně obraznému vyjádření.

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme schopnost umět tvořivě pracovat ve skupině;
- vedeme žáky ke kolegiální pomoci;
- učíme žáky respektovat různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu, individuálního přístupu;
- vedeme žáky k rozvoji sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny);
- vedeme žáky k rozvoji individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence;
- umožňujeme žákům ukázat, v čem vynikají nebo jsou schopni uspět, dáváme individuálním přístupem šanci prožít úspěch.

Kompetence občanské

- vychováváme žáky k pochopení a respektování estetických požadavků na životní prostředí;
- pomáháme žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům;
- umožňujeme žákům spolupodílet se na akcích školy i obce a tím poznávat realitu nejbližšího okolí (projektové dny, soutěže, výstavy, výzdoba školy).

Kompetence pracovní

- učíme žáky užívat samostatně vizuálně obrazné techniky;
- vedeme žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi;
- učíme žáky dodržovat hygienická a bezpečnostní pravidla;
- vedeme žáky k hospodárnosti, spořivosti;
- doplňujeme výuku o praktické exkurze a výstavy;
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení vlastních reálných možností.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení;
- vedeme žáky k sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace;
- vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Průřezová témata realizovaná v předmětu Výtvarná výchova:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 6.

Výstupy	Učivo
Žák: – vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření, zpracovává je pro vyjádření vlastních zkušeností vjemů, představ a poznatků – zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly, kombinuje je s podněty z představ a fantazie – vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, včetně prostorového ztvárnění – osvojuje si pomocné techniky při zobrazování prostorových vztahů a jevů – interpretuje vizuálně obrazná vyjádření minulosti, porovnává je se současností, vychází ze svých historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků – rozpozná epochu děl malířských, sochařských, architektonických (ve spojení s dějinami lidstva – využití učiva dějepisu příslušného ročníku) – řeší úkoly dekorativního charakteru v ploše i za použití digitálních médií – počítačová grafika a fotografie, využívá je ke své tvorbě – osvojuje si jednoduché techniky kresby, různé materiály a výtvarné prostředky, vnímá rozdílný výsledný efekt – osvojuje si různé techniky malby, míchání a vrstvení barev	Kresba: – různými výtvarnými prostředky na různé materiály – dílčích prvků – prvků v pléněru – kompozice 2–3 prvků – postavy, zvířete Teorie barev – barevné spektrum, základní a doplňkové, teplé a studené barvy, barevné odstíny, barevný tón, jas Malba – temperové a vodové barvy Pravěké a starověké umění Malířství, sochařství, architektura Další výtvarné techniky Koláž, mozaika, textilní aplikace, kaširování, prostorové objekty atd. Písmo – kreslené, vytrhávané, krátké nápisy, tvorba iniciály Ilustrace ke čtenému nebo mluvenému textu Práce s www stránkami a výtvarnými programy Návštěva galerie

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 5 – kreativita při tvorbě výtvarného díla

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení (plakát, reklama)

Mezipředmětové vztahy:

D – historické souvislosti, umělecké slohy

Z – planetární systém, krajina kolem nás

ČJL – literární text jako předloha k výtvarnému zpracování, umělecké slohy a směry

INF – počítačová grafika

HV – vyjádření pocitů z poslechu skladby

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 7.

Výstupy	Učivo
Žák: – vytváří, pojmenovává a kombinuje prvky vizuálně obrazných vyjádření, zpracovává je pro vyjádření vlastních zkušeností vjemů, představ a poznatků – zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly, kombinuje je s podněty z představ a fantazie – vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, včetně prostorového ztvárnění – osvojuje si různé techniky kresby, malby a další výtvarné techniky při zobrazování prostorových vztahů a jevů – interpretuje vizuálně obrazná vyjádření minulosti, porovnává je se současností, vychází ze svých historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků – rozpozná epochu děl malířských, sochařských, architektonických (ve spojení s dějinami lidstva – využití učiva dějepisu příslušného ročníku) – řeší úkoly dekorativního charakteru v ploše i za použití digitálních médií – počítačová grafika a fotografie, využívá je ke své tvorbě – zvládá míchání a vrstvení barev – osvojuje si a k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a v digitálních médiích – počítačová grafika, video, animace – poznává působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku – ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření – navazuje a rozvíjí všechny výstupy získané v předchozím ročníku	Kresba: – pokročilejší techniky stínování – kompozic složitějších prvků – kompozic v plenéru – postavy v pohybu, skupiny postav – portréty – jednobodové perspektivy Malba: akvarel, barevný kontrast a harmonie barev, využití zvoleného spektra barev Abstrakce – myšlenky, pocity, prožitky Kombinace různých technik a materiálů Románské, gotické a renesanční a orientální umění Kaligrafie Užitá grafika, reklama a propagační materiály, tisk Ilustrace k hudební skladbě Návštěva galerie, muzea nebo výstavy

V průběhu 7. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 5 – kreativita při tvorbě výtvarného díla

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení (plakát, reklama)

Mezipředmětové vztahy

D – historické souvislosti, umělecké slohy

PŘ – stavba organismů, struktury přírodnin, ekologie

ČJL – literární text jako předloha k výtvarnému zpracování, umělecké slohy a směry

INF – počítačová grafika

HV – hudební skladba (vyjádření pocitů)

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 8.

Výstupy	Učivo
– Žák: – vybírá a vytváří, kombinuje a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření, zpracovává je pro vyjádření vlastních zkušeností vjemů, představ a poznatků – variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků – zvládne složitější perspektivu – zvládá techniku malby, rozlišuje vlastnosti a psychologické účinky barev a jejich symboliku – zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie – osvojuje si interpretaci jevů a procesů v proměnách a vztazích – vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává jeho účinky s účinky běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření. – interpretuje vizuálně obrazná vyjádření minulosti, porovnává je se současností, vychází ze svých historických znalostí, zkušeností a prožitků – rozpozná epochu děl malířských, sochařských, architektonických (ve spojení s dějinami lidstva – využití učiva dějepisu příslušného ročníku) – rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, subjektivního účinku i symbolického obsahu – k tvorbě využívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a v digitálních médiích – ověřuje komunikační účinky upravených i samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření – navazuje a rozvíjí všechny výstupy získané v předchozích ročnících	Kresba Různé materiály, sestavení kompozice, volba výřezu krajiny Kresebné studie Portrét, postava, zvíře Kompozice písmen Tvorba reklamních poutačů a plakátů Návrh designu Předmět denní potřeby, obal cd, knihy Dvoubodová perspektiva Stínování v barevném spektru Strukturální malba Baroko, klasicismus, romantismus, impresionismus, symbolismus, secese Lidové umění – krajka Ilustrace ke čtenému nebo poslouchanému textu Návštěva muzea, galerie nebo výstavy Fotografie, jednoduchá PC animace, video

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 5 – kreativita při tvorbě výtvarného díla

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení (plakát, reklama)

Mezipředmětové vztahy

D – historické souvislosti, umělecké slohy

PŘ – stavba organismů, struktury přírodnin, ekologie

ČJL – literární text jako předloha k výtvarnému zpracování, umělecké slohy a směry

INF – počítačová grafika

HV – hudební skladba (vyjádření pocitů)

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 9.

Výstupy	Učivo
Žák: – vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků – variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků – zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie – zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace – vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření – rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku – interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků – rozpozná epochu děl malířských, sochařských, architektonických (ve spojení s dějinami lidstva – využití učiva dějepisu příslušného ročníku) – ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření – navazuje a rozvíjí všechny výstupy získané v předchozích ročnících	Uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu Kresba figury podle modelu, autoportrét Malba – portrét Využití správné kombinace barev v malbě (studené, teplé tóny) Výtvarné umění 20. a 21. století – kubismus, poetismus, dadaismus, surrealismus atd. Snové vize Optické klamy Reklama a propagační prostředky, obaly, plakáty, vizitky, návrh virtuální reality Ilustrace k hudební skladbě, k básni (obrázek z textu) Návštěva muzea nebo výstavy, historického objektu Výzdoba prostor školy

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 5 – kreativita při tvorbě výtvarného díla

MEV 6 – tvorba mediálního sdělení (plakát, reklama)

Mezipředmětové vztahy

D – historické souvislosti, umělecké slohy

PŘ – stavba organismů, struktury přírodnin, ekologie

ČJL – literární text jako předloha k výtvarnému zpracování, umělecké slohy a směry

INF – počítačová grafika

HV – hudební skladba (vyjádření pocitů)

5.2.14 TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Tělesná výchova** je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví**. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	2	2	2	2

Vzdělávání je zaměřeno na regeneraci a kompenzaci jednostranné zátěže působené pobytem ve škole, rozvoj pohybových dovedností a kultivaci pohybu, poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty, rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví a na osvojování dovedností jim předcházet nebo je řešit. Tělesná výchova je součástí komplexního vzdělávání žáků v problematice zdraví a v poznání vlastních pohybových možností a zájmů. Jejím smyslem je samostatně hodnotit úroveň své zdatnosti, řadit pohybovou aktivitu do denního režimu tak, aby uspokojovala vlastní pohybové potřeby i zájmy a zároveň rozvíjela výkonnost žáka, sloužila k regeneraci i kompenzaci dalších zatížení. Schopnosti a dovednosti žáků jsou postupně rozvíjeny od nejjednodušších činností ke komplexnímu zvládnutí dané sportovní činnosti v celém období výuky na druhém stupni.

Vzdělávací obsah je rozdělen do tří tematických okruhů:

1. Činnosti ovlivňující zdraví
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
3. Činnosti podporující pohybové učení

Organizace:

Tělesná výchova je vyučována ve společných skupinách žáků a žákyň. Pro výuku jsou využívána sportoviště ZŠ Nová Role (tělocvična, hřiště v areálu školy), víceúčelové hřiště TJ, v případě domluvy o pronájmu sportovní zařízení jiných subjektů. Výuku tělesné výchovy mohou doplňovat jednorázové sportovní akce.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- přispíváme k rozšíření dovednostního a schopností žáka jako spoluhráče, protihráče, rozhodčího, spolucvičícího, pomocníka, organizátora, vedoucího, záchránce, partnera ve hře a při cvičení;
- rozvíjíme schopnost používat odborné názvosloví, gesta, signály;
- vedeme žáky k získávání poznatků o tělesné fyziologii (fungování) na základě ověřování účinnosti kondičních programů pro rozvoj zdravotně orientované zdatnosti (ZOZ) – sledování, zaznamenávání, vyhodnocování;
- umožňujeme zažít úspěch každému žákovi v rámci týmu i samostatně;
- motivujeme učení směřováním k pěkné postavě a zdravému životnímu stylu poukázáním na možnost kdykoliv se bez problémů zapojit do skupiny lidí hrajících kolektivní hry (volejbal, fotbal, basketbal) ve volném čase s možností navázání nových kontaktů a uváděním příkladů z oblasti sportu;
- umožňujeme žákům organizovat a řídit vlastní učení novým pohybovým dovednostem a rozvoj pohybových schopností podle svých předpokladů;
- hodnotíme žáky důsledně podle individuálního zlepšení;
- povzbudíme žáky ke sledování sportovních soutěží.

Kompetence k řešení problémů

- formou nácviku herních a cvičebních strategií vedeme žáky k objevování logických postupů, které vedou k úspěchu a k vyřešení problémových situací;
- zapojujeme žáky do soutěží, turnajů, prezentací a organizace sportovních akcí;
- vedeme žáky k získávání informací o vhodné sportovní výzbroji a výstroji, o zásadách hygieny při a po sportování;
- povzbuzujeme k zavádění alternativních řešení ve výběru náčiní, losování, délky hrací doby, úpravy pravidel podle aktuálních podmínek atd.

Kompetence komunikativní

- směřujeme žáky k využívání dostupných prostředků komunikace (internet, televize, noviny, časopisy) k vyhledávání novinek ve sportovních odvětvích (nová pravidla, novinky ve výstroji apod.);
- vedeme žáky k používání jasného a stručného vyjadřování zvláště v herních situacích, ke vhodné komunikaci mezi sebou, s rozhodčím na hřišti a při vedení družstva;
- pomáháme žákům při rozvíjení vztahů se sportovci z jiných škol;
- okamžitě řešíme otázky šikany nebo netolerance, neodpovědného přístupu k osobnímu a školnímu majetku.

Kompetence sociální a personální

- vytváříme u žáků svým vlastním příkladem pozitivní vztah k pohybu;
- povzbuzujeme u žáků chování v duchu tolerance, hru fair play a schopnost empatie;
- informujeme o negativěch sportu (doping, korupce);
- do hodnotového řebříčku žáků zařazujeme snahu o zdravý životní styl s velkou mírou pohybu;
- vedeme ke spolupráci při dosahování společných cílů ve prospěch skupiny či sportovního družstva a k respektování pravidel soutěží a her;
- pomáháme nacházet vlastní místo ve skupině a odhadovat důsledky vlastního jednání a chování;
- stavíme žáky při sportu do zodpovědných rolí (kapitán, rozhodčí, organizátor, časoměřič, komentátor).

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke stanovení krátkodobých a dlouhodobých cílů v rámci získávání pohybových dovedností a rozvíjení pohybových schopností ve volném čase.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k poznání a dodržování zásad bezpečnosti při pohybové činnosti;
- učíme žáky připravit sportovní náčiní a sportoviště pro různé druhy cvičení a uklidit ho po ukončení činnosti.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k poznání a využívání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti pohybových aktivit a sportu, k využívání digitálních technologií pro sledování, zaznamenávání a vyhodnocování pohybového režimu;
- vedeme žáky k cílenému zařazování kompenzačních cvičení do pohybového režimu pro snížení zdravotních rizik spojených s pohybovou neaktivitou při používání digitálních technologií.

Realizovaná průřezová témata v předmětu Tělesná výchova:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Multikulturní výchova (MKV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
6. - 7. ročník

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví Žák - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program - samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly - odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; - upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Význam pohybu pro zdraví Zdravotně orientovaná zdatnost Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových skupin Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny - zná několik pohybových her pro rozvoj rychlosti, obratnosti, síly, vytrvalosti, představitosti, hry bojové, soutěživé, relaxační apod. - využívá při hrách různé pomůcky (míčky, šátky apod.) - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché gymnastické cviky (stoj na hlavě, stoj na rukou, přemet stranou, kotoul ze stoje na rukou) - předvede správnou techniku odrazu z gymnastického můstku a přeskočí kozu - při všech těchto pohybových činnostech projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - zvládá techniku šplhu na tyči - zná základy rytmické gymnastiky, jiné kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem - cvičí s náčiním - zaujme střehový postoj - zná různé druhy držení soupeře (držení končetin) - umí se pohybovat v postoji - předvede běžeckou abecedu - rozeznává nízký a vysoký start - určí svoji odrazovou nohu	<u>Pohybové hry</u> <u>Gymnastika:</u> akrobacie přeskoky šplh na tyči Estetické a kondiční formy <u>cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem</u> <u>Úpoly</u> <u>Atletika:</u> běh skoky hody

- rozlišuje techniku běhu sprintu a vytrvalostního běhu (do 1000 m) - zvládá statickou předávku štafetového kolíku - umí správnou techniku odrazu při skoku do dálky z různých rozběhových vzdáleností a se správným dopadem na obě nohy - dokáže připravit doskočiště pro skok vysoký se stojany a laťkou - skočí přes laťku stylem flop - zvládá techniku hodů míčkem nebo granátem z místa - zvládá základní herní činnosti jednotlivce (driblink, odbití spodem a vrchem, podání, vedení míčku, přihrávky atd.) - rozeznává turistické značky - dokáže se orientovat v terénu podle mapy a navigace - dodržuje pravidla ochrany přírody - umí připravit a zdokumentovat jednoduchou turistickou akci - zná základy pravidel a dokáže podle nich hrát (badminton, kinball, stolní tenis, softbal, tchoukball, frisbee, apod.)	<u>Sportovní hry:</u> basketbal, volejbal, florbal <u>Turistika a pobyt v přírodě</u> <u>Další (i netradiční) pohybové činnosti</u> (podle podmínek školy a zájmu žáků).
Činnosti podporující pohybové učení - užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu - naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky, čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu - dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji - rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora - sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí - zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže - zpracovává naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	Komunikace v TV Organizace prostoru a pohybových činností Historie a současnost sportu Pravidla osvojovaných pohybových činností Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Tělesná výchova
8. - 9. ročník

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví Žák - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program - samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly - odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; - upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Význam pohybu pro zdraví Zdravotně orientovaná zdatnost Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových skupin Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny - zná několik pohybových her pro rozvoj rychlosti, obratnosti, síly, vytrvalosti, představitosti, hry bojové, soutěživé, relaxační apod. - využívá různé pomůcky (míčky, šátky apod.) - zvládá v souladu s individuálním předpoklady jednoduché gymnastické cviky (kotoul letmo, kotoul přes překážku) - zvládá nejjednodušší cviky na hrazdě a na kruzích - skočí přes švédskou bednu (roznožka a skrčka) se správnou technikou odrazu z trampolíny - při všech těchto pohybových činnostech projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - zvládá techniku šplhu na laně - zná různé druhy držení soupeře (držení celého těla) - umí použít různé techniky sebeobrany dle formy útoku - zkvalitňuje techniku sprintu a vytrvalostního běhu (do 3000 m) - zvládá předávku štafetového kolíku v plné rychlosti - umí správně rozměřit rozběh na skoky, zaměřuje se na jeden ze dvou typů skoku (závěsný, kročňý) a technicky zvládá dopad - zdokonaluje techniku skoku přes laťku stylem flop - zvládá techniku vrhu koulí z místa a s přesunem v kruhu	<u>Pohybové hry</u> <u>Gymnastika:</u> akrobacie cvičení s náčiním a na náradí přeskoky šplh na laně <u>Úpoly</u> <u>Atletika:</u> běh skoky hody a vrhy

- zvládá základní herní kombinace (přihrávky, taktika, pozice) - přesunuje se v terénu - zná základní turistické dovednosti - umí založit a uklidit tábor - zná základy pravidel a dokáže podle nich hrát (badminton, kin ball, stolní tenis, softbal, tchoukball, frisbee, apod.)	<u>Sportovní hry:</u> basketbal, volejbal, florbal <u>Turistika a pobyt v přírodě</u> <u>Další (i netradiční) pohybové činnosti</u>
Činnosti podporující pohybové učení - užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu - naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky, čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu - dohodne se n spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji - rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora - sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí - zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže - zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	Komunikace v TV Organizace prostoru a pohybových činností Historie a současnost sportu Pravidla osvojovaných pohybových činností Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností

V průběhu 6. – 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata

OSV 7 – mezilidské vztahy, jednání v duchu fair play

OSV10 – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, zvládání rozhodovacích situací

MKV 2 – lidské vztahy, respektování spoluhráče, soupeře, opačného pohlaví

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí, ochrana přírody při sportovních aktivitách

MEV 5 – fungování a vliv médií ve společnosti, tlak médií na výkon sportovce

Mezipředmětové vztahy

Z – orientace v terénu, práce s mapou

VKZ – hygiena, zásady první pomoci, zdravý životní styl, režim dne, zásady 1. pomoci

PŘ – anatomie těla, ochrana přírody

VO – fair play

HV – rytmus

F – odrazová síla, kinetika

5.2.15 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví**. Je vyučován po jedné hodině týdně v 8. a 9. ročníku.

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	0	0	1	1

Výchova ke zdraví je na 2. stupni školy zařazena jako samostatný předmět v souladu s koncepcí dlouhodobého plánu rozvoje školy s cílem plnohodnotného fungování v programu sítě zdravých škol. V rámci výuky získávají žáci důležitou orientaci v tom, co je zdravé a co může zdraví prospět. Dále se žáci seznamují s riziky, která ohrožují jejich zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování vedoucí k zachování či posílení zdraví. Také zde získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i jiných. Náročným, ale o to důležitějším úkolem, je zprostředkovat žákům dojmy a prožitky související s pozitivním působením zdravých mezilidských vztahů.

Naše vnímání důležitosti této oblasti a způsob její realizace se opírají o dvě základní skutečnosti:

- zdraví člověka je vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody
- zdraví je základním nezbytným předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost.

Proto se stává poznávání a praktické ovlivňování rozvoje a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání v naší škole.

Organizace

Předmět je vyučován v kmenové třídě, tělocvičně, případně i ve venkovních prostorech v integraci s předmětem Tělesná výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- nabízíme žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku biologie člověka i jeho zdraví a povedou k ochotě se o ni dále zajímat;
- předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů s tematikou biologické podstaty člověka a jeho zdraví a vedeme je k jejich pravidelnému využívání.

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k porovnávání odborných názorů, mediálních tvrzení a vlastních praktických zkušeností o člověku a jeho zdraví a k vyvozování optimálních praktických postupů v rámci svých možností;
- vedeme žáky k samostatnému pozorování praktických jevů a jednání lidí souvisejících se zdravím (především civilizačními chorobami), k jejich vyhodnocování a k vyvozování praktických závěrů pro současnost i budoucnost;
- předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících se zdravím člověka v různých etapách života.

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek možností k porozumění textů a obrazových materiálů souvisejících se stavbou lidského těla, funkcemi jeho orgánů a k jejich běžnému užívání;

- umožňujeme žákům poznávat základní symboly a značky související s problematikou člověka a jeho zdraví a vedeme je k jejich bezpečnému užívání;
- vedeme žáky k formulování vlastních názorů na problematiku zdraví a k možnostem ověřovat si některé praktické dovednosti v modelových situacích.

Kompetence sociální a personální

- navozujeme dostatek situací, které vedou k vědomí odlišnosti i jedinečnosti každého člověka a budou rozvíjet pozitivní sebedůvěru a vědomí vlastních možností ovlivňovat své zdraví;
- vytváříme dostatek situací k poznání potřeby vzájemného respektu i pomoci v otázkách souvisejících s osobou člověka, jeho zdraví, vztahů obou pohlaví atd.

Kompetence občanské

- nabízíme žákům dostatek příležitostí k pochopení práv a povinností souvisejících se zdravím, partnerskými a rodinnými vztahy (jejich dodržování a narušování) i dostatek modelových situací k prokázání praktických dovedností ochránit zdraví své i jiných v krizových situacích, situacích hrubého zacházení, násilí atd.

Kompetence pracovní

- nabízíme dostatek situací k propojení problematiky člověka, jeho hygieny, ochrany jeho zdraví s otázkami ochrany zdraví při práci a zájmové činnosti.

Kompetence digitální

- podporujeme rozvíjení digitálních kompetencí prostředky a technologiemi, které jsou vhodné pro výchovu ke zdraví;
- vedeme žáky k poznání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti výchovy ke zdraví, k běžnému využívání digitálních technologií pro zaznamenání, ukládání a vyhodnocování dat, které jim umožní vhodně utvářet jejich denní režim a rozhodovat se v situacích podporujících i ohrožujících zdraví;
- vedeme žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím digitálních technologií a cílenému snižování rizik souvisejících se ztrátou soukromí a osobního bezpečí při nedodržení pravidel komunikace.

Průřezová témata realizovaná v předmětu Výchova ke zdraví:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Multikulturní výchova (MKV)

Výchova demokratického člověka (VDO)

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví
8. ročník

Výstupy	Učivo
Vztahy mezi lidmi a formy soužití Žák - vyjádří své názory, pocity a postoje k lásce, přátelství a kamarádství - rozlišuje vhodné a nevhodné chování v soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě - vyjmenuje práva a povinnosti členů rodiny - dá si do souvislosti ekonomické stránky života, odlišuje nereálnost od skutečnosti ve finančním zabezpečení rodiny - dá si do souvislosti vliv rodinného prostředí na rozvoj osobnosti dítěte - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a jejich vliv na kvalitu sociálního klimatu z hlediska zdraví	Vztahy ve dvojici Komunikace mezi vrstevníky, spolužáky a ve společnosti dospělých Rodina – postavení a role ženy a muže Práva a povinnosti členů rodiny Rodina a domov, bydlení a škola
Změny v životě člověka a jejich reflexe - zaujme stanovisko k různým názorům dospívajících – oblast tělesné krásy, oblast psychických změn - analyzuje odlišnosti a hledá souvislosti mezi dospívajícími chlapci a děvčaty, kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje	Dětství, puberta, dospívání Tělesné, duševní a společenské změny Projevy tělesné zralosti
Zdravý způsob života a péče o zdraví - charakterizuje základní složky potravy a dává je do souvislosti s růstem a se správnou funkcí orgánů a psychickým zdravím člověka - vyjmenuje a porovná různé alternativní směry výživy (přednosti, nedostatky, rizika) - vyhodnotí údaje o složení potravinářských výrobků z hlediska zdravé výživy a trvanlivosti - uplatňuje zdravé stravovací návyky - popíše, jak postupovat při drobných poraněních - vysvětlí význam první pomoci pro záchranu života - diskutuje o vhodném chování v rámci prevence - dá si do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí - doporučí, jak vhodně omezit působení negativních faktorů přispívajících ke vzniku infekčních chorob - při práci s digitálními technologiemi předchází situacím ohrožujícím zdraví a bezpečí	Výživa a zdraví Výživová hodnota potravy, energetická potřeba organismu Civilizační choroby Zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče Alternativní výživové směry Poruchy příjmu potravy – mentální anorexie, bulimie Ochrana před přenosnými a nepřenosiými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy Chování v situacích úrazu a životu ohrožujících stavů (v domácnosti, při sportu, ve škole, na pracovišti atd.) Zdravotní rizika, prevence přenosu infekčních chorob, význam očkování
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence - pojmenuje a porovná účinky nejnámějších návykových látek, jejich vliv a záludnost v působení na lidský organismus - uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka	Stres a jeho vztah ke zdraví Kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonání únavy, stresových reakcí Auto-destruktivní závislosti Drogy a jejich účinky, vznik

- vysvětlí vznik závislosti - rozlišuje vhodné a nevhodné způsoby trávení volného času - vytvoří si svůj plán v biologických rytmech, které využívá ke své výkonnosti v průběhu dne - analyzuje odlišnosti mezi nebezpečnou situací a agresí, mezi šikanou a škádlením, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým - vyjádří vlastními slovy situace, ve kterých riskuje život a navrhně řešení k vyvarování se tohoto chování - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	závislosti, trestná činnost, doping ve sportu Režim dne Čas strávený u TV, PC Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání Sexuální kriminalita Šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci Bezpečné chování Ochrana zdraví při různých činnostech
Hodnota a podpora zdraví - dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	Prevence v ochraně zdraví Programy podpory zdraví

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání, plánování učiva

VDO 1 – občanská společnost a škola – žák aktivně obhajuje a dodržuje lidská práva a svobodu

MKV1 – kulturní diference – žák komunikuje a tolerantně žije ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních, národnostních a etnických skupin

Mezipředmětové vztahy

ČJL – sportovní slang

OV – stát a právo – protiprávní jednání, právo v každém životě, lidská práva

PČ – provoz a údržba domácnosti

HV – písně o přátelství (trampské písně)

PŘ – biologie člověka – fylogeneze a ontogeneze, anatomie a fyziologie, životní styl, nemoci, úrazy a prevence

TV – relaxační cvičení, hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví

9. ročník

Výstupy	Učivo
Vztahy mezi lidmi a formy soužití Žák - dá si do souvislostí, že je člen rodiny a uvede příklady, jak přispívá k dobrému soužití v rodině - porovná shody a rozdíly mezi funkční a dysfunkční rodinou - navrhne, jak poznat správného partnera - popíše možná rizika při volbě životního partnera - hledá kompromis ve vztazích a schopnost řešit různé krizové situace v rodině - vyhledá a zhodnotí informace v legislativě ČR i EU, které ukládají povinnost dbát o bezpečí dítěte a starat se o své rodiče - zaujme postoj k dětem vyrůstajícím bez rodičů a k dětem v tzv. náhradní rodinné péči - diskutuje, jak současná zatíženost ekonomiky může mít vliv na stabilitu rodiny a zdraví jejich členů (např. problémy spojené s nezaměstnaností, přesčasnou prací) - zaujímá stanovisko, že citová stálost a stabilní rodinné zázemí patří k nenahraditelným hodnotám	Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity Rodina, manželství a rodičovství Stabilita rodiny Širší sociální prostředí Partnerské vztahy, rodičovské předpoklady Změny v rodině-adopce, rozvod, Zákon o rodině Problémy spojené se vstupem do samostatného života Příprava na povolání, přebírání osobní odpovědnosti
Změny v životě člověka a jejich reflexe - popíše změny v dospívání - rozlišuje na příkladech známky tělesné, duševní, citové a sociální zralosti; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví - respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli - vysvětlí možná rizika předčasného zahájení pohlavního života a uvědomuje si všechny důsledky - obhájí význam sexuální zdrženlivosti v dospívání - definuje odpovědné sexuální chování - dá si do souvislosti význam sexuality ve spojitosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli - posoudí vhodné druhy antikoncepce a vysvětlí její význam při plánovaném rodičovství - obhájí význam důkladné připravenosti na manželství a rodičovství - analyzuje různé možnosti vedení porodu (např. možnosti a rizika alternativních porodů) - vyjádří vlastní názor na odlišnosti v sexualitě (poruchy pohlavní identity apod.)	Sexuální dospívání a reprodukční zdraví Anatomie a fyziologie pohlavních orgánů Předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých Prevence nechtěného početí, láska, porod Poruchy pohlavní identity
Zdravý způsob života a péče o zdraví - porovná rozdíly mezi zdravou a nezdravou výživou - rozlišuje mezi potravinami s vysokým a nízkým obsahem tuku, cukru a soli - rozhoduje se ve prospěch zdravých pokrmů - navrhne jídelníček pro vybranou skupinu lidí podle zátěže, věku, pohlaví, popřípadě nemoci, posoudí kvalitu z hlediska výživy - uvede zásady duševní hygieny, které aplikuje v situacích	Výživa a zdraví Energetická potřeba organismu Zásady zdravého stravování Jídelníček pro různé skupiny obyvatel s ohledem na věk, zdraví, nemoc, (diety) Vliv klimatických podmínek

duševní nepohody - diskutuje o reklamě na potraviny z hlediska její věrohodnosti - charakterizuje vliv životního prostředí na výživu a zdraví člověka - analyzuje odlišnosti jídelníčků různých národů, porovná jejich kvalitu se zdravou výživou - popíše, jak dodržovat hygienu duše i těla jako prevenci onemocnění - vyjmenuje zdravotní rizika pohlavně přenosných chorob a navrhne preventivní způsoby rozhodování a chování, jak se před nimi chránit - sestaví účinný plán ochrany zdraví, kde zhodnotí význam preventivních prohlídek pro zachování zdraví a prevenci onemocnění - aplikuje odpovědné chování v situacích ohrožujících zdraví nebo život, popíše, popřípadě modelově předvede poskytnutí první pomoci, včetně první pomoci ve stavech ohrožující život člověka - uplatňuje osvojené preventivní způsoby jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami - svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	a tradic Orientace v odborné a populárně naučné literatuře Tělesná a duševní hygiena Etické vztahy k nemocnému a zdravotně postiženému Otužování, význam pohybu Základy kosmetické péče Zásady osobní, intimní a duševní hygieny Sebezpoznaní a sebezpojetí Vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebezpojetí Sebezpoznaní a sebevýchova (zdravotní omezení, fyzická výkonnost) Manipulativní reklama Komerční reklama na potraviny a její věrohodnost Ochrana před přenosnými nepřenositelnými chorobami chronickým onemocněním a úrazy Odpovědné chování v situacích úrazu a životu ohrožujících stavů Povinnost poskytování PP Bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); zdravotní preventivní a lékařské péče
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence - popíše rizika zneužívání návykových látek - rozčlení a posoudí faktory vedoucí k závislosti na návykových látkách či jiných činnostech - navrhne možnosti, jak se chránit před vznikem závislosti - vlastními slovy popíše, jak správně pomoci kamarádovi či jinému člověku při úrazu, poranění a správné poskytnutí první pomoci - navrhne možnosti, jak se chránit před vznikem násilí, jak řešit různé situace vzniklé z důvodů agresivity a násilí či mimořádné situace - vyjmenuje způsoby varování při mimořádných situacích - zná pojem evakuace a diskutuje na téma pomoc v oblastech zasažených mimořádnými událostmi - dá si do souvislosti důvody vzniku závislosti a chování člověka - vysvětlí a uplatňuje argumenty proti užívání drog - na konkrétních příkladech aplikuje vše, co může přispět k prevenci závislosti, vyhodnotí především pozitivní znaky zdravého rodinného soužití v prevenci závislosti - popíše, jak v případě potřeby vyhledat odbornou pomoc sobě nebo druhým	Auto-destruktivní závislosti Vznik závislosti, rizika zneužívání návykových látek Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek Prevence zneužívání návykových látek Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví Osobní bezpečí v neznámém prostředí, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu Rizikové situace v silniční a železniční dopravě; zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody Ochrana člověka za mimořádných událostí Varovný signál a jiné způsoby varování, evakuace, činnost po mimořádné

– vysvětlí, jak se chovat při rizikových situacích silniční a železniční dopravy; posoudí, jak vhodně předcházet situacím při ohrožení zdraví a osobního bezpečí – v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc – dá si do souvislosti význam životního názoru, vysvětlí nevhodné působení reklamy na zdravý životní styl	události Živelní pohromy, terorismus Bezpečné chování Komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích Manipulativní reklama a informace Nebezpečí reklam, propagace, sektářství
Hodnota a podpora zdraví – vyjádří své pocity spojené se změnou chování nemocného a zdravého člověka – analyzuje, jak respektovat potřeby druhých lidí se srovnáním poznávání sama sebe – uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi, vůči vrstevníkům, médiím a sektám při odmítání zdraví škodlivých vlivů – s využitím digitálních technologií vyhledá, zpracuje, vyhodnotí a prezentuje relevantní informace týkající se aktivní podpory zdraví a ochrany bezpečí	Celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci Psychosomatika Podpora zdraví a její formy Prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví
Osobnostní a sociální rozvoj – vysvětlí, co do jaké míry lze při utváření osobnosti měnit – aplikuje hry na sebepoznávání a uvede příklady, kde je může využívat (nejen k relaxaci a poznání sebe, ale i druhých) – odpovědně nalézá své cíle a snaží se naplánovat cesty k jejich realizaci – popíše, jak dodržovat hygienu duše i těla jako prevenci onemocnění – popíše, jakým způsobem lze překonávat osobní nedostatky a konflikty s nejbližšími lidmi, jak posilovat kladné stránky osobnosti – usiluje v rámci svých možností o aktivní podporu zdraví – posoudí na příkladech vztah mezi uspokojením potřeb člověka a hodnotou zdraví	Seberegulace a sebeorganizace Cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení Psychohygiena Sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech Rovnováha mezi prací a odpočinkem Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace Respektování sebe sama i druhých, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace Dovednosti pro řešení problémů

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

VDO 2 – občan, občanská společnost a stát – žák vyhledá v legislativě ČR zákony týkající se práv dítěte a povinností starat se o své rodiče

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí – aktivní zapojení se žáka do akce Den Země

MEV 1 – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – žák pracuje s tiskem, elektronickými sděleními a vyhledává manipulativní reklamu

Mezipředmětové vztahy

VO – stát a právo – lidská práva, protiprávní jednání, právo v každodenním životě

– člověk jako jedinec – vnitřní svět člověka, podobnost a odlišnost lidí

– mezinárodní vztahy, globální svět – globalizace

PŘ – biologie člověka – nemoci, úrazy a prevence, trávicí soustava, životní styl, fylogeneze a ontogeneze člověka

PČ – svět práce – volba profesní orientace, trh práce, zaměstnání, podnikání

– provoz a údržba domácnosti, finance

F, M – kalorie, joul, energie

TV – činnost ovlivňující zdraví – význam pohybu pro zdraví, hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech

ČJL – literární úryvek z příběhu Dona Quijota (k tématu: hledání lásky a partnerství)

5.2.16 PRACOVNÍ ČINNOSTI

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

RVP ZV nepojmenovává vyučovací předmět v této vzdělávací oblasti. Proto byl pro 2. stupeň zvolen název **Pracovní činnosti**. Vzdělávací předmět je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**.

Vyučovací předmět Pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 8. a 9. ročníku. Časová dotace v učebním plánu je:

Ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	1	0	1	1

Vzhledem k materiálně technickým podmínkám a pedagogickým záměrům školy, schopnostem a zájmu žáků jsou vybrány tematické okruhy: Práce s technickými materiály 6. a 8. ročník, Pěstitelské práce 6. a 9. ročník, Provoz a údržba domácnosti 9. ročník, Příprava pokrmů 6. a 8. ročník. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

V 8. a 9. ročníku je k těmto tematickým okruhům přiřazen okruh Svět práce. Tematický okruh Svět práce umožňuje žákům orientovat se na trhu práce, připravuje je k volbě vhodného povolání.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce.

Organizace

Výuka probíhá v odborných učebnách (dílny), na pozemku školy, ve školní kuchyňce, ve třídách. Učitel používá různé metody a formy práce (individuální, skupinová, kolektivní výuka), žáci používají různé nástroje a pomůcky. Součástí výuky jsou exkurze, besedy, videa.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- zadáváme úkoly tak, abychom umožnili volbu různých postupů;
- vedeme žáky k tomu, aby v hodinách pracovali s odbornou literaturou, s online návody;
- vedeme žáky, aby pozorovali pokrok v hodině.

Kompetence k řešení problémů

- zajímáme se o náměty žáků, návrhy řešení problémů;
- klademe otevřené otázky.

Kompetence komunikativní

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují, komunikují;
- vedeme žáky k tomu, aby k sobě byli ohleduplní.

Kompetence sociální a personální

- podle potřeby nabízíme žákům pomoc;
- každému žákovi umožňujeme zažít úspěch;
- dodáváme žákům sebedůvěru.

Kompetence občanské

- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování.

Kompetence pracovní

- vedeme žáky ke správným způsobům užití materiálů a nástrojů;
- upozorňujeme na pokrok při práci v hodině;
- jasnými pokyny směřujeme činnosti ke stanovenému cíli;
- hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy;
- motivujeme žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu;
- prakticky seznamujeme žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů.

Průřezová témata realizovaná v předmětu Pracovní činnosti:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Environmentální výchova (ENV)

Mediální výchova (MEV)

Multikulturní výchova (MKV)

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

6. ročník

Výstupy	Učivo
Příprava pokrmů Žák - používá základní kuchyňské vybavení, udržuje jej v pořádku a v čistotě - sestaví jednoduchý jídelníček - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - zvládá přípravu pokrmů studené kuchyně - seznámí se se základními způsoby tepelné přípravy pokrmů - zvládá přípravu studených i teplých nápojů - dodržuje základní principy stolování - prostře stůl (jednoduché i slavnostní prostírání) - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	<u>Kuchyně</u> – vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu <u>Potravin</u> – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku <u>Příprava pokrmů</u> – studená kuchyně, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů <u>Úprava stolu a stolování</u>, jednoduché prostírání
Práce s technickými materiály - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím - poskytne první pomoc při úrazech - poznává vlastnosti různých materiálů - seznámí se s pracovními pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování výrobku - provádí jednoduché práce se dřevem a dodržuje technologickou kázeň - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - samostatně vytvoří jednoduchý výrobek	<u>Řád školní dílny</u> – bezpečnost a hygiena práce <u>Vlastnosti materiálu</u>, užití v praxi – dřevo <u>Pracovní pomůcky</u>, nástroje, nářadí pro ruční opracování <u>Jednoduché pracovní operace</u> a postupy
Pěstitelské práce, chovatelství - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin – květin a bylin - pěstuje a využívá květiny pro výzdobu - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech	<u>Bezpečnost a hygiena práce</u> Základní podmínky pro pěstování <u>Okrasné rostliny</u>, pokojové květiny, bylinky, koření <u>Květina v exteriéru a interiéru</u>, jednoduchá vazba, úprava květin

V průběhu 6. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 8 – komunikace (spolupráce ve skupině, týmu, řešení problémů odpovědně, společná komunikace, podpora aktivity a kooperace)

MEV 4 – vnímání autora mediálního sdělení (schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z médií, tisk, rozhlas, televize, internet)

ENV 1 – ekosystémy a význam

ENV 2 – základní podmínky života

ENV 4 – vztah člověka k prostředí v závislosti na jeho činnost

Mezipředmětové vztahy:

PŘ – péče o životní prostředí, ekologické problémy, dřeviny, význam lesa

VO – hygiena, bezpečnost, činnost lidí

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

8. ročník

Výstupy	Učivo
Svět práce Žák orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí na základě sebepoznávání a sebehodnocení vytváří základnu pro volbu vhodného povolání uvědomuje si vlivy na volbu profesní orientace	<u>Trh práce</u> – povolání, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní, osobní, rovnost příležitostí na trhu práce <u>Volba profesní orientace</u> – sebepoznávání, sebehodnocení
Příprava pokrmů podle receptu nakoupí suroviny sestaví jednoduchý jídelníček v souladu se zásadami zdravé výživy zvládá přípravu pokrmů studené i teplé kuchyně zná jednoduché technologie tepelné přípravy pokrmů zvládá přípravu studených, teplých a míchaných nápojů dodržuje a uplatňuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	<u>Kuchyně</u> – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu <u>Potravin</u> – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin sestavování jídelníčku <u>Příprava pokrmů</u> – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, příprava pokrmů a nápojů <u>Úprava stolu a stolování</u> – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu
Práce s technickými materiály dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím poskytne první pomoc při úrazu provádí jednoduché práce s technickými materiály (kov, plast, kompozity) a dodržuje technologickou kázeň řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a náradí organizuje a plánuje svoji pracovní činnost užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku samostatně vytvoří jednoduchý výrobek chápe úlohu techniky v životě člověka	<u>Řád školní dílny</u> – bezpečnost a hygiena práce <u>Vlastnosti materiálu</u>, užití – kov, plasty, kompozity <u>Pracovní pomůcky</u>, nástroje, náradí pro ruční opracování Jednoduché pracovní operace a postupy, <u>vlastní tvořivá práce</u> <u>Organizace práce</u>, důležité technologické postupy Technické náčrty a výkresy, technické informace, <u>návody</u> <u>Úloha techniky v životě člověka</u>, zneužití techniky

V průběhu 8. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

MKV 1 – kulturní diference – diference v daných oblastech

Mezipředmětové vztahy:

- PŘ – péče o životní prostředí, ekologické problémy, dřeviny, význam lesa
- VO – hygiena, bezpečnost, činnost lidí, povolání
 - školská soustava
- F – technika, stroje a nástroje
- M – geometrie, technické kreslení

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

9. ročník

Výstupy	Učivo
Svět práce Žák – orientuje se v nabídce učebních oborů a středních škol – posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy – využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání – prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce – seznámí se s pracovními příležitostmi v obci a regionu	<u>Náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení</u> <u>Zaměstnání</u> – pracovní příležitosti v obci a regionu, způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti
Pěstitelské práce, chovatelství – dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, technologickou kázeň a hygienu – volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných druhů zeleniny a ovocných rostlin – používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu – poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty – prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	<u>Bezpečnost a hygiena práce</u> <u>Základní podmínky pro pěstování</u> – druhy ovocných rostlin a zeleniny, způsob pěstování, uskladnění a zpracování <u>Chov zvířat v domácnosti</u>, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty
Provoz a údržba domácnosti – provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví – ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti – správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby – provádí drobnou domácí údržbu – dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem – orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů – poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	<u>Finance a provoz domácnosti</u> – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory, hotovostní a bezhotovostní styk, <u>Údržba domácnosti</u> – úklid, údržba oděvů, odpad a jeho ekologická likvidace, spotřebiče v domácnosti <u>El. spotřebiče</u>, elektronika, sdělovací technika v domácnosti, funkce, ochrana a údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu el. proudem

V průběhu 9. ročníku jsou realizovány tyto oblasti PT a uplatňovány tyto mezipředmětové vztahy:

Průřezová témata:

OSV 2 – sebepoznání a sebepojetí ve vztahu k volbě profese

ENV 3 – lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mezipředmětové vztahy:

- PŘ – péče o životní prostředí, ekologické problémy, dřeviny, význam lesa
VO – hygiena, bezpečnost, činnost lidí, povolání
– školská soustava
F – technika, stroje a nástroje
ČJL – životopis

5.2.17 ETICKÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Časové, obsahové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **Etická** výchova je doplňující vzdělávací obor. Týdenní dotace hodin v jednotlivých ročnících:

ročník	6.	7.	8.	9.
hodiny	1	1	1	1

Etická výchova je založena na systematicky a metodicky propracovaném osvojování sociálních dovedností u žáků na základě zážitkové metody. Etická výchova žáka vede především k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světového názoru, k pochopení environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Etická výchova u žáka rozvíjí sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

11. Mezilidské vztahy a komunikace.
12. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
13. Pozitivní hodnocení druhých.
14. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
15. Komunikace citů.
16. Interpersonální a sociální empatie.
17. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
18. Reálné a zobrazené vzory.
19. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
20. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Na deset základních témat navazuje na 2. stupni šest aplikačních témat, mezi která patří:

- Etické hodnoty
- Sexuální zdraví
- Rodinný život
- Duchovní rozměr člověka
- Ekonomické hodnoty
- Ochrana přírody a životního prostředí
- Hledání pravdy a dobra jako součást přirozenosti člověka

Organizace:

Žáci jednotlivých ročníků pracují během vyučovací hodiny ve třídě, v počítačové učebně, na školní zahradě, v tělocvičně nebo na veřejném prostranství mimo školu.

V průběhu vyučování využívají k učení různé organizační formy práce a používají všechny dostupné učební pomůcky. Doplňující vzdělávací obor Etická výchova používá především metody běžné v zážitkové pedagogice. Jedná se o rozhovor, diskuzi, inscenační techniky, didaktické hry, řešení problémové situace, besedy, projekty apod.

Důležitý je metodický přístup vedoucí k osvojení sociálních dovedností. Ten se skládá ze čtyř fází:

- Senzibilace – žák je vhodnou metodou motivován („zcitlivěn“) pro dané téma.

- Hodnotová reflexe – na základě otázek pedagoga se žák dostane k podstatě tématu. Výsledek reflexe pedagog shrne.
- Návlek sociálních dovedností ve třídě (následuje reflexe).
- Přenos do reálného života – na základě praktických úkolů (následuje reflexe).

Bez reflexe po každé aktivitě by se Etická výchova stala pouhým „hraním si“. Díky přemýšlení o zkušenosti a následným zevšeobecnění pedagogem nebo žákem samotným může EV jako celek měnit názory postoje a chování žáků.

Vyučovací předmět Etická výchova je spjat s dalšími vyučovacími předměty

- **Jazyk a jazyková komunikace:** navazuje na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích
- **Člověk a jeho svět:** navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy
- **Člověk a kultura** ve vzdělávacím oboru Dovedné ruce navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků
- **Člověk a zdraví** ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj.
- Chování, tolerance a chápání druhých je začleňováno do všech vyučovacích předmětů, přestávek i chování mimo školu jako základ lidskosti a slušnosti

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- nabízíme žákům metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a správným závěrům;
- vybíráme a využíváme vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, vedeme žáky k propojování získaných poznatků do širších celků, k nalézání souvislosti;
- vedeme žáky k porozumění a vhodnému používání obecně užívaných termínů;
- učíme žáky, kde hledat informace k danému úkolu;
- pomocí vhodných modelů posilujících správné jednání docílujeme upevnění postojů a zvnitřnění předpokládaných norem.

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tvořivému přístupu k řešení problému, k vyhledávání vhodných informací, k práci s nimi a nalézání řešení;
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých způsobů;
- nabízíme žákům situace, ve kterých musí ukázat schopnost jejího zhodnocení a nalezení způsobu řešení;
- kladením otevřených otázek vedeme žáky k aktivnímu zamýšlení nad problémem.

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu, podněcujeme je k argumentaci;
- učíme žáky vžít se do situace druhých, naslouchat jim a aplikovat empatické postoje v každodenním životě, orientovat se na přítomný okamžik;
- na základě dramatizace pomáháme žákům zvládat komunikaci verbální a neverbální, dokázat souvisle hovořit před ostatními;
- vytváříme příležitosti pro komunikaci mezi žáky;
- učíme žáky pracovat s empatií;

- vedeme žáky k obhajobě svých rozhodnutí, k zhodnocení svých řešení, k uvědomění si chyb;
- vedeme žáky k využívání asertivního chování při řešení konfliktů.

Kompetence sociální a personální

- hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok;
- vedeme žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti i činnosti ostatních;
- na praktických ukázkách ukazujeme žákům vzor prosociálního chování a vedeme je k jeho aplikování v životních situacích;
- v diskusích se zaměřujeme na řešení celospolečenských problémů, na boj proti sociálním nespravedlnostem, na vzájemnou solidaritu se sociálně slabšími a také národnostními menšinami;
- učíme žáky spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchat a pomáhat, přijmout jednoduchou roli v týmu.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k dodržování základních společenských pravidel ve škole i mimo školu, k rozeznání správného chování od nesprávného, k odsuzování násilí.

Kompetence pracovní

- dodáváme žákům sebedůvěru při jejich práci;
- napomáháme žákům podle potřeby při cestě ke správnému řešení;
- vedeme žáky ke správnému způsobu používání techniky a vybavení.

Kompetence digitální

- vedeme žáky k využívání informačních a komunikačních služeb v digitálním prostředí v souladu s etickými, bezpečnostními a legislativními požadavky;
- rozvíjíme schopnosti žáků komunikovat na sociálně citlivé úrovni v digitálním světě;
- napomáháme žákům rozpoznat neetické jednání v digitálním prostředí a vhodně na ně reagovat;
- vedeme žáky k zodpovědnému chování v digitálním světě v oblastech identifikace, autorizace, autentizace;
- učíme žáky využívat digitální technologie ke sdílení dat, informací, obsahu s vybranými lidmi a týmové práci.

Realizovaná průřezová témata v Etické výchově:

Hlavním důvodem pro zařazení Etické výchovy do našeho ŠVP (dle doporučení RVP) je skutečnost, že v naší školské soustavě chybí předmět, který by systematicky rozvíjel mravní stránku osobnosti žáků. Zároveň jde o předmět, který integruje průřezová témata, především Osobnostní a sociální výchovu a Multikulturní výchovu. Mnohá z témat se dotýkají i dalších průřezových témat, což bude zohledňováno při tvorbě tematických plánů.

Vzdělávací oblast: Doplnující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

6. ročník

Výstupy:	Učivo
Otevřená a citlivá komunikace Žák - otevřeně a citlivě komunikuje, uvědomuje si důležitost dialogu - uvědomuje si příčiny a důsledky nesprávné komunikace, komunikačních šumů a chyb - zvládá odstraňovat komunikační překážky a bariéry - uvědomuje si příčiny a důsledky hádek, učí se je eliminovat - rozvíjí schopnost naslouchat druhým a respektovat je	Komunikace
Rozhodnost a řešení problémů - vnímá problém jako výzvu a normální jev v životě - uvědomuje si potřebu tvořivě řešit problém - osvojuje si schopnost podívat se na věc očima druhého - trénuje schopnost řešit problémy ve ztížených podmínkách a spolupracovat - kriticky zpracovává své zkušenosti a vyvozuje z nich závěry využitelné pro další jednání	Problém jako výzva a jeho tvořivé řešení Kritické myšlení
Fair play - uvědomuje si význam pravidel v životě - uvědomuje si význam čestného chování - vnímá výhody nevýhody soutěživosti - dokáže se chovat prosociálně i v soutěživých situacích - reflektuje význam pravidel ve hře - jedná ve stylu fair play	Význam a zásady soutěživosti Čestné chování
Média a jejich vliv na člověka - reflektuje vztah médií a svého volného času - vnímá pozitivní vzory prezentované médii - seznámí se s principy reklamy - reflektuje vliv médií na svůj život	Média a jejich vliv
Rodina, ve které žijí - uvědomí si význam a hodnotu rodiny - vnímá svou roli v rodině a jejím chodu - spolupodílí se na zlepšování atmosféry ve vlastní rodině - projevuje úctu ke členům rodiny a starším lidem - otevřeně komunikuje v rodině - reflektuje svoji kritičnost vůči rodičům a dalším autoritám - uplatňuje osvojené sociální dovednosti v rodině	Rodina a role v ní Úcta ke členům rodiny
Etika a ochrana přírody a životního prostředí - projevuje úctu k životu ve všech jeho formách - uvědomuje si důležitost vztahů mezi živými organismy - přijímá zodpovědnost za životní prostředí a hledá východiska v řešení problémů - aktivně se podílí na ochraně přírody	Ochrana přírody
Dospívání - uvědomuje si tělesné a duševní změny v dospívání - uvědomuje si rozdíl mezi přátelstvím a láskou - reflektuje vztahy mezi chlapci a děvčaty - rozvíjí svoji sexuální identitu	Dospívání Přátelství a láska

Vzdělávací oblast: Doplnující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

7. ročník

Výstupy:	Učivo
Pravdivá komunikace Žák - rozvíjí základní komunikační dovednosti - uvědomuje si význam pravdivé komunikace - uvědomuje si potřebu souladu verbální a neverbální komunikace - uvědomuje si nebezpečí lži pro mezilidské vztahy - uvědomí si zbytečnost a nevhodnost používání vulgárních výrazů - chápe smysl zachování tajemství jako projevu nejvyšší důvěry	Základní komunikační dovednosti Pravda a lež v komunikaci
Přiměřené sebevědomí - vytváří si přiměřené sebevědomí - dále rozvíjí své sebedůvěry - rozvíjí své sebepoznání (silné a slabé stránky) - rozvíjí práci se svými chybami - poznává důležitost optimistického přístupu k životu - snaží se stanovovat cíle	Sebehodnocení a sebedůvěry Postoj k životu Životní cíle
Pozitivní hodnocení událostí a druhých - pozitivně hodnotí situace a události - dokáže pozitivně přeformulovat situace a události - umí verbálně vyjádřit pozitiva druhých - reflektuje dobro, které mu projevilo jeho okolí a dokáže být za něj vděčný - analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu	Pozitivní vnímání situací Pozitivní hodnocení druhých Empatie
Reálné a zobrazené vzory - všimá si vzorů ve svém nejbližším okolí - vnímá působení vzorů ve svém životě - rozlišuje pozitivní vzory od pochybných idolů - umí přijmout chybu a poučit se z ní - identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory v rodině a veřejném životě - vnímá nebezpečí identifikace a imitace pochybných vzorů - reflektuje svůj vztah k autoritě - rozvíjí svůj mravní úsudek na příkladech ze života vzorů - uvědomí si vliv autority a výchovných stylů na lidský život	Vzory a jejich vliv na život člověka
Asertivita - vnímá asertivitu ve vztahu ke zdravému sebeprosazení - nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním. - osvojí si další asertivní dovednosti - neagresivním způsobem obhajuje svá práva	Asertivní chování
Prosociálnost ve ztížených podmínkách - učí se dávat bez recipročního nároku - uvědomí si důležitost odpuštění - dokáže jednat prosociálně i ve ztížených podmínkách - chápe pojem multikulturního prostředí a uvědomuje si nebezpečí předsudků	Prosociální chování

Vzdělávací oblast: Doplnující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

8. ročník

Výstupy:	Učivo
Důstojnost lidské osoby Žák - vnímá důstojnost lidské osoby u každého člověka - orientuje se v lidských právech - chápe pojmy svoboda a rovnost - uvědomuje si dopad bezpráví na život člověka - zvládá pozitivně hodnotit druhé v obtížných situacích - reflektuje své potenciality	Lidská práva Pozitivní hodnocení druhých
Komunikace citů - uvědomuje si význam pojmů označující emoce (afekt, nálada, vášně, citový vztah) a jejich vliv na člověka, - přiměřeně komunikuje city, dokáže vyjadřovat vyšší city - dokáže nenásilným způsobem zvládat prudké emoce - dokáže přiměřeným způsobem pracovat s pocity hněvu a strachu, zvládá techniky přeladění - vnímá spojitost mezi zdravím a emocemi	City a jejich vyjadřování Vliv emocí na zdraví
Asertivita - žáci se seznámí s asertivními právy a povinnostmi - dokáže rozlišit manipulativní chování a vhodně na něj reagovat, dokáže správně argumentovat - osvojí si umění požádat o laskavost a přijmout stížnost	Asertivní chování
Sexuální zdraví - utváří si zodpovědný vztah k sexualitě - vnímá mládí jako přípravu na lásku a partnerský život - vnímá důležitost zralého rodičovství - vnímá význam sebeovládání pro zdravý rozvoj vlastní sexuality	Zodpovědný vztah k sexualitě a k rodičovství
Média a jejich vliv na člověka - kriticky přistupuje k informacím z médií - vytváří si strategie účinné obrany proti manipulaci médii	Kritický přístup k médiím
Komplexní prosociálnost - dokáže se chovat prosociálně k jakémukoliv člověku - v kontextu své situace a svých možností přispívá k řešení sociálních problémů. - osobně se angažuje a podílí na vytváření pozitivního školního klimatu	Prosociální chování
Etika a ekonomika - chápe důležitost finanční gramotnosti pro svůj život - zvládá rozumně nakládat s penězi - vnímá nebezpečí zadlužování a konzumního života - vnímá peníze jako prostředek - rozvíjí ekonomické činnosti ve svém životě (šetrnost, podnikavost) - reflektuje rizika konzumního způsobu života	Finanční gramotnost
Etické čnosti - uvědomuje si mravní hodnoty a normy - respektuje normy, které se ho týkají - rozvíjí morální úsudek	Mravní hodnoty a normy

Vzdělávací oblast: Doplnující vzdělávací obor

Vyučovací předmět: Etická výchova

9. ročník

Výstupy:	Učivo
Sociální empatie Žák - učí se vnímat rozdílnost jako součást života - chápe pojmy spravedlnost a nespravedlnost - je vnímavý k sociálním problémům - analyzuje prožitky a situace lidí se sociálními problémy - pracuje s pojmy svoboda a závislost - vnímá dopady sociálních problémů na člověka - rozvíjí účinnou prevenci a strategie při obraně proti sociálně patologickým jevům - empaticky vnímá pocity, hodnoty a prožitky související s poslední etapou života	Sociální problémy Hodnoty stáří
Asertivita ve skupině - jedná asertivně i ve ztížených podmínkách - reaguje vhodně na neoprávněnou kritiku - rozvíjí asertivní chování ve vrstevnické skupině - pracuje s metodou brainstormingu	Asertivita ve ztížených podmínkách
Já potenciální vzor pro druhé - snaží se si uvědomit, do jakých rolí vstupuje - projevuje empatii ke starší generaci - pokouší se předat výchovné poselství mladším dětem - žije uvědomělým způsobem života - zvládá autonomní jednání - reflektuje smysl svého života, formuluje cíle svého života	Moje role a postoje Smysl a cíl mého života
Komplexní prosociálnost a rozvojová pomoc - rozvíjí porozumění k etnickým, národnostním, sociálním a náboženským minoritám. - je vnímavý k potřebám lidí z chudých částí světa - vyhledává informace o lidech z jiných koutů světa, především tam kde vládne chudoba - aktivně se účastní humanitárních aktivit zaměřených na zmírnění bídy a chudoby ve světě. - uplatňuje toleranci ve svém jednání	Prosociálnost v multikulturní společnosti Prosociálnost v kontextu globálních problémů planety
Duchovní rozměr člověka - získává podněty pro utváření vlastního světonázoru - toleruje lidi s jiným světonázorem - získává informace o různých světonázorech - snaží se rozpoznat sekty	Světonázor a jeho vlastní utváření
Etická stránka lidské sexuality - aplikuje etické ctnosti ve svém sexuálním životě - snaží se rozvíjet základní vztahové hodnoty (věrnost) - rozvíjí úctu ke druhému - rozvíjí svoji odpovědnost za vztah s druhými	Etické ctnosti a sexualita Vztahové hodnoty
Etické ctnosti - vlastním způsobem vysvětlí obsah pojmu etické ctnosti - rozvíjí etické ctnosti - reflektuje rozdíly mezi dobrem a zlem - vnímá a rozvíjí úsudek svého svědomí - seznamuje se s pojmem morální dilema, reflektuje ho	Etické ctnosti Morální dilemata

5.3 Školní projekty

5.3.1 Školní projekty - 1. stupeň

ČERTÍ ŠKOLIČKA

Projekt je určen převážně pro žáky 1. nebo 2. třídy. Jeho cílem je přesvědčit se o naučených a nabytých dovednostech, návycích a schopnostech pracovat individuálně i ve skupině.

Probíhá v jednom vyučovací dni formou výuky a her v „Čertí školičce“ (v době kolem 5. 12. – Mikuláš). Žáci i paní učitelka jsou převlečeni za čerty a plní zábavné úkoly dle uvážení vyučujícího.

Výstupy:

- žáci opakují učivo ČJ a M formou plnění pekelných úkolů
- žáci nakreslí nebo vyrobí dle vlastní fantazie čerta
- žáci poslouchají pohádku o čertech a pracují s textem
- žáci překonají čertí dráhu
- žáci zatančí čertí taneček, případně zazpívají čertí písničku

VÁNOČNÍ ZVYKY

Projekt je určen pro všechny ročníky 1. stupně. Cílem je seznámit žáky s tradičními vánočními zvyky a s rozmanitostí různých kultur.

Projekt probíhá v rámci integrace ve výuce v průběhu jednoho vyučovacího dne. Je spojen s návštěvou dětí z MŠ a společným vyráběním vánočních přání a ozdob (vánoční dílny).

Organizací a přípravou materiálu pro vánoční dílny s MŠ jsou pověřeni většinou žáci 5. ročníku za pomoci třídních učitelek.

Výstupy:

- žáci plynule čtou s porozuměním texty, převyprávějí přečtené příběhy
- žáci respektují základní komunikační pravidla rozhovoru, umí spolu komunikovat
- žáci rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reagují
- žáci recitují krátké vánoční říkanky nebo zazpívají koledy
- žáci pochopí význam zachování tradic, některé předvedou prakticky
- žáci vyrobí vánoční přání nebo dárek

VELIKONOČNÍ HRÁTKY

Projekt je určen pro všechny ročníky 1. stupně. Cílem je seznámit žáky s velikonočními tradicemi a zvyky, zapojit děti z MŠ (společné aktivity).

Projekt probíhá v rámci integrace ve výuce v průběhu jednoho vyučovacího dne.

Organizací a přípravou materiálu pro velikonoční dílny s MŠ jsou pověřeni většinou žáci 5. ročníku za pomoci třídních učitelek.

Výstupy:

- žáci pracují se slovy nebo texty s velikonoční tematikou
- žáci se seznámí s velikonočními tradicemi, vysvětlí jejich význam
- žáci zpívají a rytimizují jarní písně, doprovodí je pohybem
- žáci pečlivě vybarvují velikonoční obrázky dle fantazie nebo pokynů
- žáci vyrobí výrobek dle návodu a předlohy

EKOLOGICKÝ PROJEKT (Den stromů, Den vody, Den Země apod.)

V každém školním roce se vybere jiný ekologický projekt (dle domluvy), aby si žáci uvědomili pestrost přírody a nutnost ochrany jednotlivých jejích složek. Zúčastní se ho vždy žáci celého 1. stupně.

Cílem je uplatnit získané vědomosti v praxi, upevnit třídní kolektiv, posílit vztah sounáležitosti s ostatními žáky a se svým okolím, posílit odpovědnost za vzhled okolí školy a města, upevnit si správné chování člověka v přírodě.

Tento celodenní projekt probíhá v měsíci, ve kterém je daný den svátkem. Žáci pracují ve skupinách. Je třeba zajistit externí spolupracovníky, pytle na odpad, ochranné rukavice pro žáky, odvoz odpadu.

Možnosti realizace:

- naučná stezka (orientace v terénu, poznávání přírodnin, znalosti z oblasti ochrany ŽP, třídění odpadů apod.)
- návštěva řízené skládky komunálního odpadu spojená s výkladem
- návštěva sběrného dvora spojená s výkladem
- návštěva čističky vody
- návštěva lesní školky
- beseda s odborníky na ochranu životního prostředí
- promítání tematicky zaměřených filmů
- vlastní pracovní zapojení (úklid dané lokality)
- vyhodnocení pracovních listů jednotlivých tříd

Výstupy:

- žáci vyplní úkoly na přírodovědné stezce
- žáci dle svých znalostí a zkušeností zapisují do pracovního listu údaje o přírodě
- žáci nacházejí souvislosti a propojenost živé a neživé přírody
- žáci na základě pokusů pochopí význam přírody pro člověka
- žáci pochopí význam ohleduplného chování člověka k přírodě a nutnost třídění odpadů
- žáci vyrobí z odpadového materiálu nějaký výrobek
- žáci se zúčastní besedy, vhodně reagují a vyjadřují svůj názor

SPORTOVNÍ DEN

Cílem projektu je motivace žáků k pravidelnému pohybovému režimu a spolupráce při týmových pohybových činnostech a soutěžích. Je určen pro všechny žáky 1. stupně.

Realizuje se v jednom dni ke konci školního roku (nejlépe při oslavě Dne dětí) formou soutěží na stanovištích, olympijských her, turnajů apod.

Výstupy:

- žáci reagují na základní povely a pokyny organizátorů
- žáci spolupracují při týmových hrách
- žáci dodržují základní pravidla, poznají přestupky, reagují na ně, jednájí v duchu fair play
- žáci uplatňují zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech

BRANNÝ DEN

Cílem projektu je seznámit se s integrovaným záchranným systémem v ČR, s mimořádnými událostmi a riziky v ohrožení.

Probíhá na celém 1. stupni v průběhu jednoho vyučovacího dne pomocí metod audiovizuální techniky, dramatických her, diskuze s profesionály, naučné stezky atd.

Výstupy:

- žáci znají čísla tísňového volání a správný způsob volání na tísňovou linku
- žáci dokážou přivolat pomoc v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví
- žáci se seznámí s postupem v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén)

- žáci se seznámí s příčinami a prevencí vzniku požárů, ochranou a evakuací při požáru
- žáci dokážou poskytnout 1. pomoc (dle svých schopností a možností)
- žáci se seznámí se zásadami osobního bezpečí (vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek)

5.3.2 Školní projekty - 2. stupeň

DEN NA 2. STUPNI

- projekt je určen žákům 5. ročníku, kteří mají možnost se na konci školního roku zúčastnit výuky na 2. stupni v rámci adaptace a zvládnutí přechodu z 1. na 2. stupeň.

VÁNOČNÍ DÍLNY

- během projektu žáci 2. stupně společně s vyučujícími připraví různé aktivity spojené s Vánoce pro žáky 1. stupně (např. výroba vánočních dekorací, zpěv koled, dramatizace vánočního příběhu).

VELIKONOCE SE ŠKOLOU

- cílem projektu je seznámení s velikonočními zvyky a tradicemi, poznávání a připomenutí způsobu života našich předků, jejich kultury a nalezení souvislostí s dnešní dobou. Žáci si sami volí účast na jednotlivých dílnách.

BRANNÝ DEN

- projekt je zaměřen na teoretickou přípravu ohledně chování v nebezpečných a krizových situacích, na nácvik evakuace školy a pobyt mimo budovu školy. Žáci získají základní informace o problematice první pomoci, dopravní bezpečnosti, obraně státu při mimořádných událostech a základní informace o IZS. Žáci uplatní získané zkušenosti při praktických dovednostech. Na 2. stupni je branná výchova součástí tělesné výchovy a VKZ. Pokrývá především průřezová témata celků Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a Zdraví. Dle možnosti budou k pořádání Branného dne přizváni i odborníci složek záchranného systému Karlovarského kraje.

SPORTOVNÍ DEN

- projekt rozvíjí pohybové aktivity žáků, obvykle probíhá formou soutěží, her, cvičení, olympiád na předem připravených stanovištích.

6. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků se obecně řídí školským zákonem č. 561/2004 Sb. (§ 51 - 63), Vyhláškou MŠMT č. 48/2005 Sb. (§ 14 - 17, 22 a 23), ve znění vyhlášky č. 256/2012 Sb. a č. 27/2016 Sb.

V Základní škole Nová Role se ve všech ročnících prvního i druhého stupně v jednotlivých povinných předmětech pro hodnocení používá klasifikace.

Zásady hodnocení a způsob získávání podkladů jsou rozpracovány ve Školním řádu v části Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, která je závazná pro všechny pedagogické pracovníky a jsou s ní seznámeni jak žáci, tak jejich rodiče.